90к.

Ю. Гуреев

Танцює «Подолянчик»

EX
LIBRIS
ПЕТРО
КРАВЧЕНКО

Ю. Гуреєв

Танцює „Подолянчик“

Київ
„Музична Україна“
1981

ББК 85.732
792.53(С2)
Г95

Сборник посвящен 60-летию Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина. Сюда вошли танцы, являющиеся отдельными номерами программы театрализованного концерта-представления лауреата Республиканской комсомольской премии имени Н. Островского ансамбля танца «Подолянчик» хмельницкого Дворца пионеров имени Героя Советского Союза Вали Котика, и рассчитаны на разные возрастные группы детей.

Композиции и записи танцев осуществлены художественным руководителем ансамбля Ю. Гуреевым.

Издание адресовано учителям ритмики и музыки общеобразовательных школ, пионервожатым, художественным руководителям студий народного танца и кружков детской самодеятельности.

Обробка музичних творів
В. Шаповаленка

Рецензент
Л. Бондаренко

Г $\frac{90205-143}{М208(04)-81}$ 92.81.4906000000

© Видавництво «Музична Україна», 1981

ТАНЕЦЬ-ПРИВІТАННЯ

«Танець-привітання» — це піонерський спортивний танець-похід, отже танцюристи повинні виконувати всі рухи енергійно, чітко, злагоджено й красиво.

Хореографічна лексика танцю нескладна, його можуть виконувати діти, які не мають значної танцювальної підготовки, але здатні передати зміст танцю.

У танці беруть участь 32 виконавці: 8 дівчаток і 8 хлопчиків середнього шкільного віку та 8 дівчаток і 8 хлопчиків молодшого шкільного віку. Старших дітей для зручності назвемо групою основних виконавців (чи основні виконавці), молодших — учасниками групи «Вогнище».

Умовні позначення:

— дівчинка основної групи виконавців

— хлопчик основної групи виконавців

— дівчинка групи «Вогнище»

— хлопчик групи «Вогнище»

З — дівчинка з макетом піонерського значка

Б — барабанщиця

С — сурмач

Костюми виконавців

Хлопчики основної групи: біла сорочка з відкладним комірцем і вишивкою на нижніх його кінцях та нагрудній кишені (з лівого боку), білі, кремові чи світлоблакитні брюки. На ногах — білі черевики.

Хлопчики групи «Вогнище» одягнуті, як і хлопчики основної групи, тільки сорочки у них без вишивки, а замість брюк — блакитні шорти.

Дівчатка основної групи: біла блузка з відкладним комірцем і такою ж, як і у хлопчиків, вишивкою на комірці та нагрудній кишені, рукава «ліхтариком». Біла шовкова або шерстяна (кльош) спідничка. На ногах — білі туфлі.

Дівчатка групи «Вогнище»: біла блузка з відкладним комірцем та рукавом «ліхтарик», але без вишивки. Спідничка (кльош) блакитного кольору. На ногах — білі або червоні туфельки.

На голові у всіх дівчаток — білі банти.

На грудях у виконавців — червоні піонерські галстуки.

Примітка. Якщо немає можливості одягнути виконавців у запропоновані костюми, то можна їх замінити звичайною піонерською формою.

Бутафорія та реквізит

16 шарфів або косинок з дуже легкого матеріалу (шовк, маркізет, крепдешин), що імітують язики полум'я.

12 вимпелів розміром 40 *см*×60 *см,* виготовлених із червоного або блакитного полотна. На кожному вимпелі намальовано по одній літері, виконавці в кінці танцю утворюють з них гасло «Палкий привіт!».

Макет піонерського значка діаметром 100 *см*×105 *см,* виготовлений з пап'є-маше чи пінопласту і розмальований фарбами. Якщо немає змоги виготовити значок з цих матеріалів, то з пружного дроту виготовляють кільце того ж діаметру, натягають на нього блакитну марлю і на ній наклеюють аплікативно виготовлений з цупкого паперу і розмальований фарбами піонерський значок.

Примітка. Якщо макет значка закріплюють на штанкеті, то його розміри проти вказаних можна збільшити у декілька разів.

Короткий зміст

«Танець-привітання» — це уявний діалог виконавців із глядачем. Кожен з учасників танцю ніби звертається до них із словами: «Привіт тобі, наша рідна Батьківщино, наш велетню-народе! Салют тобі, Вітчизно, від майбутніх космонавтів, робітників та майстрів високих урожаїв! Тобі, країно, полум'я наших вогнищ і полум'я наших гарячих сердець, тобі наша дружба, тобі наша пісня і слово, тобі — наш палкий піонерський привіт!»

Це зумовлює пряме спілкування танцюристів із залом протягом майже всього танцю (виняток становлять 17—32-й такти другої фігури).

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю 4 дівчинки і 4 хлопчики групи основних виконавців шикуються у колону по одному за третьою лівою кулісою. Інші виконавці цієї групи шикуються у такому ж порядку за третьою правою кулісою. Дівчатка групи «Вогнище» з шарфами в руках шикуються в колону по одній у першій правій кулісі, хлопчики цієї групи — у першій лівій кулісі.

Виконуються 8 тактів вступу.

Перша фігура

Музичний супровід № 1 і № 2

1—3-й такти. Хлопчики групи основних виконавців виходять маршовим кроком (рух № 1) з третьої лівої і правої куліс і в колону по одному прямують вздовж задника сцени до його середини (рис. 1).

4-й такт. Зустрівшись, виконують поворот на притупах (рух № 2). Ті, що виходять з лівих куліс, починають рух з правої ноги і здійснюють чверть повороту праворуч. Ті, що виходять з правих куліс, виконують чверть повороту з лівої ноги ліворуч. Таким чином, на кінець 4-го такту хлопчики утворюють лінію обличчям до глядача.

Дівчатка протягом 1—4-го тактів знаходяться за кулісами.

5—7-й такти. Хлопчики, виконуючи маршовий крок, просуваються лінією до авансцени (рис. 2). Дівчатка, як і хлопчики на 1—3-й такти, маршовим кроком (рух № 1) виходять з-за куліс і просуваються вздовж задника сцени (див. рис. 2).

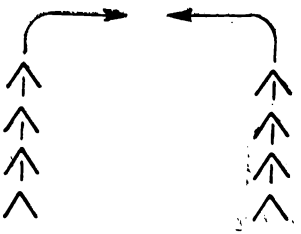

Рис. 1

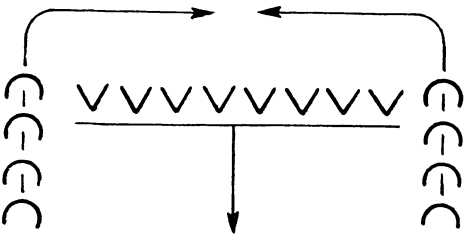

Рис. 2

8-й такт. Закінчуючи просуватись до авансцени, хлопчики виконують поворот на притупах (рух № 2) і повертаються: ті, що виходили з лівих куліс, лівим плечем до глядача, ті, що виходили з правих куліс — правим плечем.

Дівчатка на 8-й такт виконують поворот на притупах (рух № 2) і стають обличчям до глядача.

9—12-й такти. Хлопчики, поділившись на дві колони, прямують маршовим кроком (рух № 1) повз куліси у глибину сцени (рис. 3). Дівчатка цим же рухом шикуються у лінію і йдуть до авансцени (див. рис. 3).

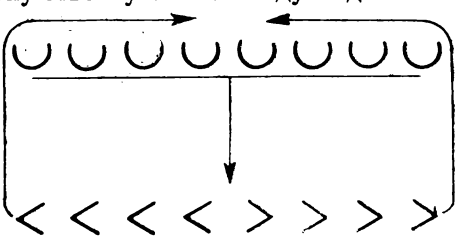

Рис. 3

13—20-й такти. Дівчатка маршовим кроком просуваються до задника (рис. 4). Хлопчики на 13—15-й такти тим же рухом просуваються двома колонами вздовж задника сцени до його центру (див. рис. 4). На 16-й такт виконують поворот на притупах (рух № 2), утворюючи вздовж задника лінію обличчям до глядача. На 17-й такт, виконуючи крок у четверту позицію (рух № 3), хлопчики стають лівим плечем до глядача і перебувають у цій позі до кінця 20-го такту.

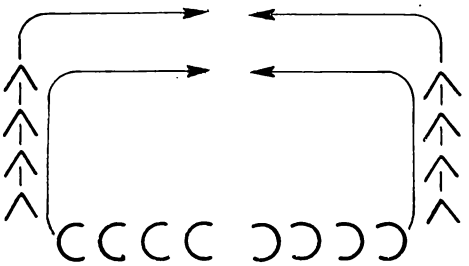

Рис. 4

21—23-й такти. Колони дівчаток міняються місцями, просуваючись маршовим кроком (рис. 5). Хлопчики, зберігаючи позу, продовжують стояти на місці.

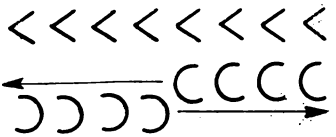

Рис. 5

24-й такт. Повертаючись обличчям до глядача, танцюристи виконують подвійний притуп (рух № 4), руки кладуть на талію. Таким чином, на кінець 24-го такту утворюються дві лінії обличчям до глядача: в першій лінії стоять дівчатка, в другій — хлопчики.

25—28-й такти. Всі виконавці маршовим кроком (рух № 1) просуваються лінією до авансцени (рис. 6).

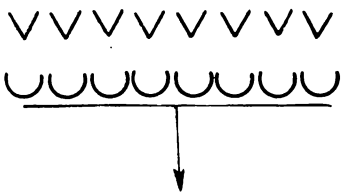

Рис. 6

29—30-й такти. Закінчивши просування, виконують бічний приставний крок (рух № 5) з правої ноги праворуч.

31—32-й такти. Виконують бічний приставний крок (рух № 5) з лівої ноги ліворуч.

33—40-й такти. Виконують на місці сплескування (рух № 6), вітаючи глядача (рис. 7).

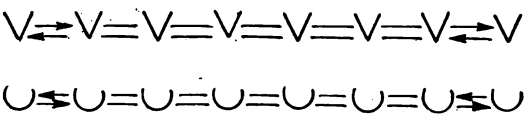

Рис. 7

Друга фігура

Музичний супровід № 1 і № 2

1-й такт. Дівчатка групи основних виконавців виконують один маршовий крок (рух № 1) на місці. Хлопчики цим же рухом стають між своїми партнерками (рис. 8). Таким чином, утворюється одна лінія.

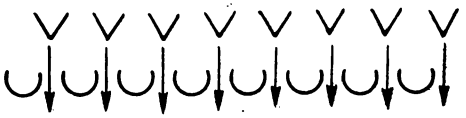

Рис. 8

2—7-й такти. Поділившись на дві колони, танцюристи маршовим кроком (рух № 1) прямують до середини сцени і стають у дві лінії обличчям до глядача (рис. 9).

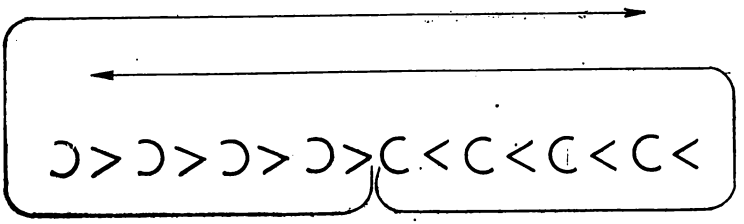

Рис. 9

8-й такт. Маршовим кроком перешиковуються в чотири лінії, причому дівчатка крокують на місці, а хлопчики відступають назад (рис. 10).

9—14-й такти. Зберігаючи лінії, виконують на місці привітання (рух № 7) — рис. 11.

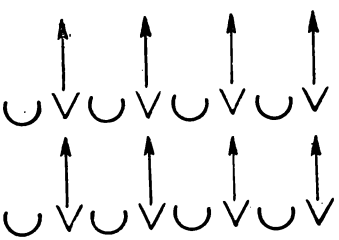

Рис. 10

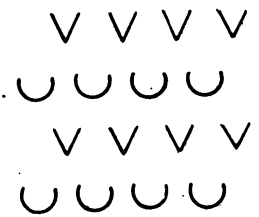

Рис. 11

15—16-й такти. Всі утворюють знову дві лінії, причому хлопчики, виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, підходять до своїх партнерок, а дівчатка виконують цей же рух на місці.

17—18-й такти. Утворивши пари, танцюристи виконують перекидку (рух № 8). Слід зауважити, що перехід на 17—18-й такти роблять дівчатка, а хлопчики залишаються на своїх місцях (рис. 12).

19—20-й такти. Знову виконують перекидку, але тепер перехід роблять хлопчики, а дівчатка залишаються на своїх місцях (рис. 13). На кінець 20-го такту виконавці роз'єднують руки і кладуть їх на талію.

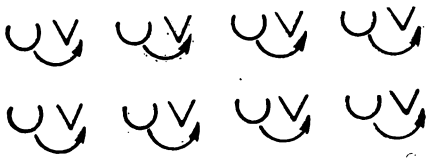

Рис. 12

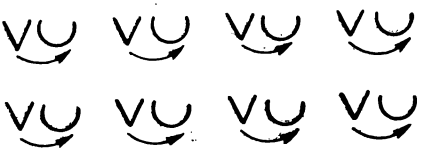

Рис. 13

21—22-й такти. Розкривши руки у другу позицію, виконують галоп з притупом (рух № 9). Дівчатка починають рух з лівої ноги, просуваючись ліворуч, хлопчики — з правої ноги, просуваючись праворуч (рис. 14).

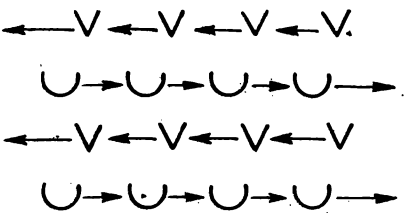

Рис. 14

23—24-й такти. Повторюють рухи 21—22-го тактів у протилежному напрямку, тобто повертаються на свої попередні місця.

25—32-й такти. Танцюристи беруться під праві руки, ліві кладуть на талію (або розкривають вгору по діагоналі) і обертаються парами на місці за годинниковою стрілкою, виконуючи при цьому звичайну польку (рух № 10) з правої ноги (рис. 15). Корпус злегка відхилений назад ліворуч, погляди спрямовані один на одного.

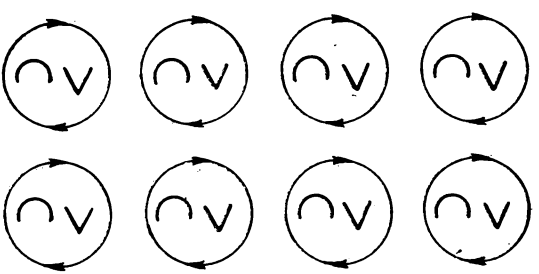

Рис. 15

33—39-й такти. Роз'єднують руки, утворюють дві колони і маршовим кроком (рух № 1) перешиковуються у велике півколо (рис. 16).

40-й такт. Всі розміщуються так, як показано на рис. 17, і виконують на місці подвійний притуп (рух № 4), обличчям до центру сцени, руки кладуть на талію.

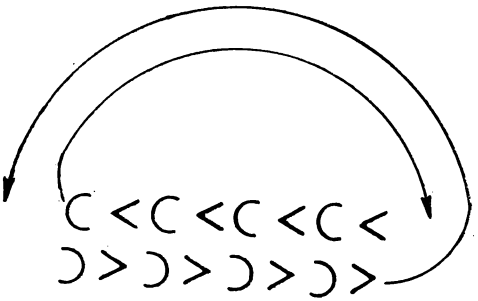

Рис. 16

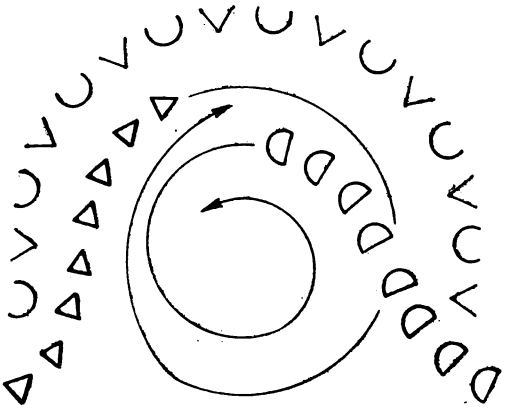

Рис. 17

Третя фігура

Музичний супровід № 1 і № 2

1—16-й такти. З першої правої і лівої куліс підскоками (рух № 11) з правої ноги виходять на сцену 8 дівчаток і 8 хлопчиків групи «Вогнище» і просуваються по спіралі (див. рис. 17). У дівчаток корпус злегка відхилений назад, голова повернута ліворуч, руки з шарфами чи косинками відведені назад — вниз. У хлопчиків права рука на талії, ліва відкрита вгору по діагоналі, голова повернута праворуч, у бік глядача. Одночасно учасники основної групи, перебуваючи на місцях, на 1—8-й такти виконують рух № 12, на 9—16-й такти — повторюють його, але з іншої ноги.

На кінець 16-го такту дівчатка групи «Вогнище» в центрі сцени утворюють невелике коло, розмістившись спинами до центру сцени; хлопчики оточують їх півколом, повернувшись обличчям до центру. Учасники основної групи залишаються на попередніх місцях (рис. 18).

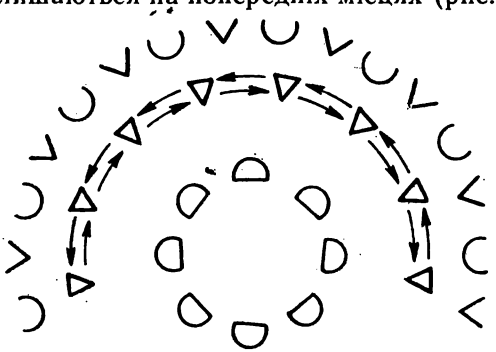

Рис. 18

17—32-й такти. Дівчатка групи «Вогнище» опускаються на праве коліно і часто змахують над головами шарфами (чи косинками), імітуючи палаюче вогнище. Хлопчики цієї групи протягом 17—32-го тактів виконують таку комбінацію: на 17—18-й такти — галоп з притупом (рух № 9) з правої ноги праворуч, на 19—20-й такти — галоп з притупом з лівої ноги ліворуч; на 21—22-й такти, плавно відкриваючи руки у другу позицію, виконують чотири підскоки (рух № 11) з правої ноги до центру сцени; на 23—24-й такти, плавно опускаючи руки на талію, підскоками (рух № 11) відступають до півкола старших дітей (рис. 19). Учасники основної групи стоять на своїх попередніх місцях і сплескують, як на 33—40-й такти першої фігури.

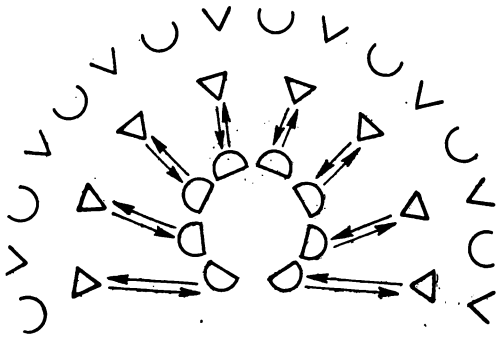

Рис. 19

33—40-й такти. Дівчатка групи «Вогнище» підводяться і підскоками (рух № 11) з правої ноги рухаються за куліси (рис. 20). Той же рух виконують хлопчики цієї групи. Основні виконавці, поділившись на дві колони, просуваються до авансцени і утворюють дві лінії обличчям до глядача (рис. 21). На останній такт учасники кожної лінії виконують подвійний притуп (рух № 4) і з'єднують підняті над головою руки.

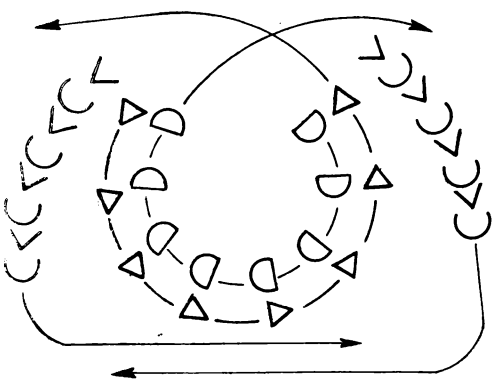

Рис. 20

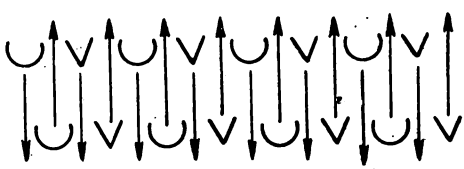

Рис. 21

Четверта фігура

Музичний супровід № 1 і № 2

1-й такт. Танцюристи першої лінії виконують на місці притуп з нахилом корпуса (рух № 13), починаючи з правої ноги. Діти другої лінії стоять на місці, зберігаючи позу 40-го такту третьої фігури.

2-й такт. Танцюристи другої лінії виконують притуп з нахилом корпуса (рух № 13). Діти першої лінії стоять на місці, зберігаючи позу 1-го такту.

3-й такт. Учасники другої лінії виконують притуп з різким підведенням корпуса і піднесенням з'єднаних рук (рух № 14). Танцюристи першої лінії продовжують стояти на місці, зберігаючи позу 1-го такту.

4-й такт. Учасники першої лінії виконують рух № 14. Танцюристи другої лінії стоять на місці, зберігаючи позу попереднього такту.

5—8-й такти. Повторюють рухи 1—4-го тактів. На кінець 8-го такту учасники другої лінії роз'єднують руки і кладуть їх на талію.

9—12-й такти. Утворюють «ворітця». Танцюристи першої лінії, виконуючи звичайну польку (рух № 10) з правої ноги, відступають назад, піднявши над головою з'єднані руки. Учасники другої лінії тим же рухом, злегка нахилившись, проходять уперед під з'єднаними руками танцюристів першої лінії (див. рис. 21).

На 12-й такт всі виконують подвійний притуп (рух № 4), причому учасники другої лінії з'єднують опущені донизу руки. Хлопчики і дівчатка другої лінії роз'єднують руки і кладуть їх на талію.

13—16-й такти. Повторюють рухи 9—12-го тактів, але вперед проходять танцюристи першої лінії, а друга лінія відступає назад до задника сцени.

17—24-й такти. Всі двічі виконують галоп з притупом (рух № 9): дівчатка починають рух з лівої ноги, хлопчики — з правої.

25—28-й такти. Танцюристи знову виконують «ворітця», повторюючи рухи 9—12-го тактів.

29—32-й такти. Учасники першої і другої ліній, взявшись за руки і утворивши ланцюжки, звичайним галопом (рух № 15) розходяться: перша лінія — праворуч, друга — ліворуч (рис. 22). На кінець 32-го такту утворюють велике півколо (рис. 23).

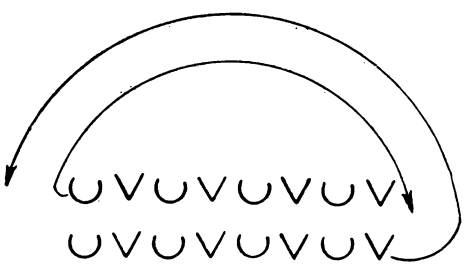

Рис. 22

33—36-й такти. Хлопчики маршовим кроком (рух № 1) ідуть на авансцену і утворюють лінію, дівчатка, виконуючи польку (рух № 10), просуваються до задника сцени і беруть заздалегідь приготовлені квіти (рис. 24).

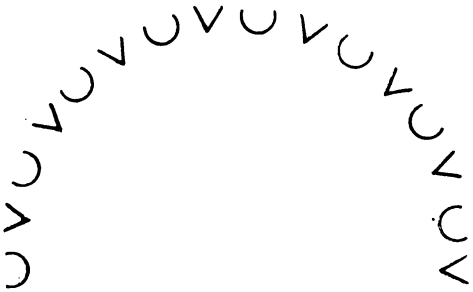

Рис. 23

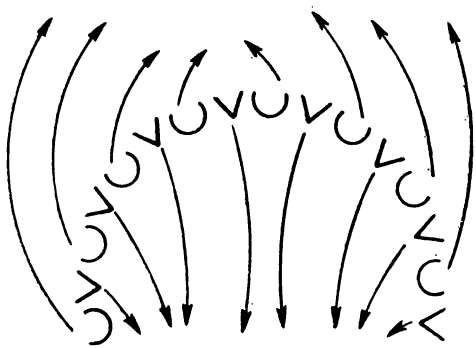

Рис. 24

37—39-й такти. Хлопчики повертаються через ліве плече і, виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, рухаються до задника сцени. Назустріч їм, виконуючи той же рух, просуваються їхні партнерки з квітами в руках (рис. 25).

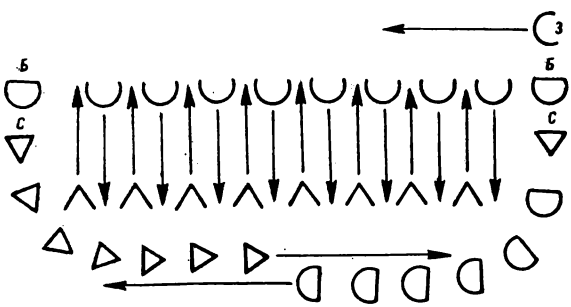

Рис. 25

Одночасно з третьої правої куліси до центру задника прямує висока дівчинка з макетом піонерського значка. Із-за першої правої і лівої куліс, виконуючи підскоки (рух № 11) з правої ноги, виходять 6 дівчаток і 6 хлопчиків групи «Вогнище», тримаючи вимпели у витягнутих перед собою руках. Звідти ж виходять двоє сурмачів і двоє барабанщиць (також діти групи «Вогнище»).

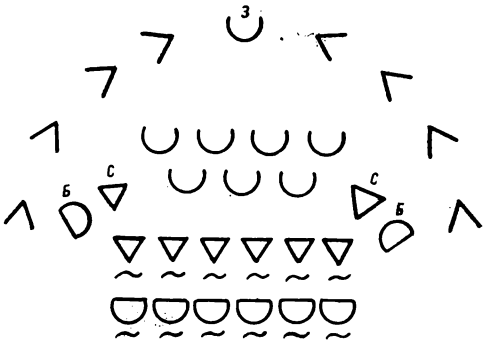

Рис. 26

40-й такт. Зайнявши місця, як вказано на рис. 26, всі стають у позу, описану нижче.

Найвища дівчинка підносить у витягнутих руках макет піонерського значка.

Хлопчики (основні виконавці), поділившись на дві групи, стоять праворуч і ліворуч від піонерського значка, спрямувавши на нього погляди. Ті, що стоять праворуч, згинають коліно правої ноги, переносячи на неї вагу корпуса. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, відводять назад на носок у четверту позицію і відкривають праву руку у напрямку значка, ліву руку тримають на талії. Хлопчики, що стоять ліворуч, виконують той же рух, але відкривають ліву руку, назад відводять праву ногу, переносячи вагу корпуса на ліву ногу. Так само стоять і сурмачі, направивши сурми у бік значка та імітуючи гру на них.

Дівчатка основної групи, зробивши випад на праву ногу, стають як і їхні партнери, повернувшись обличчям до глядача і підносячи над головою букети квітів. Вага корпуса на правій нозі, ліва нога позаду у четвертій позиції. Барабанщиці, імітуючи гру, стоять у цих же позах, що й хлопчики, погляд спрямований до центру сцени.

Хлопчики групи «Вогнище», зробивши легкий випад на праву ногу, ліву відводять назад у четверту позицію і стоять майже впритул один до одного, тримаючи кожен обома витягнутими перед собою руками вимпели з літерами п а л к и й.

Дівчатка цієї ж групи опускаються на праве коліно, тримаючи вимпели з літерами п р и в і т.

Всі привітно дивляться в бік глядача. В цих позах виконавці перебувають поки не закриється завіса або не погасне світло.

П р и м і т к а. Макет значка краще закріпити на штанкеті та опустити в кінці танцю.

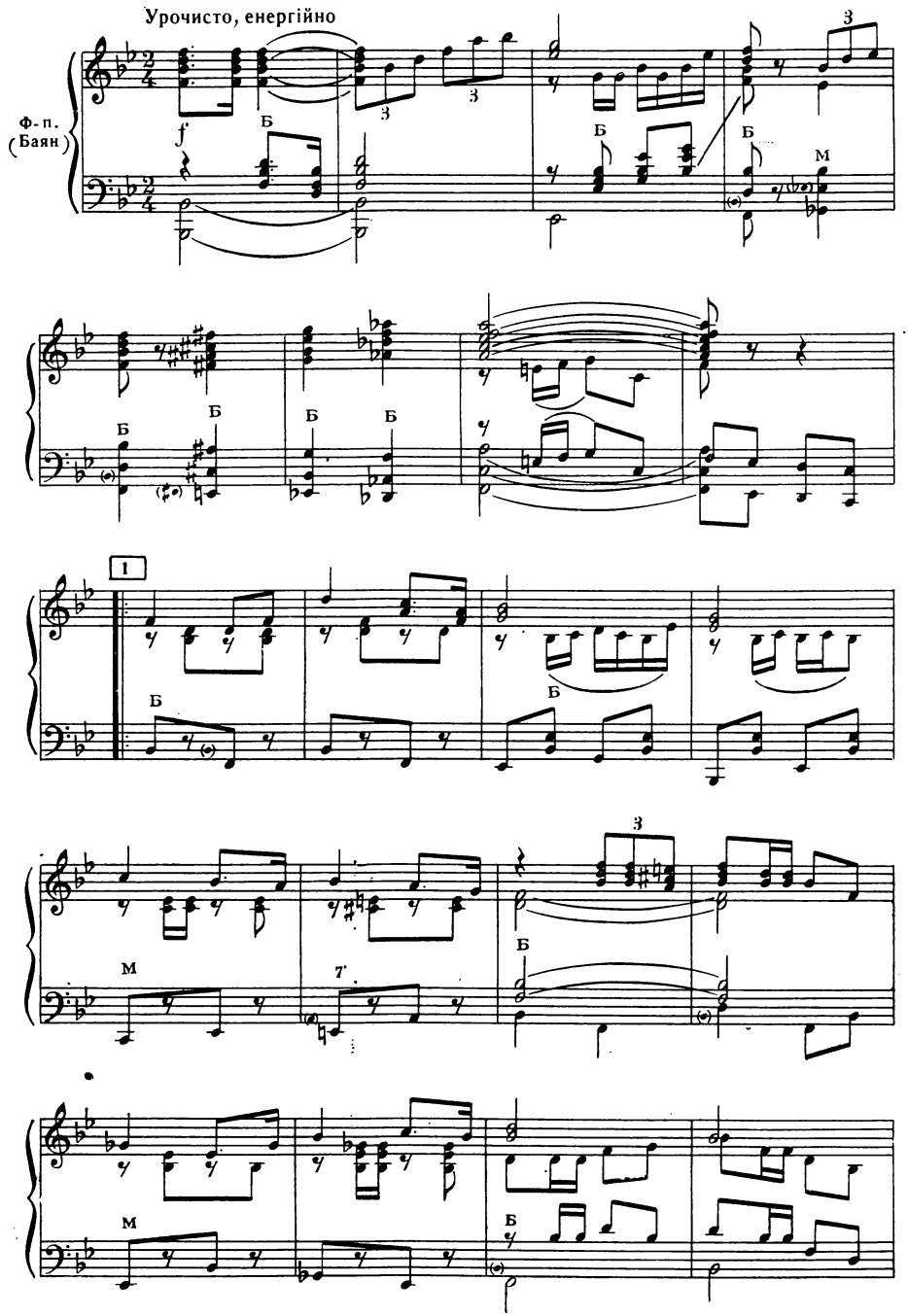
Урочисто, енергійно
Ф-п.
(Баян)
f
Б
З
М
1
7'

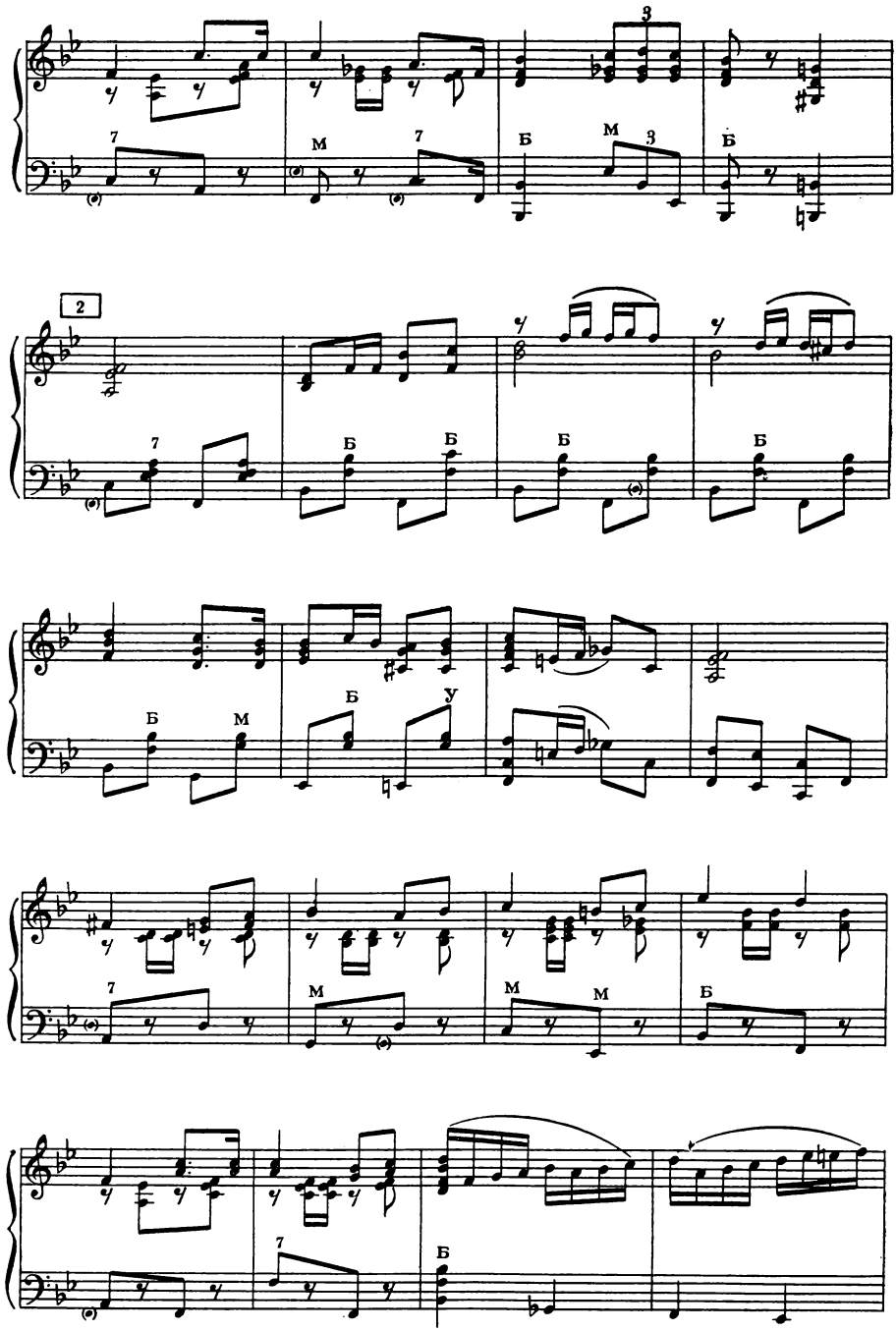
3
7
М
7
Б
М
3
Б
2
7
Б
Б
Б
Б
Б
М
Б
У
7
М
М
М
Б
7
Б

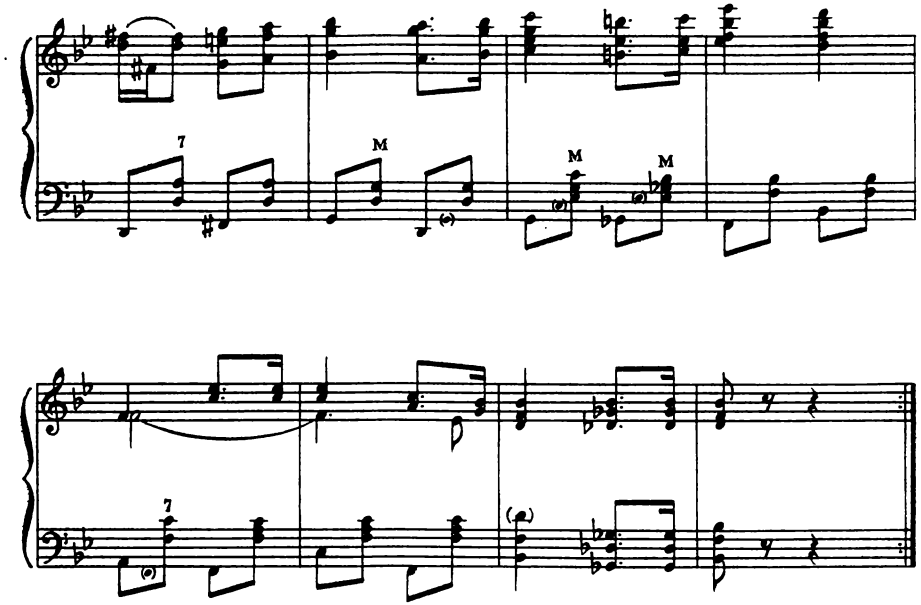
7
M
M
M
7

ЧЕРВОНІ БІСЕНЯТА

Хто з нас не захоплювався подвигами юних кіннотників Чапаєва, Будьонного, Котовського, Щорса, які разом з дорослими захищали Країну Рад в буремні роки громадянської війни — хоробрих, відважних, винахідливих, справжніх «червоних бісенят», як їх ласкаво називали однополчани і з ненавистю і страхом — вороги.

Ігрова хореографічна сценка «Червоні бісенята» — це своєрідний романтичний відгук на події громадянської війни, на подвиги ровесників сьогоднішніх хлоп'ят, це — дань пам'яті мужнім бійцям за народну справу. Тому танець, що відображає гру сучасних дітей у червоних кіннотників, треба виконувати стрімко, піднесено, романтично.

Музичний супровід — мелодія пісень «Погоня» Я. Френкеля та «Пісня про тачанку» К. Лістова.

У танці беруть участь 17 хлопчиків середнього шкільного віку: 12 хлопчиків-вершників, соліст-командир, прапороносець і 3 невисокі на зріст хлопчики, що потім утворюють «тачанку». Усі вони, особливо соліст, повинні мати хорошу танцювальну підготовку.

Умовні позначення:

V — хлопчики-вершники

V (К) — хлопчик-командир

V (П) — прапороносець

V (Т) — хлопчики, що утворюють «тачанку».

На деяких схемах для зручності читання танцю виконавці нумеруються.

Костюми виконавців

Червоні шоломи-будьонівки, червоні із легкої шерсті або сатину сорочки з відкладними комірцями і манжетами на довгих рукавах, заправлені в червоні шорти, на талії — широкий шкіряний ремінь з блискучою металевою пряжкою. Велика червона зірка на шоломі, петлички на комірці та нашивки на манішці сорочки (із темноблакитного атласу). Застібки на манжетах і манішці оздоблені блискучими металевими гудзиками. На ногах червоні шкіряні чобітки.

Реквізит: червоний прапор із легкого шовку, сатину або ситцю (розмір полотнища 1 *м*×1,5 *м*, довжина древка — 2,2 *м*); 13 шабель із дюралюмінію довжиною 50—55 *см*.

Короткий зміст

Сцена являє собою двір або майданчик. З'являються дванадцятеро відчайдушних «червоних бісенят» — хлопчиків, що «мчать на конях», розмахуючи шаблями. Вони спритні й сміливі, вправно володіють зброєю і джигітують, демонструючи своє спорядження, виучку, вихваляються своєю чудовою формою, показують елементи бою на шаблях (перша і друга фігури).

А ось і командир. Він — приклад для всіх і тому його танець ніби уособлює найвищий клас кавалерійської підготовки. Хлопчики палко вітають свого командира, демонструють йому своє завзяття, бойову готовність — виконують різноманітні вправи та перегрупування (третя, четверта і п'ята фігури).

Як вихор, на сцені з'являється прапороносець у супроводі «тачанки». Він і його друзі кличуть хлоп'ят до нових подвигів (шоста фігура). «Червоні бісенята» вітають своїх товаришів, перешиковуються у похідну колону і вирушають у путь (сьома фігура).

ОПИС ТАНЦЮ

Хлопчики-вершники, прапороносець та учасники «тачанки» розміщуються перед початком танцю за останньою правою кулісою, соліст-командир — за першою правою.

Виконуються 8 тактів вступу.

Перша фігура

Вихід

Музичний супровід № 1

1—15-й такти. З останньої правої куліси, виконуючи підскоки (рух № 11), стрімко з'являються хлопчики і просуваються змійкою по сцені (рис. 27). Вони імітують їзду на коні: корпус кожного нахилений уперед, ліва рука, рівна в лікті і виведена вперед (кисть затиснута в кулачок), права рука з шаблею піднята над головою.

Танцюристи «виграють» шаблями, тобто кистю правої руки, в якій затиснута рукоятка, роблячи ледве помітні колові рухи.

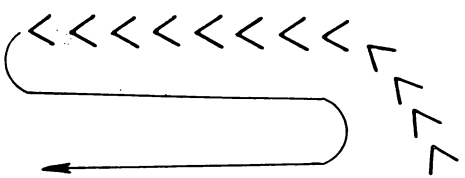

Рис. 27

Рис. 28

16-й такт. Хлопчики шикуються в дві лінії обличчям до глядача і виконують потрійний притуп (рух № 16) з правої ноги, нахиляючи при цьому корпус і злегка присідаючи (рис. 28). Ліву руку кладуть на талію, праву з шаблею опускають і переводять назад — вниз, не торкаючись підлоги.

17—19-й такти. Витягують обидві руки над головою, тримаючи шаблю кистю правої руки за рукоятку, лівої — за кінець шаблі, і тричі виконують на місці звичайну присядку-розніжку на каблуки (рух № 17).

20-й такт. Виконують потрійний притуп (рух № 16), при цьому ліву руку кладуть на талію, праву з шаблею опускають і переводять назад — вниз, не торкаючись підлоги.

21—23-й такти. Виконують на місці тинок (рух № 18) з правої ноги, виграючи шаблею над головою (шабля в правій руці, ліва відкрита у другу позицію, долонею донизу).

24-й такт. Виконують потрійний притуп (рух № 16).

25—28-й такти. Знову виконують на місці звичайну присядку-розніжку на каблуки (рух № 17) та потрійний притуп (рух № 16).

29—32-й такти. Виграючи шаблями, виконують підскоки (рух № 11) з правої ноги і розходяться на велике коло (рис. 29), утворюючи пари (рис. 30).

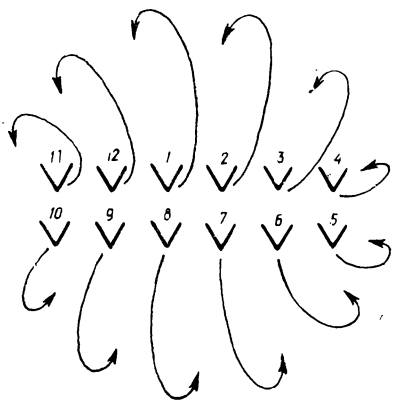

Рис. 29

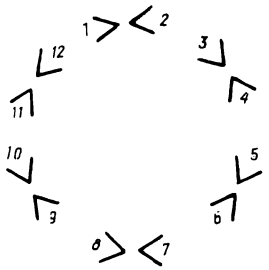

Рис. 30

Друга фігура

Джигітовка

Музичний супровід № 1

1—3-й такти. Танцюристи в парах «б'ються на шаблях» і, виконуючи підскоки (рух № 11) з правої ноги, повертаються по невеликому колу на 360°. Вільна рука кожного хлопчика у другій позиції долонею донизу.

4-й такт. Просуваючись по колу, виконують стрибок з підігнутими ногами (рух № 19).

5—8-й такти. Знову «б'ються на шаблях», одночасно просуваючись по невеликих колах на 360° (рис. 31).

9—11-й такти. Повернувшись обличчям до центру кола, танцюристи, імітуючи їзду на коні, стрімко просуваються підскоками (рух № 11) з правої ноги до центру сцени, хвацько виграючи шаблями рис. 32).

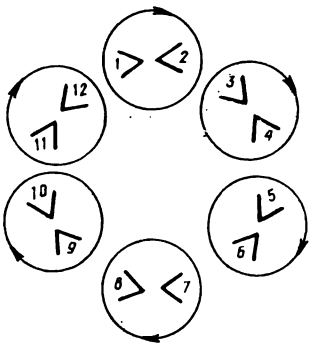

Рис. 31

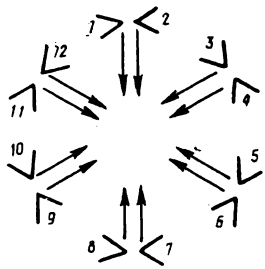

Рис. 32

12-й такт. Виконують стрибок з підігнутими ногами (рух № 19), одночасно повертаючись через ліве плече на 180°.

13—15-й такти. Повторюють рухи 9—11-го тактів, виконуючи підскоки (рух № 11) з правої ноги цього разу від центру сцени (рис. 33, 34).

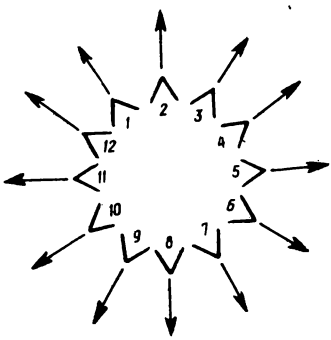

Рис. 33

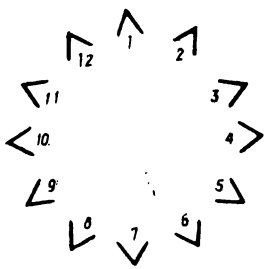

Рис. 34

16-й такт. Виконують на місці стрибок з підігнутими ногами (рух № 19), одночасно повертаючись на 90°: парні номери через праве плече, непарні — через ліве і знову стають парами обличчям один до одного (рис. 35). Перший танцюрист стає з другим, третій — з четвертим, п'ятий — з шостим і т. д.

17—19-й такти. Виконуючи підскоки (рух № 11) з правої ноги, «б'ються на шаблях», одночасно просуваючись по великому колу проти годинникової стрілки (див. рис. 35). Парні номери просуваються обличчям,

непарні — спиною. Вільні руки у хлопчиків на талії, або відкриті у другу позицію долонею донизу.

20-й такт. Продовжуючи просуватись по колу, хлопчики виконують стрибок з підігнутими ногами (рух № 19), повертаючись на 180°: парні номери через ліве плече, непарні — через праве, утворюючи нові пари: другий хлопчик з третім, четвертий — з п'ятим, шостий — з сьомим і т. д.

21—23-й такти. Рухаючись по колу проти годинникової стрілки, виконують підскоки (рух № 11) з правої ноги і знову «б'ються на шаблях», але цього разу непарні номери просуваються обличчям, парні — спиною.

24-й такт. Танцюристи виконують стрибок з підігнутими ногами (рух № 19). Парні номери повертаються через праве плече на 180°, непарні — через ліве і знову утворюють пари: перший хлопчик з другим, третій — з четвертим, п'ятий — з шостим і т. д.

25—27-й такти. Повторюють рухи 17—19-го тактів.

28-й такт. Виконують стрибок з підігнутими ногами (рух № 19) і, просуваючись, повертаються обличчям.

29—31-й такти. Імітуючи їзду на коні, хлопчики підскоками (рух № 11) з правої ноги, стрімко просуваються по колу і на кінець 31-го такту шикуються у велике півколо (рис. 36).

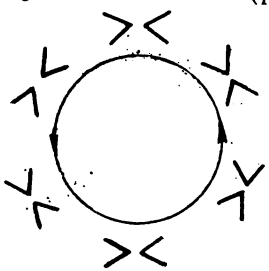

Рис. 35

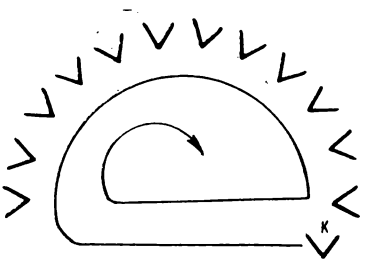

Рис. 36

32-й такт. Виконуючи стрибок з підігнутими ногами (рух № 19), повертаються через ліве плече на 180° і стають обличчям до центру сцени.

Третя фігура

Соло командира

Музичний супровід № 2 і № 3

1—4-й такти. Танцюристи виконують на місці притуп з поворотом шаблі (рух № 20).

5—12-й такти. З першої правої куліси виходить перший соліст, виконуючи галоп на присядці (рух № 21). Виграючи шаблею, він просувається по спіралі, а на кінець 12-го такту стає у центрі сцени (див. рис. 36). Інші танцюристи супроводжують його танець, виконуючи на місці вистукування шаблею (рух № 22).

13—20-й такти. Соліст на місці виконує повзунець-вибиванець (рух

№ 23), виграючи шаблею. Хлопчики у півколі, випроставши корпус, виконують на місці вірьовочку (рух № 24) з правої ноги, виграючи шаблею над головою (ліва рука відкрита у другу позицію долонею донизу).

21—23-й такти. Соліст повторює рухи 13—20-го тактів, одночасно хлопчики на місці виконують тинок (рух № 18) з правої ноги, виграючи шаблею (ліва рука у другій позиції).

24-й такт. Всі виконують на місці потрійний притуп (рух № 16). Одночасно соліст підводиться з присядки, а хлопчики злегка нахиляють корпус і опускають праву руку з шаблею донизу, трохи відводячи її назад. Ліву руку кладуть на талію.

Четверта фігура

Соло командира і двох ординарців

Музичний супровід № 3 і № 4

1—8-й такти. З півкола виходять двоє перших хлопчиків, що знаходяться біля перших правої і лівої куліс. Це — ординарці командира — другі солісти. Імітуючи їзду на коні, вони підскоками (рух № 11), починаючи з правої ноги, просуваються по колах (рис. 37). Перший соліст, виграючи шаблею (ліва рука у другій позиції), виконує тинок (рух № 18) з правої ноги, просуваючись до авансцени. Решта хлопчиків на місці виконують вистукування шаблею (рух № 22).

9—12-й такти. Перший соліст-командир на місці виконує каблучки із стрибком (рух № 25), другі солісти виконують на місці розніжку-м'ячик (рух № 26). Учасники півкола виконують на місці вірьовочку (рух № 24), виграючи шаблями.

13—16-й такти. Перший соліст на місці виконує присядку-щупак (рух № 27) — див. рис. 37. Другі солісти на місці виконують стрибок і коловий рух шаблею (рух № 28). Решта хлопчиків продовжує виконувати на місці вірьовочку (рух № 24).

17—19-й такти. Солісти повторюють рухи 13—16-го тактів, решта хлопчиків виконує на місці тинок (рух № 18) з правої ноги, виграючи шаблями.

20—22-й такти. Імітуючи їзду на коні, хлопчики, що знаходяться у півколі, підскоками (рух № 11) з правої ноги просуваються до солістів, утворюючи невелике коло (рис. 38). Солісти тим же рухом «вливаються» в коло, тобто кожен із цих хлопчиків займає місце серед своїх товаришів.

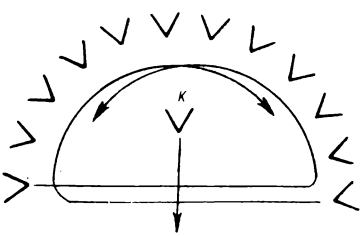

Рис. 37

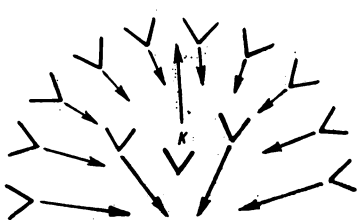

Рис. 38

23—24-й такти. Продовжуючи виконувати підскоки (рух № 11) з правої ноги, танцюристи відступаючи спиною, розширюють коло (рис. 39).

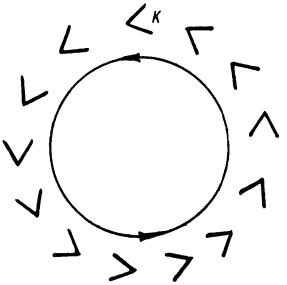

Рис. 39

П'ята фігура

Атака

Музичний супровід № 5

1—8-й такти. Танцюристи, імітуючи їзду на коні, підскоками (рух № 11) просуваються по великому колу і поступово перешиковуються у дві лінії обличчям одна до одної (рис. 40, 41).

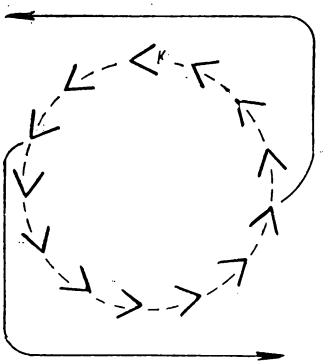

Рис. 40

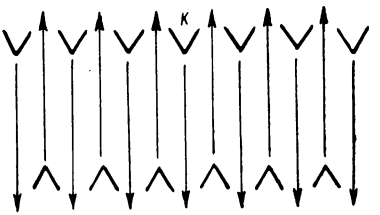

Рис. 41

9—11-й такти. Продовжуючи імітувати їзду на коні, підскоками (рух № 11) з правої ноги міняються місцями (див. рис. 41).

12-й такт. Виконуючи стрибок з підігнутими ногами (рух № 19), повертаються через ліве плече на 180°.

13—16-й такти. Повторюють рухи 9—12-го тактів, причому, міняючись місцями, повертаються на свої попередні місця.

17—20-й такти. Імітуючи їзду на коні, підскоками (рух № 11) з правої ноги просуваються по великому колу (рис. 42).

21—28-й такти. Не припиняючи руху, підскоками (рух № 11), поступово перешиковуються у діагональ, стають один за одним, поклавши ліву руку на ліве плече товариша, який стоїть попереду (рис. 43). Права рука залишається над головою.

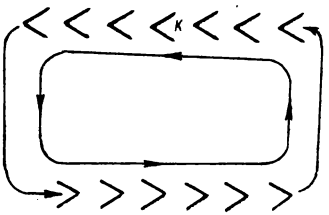

Рис. 42

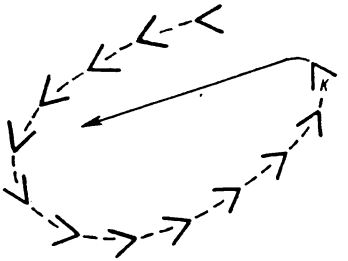

Рис. 43

29—32-й такти. Тримаючи ліві руки один у одного на плечах і, зберігаючи діагональ, всі виконують на місці присядку-м'ячик (рух № 29), виграючи шаблями над головою.

Шоста фігура

Рівняння на прапор

Музичний супровід № 6

1—20-й такти. На сцену підскоками (рух № 11) з правої ноги стрімко рухається соліст-прапороносець, гордо тримаючи в руках червоний прапор. За ним тим же рухом просувається трійка хлопчиків, що імітує тачанку (рис. 44). Перший хлопчик відводить обидві руки назад, другий

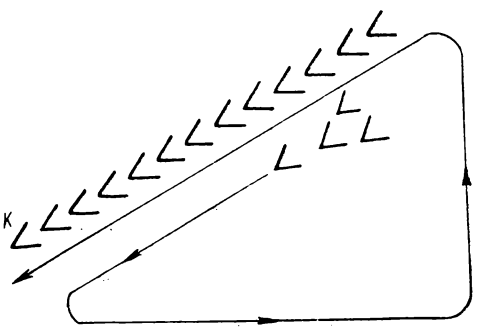

Рис. 44

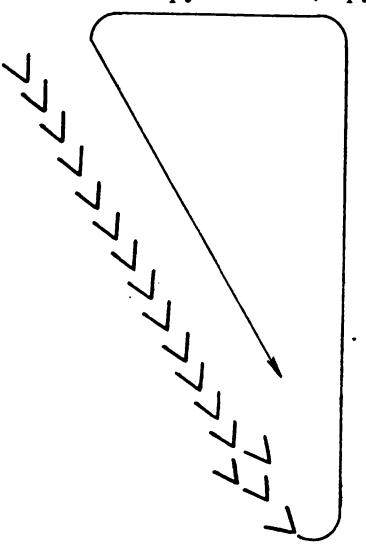

Рис. 45

бере лівою рукою руку першого хлопчика, третій бере правою рукою руку першого хлопчика, вільні руки другий і третій хлопчики з'єднують. Учасники тачанки танцюють, злегка присівши і нахилившись уперед. Разом з прапороносцем просуваються по сцені так, як показано на рис. 45. Решта хлопчиків п'ять разів на місці виконує притупи з вигравaнням (рух № 30). На кінець 20-го такту роз'єднують руки, злегка присідаючи та нахиляючи корпус уперед. Ліву руку, рівну в лікті (кисть затиснута в кулачок), виносять вперед, праву з шаблею піднімають над головою.

Сьома фігура

В путь!

Музичний супровід № 7

1—16-й такти. Танцюристи підскоками (рух № 11) з правої ноги, імітуючи їзду на коні, стрімко просуваються по авансцені, потім вздовж правих куліс до сцени. Дійшовши до третьої правої куліси, просуваються по діагоналі до першої лівої куліси, поступово перешиковуючись у трикутник (рис. 46).

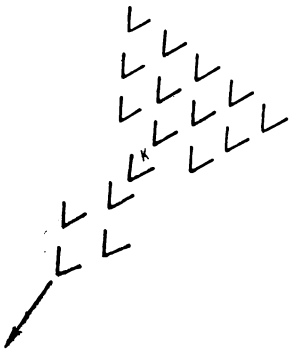

Рис. 46

17—20-й такти. Зберігаючи побудову трикутника, на місці виконують тинок (рух № 18) з правої ноги, виграючи шаблями.

21—28-й такти. Всі хлопчики, імітуючи їзду на коні, підскоками (рух № 11) з правої ноги просуваються до першої лівої куліси і поступово зникають у ній (див. рис. 46).

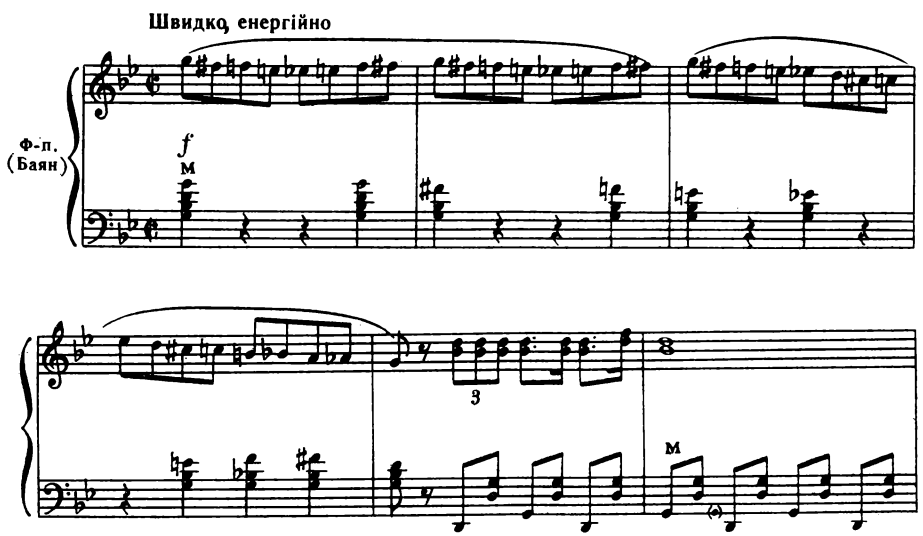

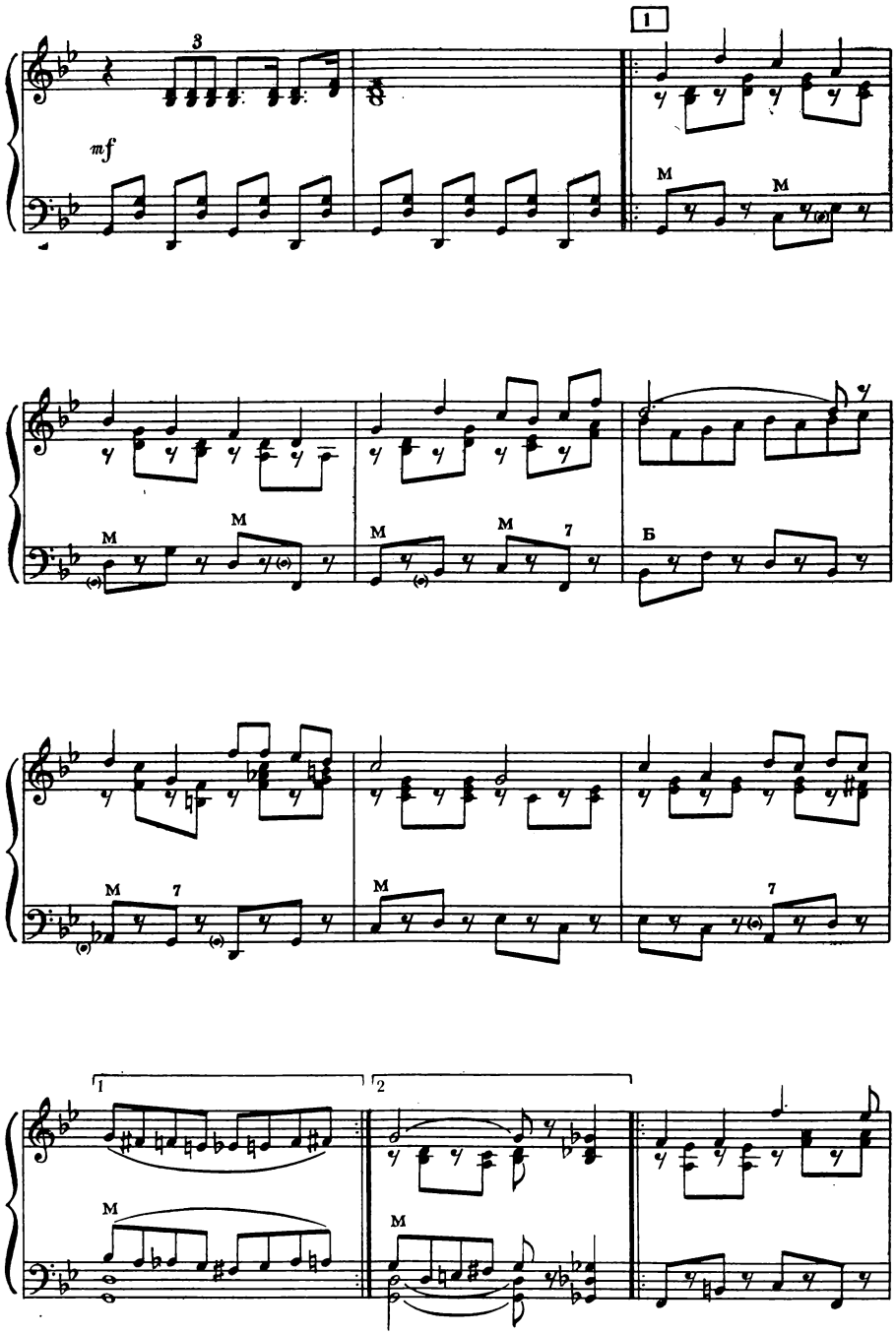
3
mf
1
M
M
M
M
M
7
Б
M
7
M
7
1
2
M
M

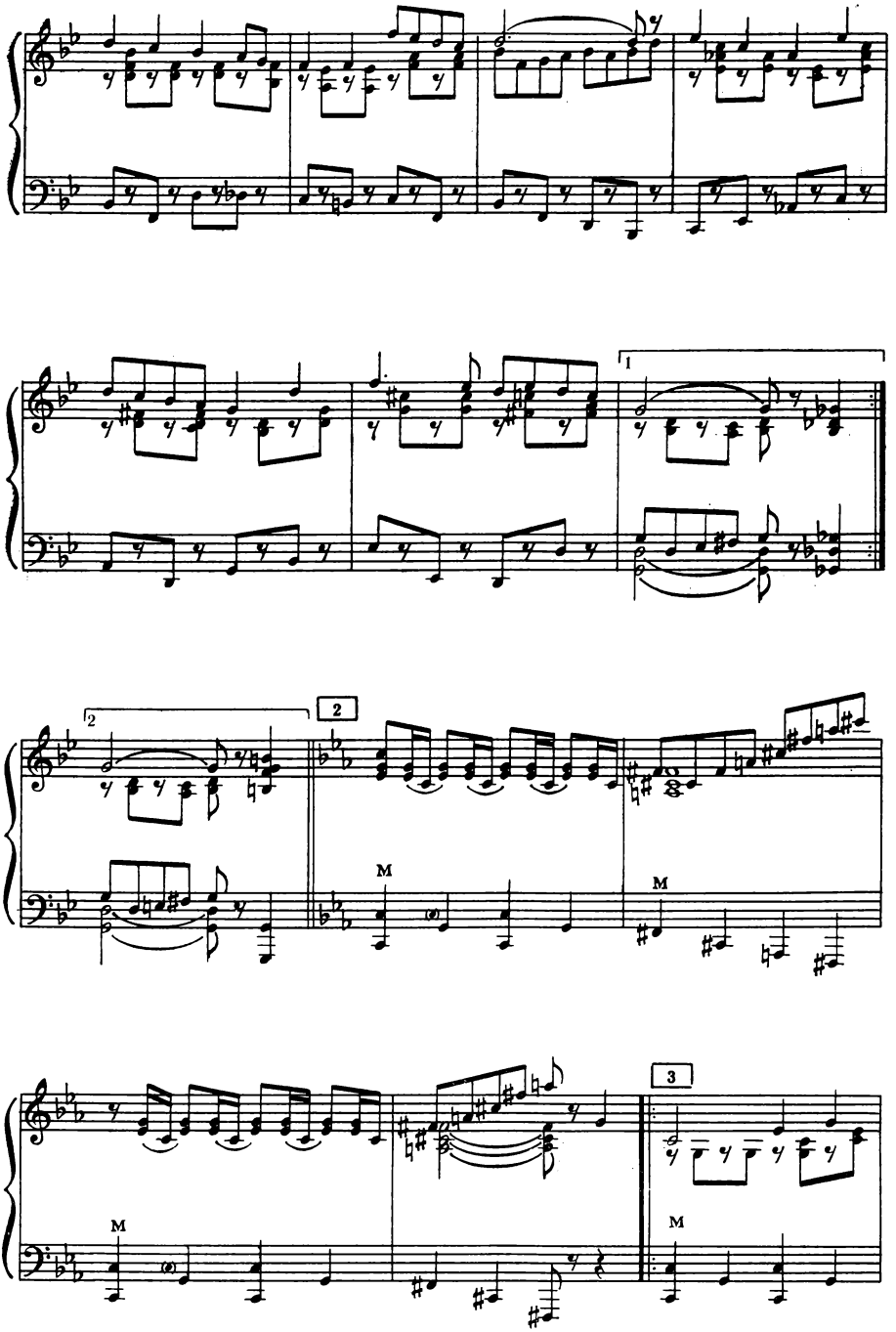
1
2
2
M
M
M
3
M

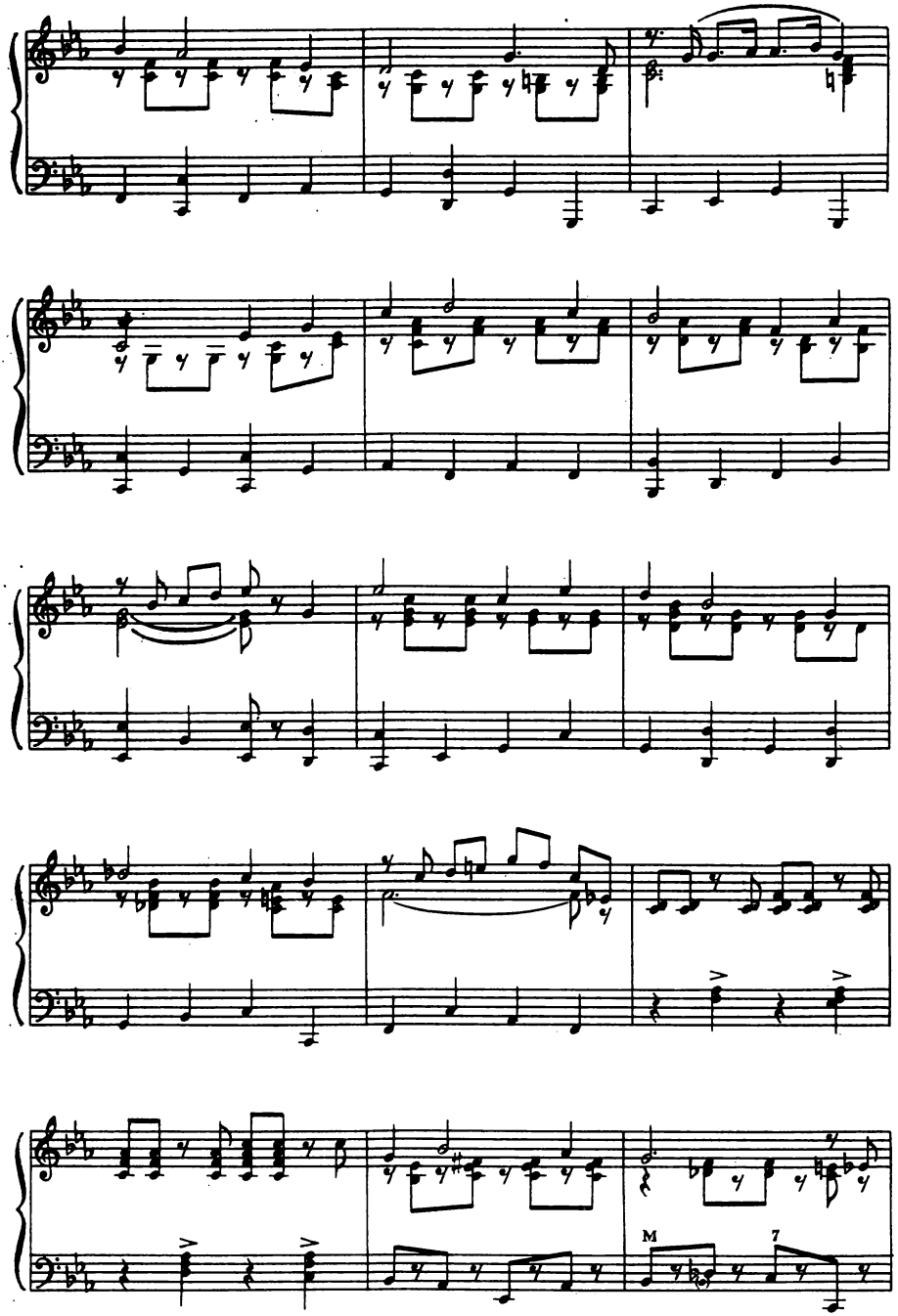
M
7

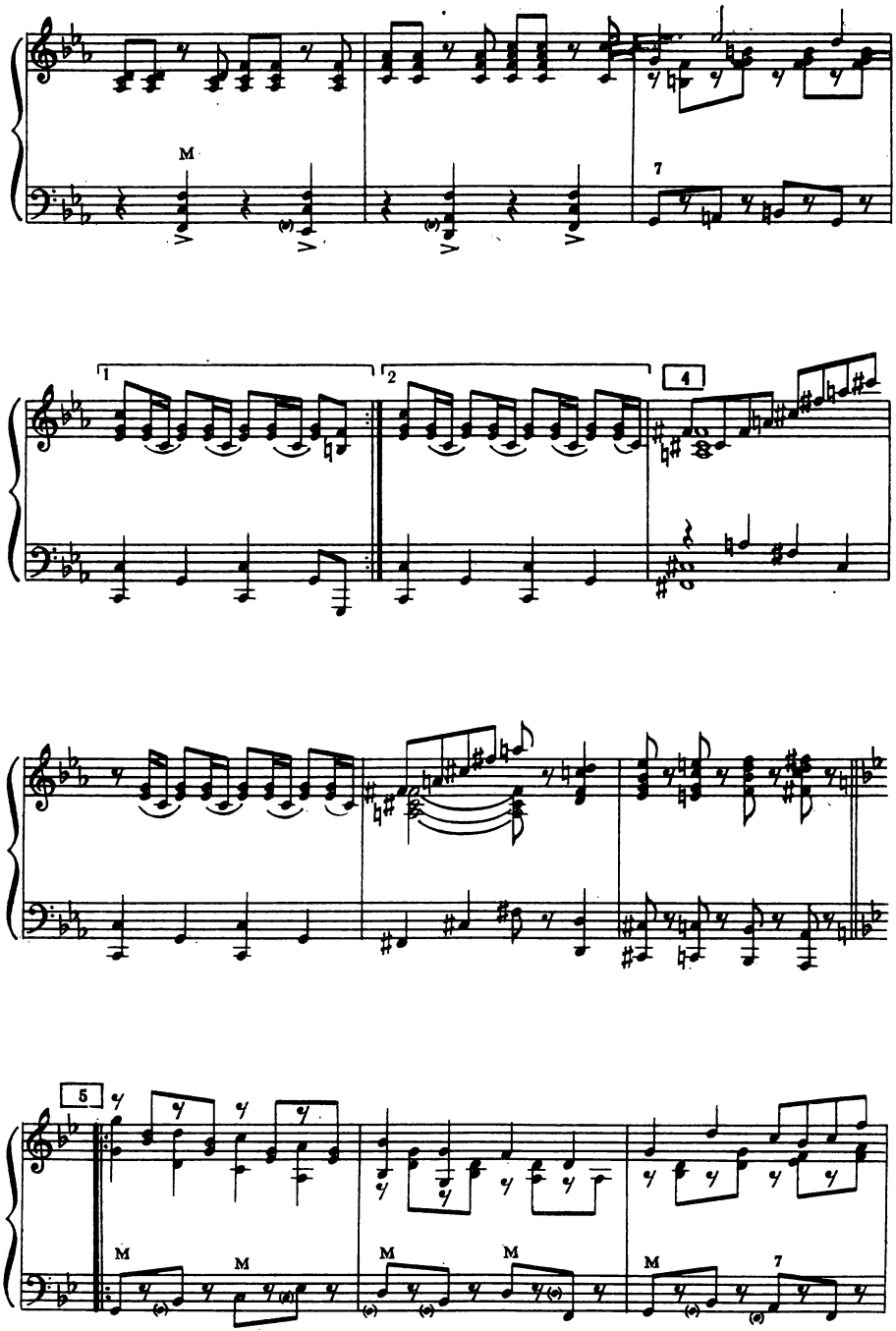
M
7
1
2
4
5
M
M
M
M
M
7

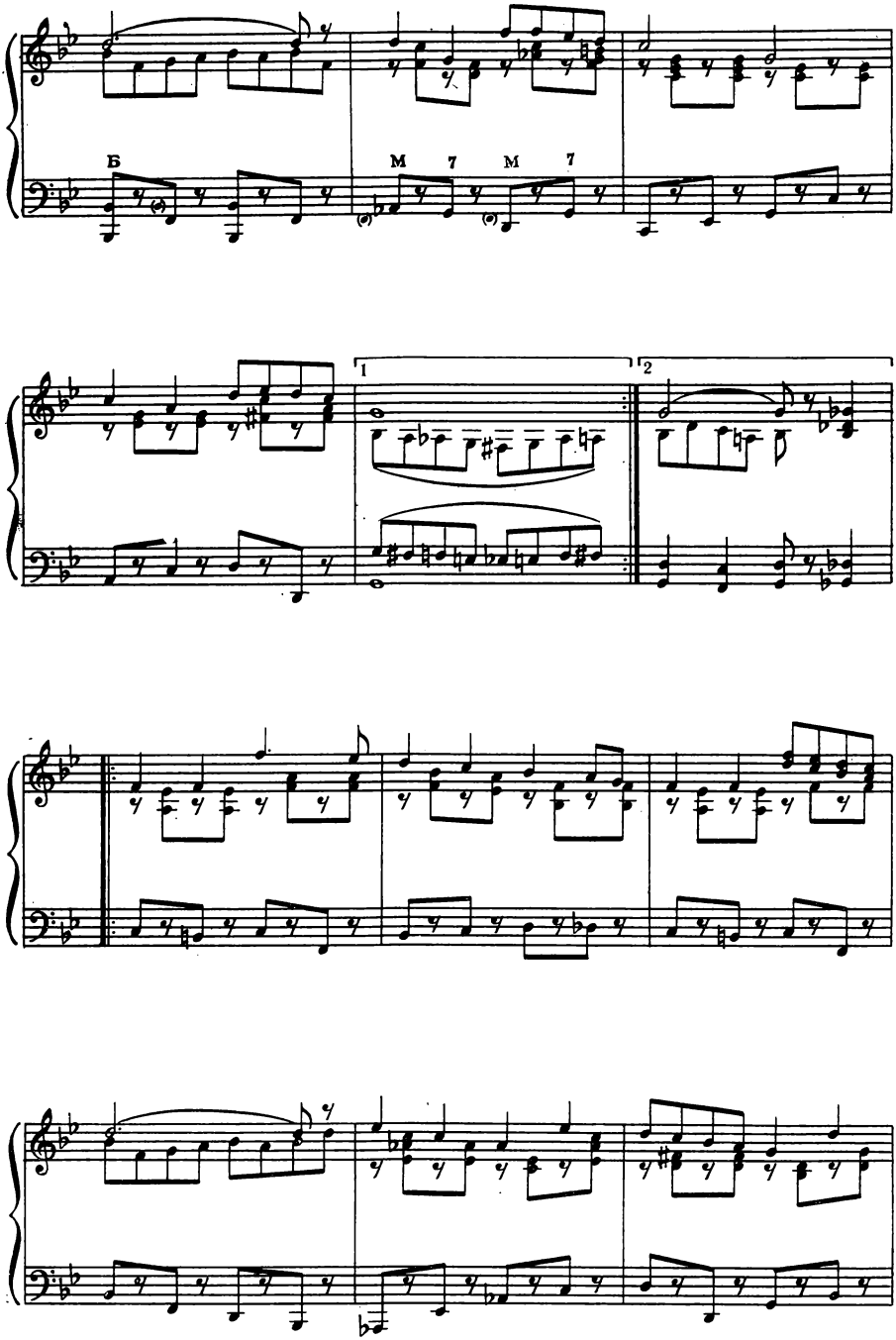
Б
М 7 М 7
1
2

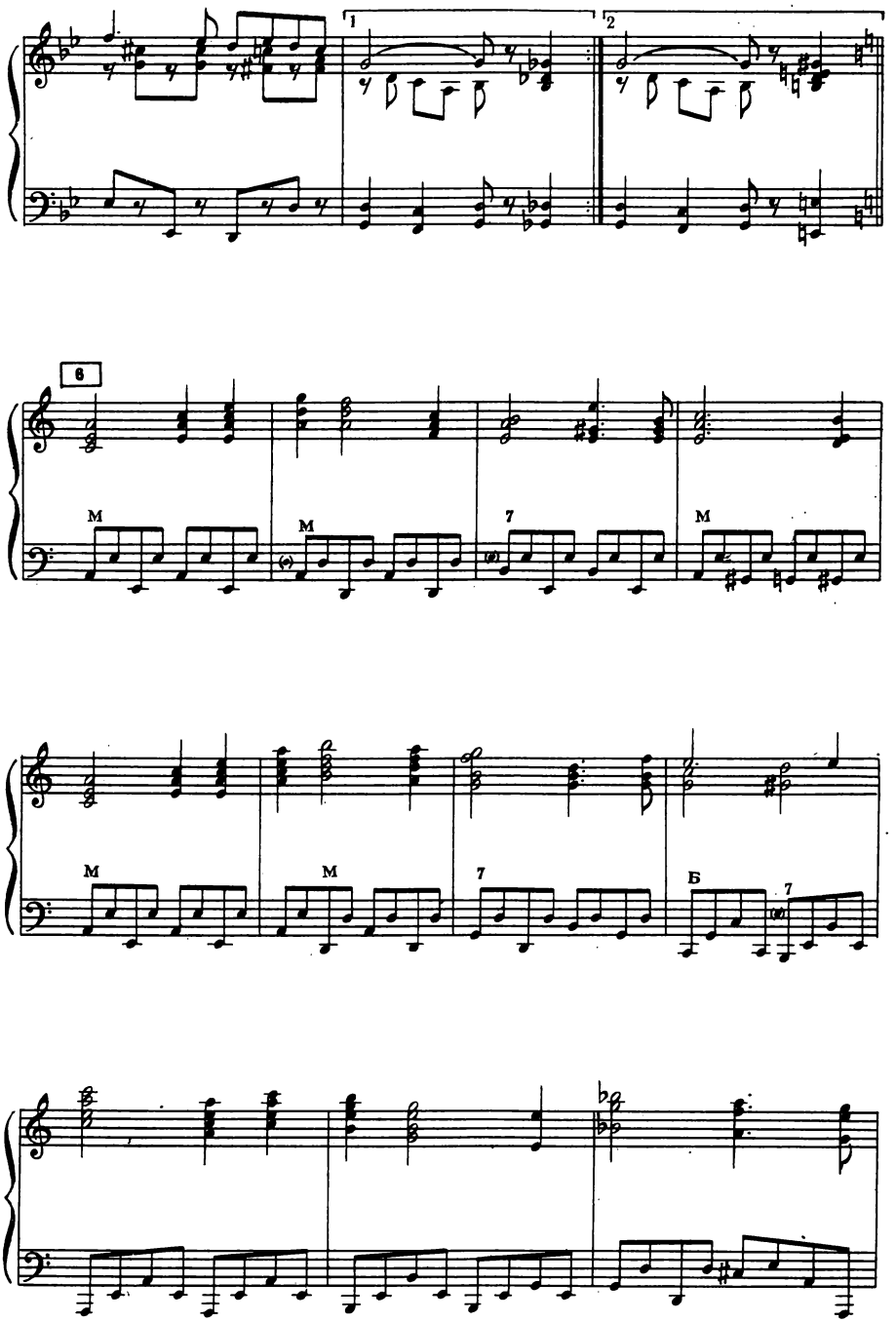
1
2
6
M
M
7
M
M
M
7
Б
7

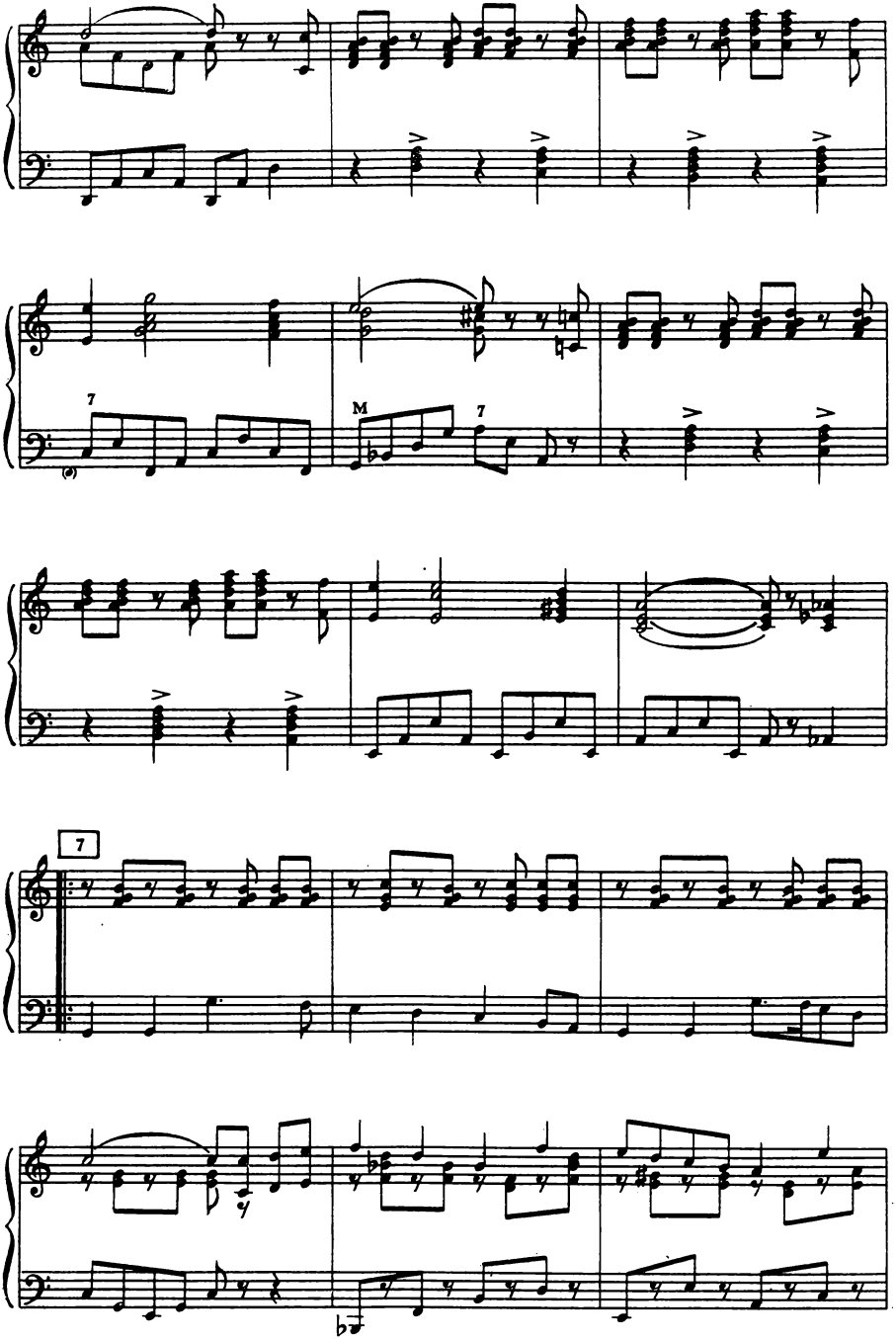
7
M
7
7

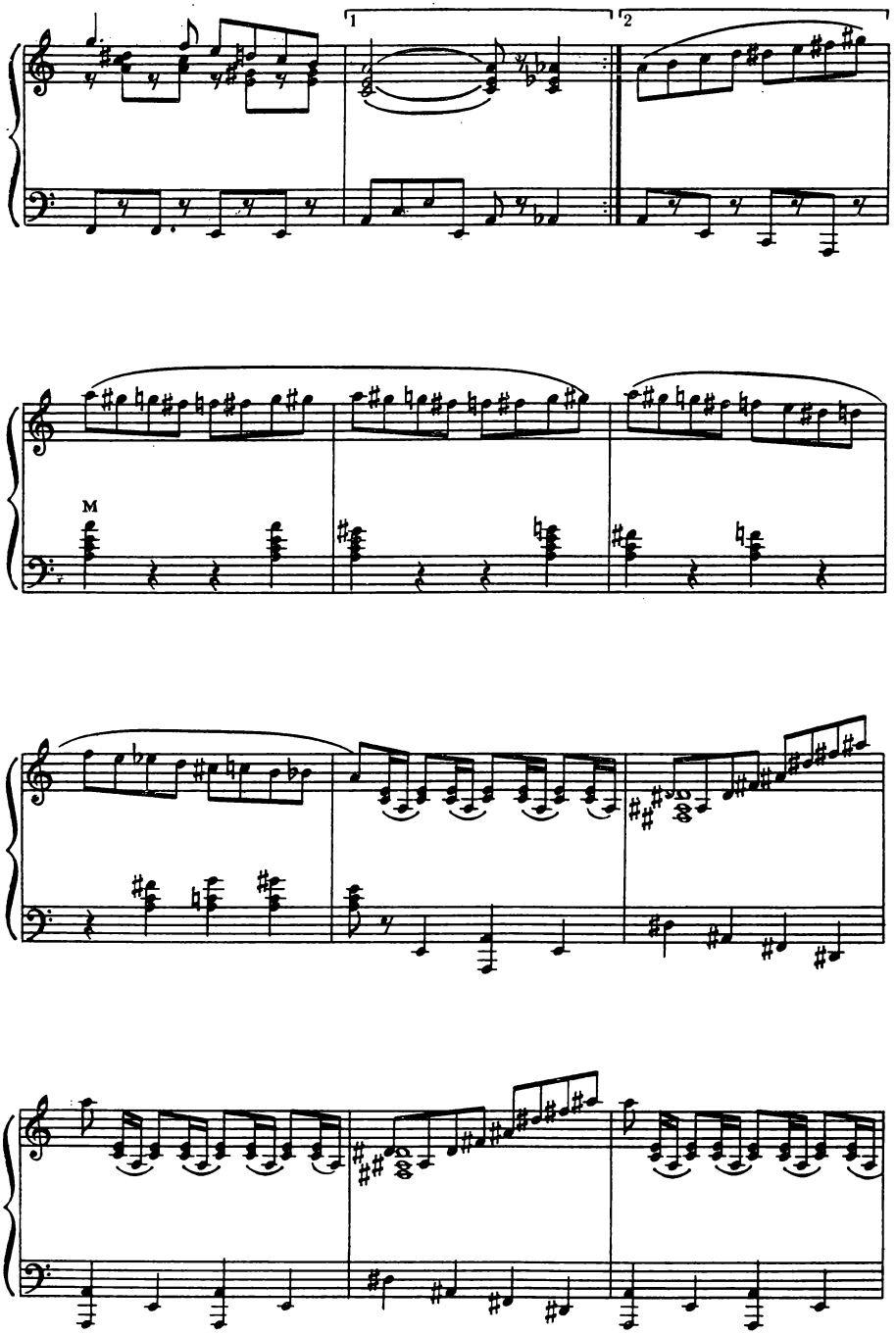
1
2
M

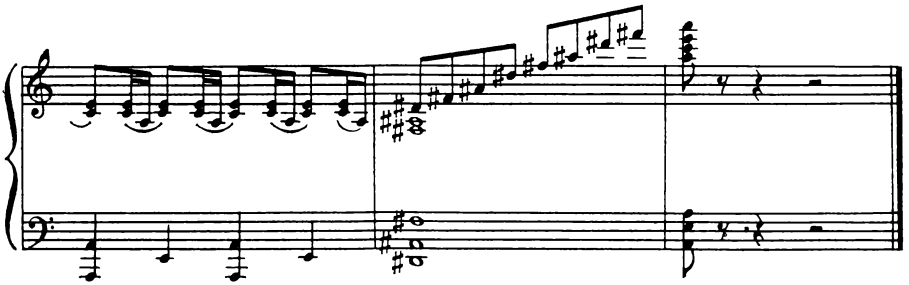

ВОНИ БУЛИ ПЕРШИМИ

Хореографічна новела

Початок 20-х років. Молода Країна Рад заліковувала рани, заподіяні двома війнами, піднімалась на боротьбу із злиднями, голодом, розрухою.

Той незабутній час знаменний ще однією подією — народженням піонерської організації, яка стала надійним помічником партії і комсомолу. Про юних комунарів — піонерів першого в країні загону, створеного на Красній Пресні, про їхню боротьбу з безпритульністю — «найтяжчою спадщиною двох війн» і розповідає ця хореографічна новела.

У танці беруть участь 18 виконавців: 8 хлопчиків старшого шкільного віку — піонери, високий стрункий хлопчик старшого шкільного віку — Піонервожатий (він повинен мати нахил до виконання партій героїчного плану), 3 хлопчики старшого шкільного віку — Отаман безпритульних, Перший і Другий його підручні (вони повинні мати нахил до виконання партій характерного плану), 6 хлопчиків середнього шкільного віку — безпритульні.

У музичному супроводі використані мелодії 20-х років.

Костюми виконавців

Піонери: біла сорочка, темні брюки. На ногах чорні черевики. На грудях піонерські галстуки.

Безпритульні: старенька поношена сорочка, подертий піджак. На голові — різноманітні поношені головні убори того часу.

Отаман: поношена тільняшка, полатане галіфе кольору хакі. На голові старенька поношена безкозирка. На ногах чорні черевики.

Підручні: порвана тільняшка, темні полатані брюки; на шиї в одного з них — галстук-самов'яз, у іншого — підтяжки. На голові модні в той час, але поношені кепочки. На ногах чорні черевики.

Короткий зміст

1922-й рік. Москва, Красна Пресня. Загін перших юних піонерів вирушає на зустріч з однією з багаточисельних компаній безпритульних, місце перебування якої вони розвідали раніше, щоб переконати їх перейти жити в дитбудинок. Піонери проходять підтягнуті, зосереджені, сповнені рішучості і відповідальності за доручену справу (перший епізод — «Марш піонерів»).

А ось і місце, куди вони прямували. Це — одна з нічліжок, в яку після денних мандрів сходяться її знедолені мешканці. Сутужно, голодно і холодно їм у темному сирому підвалі і, щоб якось зігрітися, вони, як уміють, розважаються і танцюють (другий епізод — «Нічліжка»).

У розпал хлоп'ячих веселощів вриваються звуки сурми і барабана. Це йдуть піонери.

Безпритульні стурбовані і насторожені: з якими намірами прийшли сюди непрохані гості? Вони прагнуть приховати свою розгубленість і тому намагаються за всяку ціну вивести піонерів з рівноваги: погрожують їм, але піонери залишаються спокійними. Отаман дістає цигарку і хоче пригостити нею Піонервожатого, той тактовно відмовляється. Тоді Отаман намагається запалити сам. Піонервожатий відбирає у нього цигарку і кидає її. Отаман нахиляється, щоб підібрати цигарку, і Піонервожатий помічає, що на ньому флотська безкозирка.

Піонервожатий знімає з голови Отамана безкозирку, обтрушує і, тримаючи її в руках, ніби каже Отаману: «Не смій ганьбити Червоний флот». Надівши безкозирку, Піонервожатий починає танцювати «Яблучко», викликаючи безпритульних на змагання.

Танець Піонервожатого — широкий, красивий, сповнений справжньої юнацької сили й гідності. Отаман і його друзі уважно спостерігають за танцем Піонервожатого, інколи навіть намагаються перешкодити йому, та потім, махнувши рукою, — мовляв, бачили таких,— Отаман дає команду безпритульним починати танець.

Менші безпритульні, підручні Отамана, а потім і сам Отаман вступають у танок. Танцюють вони стрімко, але рухи їхні невмілі, смішні, незграбні, тому танець викликає добродушні усмішки у піонерів. Спинившись, господарі очікувально дивляться на своїх суперників, намагаючись відгадати, яке враження справили вони на них.

Піонервожатий та його друзі знову починають свій танець, виконуючи рухи ще виразніше. Безпритульні з заздрістю спостерігають за гостями. Видно, що піонери їм все більше й більше подобаються. Нарешті, не витримавши, Отаман підходить до Піонервожатого, показує «Ваша взяла!» і потискує йому руку (третій епізод — «Хто кого?»).

Ватажки пропонують хлоп'ятам об'єднатись, і починається загальний запальний танець дружби, у якому змагаються у спритності й винахідливості піонери й безпритульні. Танець стає все стрімкішим, все більшою симпатією проникаються хлопчики один до одного (четвертий епізод — «Танець дружби»).

«З вами краще»,— вирішують хлоп'ята-безпритульні, і діти разом крокують до нового життя (п'ятий епізод — «Разом до світлої мети»).

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю піонери на чолі з Піонервожатим шикуються за третьою правою кулісою. Троє безпритульних, Отаман і його Другий підручний стоять за першою лівою кулісою, Перший підручний — за першою правою, три інші безпритульні — за другою правою кулісою.

Виконуються 4 такти вступу.

ПЕРШИЙ ЕПІЗОД — «МАРШ ПІОНЕРІВ»

Музичний супровід № 1

1—20-й такти. З третьої правої куліси маршовим кроком (рух № 1) на сцену виходить колона піонерів на чолі з Піонервожатим і рухається

так, як показано на рис. 47. На кінець 16-го такту вони зникають за першою правою кулісою.

Невелика пауза.

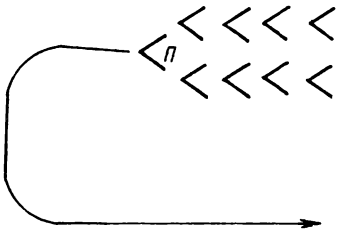

Рис. 47

ДРУГИЙ ЕПІЗОД — «НІЧЛІЖКА»

Музичний супровід № 2

1—8-й такти. На початок музики з першої правої куліси виходить і звичайними кроками прямує до центру авансцени Перший підручний, знімає кепочку, промітає нею місце біля своїх ніг на підлозі і церемоніальним жестом, зверненим у бік першої лівої куліси, запрошує Отамана та своїх друзів до себе.

Потім з першої лівої куліси з'являється Отаман і Другий підручний. Вони лінивою, дещо манірною ходою ідуть до центру авансцени. Отаман повертається правим боком до глядача і сідає на підлогу, впритул до нього і також правим боком до глядача опускається на підлогу Перший підручний (рис. 48). Другий підручний також сідає впритул до Отамана, повернувшись лівим плечем до глядача (див. рис. 48). Спиною він опирається на спину Отамана, ноги простягає у бік лівих куліс, руки схрещує на грудях. Отаман, також схрестивши руки на грудях, замріяно дивиться у бік правих куліс, спираючись дуже зігнутою в коліні правою ногою об підлогу. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, тримає на лівому плечі Першого підручного, який опирається спиною на праве коліно Отамана. Перший підручний охоплює обома руками коліна своїх сильно зігнутих ніг, спираючись ступнями об підлогу.

Поступово на сцені з'являються ще троє хлопчиків, які виходять з першої лівої куліси. Зберігаючи трійку, вони також сідають біля лівих куліс, підібгавши ноги «по-турецьки», і про щось ліниво сперечаються чи в щось грають (див. рис. 48).

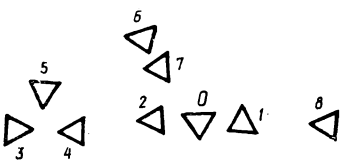

Рис. 48

Далі з другої правої куліси виходять на сцену двоє хлопчиків — «спостерігачів» і займають місце позаду Отамана і підручних (див. рис. 48). Перший «спостерігач», повернувшись лівим плечем до глядача, низько присідає в шостій позиції, нахиляється, і, приклавши руку козирком до лоба, замріяно дивиться у бік другої лівої куліси. Другий «спостерігач» стає впритул позаду свого партнера, повертається обличчям до глядача, і, спершись правим ліктем на спину свого партнера та поклавши

підборіддя на долоню своєї правої руки (ліва рука на талії), вдивляється в зал (див. рис. 48).

Останнім на сцені з'являється найменший із безпритульних, позначений номером 8 (для зручності читання запису тут і надалі в деяких схемах виконавці позначатимуться номерами). Повернувшись лівим плечем до глядача, він сідає на підлогу біля першої куліси і пришиває латку на правому коліні брюк.

9—12-й такти. Перший підручний, обхопивши долонею лівої руки ліву ногу Отамана, яка продовжує знаходитись на лівому плечі підручного, гладить долонею правої руки по «лакованому» чоботу Отамана, заздрісно дивлячись на нього. Інші уважно спостерігають за своїми старшими товаришами.

На першу чверть 12-го такту Отаман проганяє Першого підручного: сильно змахнувши правою рукою, він плеще по лівій долоні. Всі відскакують від Отамана у невелике півколо і опускаються знову на підлогу (рис. 49).

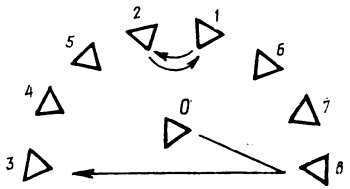

Рис. 49

13-й такт. Отаман, підвівшись на обидві ноги та повернувшись обличчям до глядача, повільно випрямляє корпус і високо підносить руки, ліниво потягуючись.

Після невеликої паузи починається танець (1 такт до музичного супроводу № 3).

Перша фігура

Отаман розважається

Музичний супровід № 3

1—2-й такти. Злегка присівши і нахилившись, Отаман виконує кроки з кидком ноги (рух № 31), починаючи з лівої, і просувається до першої правої куліси, «лякаючи» восьмого хлопчика (див. рис. 49). Той відсахується, але не лякається, знаючи, що це гра. Всі уважно спостерігають за ними.

3—4-й такти. Виконуючи той же рух, але з правої ноги, рухається до першої лівої куліси, «лякаючи» третього хлопчика. Решта уважно спостерігає за ними.

5—6-й такти. Повторюючи рухи 1—2-го тактів, знову «лякає» восьмого хлопчика (див. рис. 49). Хлопчики продовжують спостерігати за ними.

7—8-й такти. Отаман, виконуючи чечітку (рух № 32) з правої ноги і повернувшись правим плечем праворуч на 90°, просувається правим боком до центру авансцени (рис. 50). Інші хлопчики, продовжуючи сидіти на своїх місцях у півколі, виконують два сплескування на кожну другу і четверту восьму такту.

9—10-й такти. Виконуючи рух № 31 з лівої ноги, просувається ліворуч і знову «лякає» восьмого хлопчика. Решта уважно спостерігає за ними.

11—12-й такти. Повторюють рухи 3—4-го тактів.

13—15-й такти. Отаман, просуваючись по півколу, «проганяє» з місць своїх підопічних, виконуючи при цьому підскоки з кидком ноги (рух № 33), починаючи з правої і просуваючись по колу за годинниковою стрілкою (рис. 51). Усі хлопчики по черзі (на кожну чверть такту) довільними стрибками підводяться з підлоги.

16-й такт. Низько нахилившись, звичайним бігом утворюють у центрі сцени невелике коло, посередині якого стоїть Отаман (рис. 52).

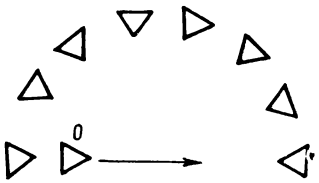

Рис. 50

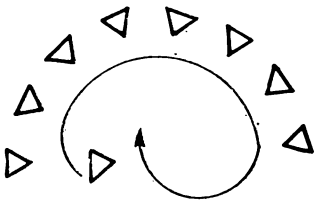

Рис. 51

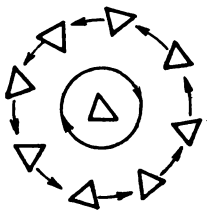

Рис. 52

Примітка. За бажанням двоє підручних Отамана виконують такі рухи: *1—4-й такти* — чарльстон перехресний (рух № 35) з правої ноги на місці; *5—8-й такти* — чарльстон з просуванням (рух № 34) з правої ноги, міняючись місцями (див. рис. 49); *9—12-й такти* — повторюють рухи 1—4-го тактів; *13—16-й такти* — танцюють з усіма хлопчиками.

Друга фігура

Чарльстон по колу

Музичний супровід № 4

1—12-й такти. Безпритульні, виконуючи чарльстон з просуванням (рух № 34) з правої ноги, рухаються по колу проти годинникової стрілки (див. рис. 52). Одночасно Отаман виконує: на 1—4-й такти — на місці чарльстон зі сплескуванням (рух № 34) з правої ноги обличчям до глядача; на 5—8-й такти — чечітку (рух № 32) з правої ноги, обертаючись на місці за годинниковою стрілкою (див. рис. 52). На 9—12-й такти — повторює рухи 1—4-го тактів.

13—16-й такти. Безпритульні, позначені номерами 1, 2, 4, 5, 6, 7, поділившись на пари і продовжуючи виконувати чарльстон з просуванням

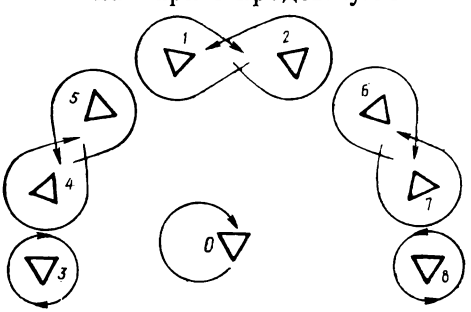

Рис. 53

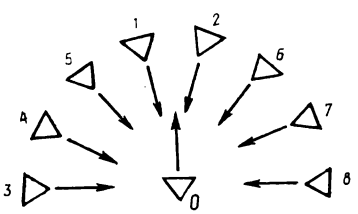

Рис. 54

(рух № 34), обходять спинами один одного (рис. 53). Хлопчики, позначені номерами 3 і 8 цим же рухом обертаються на місці (див. рис. 53). Одночасно Отаман просувається по колу чечіткою (рух № 32). На кінець 16-го такту усі займають місця, як показано на рис. 54.

Третя фігура

Крок з поворотом

Музичний супровід № 5

1—2-й такти. Хлопчики, виконуючи крок з різким поворотом корпуса (рух № 36) з лівої ноги, рухаються до Отамана (див. рис. 54). Отаман, повернувшись через праве плече на 180°, просувається цим же рухом, але з правої ноги до задника сцени.

3—4-й такти. Виконуючи крок з різким поворотом корпуса (рух № 36), але з правої ноги, всі повертаються на свої попередні місця у півколі.

5—6-й такти. Усі, крім Отамана, двічі виконують, просуваючись праворуч по лінії півкола, крок з підтягуванням ноги (рух № 37) з правої ноги. Отаман на місці виконує чечітку (рух № 32) з правої ноги (рис. 55).

7—8-й такти. Всі двічі виконують крок з підтягуванням ноги (рух № 37), починаючи з лівої, і повертаються на свої попередні місця. Отаман в цей час виконує на місці чарльстон зі сплескуванням (рух № 34) з правої ноги, хизуючись перед товаришами.

9—16-й такти. Повторюють рухи 1—8-го тактів. На кінець 16-го такту до Отамана підбігають підручні (рис. 56).

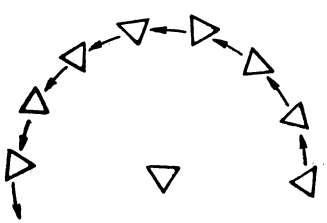

Рис. 55

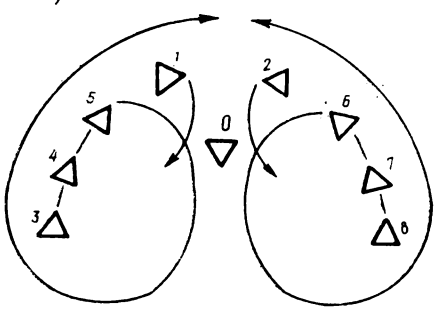

Рис. 56

Четверта фігура

Ворітця

Музичний супровід № 6

1—8-й такти. Отаман та його підручні в центрі сцени виконують зворотню вірьовочку (рух № 38), починаючи з правої ноги. Інші танцюристи тим же рухом проходять поміж своїми товаришами, рухаються до авансцени, потім до правих і лівих куліс, повертаючись на місця, які займали до початку фігури (див. рис. 56).

9—16-й такти. Отаман і підручні об'єднуються в трійку (Отаман підхоплює Першого підручного під праву руку, Другого — під ліву, а ті в свою чергу вільні руки переводять у третю позицію) і, виконуючи перестрибування з притупом (рух № 39) з правої ноги, повертаються на місці проти годинникової стрілки на 360°.

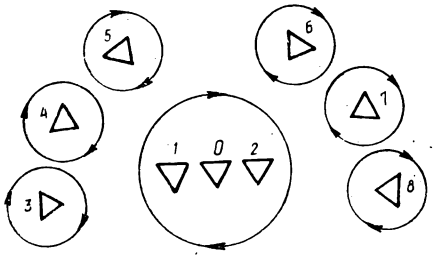

Рис. 57

Танцюристи, позначені номерами 3, 4, 5, на 9—12-й такти обертаються на місці за годинниковою стрілкою, виконуючи зворотню вірьовочку (рух № 38) з правої ноги. Хлопчики, позначені номерами 6, 7, 8 тим же рухом, але з лівої ноги, обертаються проти годинникової стрілки (рис. 57).

П'ята фігура

Фінал

Музичний супровід № 7

1—2-й такти. Знаходячись в центрі авансцени, Отаман виконує на місці біг зі сплескуванням по грудях (рух № 41), починаючи з правої ноги. Танцюристи, позначені номерами 4 і 7, виконують цей же рух, відступаючи до правих куліс (рис. 58). Хлопчики, позначені номерами 3, 5, 6, 8, виконуючи біг зі сплескуванням по стегнах (рух № 41) з правої ноги, просуваються до Отамана (див. рис. 58). Одночасно підручні, виконуючи біг зі сплескуванням попереду себе (рух № 41) з правої ноги, просуваються по невеликих півколах (див. рис. 58).

3—4-й такти. Отаман на місці виконує змахування руками (рух № 41). Четвертий і сьомий хлопчики, виконуючи сплескування по стегнах (рух № 41), повертаються на свої попередні місця у півколі. Третій, п'ятий, шостий і восьмий хлопчики, виконуючи біг зі сплескуванням по грудях (рух № 41) з правої ноги, відступають на свої попередні місця у півколі (див. рис. 58). Підручні продовжують рухатися по лініях, виконуючи біг зі сплескуванням попереду себе (рух № 41) з правої ноги.

5—8-й такти. Повторюють рухи 1—4-го тактів.

9—10-й такти. Отаман, повернувшись на 180° праворуч і виконуючи крок з різким поворотом корпуса (рух № 36) з правої ноги, просувається до задника сцени. Третій, четвертий, сьомий і восьмий хлопчики, ставши парами (беруть один одного під праві руки, ліві кладуть на потилицю), звичайним бігом кружляють на місці (рис. 59). Решта, виконуючи біг зі сплескуванням по стегнах (рух № 41), міняються місцями, обходячи один одного з правого боку (див. рис. 59).

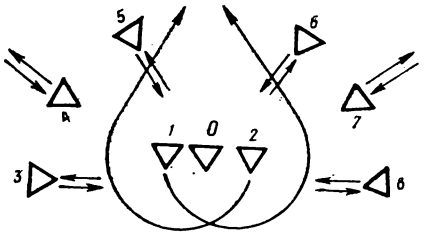

Рис. 58

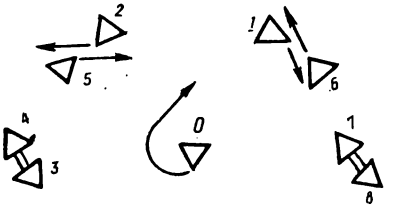

Рис. 59

11—12-й такти. Отаман, виконуючи крок з різким поворотом корпуса (рух № 36) з лівої ноги, повертається на авансцену (рис. 60). Перший хлопчик з п'ятим, другий з шостим міняються місцями, обходячи один одного з лівого боку, і відступають на свої попередні місця, виконуючи біг зі сплескуванням по грудях (рух № 41).

13—14-й такти. Виконуючи чечітку (рух № 32) з правої ноги, Отаман повертається на місці на 180°. Перший і Другий підручні, виконуючи біг зі сплескуванням попереду себе (рух № 41) з правої ноги, рухаються до Отамана (рис. 61). Решта хлопчиків повторюють рухи 1—2-го тактів.

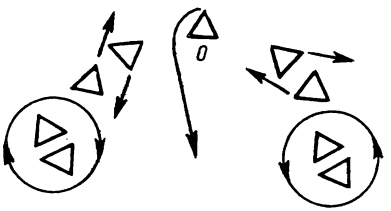

Рис. 60

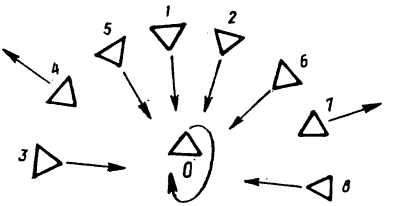

Рис. 61

15-й такт. Знаходячись у центрі авансцени і розкривши руки у другу позицію, Отаман «по-циганськи» дрібно-дрібно струшує плечима. Перший і Другий підручні продовжують на місці виконувати рухи 13—14-го тактів. Решта виконавців звичайним бігом займає місця, як показано на рис. 62.

Рис. 62

16-й такт. Всі хлопчики виконують подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги і стають у пози за вказівкою керівника (четвертий і сьомий виконавці сідають на підлогу).

Невелика пауза. Безпритульні дивляться у бік першої правої куліси.

ТРЕТІЙ ЕПІЗОД — «ХТО КОГО?»

Перша фігура

Другий вихід піонерів

Музичний супровід № 8

1—2-й такти. Безпритульні злякано дивляться у першу праву кулісу, звідки на чолі з Піонервожатим виходять піонери.

3—8-й такти. Піонери ідуть по сцені маршовим кроком (рух № 1) у напрямку, показаному на рис. 63. Безпритульні стоять спочатку дещо розгублені, а потім ідуть слідом за піонерами. Хтось заздрісно спостерігає за ними, хтось намагається крокувати, як піонери, а дехто навіть чіпляється до них (пози і рухи — довільні, важливо, щоб усе виконувалось без шаржування). На кінець 8-го такту безпритульні стають з лівого боку сцени, піонери — з правого (рис. 64).

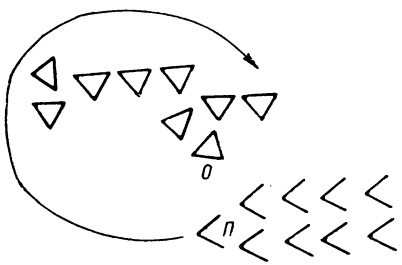

Рис. 63

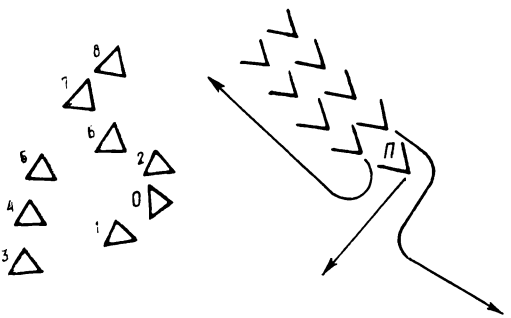

Рис. 64

9—16-й такти. Танцюристи шикуються так, як показано на рис. 65; піонери роблять це, продовжуючи виконувати маршовий крок (рух № 1), безпритульні перешиковуються довільно.

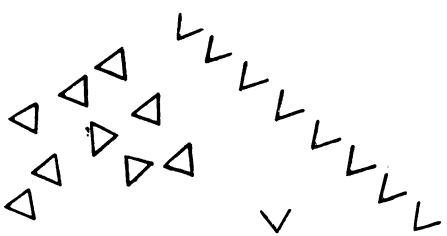

Рис. 65

17-й такт. На «раз» — безпритульні виконують на місці широкий крок-випад в четверту позицію з лівої ноги (ліва рука зігнута перед грудьми, права відведена назад), погрожуючи піонерам. На «два» — пауза. Піонери продовжують перешиковуватись по діагоналі.

18-й такт. Безпритульні залишаються у попередній позі, піонери, закінчивши шикування по діагоналі, спокійно стоять на місці і спостерігають за безпритульними.

19-й такт. Безпритульні стоять у попередньому положенні, піонери на «раз» — виконують широкий крок-випад у четверту позицію з правої ноги (права рука зігнута перед грудьми, ліва відведена назад), демонструючи свою стійкість.

20-й такт. Всі злегка відступають назад, виконуючи подвійний притуп (рух № 4), одночасно руки кладуть на талію. Безпритульні виконують цей рух з правої ноги, піонери — з лівої.

Невелика пауза. Отаман дістає з кишені цигарку (1 такт до музичного супроводу № 9).

Друга фігура

Танець Отамана

Музичний супровід № 9

1—4-й такти. Отаман, хизуючись, виконує чечітку (рух № 32) з правої ноги і проходить навколо Піонервожатого, «запалюючи» цигарку (див. рис. 65). Цим же рухом повз лінію піонерів іде Другий підручний, насмішкувато поглядаючи на суперників (рис. 66). Тим же рухом Перший підручний просувається до першої лівої куліси. Четвертий і п'ятий безпритульні, обійнявши один одного за плечі, на місці виконують чарльстон перехресний (рух № 35) з правої ноги. Решта хлопчиків уважно спостерігає за ними.

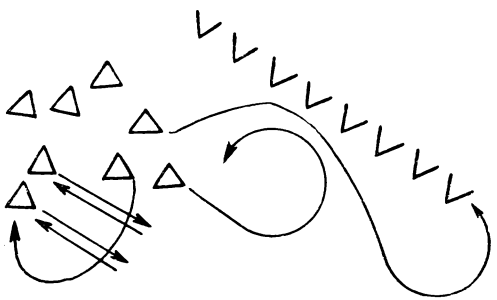

Рис. 66

5—8-й такти. Отаман і Другий підручний продовжують попередні рухи, проходячи: Отаман — навколо Піонервожатого, Другий підручний — повз піонерів (див. рис. 66). Четвертий і п'ятий безпритульні на 5—6-й такти, виконуючи чарльстон з просуванням (рух № 34) з правої ноги, рухаються до Піонервожатого, вихваляючись перед ним своїм молодецтвом, на 7—8-й такти тим же рухом відступають на попередні місця. Піонервожатий та піонери доброзичливо усміхаються. Решта хлопчиків уважно спостерігає за танцюристами.

9—12-й такти. Отаман, закінчивши обхід Піонервожатого, чечіткою (рух № 32) з правої ноги повертається на своє попереднє місце. Другий підручний тим же рухом закінчує просуватись біля першої правої куліси. Четвертий і п'ятий безпритульні, взявшись під праві руки (лівими довільно розмахують над головою), і, виконуючи чарльстон з просуванням (рух № 34), кружляють на місці. На кінець 12-го такту роз'єднують руки і повертаються обличчям до Отамана. Решта танцюристів уважно спостерігає за ними.

13-й такт. Потягнувшись праворуч, Отаман на «раз» — злегка присідає в нешироку другу позицію, на «два» — випрямляючи коліна, показує своїм товаришам цигарку у правій руці, ліву руку розкриває в другу позицію, долонею до підлоги. Безпритульні, виконуючи той самий рух у напрямку Отамана, але в четвертій позиції (ліва нога попереду), розкривають руки у другу позицію.

14-й такт. Отаман повторює рухи 13-го такту, але ліворуч, руки кладе на талію. Безпритульні повторюють рухи 13-го такту, відхилившись у бік лівих куліс, тобто назад, і поклавши руки на талію.

15-й такт. Отаман намагається силоміць пригостити Піонервожатого цигаркою («дражнить»): на «раз» — наближає кисть правої руки з цигаркою до обличчя Піонервожатого, на «два» — переводить її до свого обличчя і бере цигарку в зуби; Піонервожатий спокійно відхиляє голову ліворуч.

16-й такт. На «раз» — Отаман кладе праву руку на ліве плече Піонервожатого, на «два» — відводить праву руку у другу позицію, праву ногу виворітно ставить на півпальці (коліно зігнуте) попереду лівої ноги у третю позицію, дещо манірно повернувши голову у бік своїх товаришів. Безпритульні виконують подвійний притуп (рух № 4), стаючи у довільні пози. Одночасно піонери з гумором спостерігають за їхніми витівками.

Примітка. На 13—16-й такти темп поступово уповільнюється.

Невелика пауза.

Піонервожатий знімає правою рукою з свого плеча руку Отамана, відбирає у нього цигарку і кидає її. Отаман спочатку оторопіло дивиться на свого суперника, потім нахиляється, щоб підібрати цигарку. Піонервожатий, помітивши на ньому безкозирку, знімає її, отряхує, одягає собі на голову. Піонери, зрозумівши намір свого товариша, звичайними кроками швидко, але без метушні, шикуються у лінію вздовж задника сцени (рис. 67), поклавши один одному руки на плечі (крайні хлопчики вільні руки кладуть на талію). Всі безпритульні, крім Отамана та підручних, швидко перебігають в цей час за спинами піонерів до першої правої куліси (див. рис. 67).

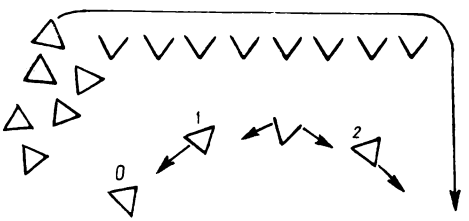

Рис. 67

Примітка. Вищезгадана пантоміма виконується без музичного супроводу.

Третя фігура

Перший танець Піонервожатого

Музичний супровід № 10

1-й такт. Піонервожатий виконує стрибок і бічні кроки (рух № 42) з правої ноги праворуч.

2-й такт. Піонервожатий виконує стрибок і бічні кроки (рух № 42) з лівої ноги ліворуч.

Піонери в лінії біля задника сцени (див. рис. 67), тримаючи один у одного руки на плечах, на 1—2-й такти, виконують такі рухи: на «раз» 1-го такту — невеликий стрибкоподібний крок на півпальці правої ноги праворуч, на «і» — ліву ногу приставляють за праву на півпальці в третю позицію, на «два-і» — повторюють рухи, що виконувались на «раз-і». На «раз-і», «два» 2-го такту — повторюють рухи, що виконувались на «раз-і», «два» 1-го такту, на «і» — виконавши лівою ногою флік, виносять її злегка вперед праворуч в повітря, випрямивши в коліні і підйомі.

Безпритульні уважно спостерігають за своїми суперниками, знаходячись біля першої правої куліси (рис. 68).

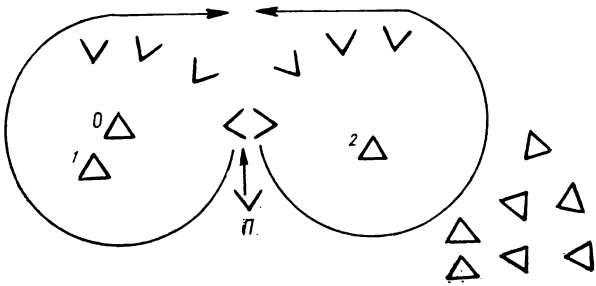

Рис. 68

3—4-й такти. Піонервожатий повторює рухи 1—2-го тактів. Піонери також повторюють рухи 1—2-го тактів, але з лівої ноги ліворуч.

Безпритульні продовжують спостерігати за своїми гостями.

5—8-й такти. Піонервожатий на місці виконує вірьовочку з колупалочкою (рух № 43) з правої ноги. Піонери повторюють рухи 1—4-го тактів.

9—10-й такти. Піонервожатий повторює рухи 1—2-го тактів, піонери, роз'єднавши руки, на місці виконують подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44) з правої ноги.

11-й такт. Піонервожатий, розкривши руки в другу позицію, робить повний поворот на 360°, виконуючи такі рухи: на «раз» (перша восьма) — стрибок на низькі півпальці правої ноги, переносячи на неї вагу корпуса, ліву ногу, злегка зігнуту в коліні і підйомі, відокремлює від підлоги; на другу шістнадцяту — вдаряє низькими півпальцями лівої ноги біля носка правої і відразу відокремлює її від підлоги; на «і» — повторює рухи, що виконувались на «раз», але з лівої ноги; на «два-і» — повторює рухи, що виконувались на «раз-і».

Піонери, тупнувши правою ногою в третій позиції і повернувшись лівим боком до глядача (на «раз»), відкривають праву руку вгору по діагоналі, ліву кладуть на талію і стоять так до кінця такту, дивлячись у бік глядача.

12-й такт. Піонери і Піонервожатий виконують подвійний притуп (рух № 4), руки кладуть на талію.

Отаман і підручні на 5—12-й такти уважно спостерігають за ними.

Четверта фігура

Танець піонерів

Музичний супровід № 11

1—8-й такти. Піонери, «лякаючи» Отамана, Першого і Другого підручних, оточують їх, хвацько й весело виконуючи стрибок і бічні кроки з поворотом (рух № 42). Ті, що оточують Першого підручного, йдучи по колу, починають рух з лівої ноги і просуваються з лівого боку сцени, ті, що оточують Другого підручного, виконують цей рух з правої ноги і просуваються по колу з правого боку сцени (див. рис. 68). «Оточені» спочатку злякано спостерігають за піонерами, а потім намагаються вивільнитись з «оточення» (рухи довільні).

Безпритульні, що стоять біля першої правої куліси, спостерігають за своїми товаришами.

На 1—4-й такти Піонервожатий на місці виконує вірьовочку з колупалочкою (рух № 43) з правої ноги, на 5—8-й такти — подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44) з правої ноги.

9-й такт. Виконує присядку з винесенням ноги навхрест (рух № 45), виносячи ліву ногу праворуч — навхрест. Піонери в цей час виконують присядку із зіскоком та сплескуванням (рух № 46) з правої ноги.

Перший підручний, що знаходиться майже впритул до Піонервожатого, на «раз» — легким стрибком опускається на півпальці обох ніг, розвівши коліна в сторони, на «два» — відштовхнувшись від підлоги обома ногами, стрибком підводиться на півпальці обох ніг, розкривши руки у другу позицію та відскочивши («відсахнувшись») від Піонервожатого в напрямку лівих куліс (рис. 69). Отаман підхоплює його під пахви.

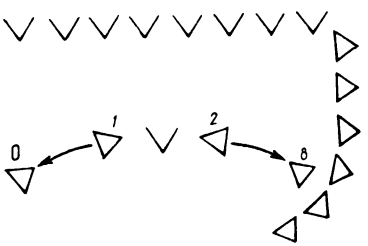

Рис. 69

10-й такт. Піонервожатий і піонери повторюють рухи 9-го такту, але з іншої ноги.

Другий підручний виконує рухи Першого підручного (9-й такт) і відскакує в напрямку правих куліс (див. рис. 69). Його підхоплює один із безпритульних, які в цей час знаходяться біля правих куліс.

11—12-й такти. Піонервожатий на місці виконує ключ-відбій (рух № 47) з правої ноги, а його друзі повторюють рухи 11—12-го тактів третьої фігури.

Решта безпритульних на 8—9-й такти уважно спостерігає за подіями.

П'ята фігура

Танець безпритульних

Музичний супровід № 12

1—16-й такти. Безпритульні, виконуючи галоп із змахуванням руками (рух № 48), швидко просуваються по авансцені, потім повз ліві куліси до

задника сцени, далі по діагоналі до першої лівої куліси (рис. 70). Отаман і Перший підручний, стоячи на місці, спочатку розмахують руками (жести довільні), підбадьорюючи своїх товаришів, потім на кінець 16-го такту займають місця, як показано на рис. 70.

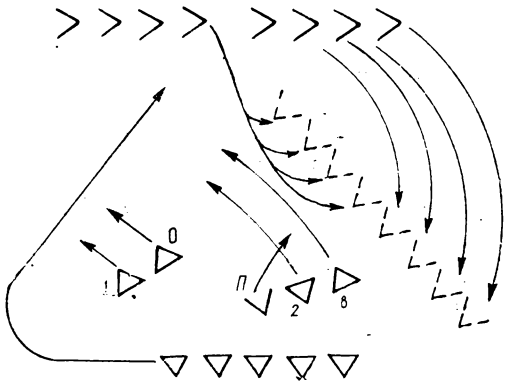

Рис. 70

Піонери на 1—4-й такти залишаються у попередньому положенні, на 5—16-й такти, поклавши руки на талію, спостерігають за витівками господарів, одночасно шикуючись звичайними кроками в діагональну лінію (рис. 71).

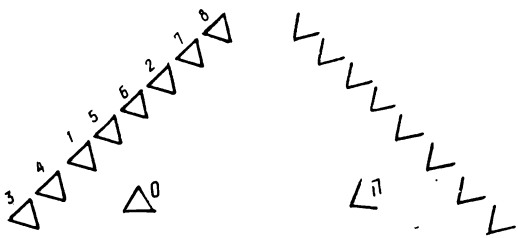

Рис. 71

Шоста фігура

Продовження танцю безпритульних

Музичний супровід № 12

1—8-й такти. Безпритульні на місці виконують стрибки із стряхуванням підйому (рух № 49). Піонери, перешикувавшись, спостерігають за ними.

9—12-й такти. На місці виконують біг зі сплескуванням по стегнах (рух № 41), піонери весело спостерігають за ними.

13—15-й такти. На місці виконують сплескування по грудях (рух № 41). Піонери спостерігають за ними.

16-й такт. Виконують подвійний притуп (рух № 4) і стають у довільні пози, кидаючи виклик піонерам. Піонери на кінець такту притупують правою ногою і, відкривши праву руку вгору по діагоналі, зупиняються на деяку мить, готові прийняти виклик.

Невелика пауза. Далі танець продовжується.

Сьома фігура

Другий танець Піонервожатого

Музичний супровід № 13

1—2-й такти. Піонервожатий, просуваючись по невеликому колу чотири рази виконує низький голубець і високий тинок в повороті (рух № 50) — рис. 72. Піонери супроводжують його танець, притупуючи чотири рази правою ногою на останню восьму кожного такту. Безпритульні уважно спостерігають за ними.

3—6-й такти. Двічі виконує спочатку з правої, потім з лівої ноги упадання з високим тинком (рух № 51). Піонери супроводжують його танець бічними кроками з винесенням ноги на каблук (рух № 52). Безпритульні спостерігають за піонерами.

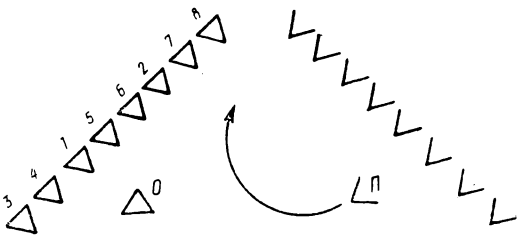

Рис. 72

7—8-й такти. На місці виконує присядку з туром (рух № 53). Піонери на 7-й такт виконують присядку (рух № 54) з правої ноги. На «раз» 8-го такту — перескакують на праву ногу, ліву, витягнуту в коліні і підйомі, якомога вище кидком виносять перед собою. На «два» — Отаман підходить майже впритул до Піонервожатого. Безпритульні уважно спостерігають за подіями.

9-й такт. На «раз» — Отаман лівою рукою торкає праве плече Піонервожатого, звертаючи на себе увагу; на «два» — пауза.

10-й такт. На «раз» — Отаман розводить руки в сторони, мовляв, «Нічого не поробиш, ваша взяла»; на «два» — пауза.

11-й такт. На «раз» — Отаман подає праву руку Піонервожатому, на «два» — Піонервожатий подає йому також праву руку.

Решта хлопчиків на 9—11-й такти звичайними кроками перешиковуються у велике півколо (рис. 73).

12-й такт. На «раз» — Отаман і Піонервожатий кладуть вільні руки на з'єднані долоні правих рук і водночас виконують один від одного невеликий крок (Піонервожатий починає з лівої ноги, Отаман — з правої); на «два» — роз'єднують руки і переводять їх у другу позицію, запрошуючи до танцю своїх товари-

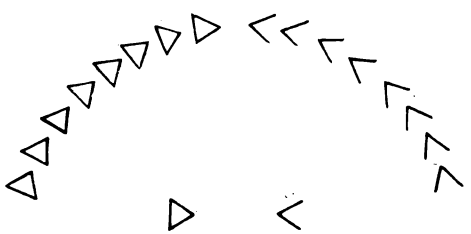
Рис. 73

шів (ноги в третій позиції: у Піонервожатого — права, у Отамана — ліва). Решта хлопчиків на місці виконує подвійний притуп (рух № 4).

Починається загальний танець.

Виконуються 4 такти вступу до музичного супроводу № 14.

ЧЕТВЕРТИЙ ЕПІЗОД — «ТАНЕЦЬ ДРУЖБИ»

Перша фігура

Братання

Музичний супровід № 14

1—8-й такти. Хлопчики «братаються»: виконуючи перемінний крок з каблука (рух № 55) з правої ноги, поступово сходяться біля центру задника сцени, кладуть один одному руки на плечі (піонер кладе праву руку на ліве плече безпритульного, той — ліву руку на праве плече партнера, вільні руки переводять то назад, то вперед і просуваються парами на авансцену, потім поперемінно розходяться у бік правих куліс (непарні) і лівих (парні). Пройшовши біля куліс до задника сцени, поступово утворюють велике півколо (рис. 74).

Отаман і Піонервожатий на 1—7-й такти стоять на місці, розкривши руки у другу позицію і пропускаючи у «ворітця» своїх товаришів. На 8-й такт виконують подвійний притуп (рух № 4), руки кладуть на талію.

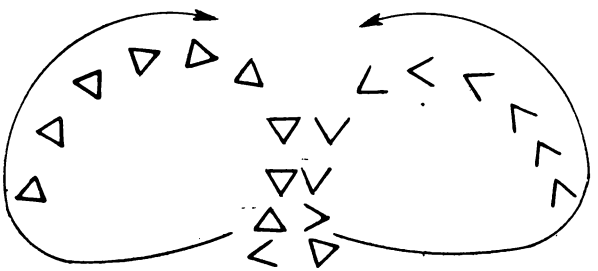

Рис. 74

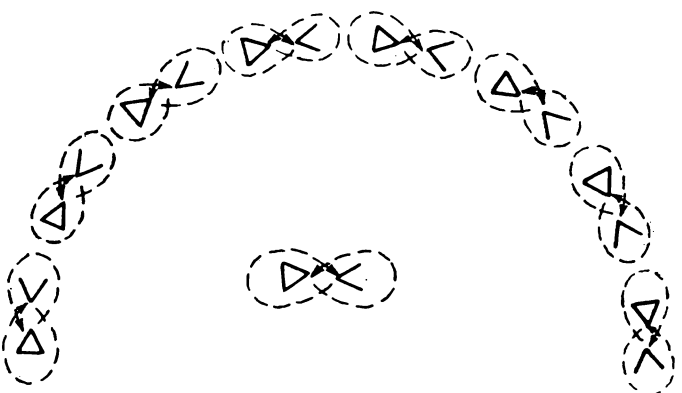

Рис. 75

9—11-й такти. Продовжуючи виконувати перемінний крок з каблука (рух № 55) з правої ноги, хлопчики, повернувшись у парах обличчям, обходять спинами один одного (рис. 75).

12—16-й такти. Всі виконують подвійний притуп (рух № 4), повертаючись обличчям до центру сцени, руки кладуть на талію. Отаман і Піонервожатий подають один одному руки, готуючись виконати соло у наступній фігурі.

Друга фігура

Соло ватажків

Музичний супровід № 15

1—12-й такти. Отаман і Піонервожатий, просуваючись по колу, виконують перекидку (рух № 56) — рис. 76. Всі уважно спостерігають за спільним танцем ватажків і, підбадьорюючи їх, сплескують в долоні (одне сплескування на кожну чверть такту).

13—16-й такти. Низько нахилившись, хлопчики просуваються до авансцени, виконуючи біг зі сплескуванням по стегнах (рух № 41) з правої ноги, і шикуються обличчям до глядача (рис. 77). Один з безпритульних виходить попереду обох ліній і стає біля першої лівої куліси.

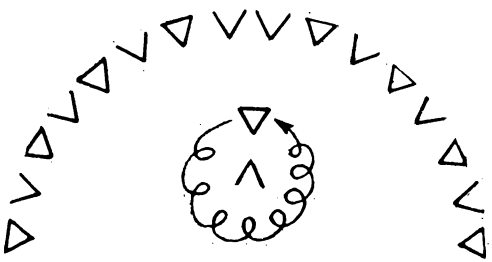

Рис. 76

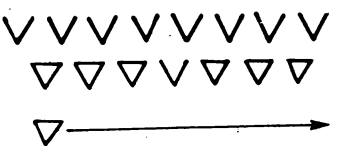

Рис. 77

Третя фігура

Підбивка

Музичний супровід № 13

1—16-й такти. Хлопчик-безпритульний, просуваючись до першої правої куліси, виконує присядку-підбивку (рух № 57) — див. рис. 77. Інші танцюристи на 1—8-й такти, злегка нахилившись уперед, підбадьорюють його, сплескуючи в долоні попереду себе, далі виконують такі рухи: на «раз» 9-го такту — танцюристи першої лінії присідають в шостій позиції, танцюристи другої — стоять, на «два» — пауза; на «раз» 10-го такту — присідають виконавці другої лінії, першої — встають, на «два» — пауза. На 11—16-й такти — повторюють рухи 9—10-го тактів (протягом 9—16-го тактів руки у хлопчиків на талії). На кінець 16-го

такту хлопчик-соліст приєднується до інших, займаючи місце в одній із ліній біля правої куліси, вперед виходить один з піонерів, готуючись виконати соло.

Четверта фігура

Крутка по авансцені

Музичний супровід № 14

1—16-й такти. Хлопчики, зберігаючи лінії, виконують дрібушку (рух № 58) через такт з правої ноги і стають по діагоналі. Перший піонер-соліст, виконуючи крутку по діагоналі (рух № 61), просувається від першої правої куліси до першої лівої (рис. 78). На кінець 16-го такту до третьої лівої куліси виходить один з безпритульних, щоб виконати соло.

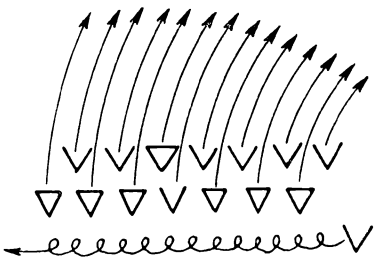

Рис. 78

П'ята фігура

Присядка-розніжка по діагоналі

Музичний супровід № 15

1—16-й такти. Перший піонер-соліст приєднується до інших танцюристів. Безпритульний-соліст виконує присядку-розніжку в повітрі (рух № 59), просуваючись по діагоналі від третьої лівої куліси до третьої правої (рис. 79). Решта танцюристів виконує такі рухи: на 1—2-й такти плещуть перед собою в долоні; на «раз» 3-го такту, поклавши руки на талію, низько присідають в шостій позиції, на «два» — пауза; на «раз» 4-го такту — різко підводяться, на «два» — пауза; на 5—16-й такти — повторюють рухи 1—4-го тактів.

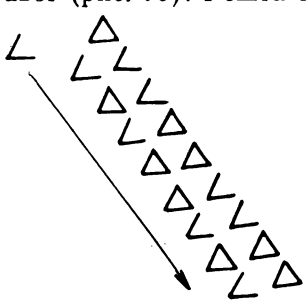

Рис. 79

На кінець 16-го такту соліст стає в позу за вказівкою керівника, викликаючи на змагання другого піонера-соліста.

До третьої правої куліси виходить другий піонер-соліст.

Шоста фігура

Ножиці

Музичний супровід № 13

1—16-й такти. Другий піонер-соліст (краще, якщо це буде сам Піонер-вожатий), просуваючись по діагоналі до першої правої куліси, виконує біг з ножицями (рух № 60) з лівої ноги. Перший піонер-соліст приєднується до інших хлопчиків, що стоять в діагональних лініях.

Решта танцюристів виконує такі рухи:

1-й такт. Вихідне положення: ноги в другій виворітній позиції, злегка присідають. На «раз» — не відокремлюючи ступні від підлоги, верхню частину корпуса злегка повертають праворуч, відводять руки також праворуч; на «два» — плещуть в долоні з правого боку.

2-й такт. Повторюють рухи 1-го такту, але ліворуч.

На 3—16-й такти повторюють рухи 1—2-го тактів. Виконавці першої лінії починають цей рух праворуч, другої — ліворуч. На кінець 16-го такту другий піонер-соліст стає в позу (вказану керівником), викликаючи на змагання третього соліста. До третьої лівої куліси виходить наступний соліст.

Сьома фігура

Шене по діагоналі

Музичний супровід № 14

1—16-й такти. Третій соліст виконує крутку по діагоналі (рух № 61), просуваючись до першої правої куліси. Другий соліст приєднується до інших хлопчиків, які на 1—12-й такти, злегка присівши і нахиливши корпус вперед, на кожну чверть плещуть у долоні, одночасно злегка притупуючи правою ногою. На 13—16-й такти, низько нахилившись, виконують біг зі сплескуванням по стегнах у напівприсіданні (рух № 41) і перешиковуються у велике півколо (рис. 80).

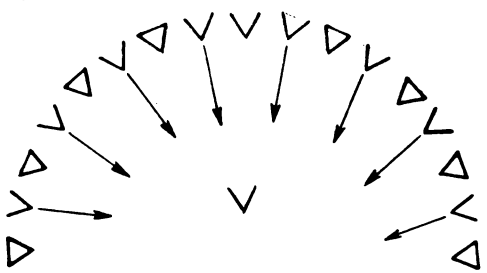

Рис. 80

На кінець 16-го такту третій соліст стає в позу (вказану керівником), викликаючи на змагання наступного соліста. До центру сцени виходить один з безпритульних, щоб виконати соло.

Восьма фігура

Присядка-млинок

Музичний супровід № 15

1—16-й такти. Соліст у центрі сцени виконує присядку-млинок (рух № 62), інші хлопчики на 1—4-й такти, злегка присівши і нахилившись уперед, підбадьорюють його сплескуванням (кожен сплеск на чверть такту). На 5—8-й такти, продовжуючи плескати в долоні, піонери звичайними кроками виходять трохи вперед, утворюючи першу лінію півкола (рис. 81). Безпритульні також звичайними кроками, але не нахиляючись, перешиковуються в зовнішню лінію півкола. На 9—12-й такти учасники першої лінії півкола виконують бічні кроки зі сплескуванням і винесенням ноги на каблук (рух № 52), починаючи рух праворуч; учасники другої лінії півкола виконують цей рух ліворуч. На 13—16-й такти піонери стають навколо соліста, просуваючись до нього бігом зі сплескуванням по стегнах у напівприсіданні (рух № 41), безпритульні виконують цей рух на місці (рис. 82).

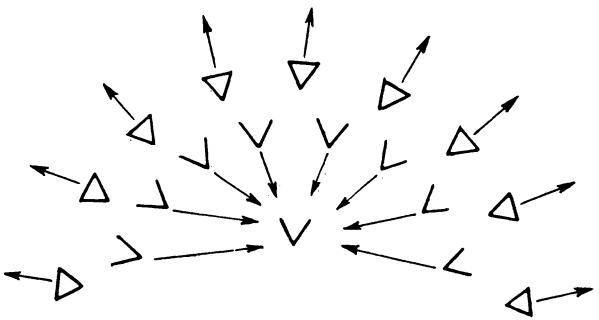

Рис. 81

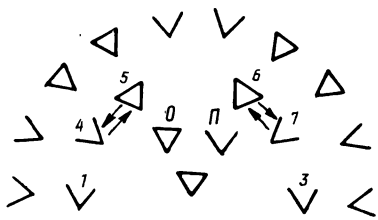

Рис. 82

Дев'ята фігура

Коло

Музичний супровід № 16

1—12-й такти. Соліст стоїть у центрі сцени, весело розмахуючи шапкою. Піонери, просуваючись навколо нього за годинниковою стрілкою, виконують галоп із змахуванням руками у повороті (рух № 48), починаючи з лівої ноги. Безпритульні, зберігаючи півколо, на 1—2-й такти виконують бічні кроки з винесенням ноги на каблук і сплескуванням (рух № 52), починаючи з правої ноги праворуч. На 5—8-й такти, стоячи на місці, сплескують перед собою в долоні; на 9—12-й такти повторюють рухи 1—4-го тактів.

13—16-й такти. Всі виконують біг зі сплескуванням по стегнах у напівприсіданні (рух № 41) і перешиковуються так, як показано на рис. 81 (для зручності учасників центральної групи нумерують).

Десята фігура

Фінал

Музичний супровід № 16

1—8-й такти. Піонервожатий і Отаман у центрі сцени виконують присядку з туром через такт (рух № 53). Піонервожатий починає рух з правої ноги, Отаман — з лівої.

Перший і третій піонери виконують на місці присядку-млинок (рух № 62), безпритульний, позначений номером 2, виконує на місці присядку-повзунець (рух № 63). Четвертий танцюрист і п'ятий, міняючись місцями, виконують бічну присядку через такт (рух № 64): четвертий хлопчик починає її з правої ноги і просувається ліворуч, проходячи перед своїм партнером; п'ятий починає рух з лівої ноги і переходить за своїм партнером праворуч (див. рис. 82). Так само міняються місцями шостий і сьомий виконавці. Учасники півкола виконують сплескування із стрибком (рух № 65).

9—15-й такти. Танцюристи повторюють рухи 1—7-го тактів (четвертий і п'ятий, шостий і сьомий виконавці знову міняються місцями, виконуючи рухи з іншої ноги, і повертаються на місця, які вони займали на початку фігури).

16-й такт. Всі виконують подвійний притуп (рух № 4) і залишаються у таких позах: перший і третій танцюристи у положенні присядки, перший відкриває ліву ногу, третій — праву, руки розкриті у другу позицію. Другий виконавець сідає на підлогу (це найменший учасник танцю), розкриваючи ноги у другу позицію. Четвертий і п'ятий виконавці стають на ліве коліно, виставляючи вперед — праворуч на каблук ліву ногу (руки у другій позиції). Шостий і сьомий танцюристи виконують ті ж рухи, але з іншої ноги. Піонервожатий і Отаман стають на весь зріст в третій позиції, руки кладуть один одному на плечі (Піонервожатий кладе праву руку на ліве плече Отамана, той — ліву руку на праве плече Піонервожатого), вільні руки відкривають вгору по діагоналі.

Усі учасники лінії півкола стають на весь зріст в третій позиції і відкривають руки вгору по діагоналі.

Невелика пауза. Далі починається заключний танець.

П'ЯТИЙ ЕПІЗОД — «РАЗОМ ДО СВІТЛОЇ МЕТИ»

Загальний танець

Музичний супровід № 17

1—2-й такти. Пауза. Танцюристи перебувають у позах кінця 16-го такту попередньої фігури.

3-й такт. Опускають руки вздовж корпуса.

4-й такт. Виконують подвійний притуп (рух № 4), руки кладуть на талію.

5—8-й такти. Виконують маршову комбінацію (рух № 66) з правої ноги, як показано на рис. 82.

9—12-й такти. Повторюють рухи 1—4-го тактів, але з лівої ноги.

13—14-й такти. На місці виконують приставний крок: на «раз» 13-го такту — крок з правої ноги праворуч, розкриваючи праву руку в другу позицію, ліву руку опускають вздовж корпуса; на «два» — пауза. На «раз» 14-го такту — приставляють ліву ногу до правої в першу позицію, праву руку опускають вздовж корпуса, на «два» — пауза.

15—16-й такти. Виконують рухи 13—14-го тактів, але з лівої ноги.

17—20-й такти. Повернувшись ліворуч на 90°, і, дивлячись у бік глядача, крокують на місці.

21—24-й такти. Танцюристи просуваються маршовим кроком (рух № 1) до правих куліс і йдуть зі сцени.

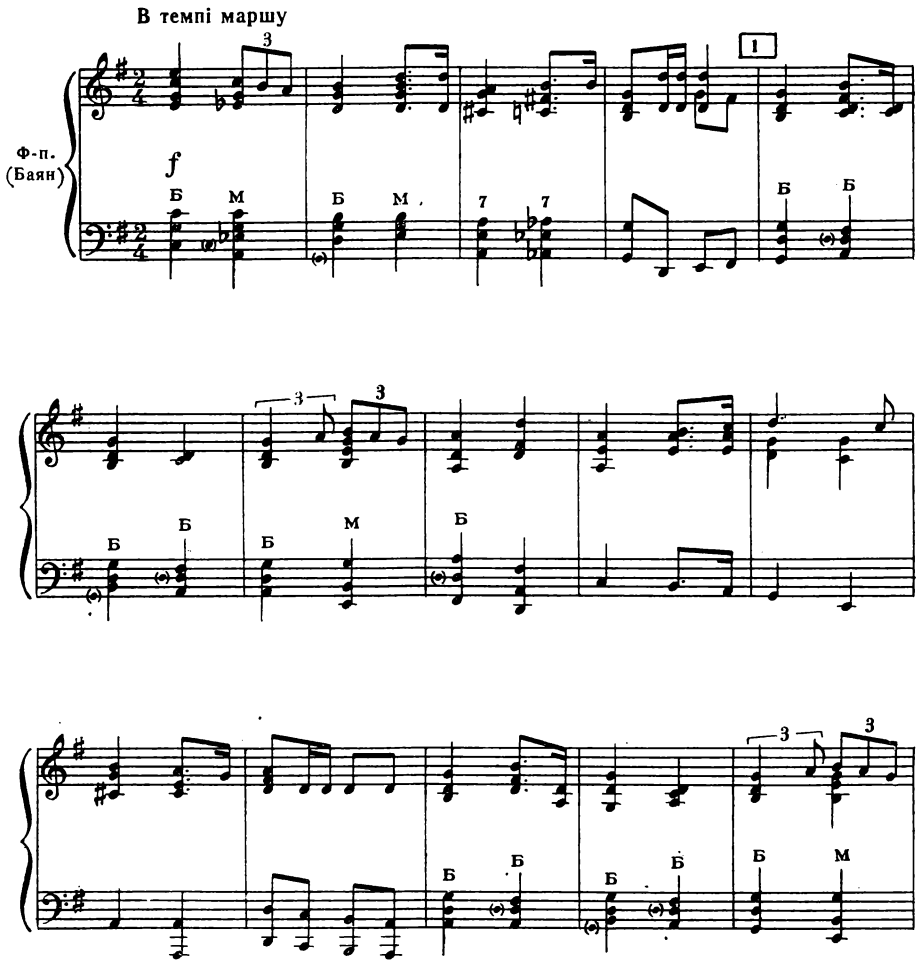

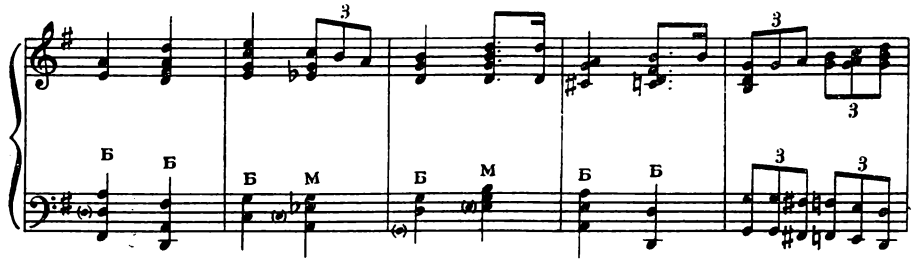
3
Б
Б
Б
М
Б
М
Б
Б
3
3
3

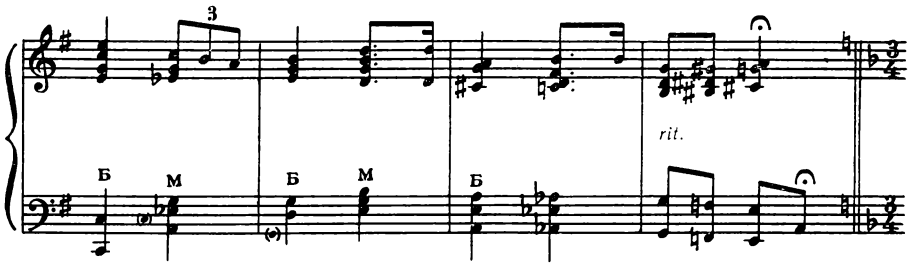
3
Б
М
Б
М
Б
rit.

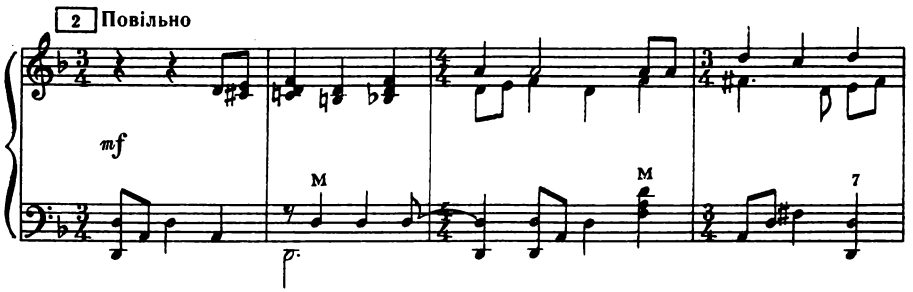
2 Повільно
mf
М
М
7

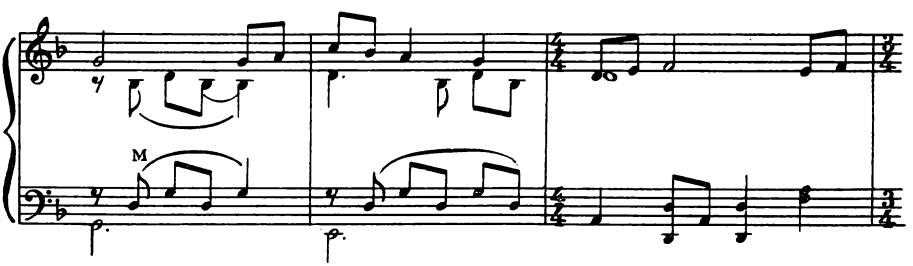
М

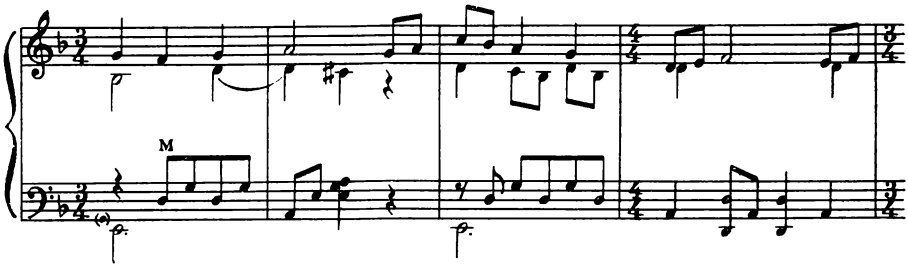
М

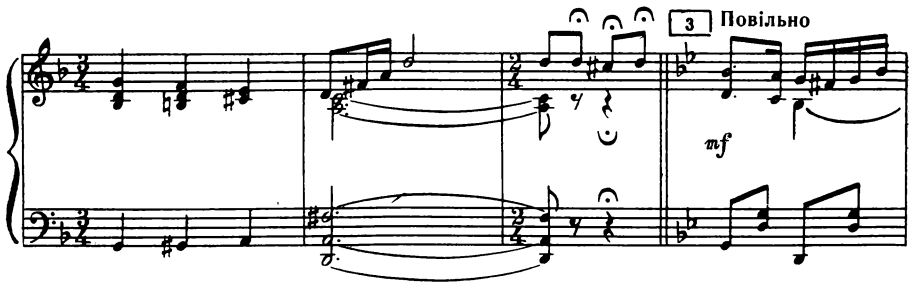
3
Повільно
mf

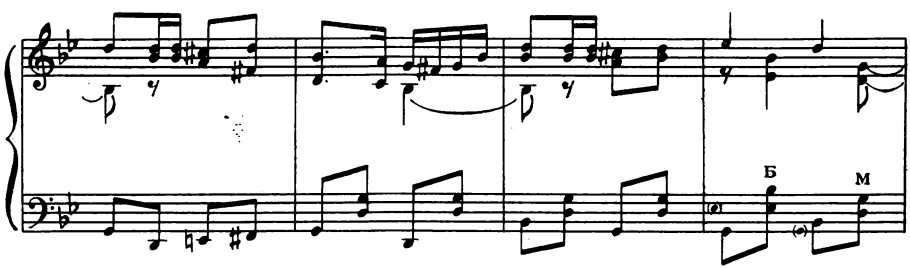
Б
М

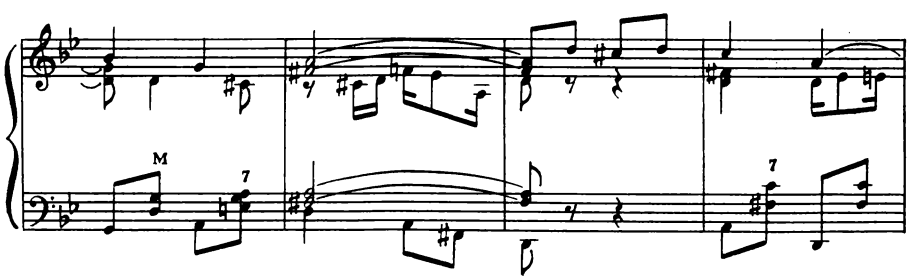
М
7
7

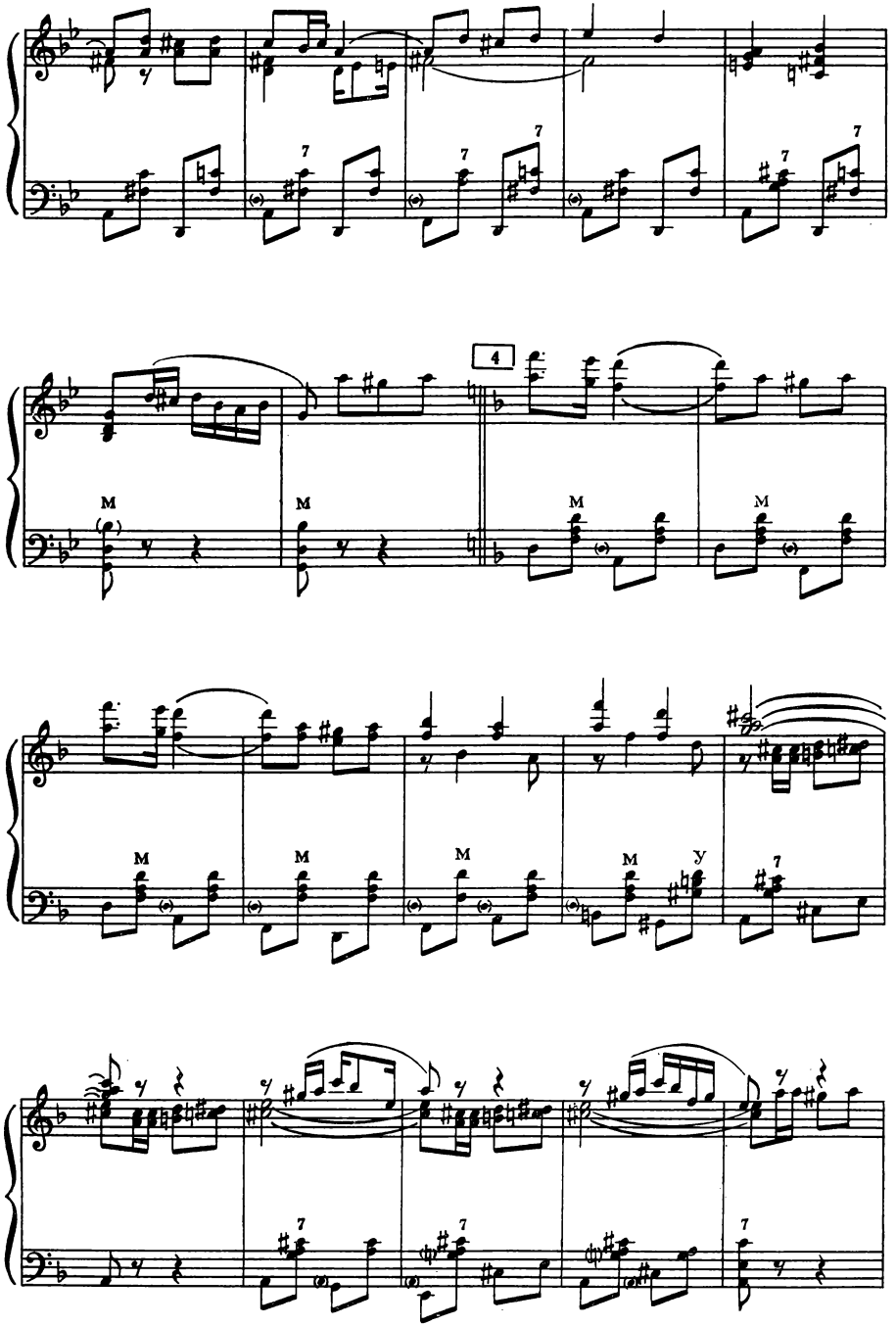
4
M
M
M
M
M
M
M
M
У

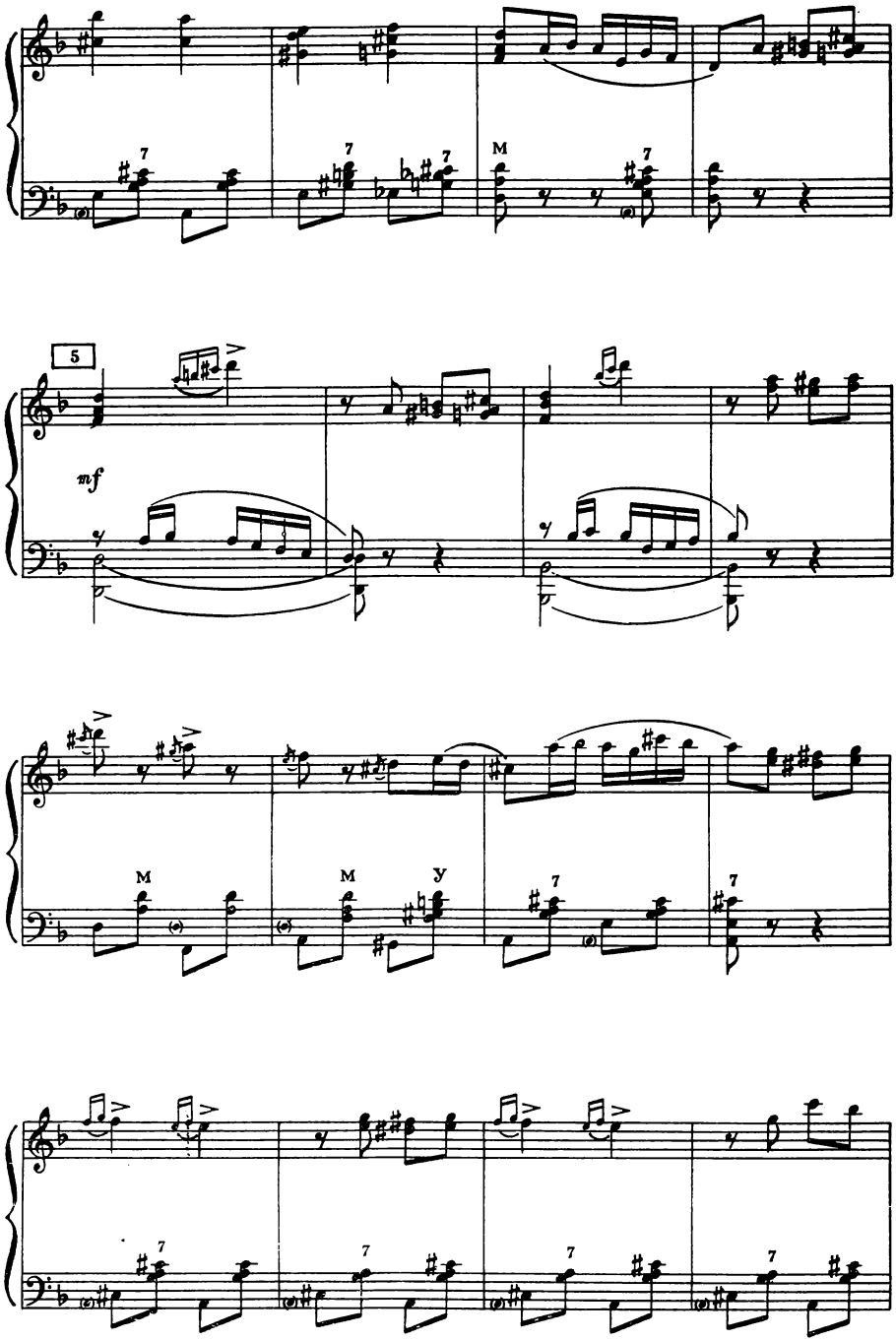
5
mf
M
M
M
У

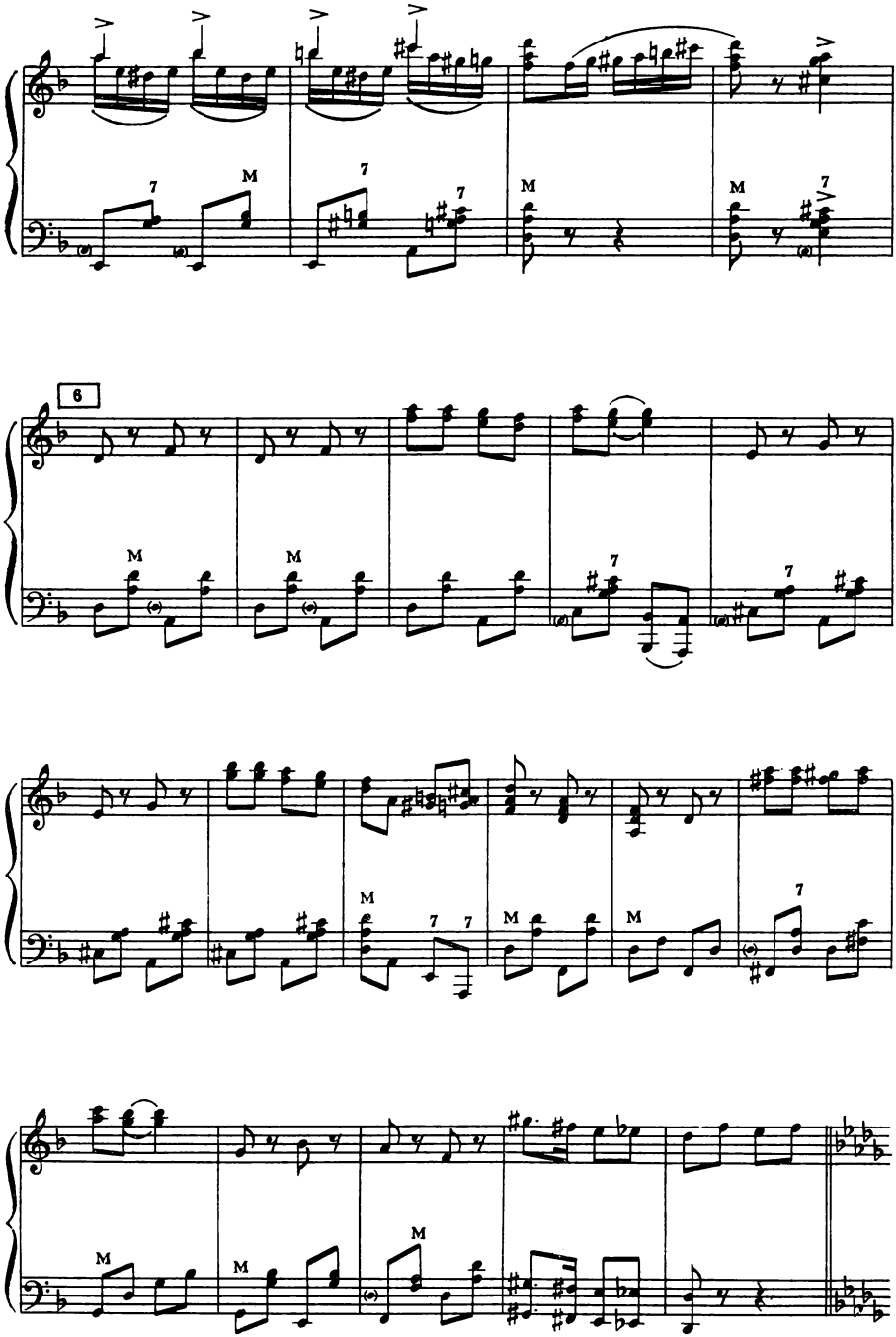
6

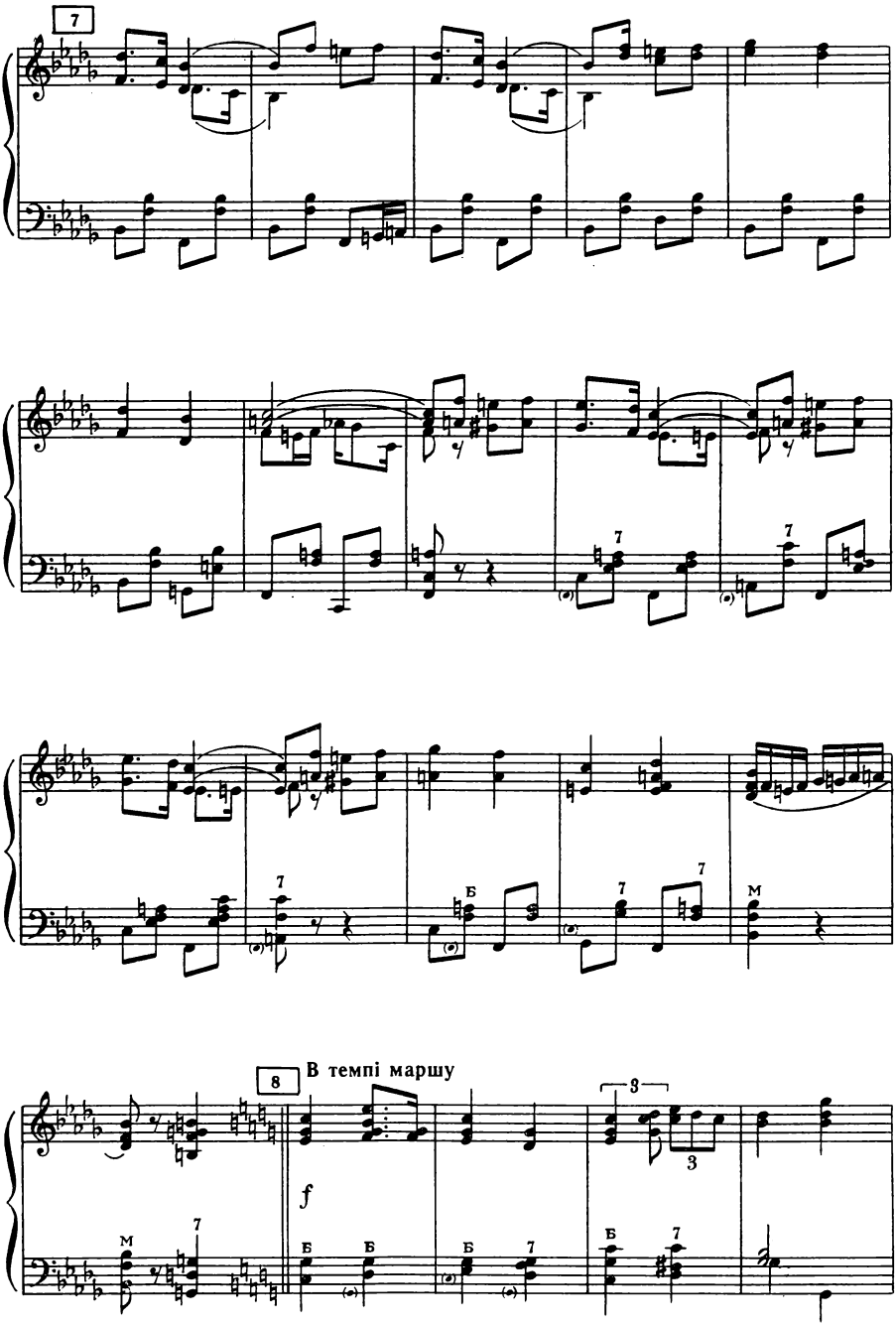
7
7
7
7
Б
7
7
М
8
В темпі маршу
f
3
3
М
7
Б
Б
Б
7
Б
7

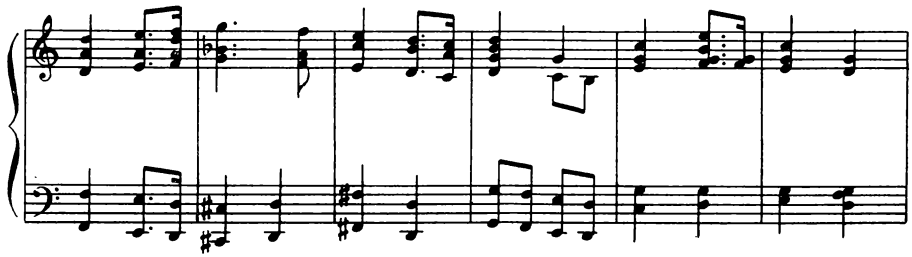

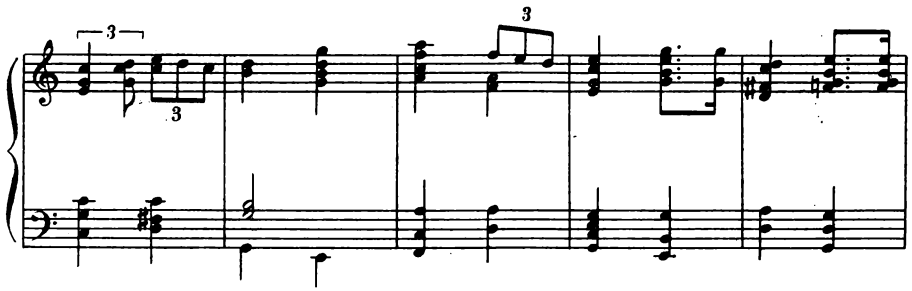
3
3
3

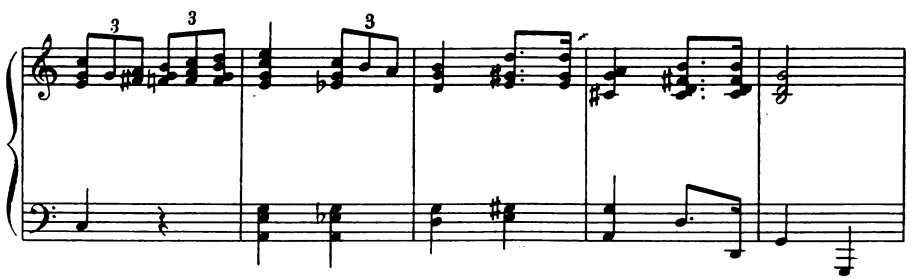
3
3
3

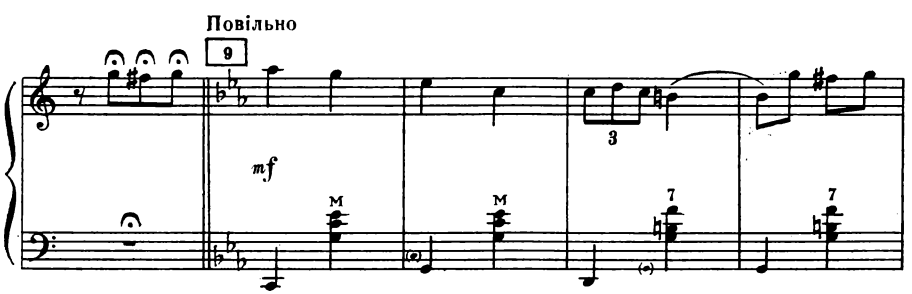
Повільно
9
mf
3
M
M
7
7

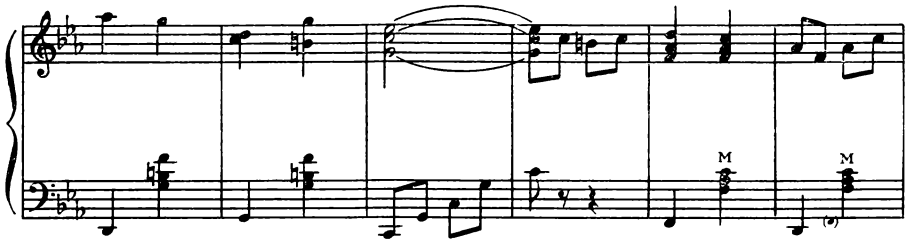

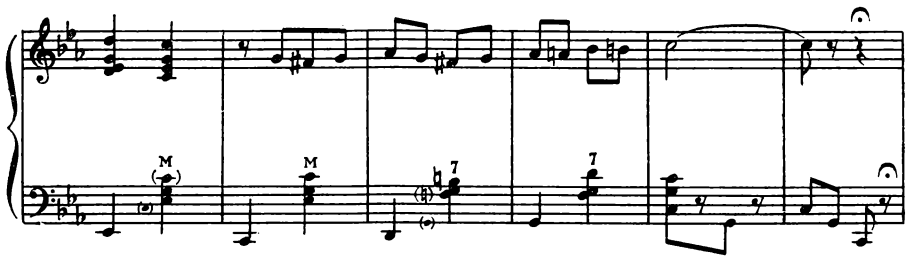

10 Широко

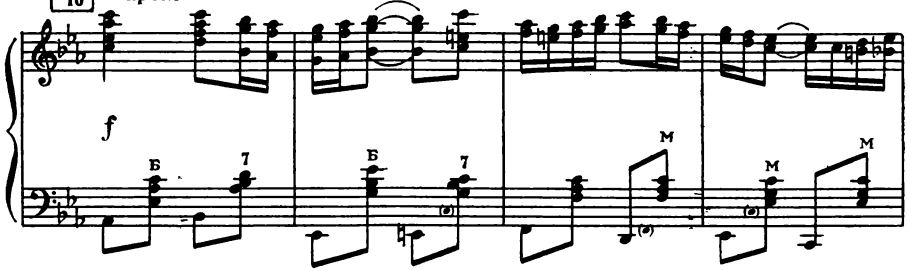

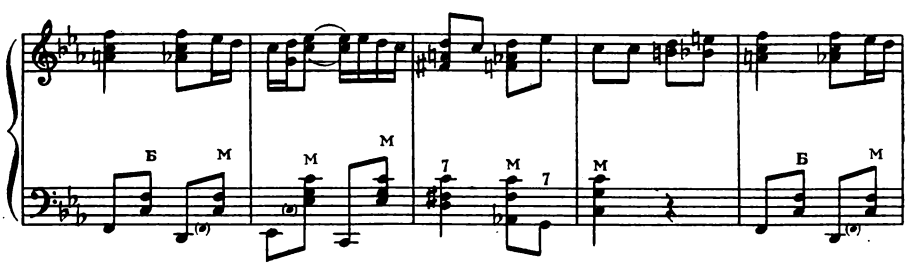

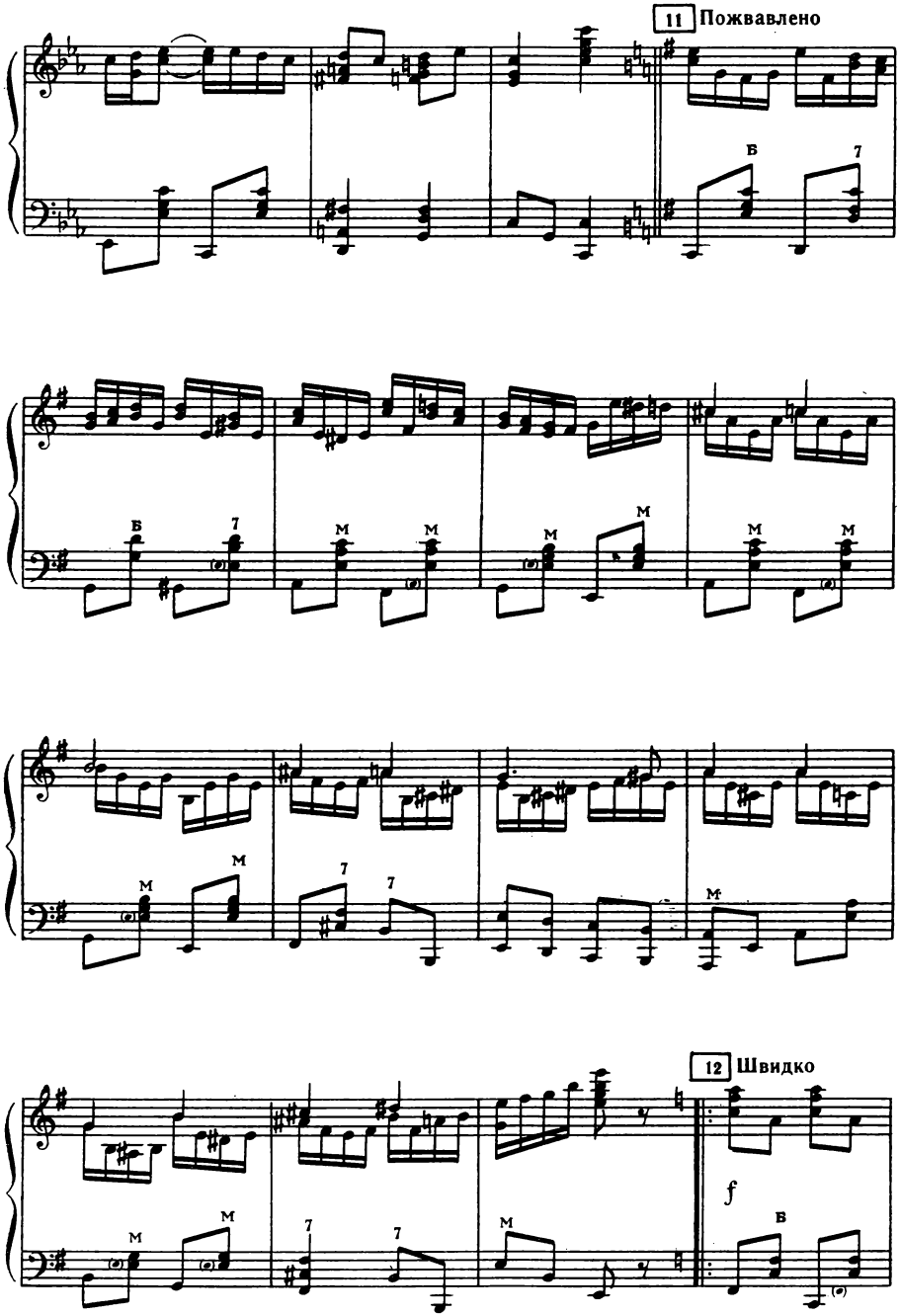
11 Пожвавлено
12 Швидко
f

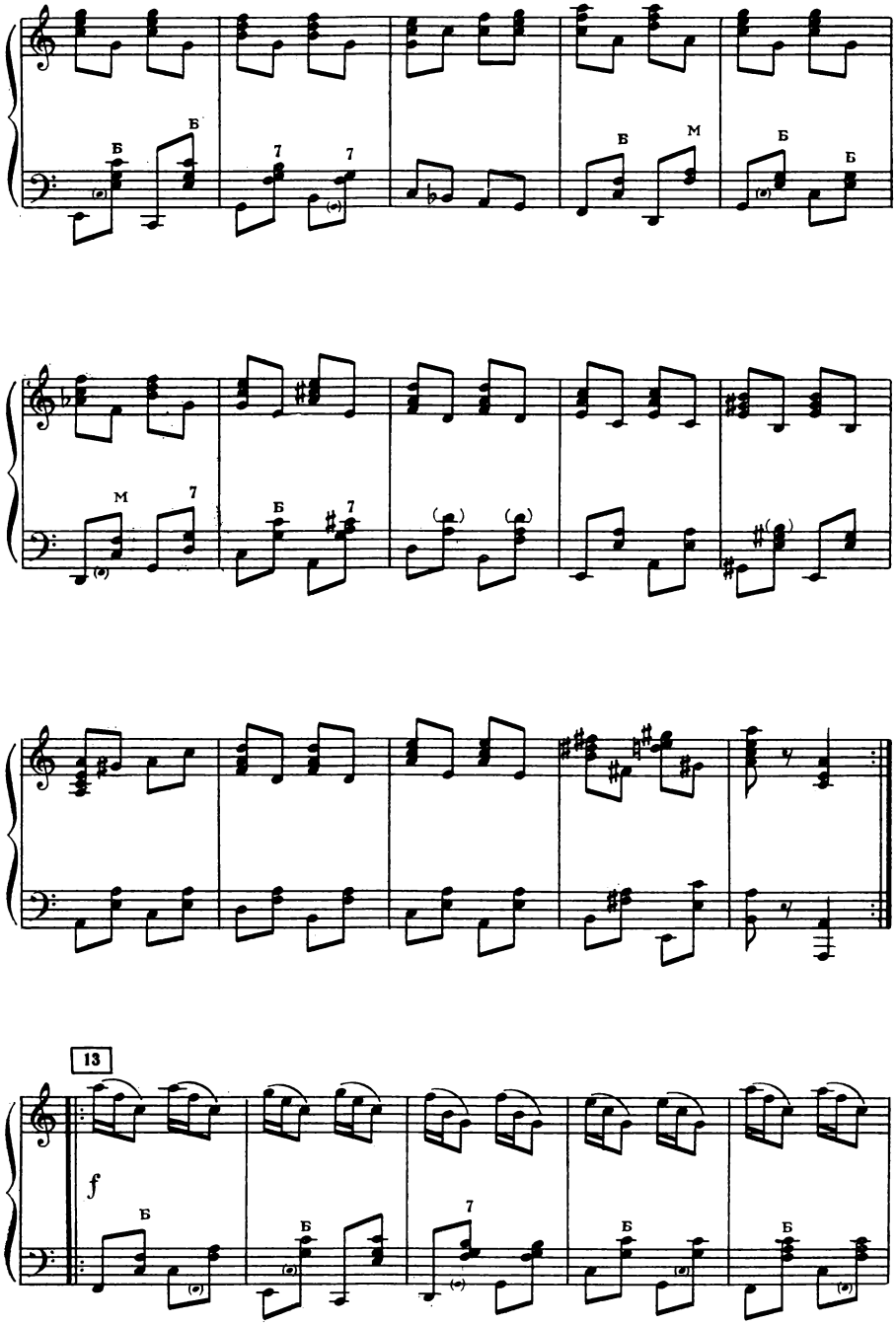
Б
Б
7
7
Б
М
Б
Б
М
7
Б
7
13
f
Б
Б
7
Б
Б

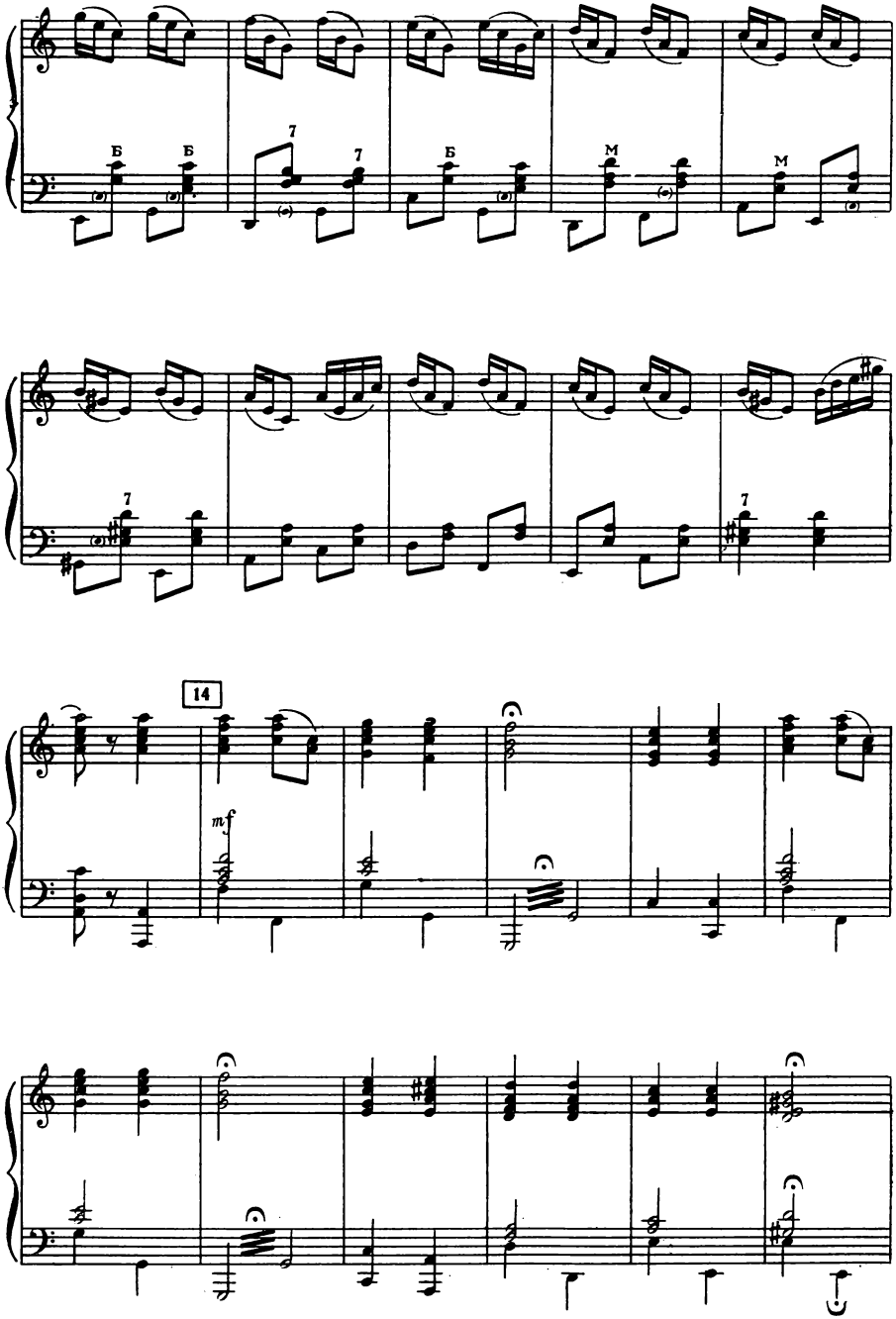
Б
Б
7
7
Б
М
М
7
7
14
mf

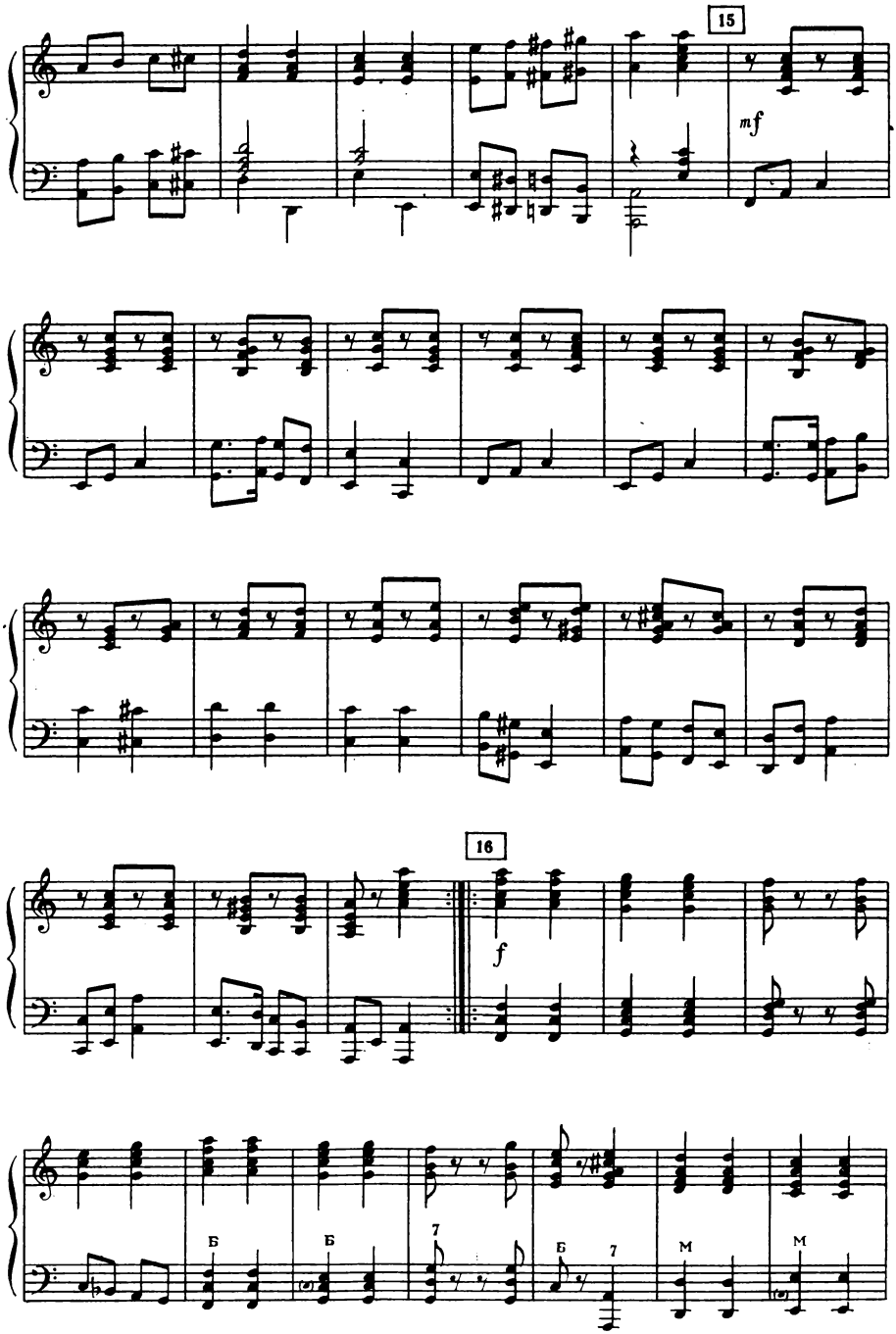
15
mf
16
f
Б
Б
7
Б
7
М
М

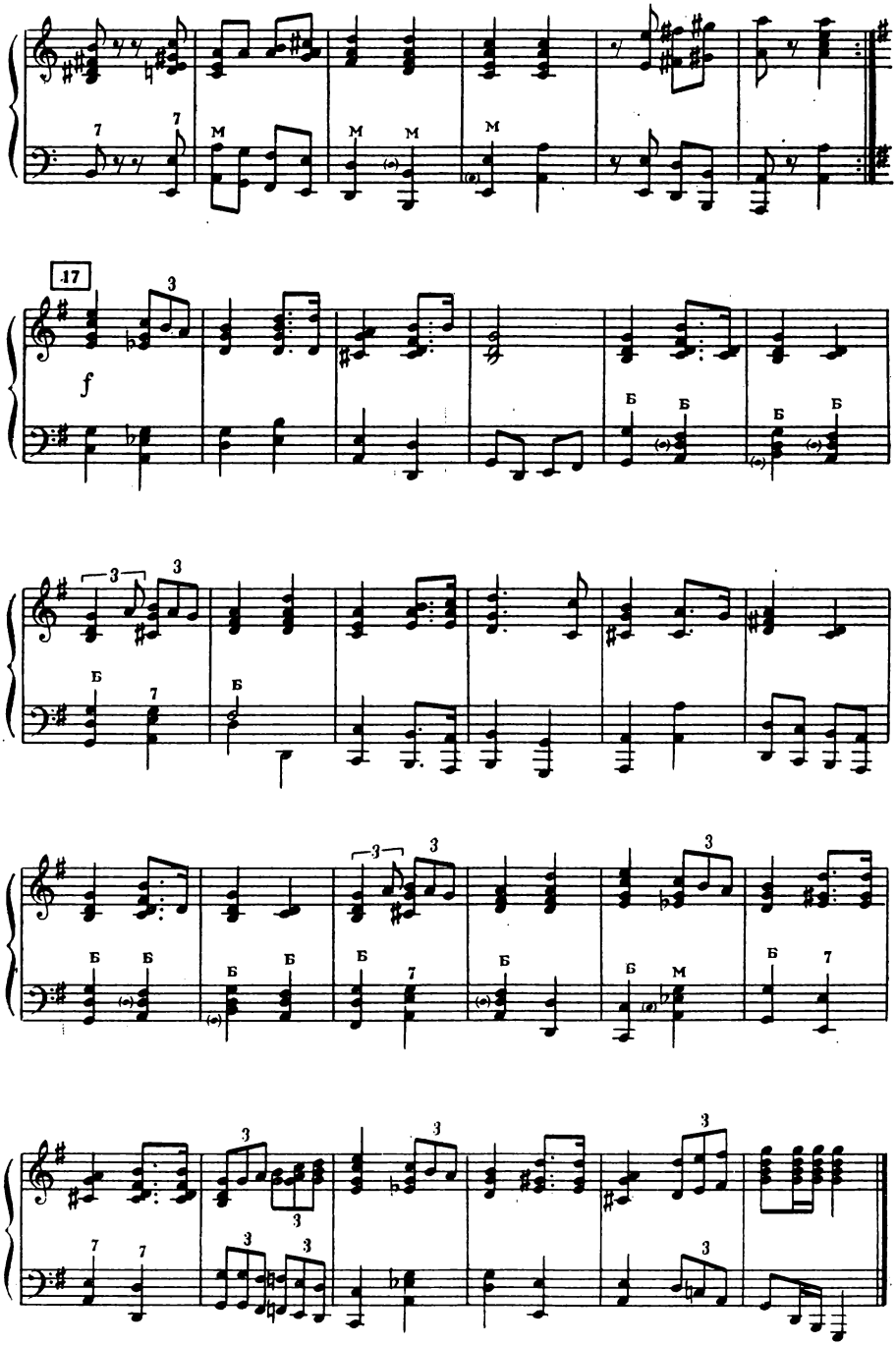
17
f

ПАРТИЗАН ВАЛЯ КОТИК

Хореографічний етюд

Безсмертне ім'я Валі Котика — піонера-героя з міста Шепетівки, що на Хмельниччині, знає вся країна. Цей хореографічний етюд створено на матеріалі дійсних фактів біографії Валі і присвячено юному герою та його друзям, які пліч-о-пліч з дорослими боролися проти фашистських загарбників.

У танці беруть участь 9 хлопчиків середнього шкільного віку, які мають хореографічну підготовку та акторські дані (особливо соліст).

Під час виконання етюда по можливості використовуються світлові ефекти — промені прожекторів, які ловлять літак (друга фігура) та спалахи від розриву бомб, снарядів та гранат (друга та четверта фігури), імітація пожежі (п'ята фігура).

Костюми виконавців

Сорочки картаті або неяскраві однотонні із засуканими рукавами, темно-сірі шорти або брюки, заправлені в чорні чобітки. В сорочках для зручності з лівого боку зроблені кишеньки, з яких виконавці швидко можуть вийняти піонерські галстуки.

Реквізит: червоні шовкові галстуки, які перед початком танцю виконавці кладуть у кишеньки сорочок.

Короткий зміст

Звучить вступ. На сцену вибігає схвильований Валя Котик. Він пильно роздивляється, чи немає поблизу ворога. Впевнившись, що ворога дійсно немає, Валя скликає друзів і разом з ними ще раз пильно оглядає місцевість (перша фігура — «Розвідка»).

Хлопчики виймають піонерські галстуки і клянуться бути вірними справі партії, клянуться боротися проти фашистських катів, що хочуть загарбати радянську землю (друга фігура — «Клятва»).

Урочисту хвилину перериває наліт ворожого літака. Чути розриви бомб та снарядів. Хлопчики падають, зметені вибуховою хвилею, та враз встають, гордо підводять голови, шлють прокляття фашистам і починають наступ (третя фігура — «Тривога»).

Точиться запеклий бій. Хлопчики то атакують ворога, то відбивають його шалені атаки. Набої скінчились. Піонери кидають на ворога гранати, але й гранат уже немає... Та друзів виручає Валя. Він строчить із кулемета, якого, тікаючи, залишили фашисти. Атаку відбито, але радість затьмарюється нещастям: Валя поранений, він падає на руки товаришів немов підкошений (четверта фігура — «Атака»).

Хлопчики стривожені. Вони напружено вдивляються в обличчя друга: «Чи живий?» Та ось Валя, перемагаючи нестерпний біль, спочатку по-

волі, потім все рішучіше підводиться і кличе хлоп'ят за собою. Друзі відповідають, що вони готові продовжувати боротьбу. І юні месники вирушають в путь — в своє безсмертя, залишаючись вічно живими і юними в нашому серці (п'ята фігура — «Кроки в безсмертя»).

Виконуються 4 такти вступу.

ОПИС ТАНЦЮ

Перша фігура

Розвідка

Музичний супровід № 1

1-й такт. З третьої правої куліси швидким бігом (рух № 67) з правої ноги вибігає Валя. Він просувається по діагоналі у напрямку першої лівої куліси (рис. 83).

2-й такт. Виконуючи крок з винесенням ноги назад у повітря (рух № 68), Валя напружено вдивляється, чи немає поблизу ворога.

3-й такт. Виконує швидкий біг (рух № 67) з лівої ноги, просуваючись до першої правої куліси (рис. 84).

Рис. 83

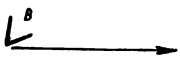

Рис. 84

4-й такт. Повторює крок з винесенням ноги назад у повітря (рух № 68), але з лівої ноги, вдивляючись у першу ліву кулісу.

5-й такт. Швидким бігом (рух № 67) з правої ноги відступає спиною до центру задника сцени (рис. 85).

6-й такт. Валя продовжує просуватись швидким бігом (рух № 67) до задника сцени, одночасно змахуючи то лівою, то правою рукою (жест довільний), скликаючи друзів. Ті вибігають, просуваючись також швидким бігом (рух № 67) до Валі, наближаються до нього і беруться за руки, утворюючи суцільний ланцюжок.

7—8-й такти. Всі танцюристи, напівприсівши та нахилившись уперед, тримаються за руки і танцювальним кроком (рух № 69) з правої ноги просуваються рівною лінією до авансцени, напружено вдивляючись уперед (рис. 86).

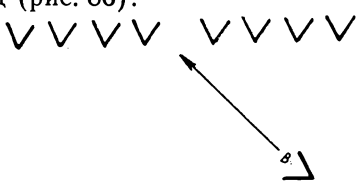

Рис. 85

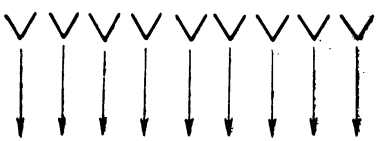

Рис. 86

9—14-й такти. Поділившись на групи-ланцюжки, просуваються бічними кроками без затримки (рух № 70) так, як показано на рис. 87. Танцюристи правого ланцюжка починають рух з правої ноги праворуч, лівого ланцюжка — з лівої ноги ліворуч. Корпус у всіх нахилений вперед, руки з'єднані і опущені донизу, погляд спрямований у бік просування: хлопчики ніби ще раз пильно оглядають місцевість.

15-й такт. На «раз», «два» — продовжують виконувати бічні кроки (рух № 70), роз'єднавши руки і поклавши їх на талію; на «три» — притупують ногою: ті, що просувались ліворуч — правою, ті, що просувались праворуч — лівою. Одночасно відокремлюючи ногу від підлоги і не випрямляючи корпуса, на низьких півпальцях опорної ноги виконують поворот на 180°; ті, що просувались вліво — ліворуч, ті, що просувались вправо — праворуч. На «чотири» — закінчуючи поворот, виконавці з акцентом опускають на підлогу ногу в третю позицію попереду опорної ноги: ті, що просувались ліворуч — праву ногу, ті, що просувались праворуч — ліву.

16-й такт. Всі танцюристи швидким бігом (рух № 67) з правої ноги просуваються до центру сцени, утворюючи невелике коло і «радяться»: присівши в шостій позиції, злегка нахиляються вперед, обнявши один одного за плечі (рис. 88).

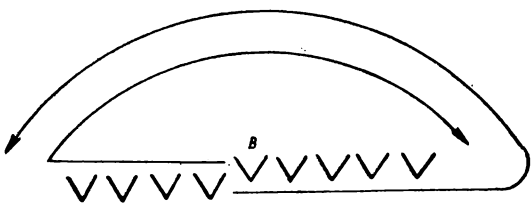

Рис. 87

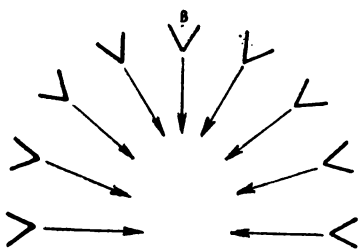

Рис. 88

Друга фігура

Клятва

Музичний супровід № 2

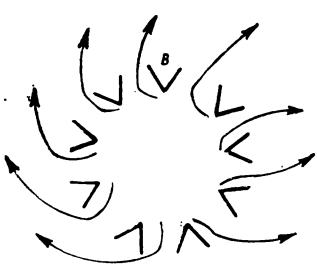

Рис. 89

1-й такт. Танцюристи, повернувшись через праве плече на 180°, швидким бігом (рух № 67) з правої ноги, злегка присівши та нахилившись уперед, розбігаються у велике півколо (рис. 89).

2-й такт. На місці виконують крок з винесенням ноги назад у повітря (рух № 68), починаючи з правої ноги, і напружено вдивляються вдалину.

3-й такт. Повернувшись через ліве плече на

180°, швидким бігом (рух № 67), злегка присівши та нахилившись, просуваються до центру сцени, утворюючи невелике щільне коло (рис. 90, 91).

4-й такт. Хлопчики знову «радяться» і непомітно виймають із нагрудних кишень галстуки.

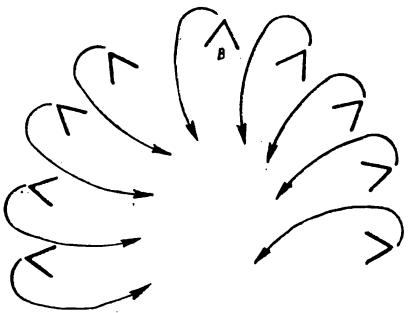

Рис. 90

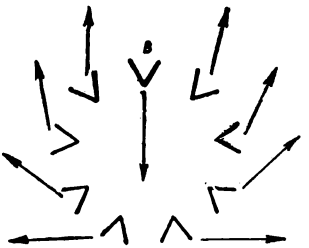

Рис. 91

5—6-й такти. Танцювальним кроком (рух № 69) з правої ноги відступають у велике півколо (див. рис. 91), тримаючи галстуки у витягнутих перед собою руках. Валя, тримаючи галстук так само, як і його друзі, танцювальним кроком (рух № 69) йде до авансцени (див. рис. 91).

7—8-й такти. Хлопчики, підносячи галстуки високо над головою, на місці виконують притуп-випад (рух № 71) з правої ноги. Валя танцювальним кроком (рух № 69) продовжує просуватись по невеликому колу (рис. 92).

9-й такт. Всі учасники півкола, а Валя в центрі сцени, опускаються на ліве коліно і цілують галстук.

10-й такт. Хлопчики продовжують стояти на коліні.

11-й такт. На місці виконують такі рухи: на «раз» — підводяться з коліна і перекладають галстук з правої руки в ліву; на «два» — ліву ногу приставляють до правої у третю позицію, ліву руку з галстуком простягають уперед, праву руку опускають вздовж корпуса; на «три» — підносять над головою праву руку, віддаючи піонерський салют; на «чотири» — пауза.

12-й такт. Хлопчики на місцях (див. рис. 92) продовжують стояти «струнко».

13-й такт. На місці виконують стрибок-випад (рух № 72) праворуч, вдивляючись у бік літака, що «пролітає», і в цей час ховають галстук під сорочкою на грудях.

14-й такт. Хлопчики падають на підлогу, ніби зметені вибуховою хвилею, виконуючи падіння (рух № 73) на ліву ногу ліворуч.

15-й такт. Виконуючи стрибок-випад (рух № 72) праворуч, знову дивляться угору на літак.

16-й такт. Низько нахилившись вперед, швидким бігом (рух № 67) з правої ноги стрімко наближаються до третьої правої куліси і шикуються там двома лініями, Валя стає попереду (рис. 93).

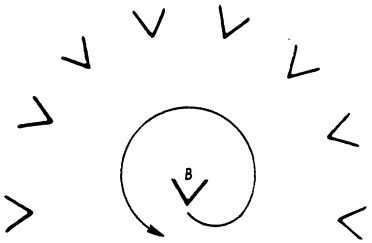

Рис. 92

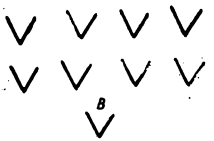

Рис. 93

17-й такт. На «раз» — виконують притуп-випад (рух № 71) у четверту позицію з правої ноги, переносячи на неї вагу корпуса; ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, переводять назад на носок. Руки піднімають у третю позицію, кисті затиснуті в кулачок. На «два», «три», «чотири» — зберігаючи попередню позу, хлопчики дрібно-дрібно струшують кулачками, погрожуючи ворогові, і клянуться помститись за рідну землю.

18-й такт. На «раз», «два» — перевівши погляд у першу ліву кулісу, продовжують струшувати кулачками, на «три», «чотири» — виконують притуп з нахилом корпуса в такт (рух № 77).

Третя фігура

Тривога

Музичний супровід № 3

1—3-й такти. Зберігаючи лінії, танцюристи маршовим кроком з притупом (рух № 74) з правої ноги, просуваються до першої лівої куліси (рис. 94).

4-й такт. Низько нахилившись і відвівши руки назад за спину (долоні з роз'єднаними і напруженими пальцями відведені назад), частим переступанням (рух № 75) біжать до авансцени і шикуються в одну лінію обличчям до глядача (рис. 95).

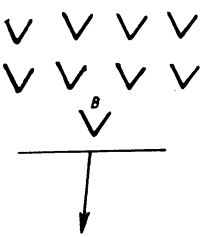

Рис. 94

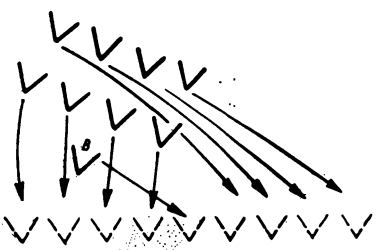

Рис. 95

5—7-й такти. Взявшись за руки і утворивши єдиний ланцюжок, виконують бічні кроки з притупом (рух № 76) з лівої ноги і просуваються по спіралі (рис. 96).

8-й такт. Виконуючи часте переступання (рух № 75) з лівої ноги, хлопчики, які стояли крайніми у ланцюжку, з'єднують руки і замикають коло (рис. 97).

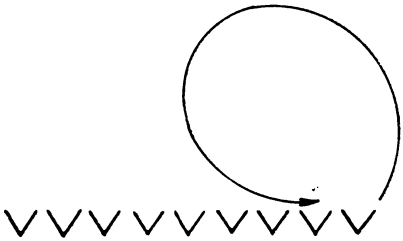

Рис. 96

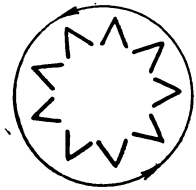

Рис. 97

9-й такт. Злегка нахиливши корпус вперед, продовжують виконувати бічні кроки (рух № 70), просуваючись по колу ліворуч і пильно вдивляючись у той бік (див. рис. 97).

10-й такт. Продовжують просуватись по колу ліворуч, виконуючи бічні кроки з притупом (рух № 76).

11—12-й такти. Повторюють рухи 9—10-го тактів, просуваючись по колу.

13-й такт. Виконують бічні кроки без затримки (рух № 70) з лівої ноги, продовжуючи просуватись по колу.

14-й такт. Роз'єднують руки і падають на підлогу, виконуючи падіння (рух № 73) на праву ногу вперед у четверту позицію.

15-й такт. Підводяться і швидким бігом (рух № 67) з правої ноги рухаються до третьої правої куліси, перешиковуючись у трикутник (рис. 98).

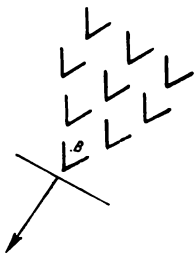

Рис. 98

16-й такт. На «раз», «два» — хлопчики продовжують перешиковуватись у трикутник, на «три», «чотири» — виконують притуп з нахилом корпуса через такт (рух № 78) з правої ноги.

Примітка. Протягом 1—7-го тактів, а також на кінець 16-го такту виконавці тримають руки у такий спосіб: права рука з відведеним у сторону ліктем, кулачком притиснута до талії з правого боку; ліва рука, зігнута в лікті,— попереду корпуса на рівні талії і направлена стиснутим кулачком праворуч. Танцюристи тримають уявну гвинтівку, виконуючи команду «на руку».

Четверта фігура

Атака

Музичний супровід № 4

1—3-й такти. Тримаючи уявну гвинтівку, юні месники маршовим кроком з притупом (рух № 74) з правої ноги просуваються до першої лівої куліси (див. рис. 98).

4-й такт. Низько нахилившись та присівши в шостій позиції, руки відвівши назад за спину (долоні з розведеними і напруженими пальцями відведені назад), танцюристи частим переступанням (рух № 75) з правої

ноги, зберігаючи побудову трикутника, відступають на свої місця, які вони займали в кінці третьої фігури (рис. 99). На кінець 4-го такту, вони «залягають», виконавши першу чверть падіння (рух № 73) на праву ногу, опускаючись в четверту позицію, тобто вперед.

5-й такт. Перша трійка танцюристів виконує стрибок-поворот (рух № 79) з правої ноги в бік першої лівої куліси (рис. 100). Інші хлопчики продовжують «лежати».

6-й такт. Третя трійка хлопчиків енергійно кидає гранати (рух № 80) в сторону уявного ворога — у напрямку першої куліси і «залягає».

7—8-й такти. Друга трійка танцюристів повторює рухи 5—6-го тактів, перша і третя трійки продовжують лежати (рис. 101).

9—10-й такти. Хлопчики першої і другої трійок лежать біля першої лівої куліси. Хлопчики третьої трійки просуваються до першої лівої куліси, повторюючи рухи 7—8-го тактів.

11-й такт. Перша трійка на місці виконує кидання гранати (рух № 80), інші — лежать.

12-й такт. Друга трійка виконує рух № 80, решта — лежать.

13-й такт. Цей же рух виконує третя трійка, інші — лежать.

14-й такт. Усі танцюристи виконують рух № 80.

15-й такт. Усі, крім Валі швидким бігом (рух № 67) з правої ноги перешиковуються у невелику підкову (рис. 102). Ставши впритул один до одного, з'єднують руки і опускають їх донизу, приставивши ноги у четверту позицію: права нога зігнута в коліні (на ній вага корпуса), ліва, витягнута в коліні і підйомі, відведена назад на носок. Хлопчики рішуче дивляться вперед.

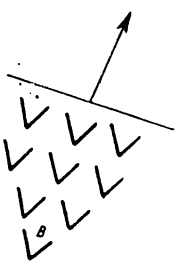

Рис. 99

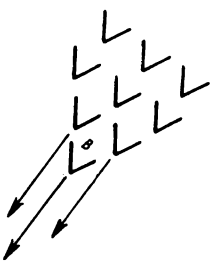

Рис. 100

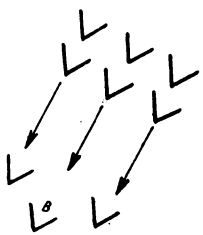

Рис. 101

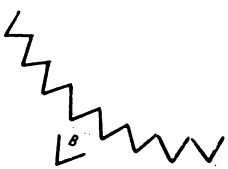

Рис. 102

Валя, опустившись на ліве коліно, великими пальцями обох рук (кисті затиснуті у кулачки і знаходяться на рівні очей), «натискує» на уявні гашетки кулемета і «стріляє».

16—17-й такти. Хлопчики стоять у позі випаду, Валя — «стріляє» (див. рис. 102).

18-й такт. Валя, мов підкошений, падає. Його підхоплює товариш, який знаходиться у підкові найближче до нього.

Невелика пауза.

П'ята фігура

Кроки у безсмертя

Музичний супровід № 5

1—2-й такти. Всі, крім Валі і хлопчика, що його підтримує, присівши і нахиливши корпус, частим переступанням (рух № 75) з лівої ноги, перешиковуються в лінію на авансцені; руки з'єднані і опущені донизу (рис. 103).

Рис. 103

3—6-й такти. Танцюристи, нахилившись, напівприсідають і бічними кроками з затримкою (рух № 70) з лівої ноги, відступають «в укриття», тобто у бік першої правої куліси, закінчуючи просування подвійним притупом (рух № 4) з лівої ноги. Руки хлопчиків з'єднані і відведені назад — вниз, голова повернута праворуч: вони стривожено спостерігають за Валею (рис. 104).

7-й такт. Валя повільно випростовується і, притупнувши на останню чверть такту правою ногою, розкриває руки в третю позицію (по діагоналі). Друзі, стоячи на місці, уважно стежать за ним.

8-й такт. Хлопчики, роз'єднавши руки і тримаючи їх довільно, напівприсівши та нахилившись уперед, швидким бігом (рух № 67) розбігаються на місця, утворюючи трикутник (рис. 105). Валя стоїть у попередньому положенні.

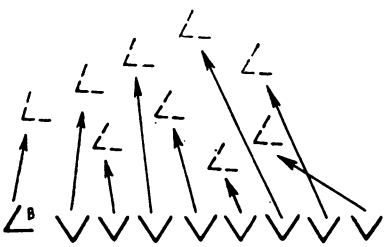

Рис. 104

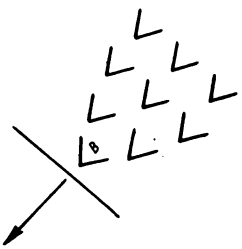

Рис. 105

9—10-й такти. Хлопчики на місці двічі виконують притуп з нахилом корпуса через такт (рух № 78) з правої ноги.

11—15-й такти. Злегка присівши (чверть пліє), звичайним кроком з правої ноги просуваються у першу праву кулісу (див. рис. 105). Руки тримають у такий спосіб: права рука злегка зігнута і направлена ліктем вперед у бік просування; кисть правої руки затиснута в кулачок і піднесена над головою; ліва рука (кисть розкрита, пальці роз'єднані) повернута долонею донизу і відведена назад.

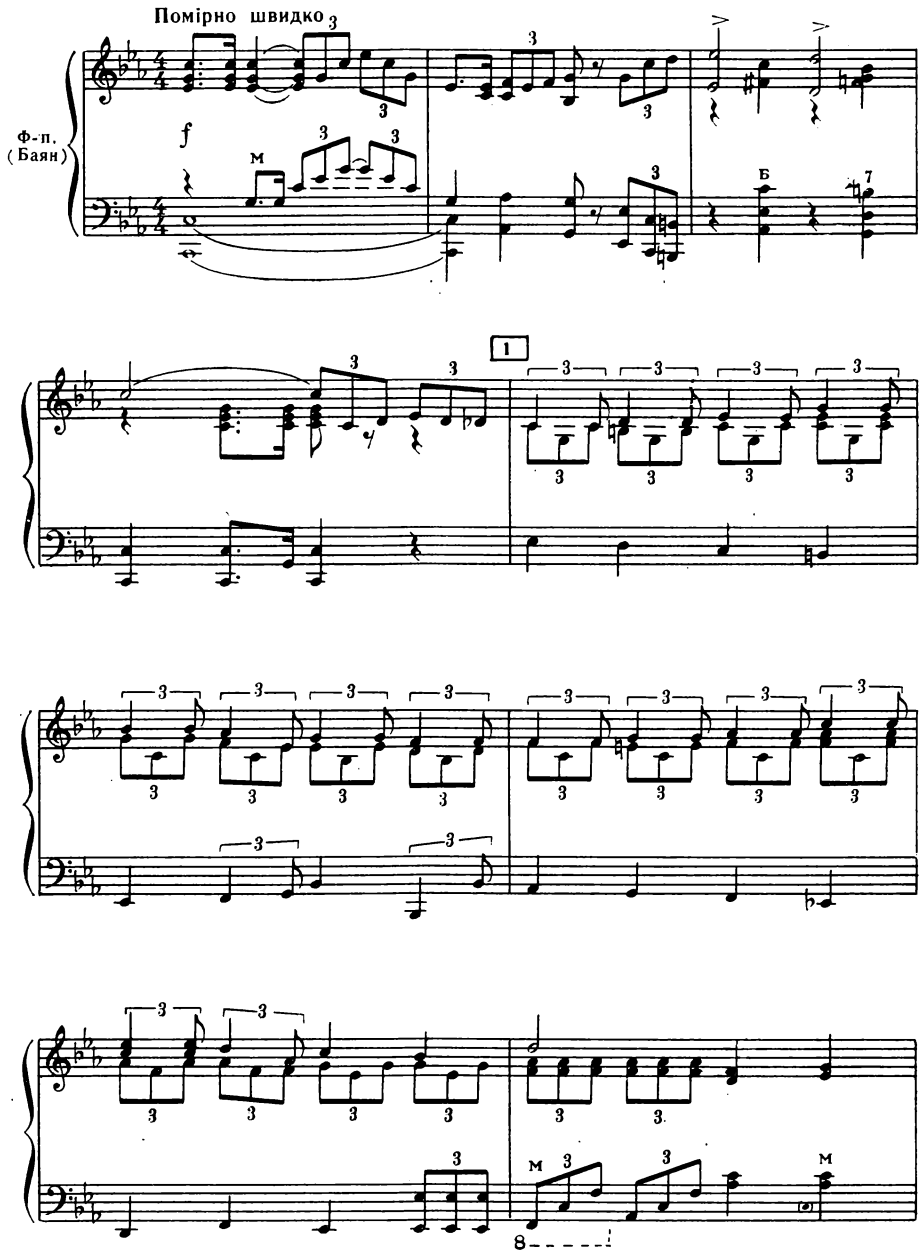
Помірно швидко
Ф-п.
(Баян)
f
м
Б
1
м
м

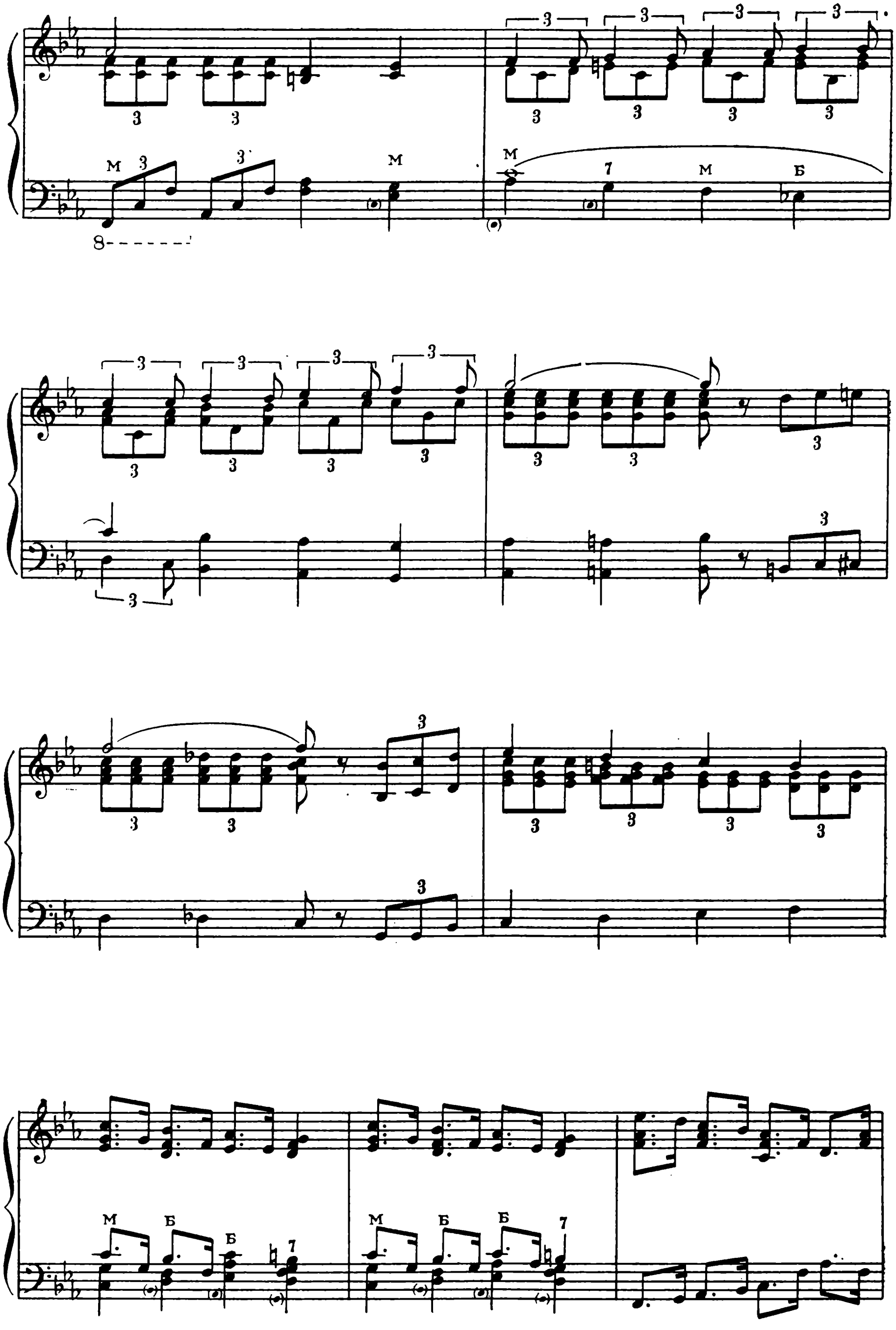

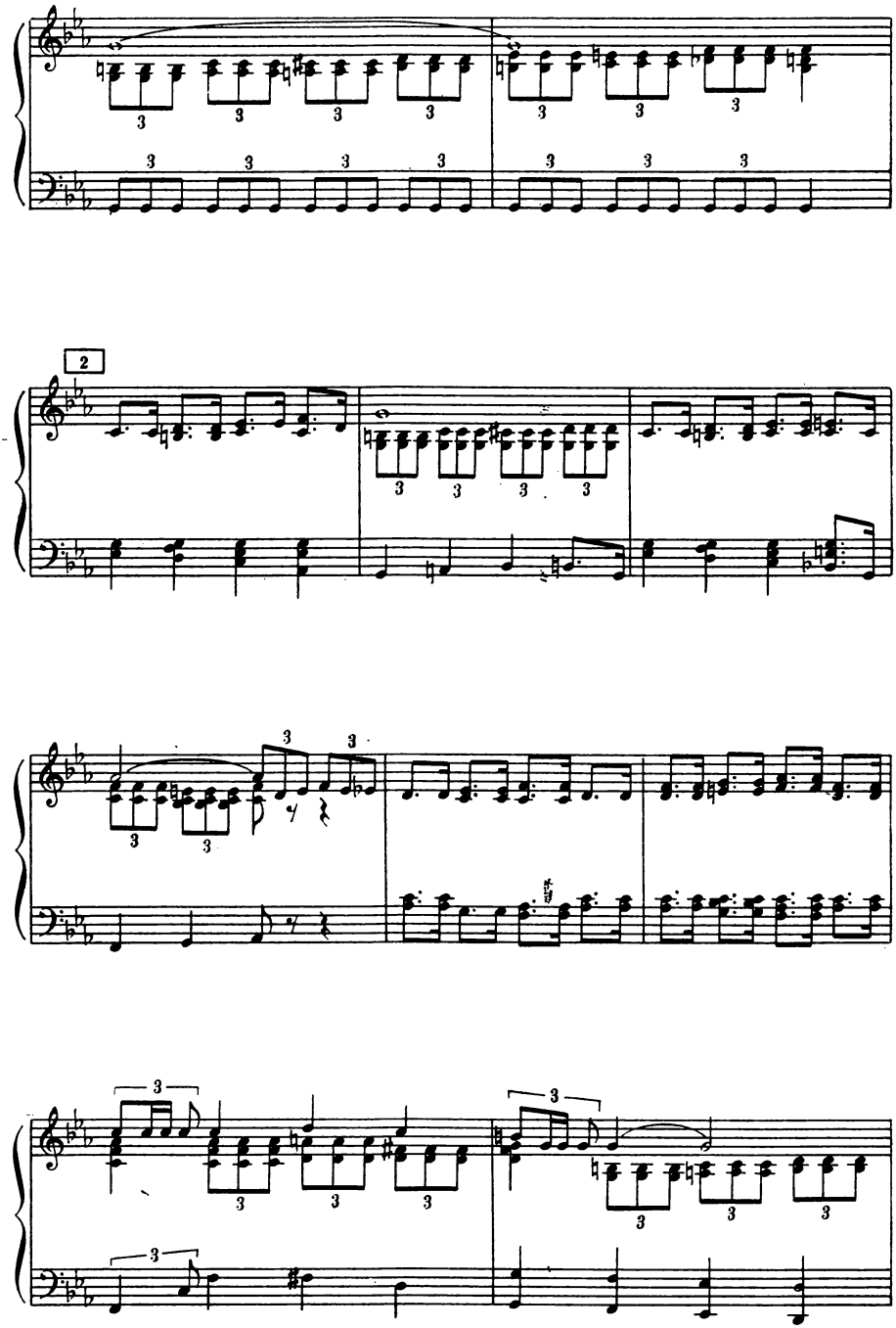
2

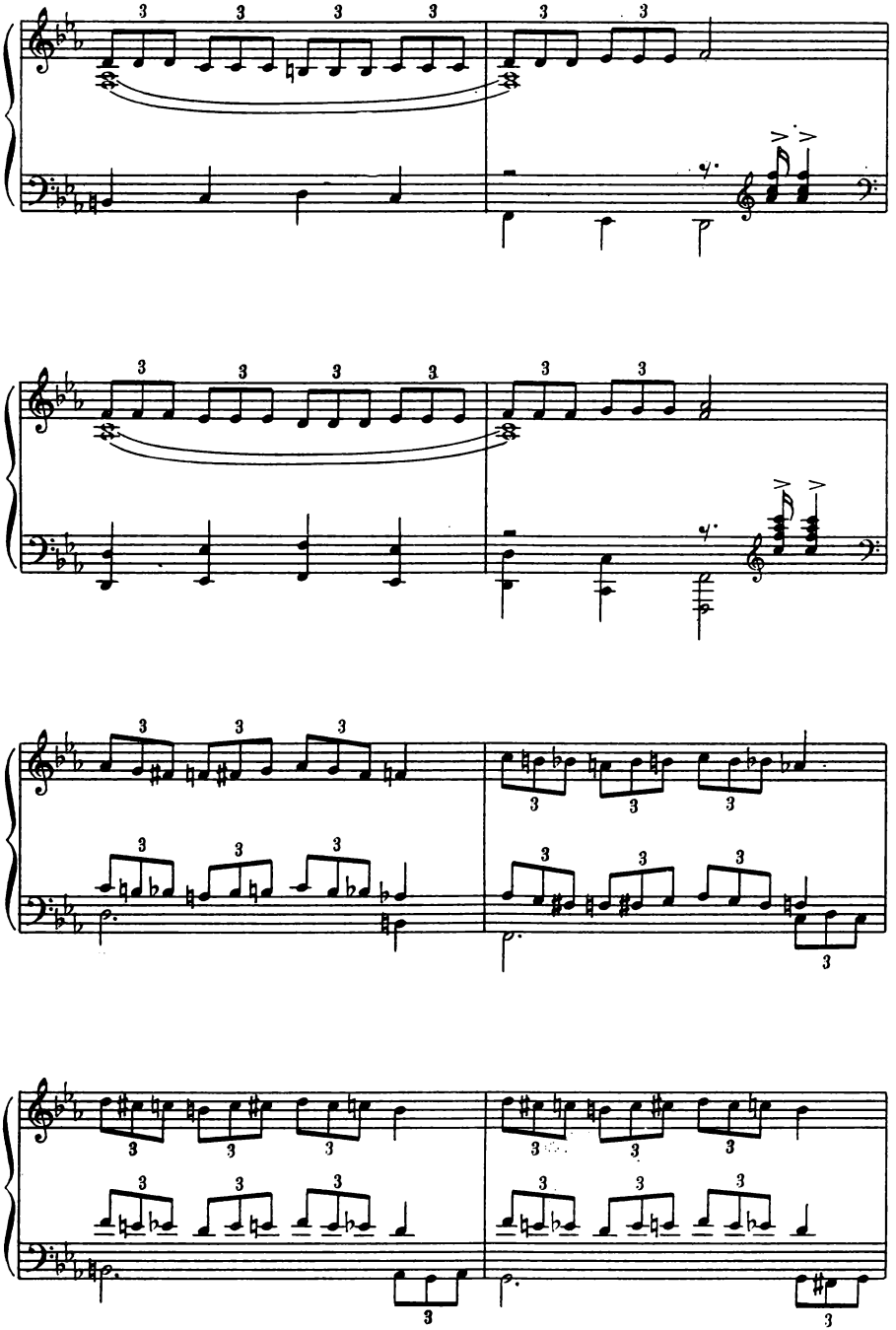

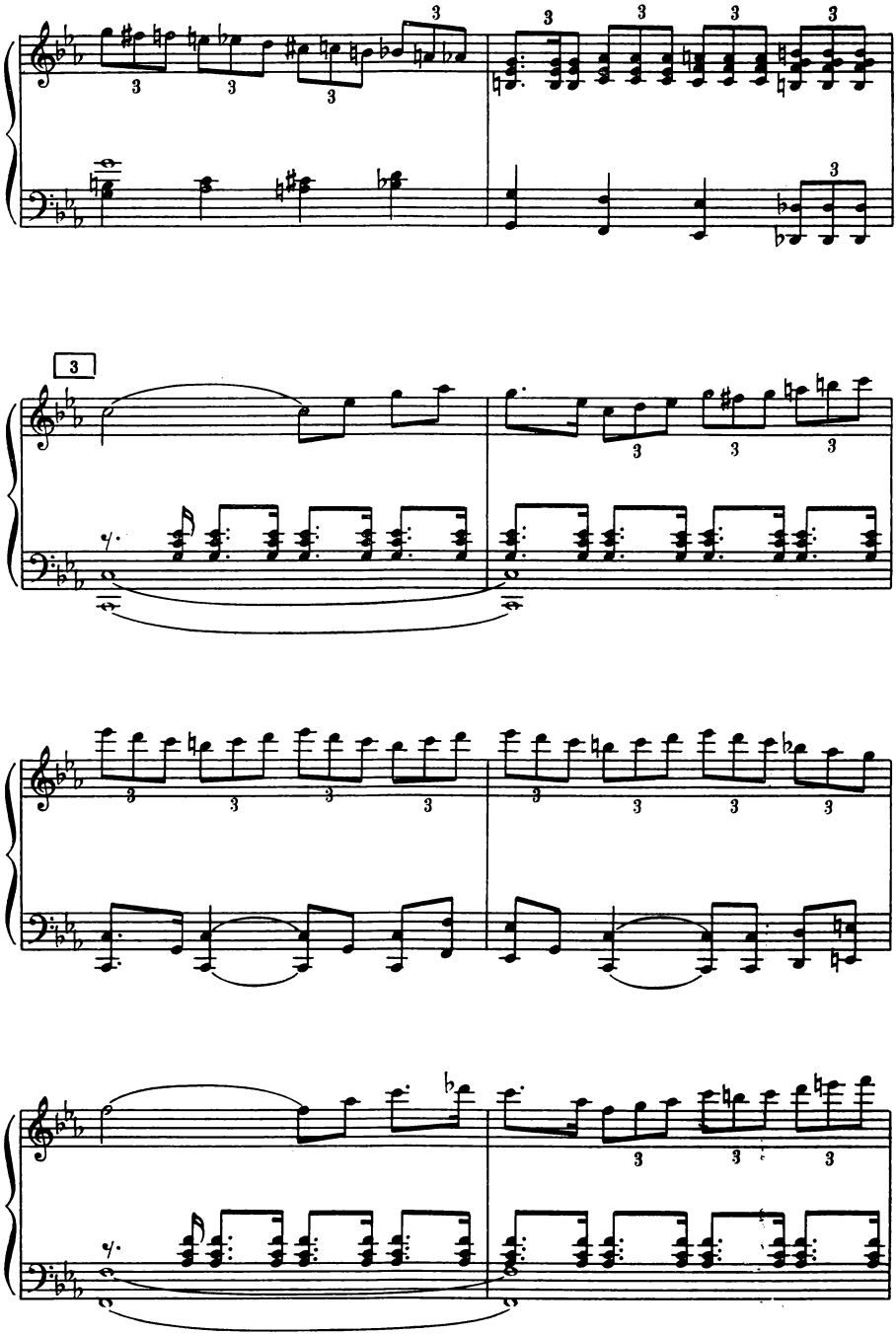

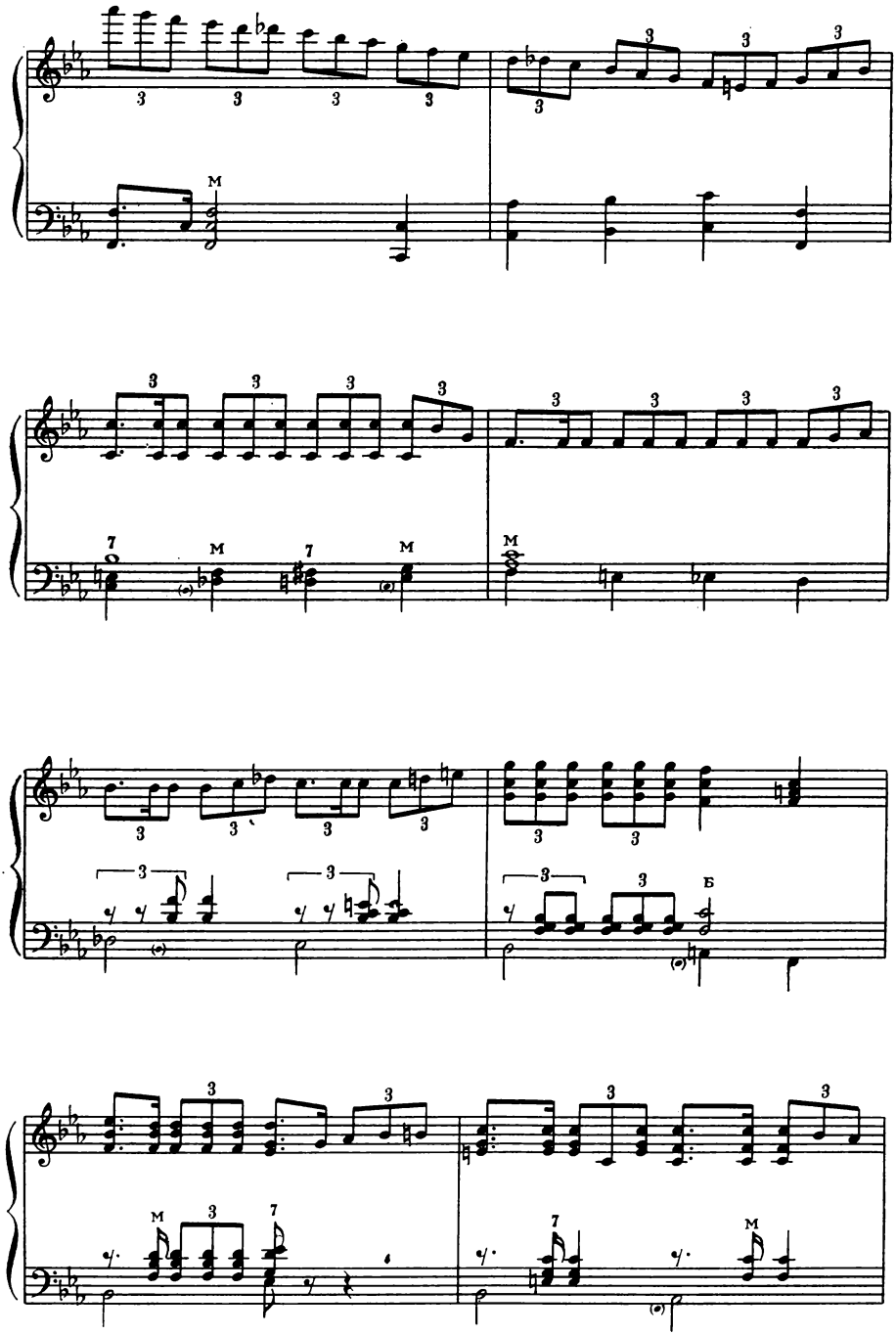
3
M
7
Б

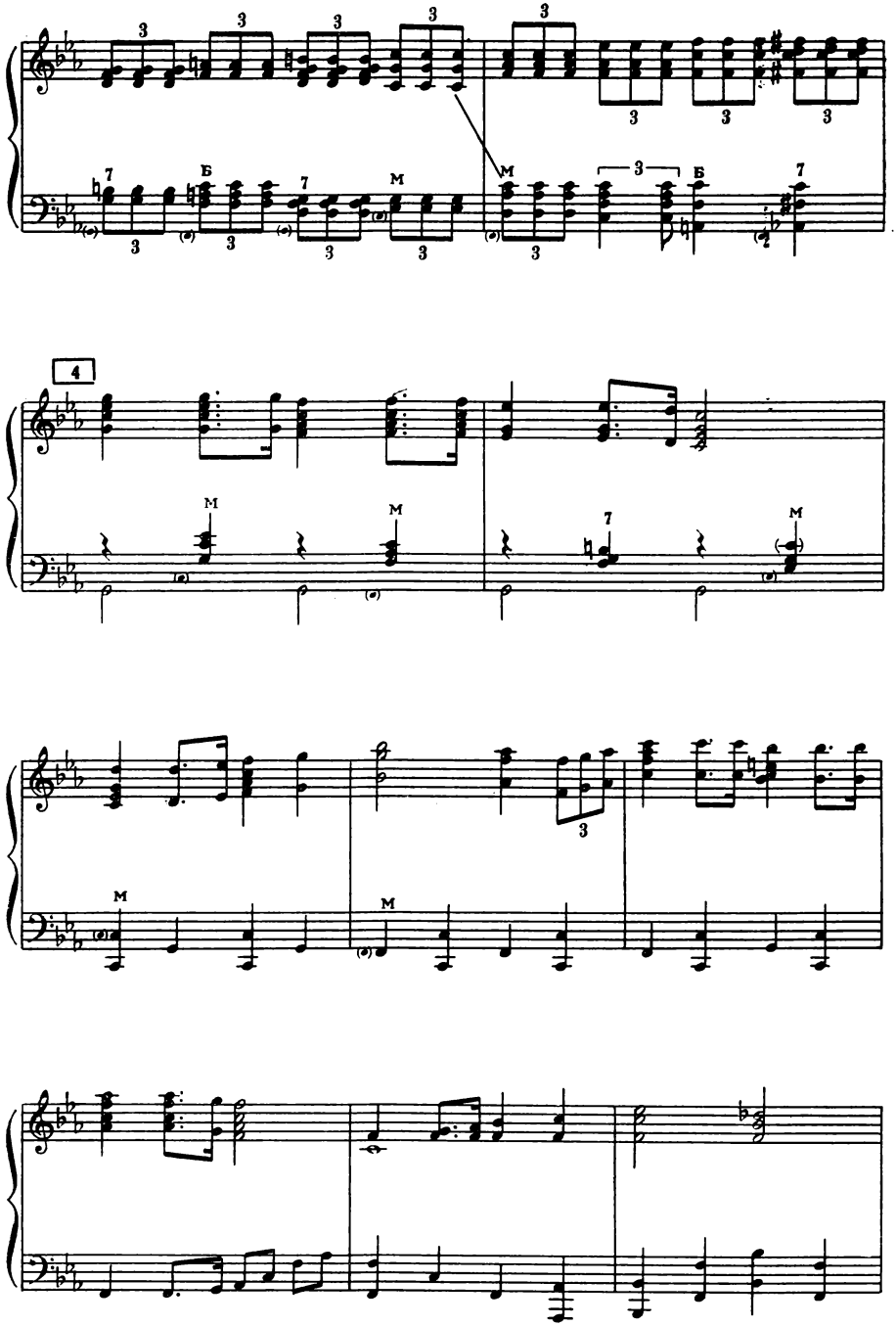
4

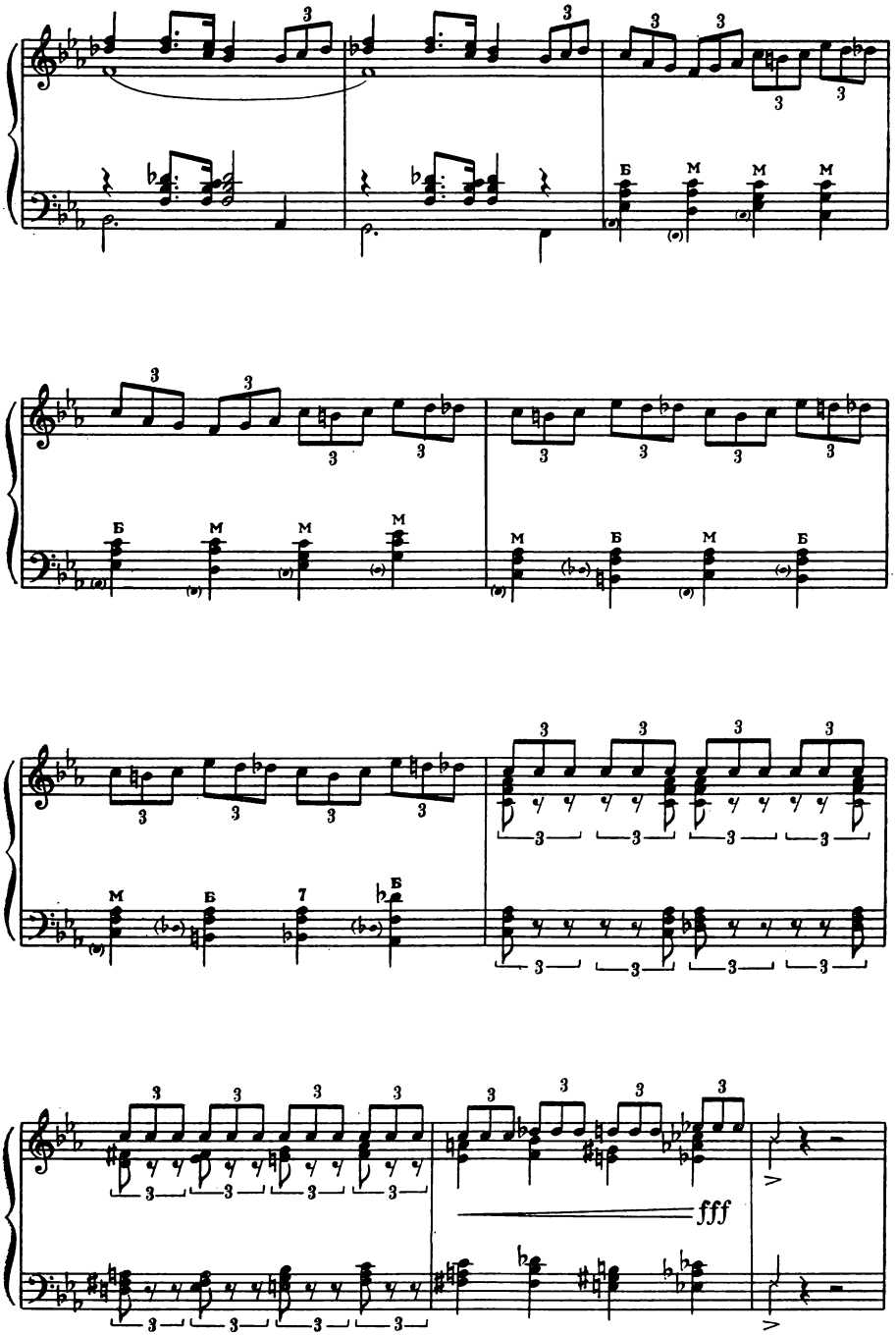
fff

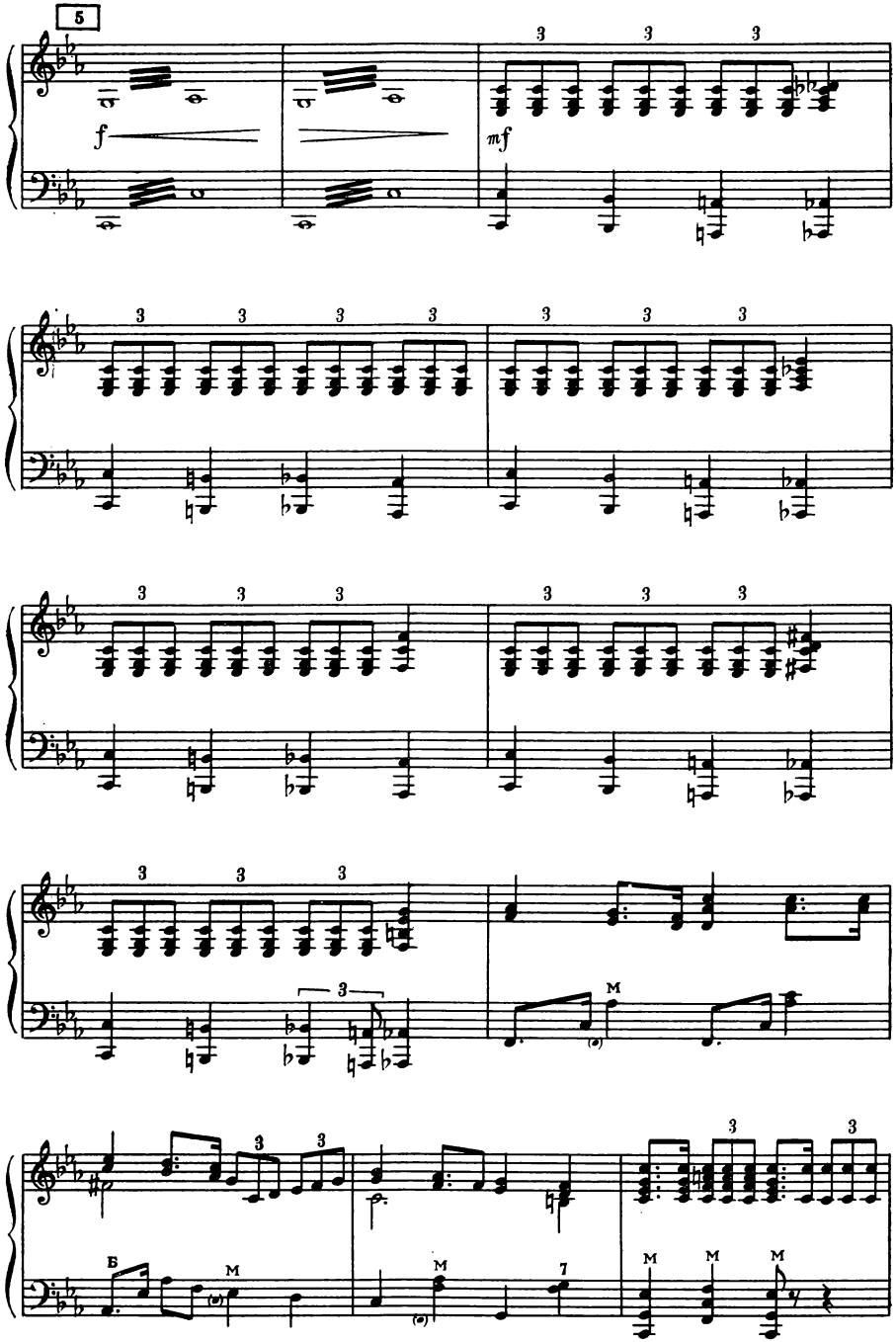
5
f
mf
3
M
Б
7

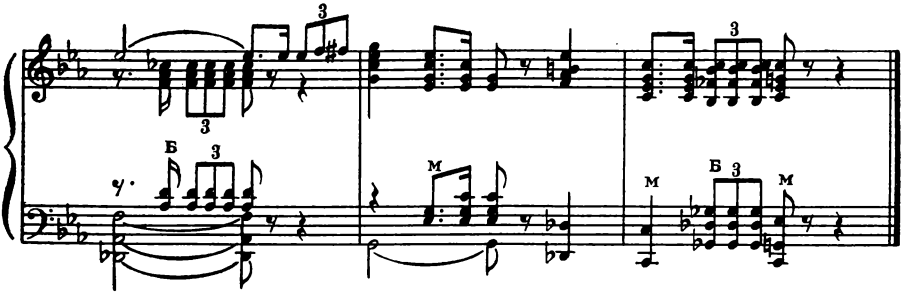
3
3
Б
3
М
М
Б
3
М

ПІОНЕРСЬКИЙ СУБОТНИК

Ця ігрова хореографічна сценка створена на подільському фольклорному матеріалі.

У танці беруть участь 12 дівчаток і 12 хлопчиків середнього шкільного віку, які мають танцювальну підготовку та акторські дані.

Костюми виконавців

Дівчатка: стилізована українська сукня: ліф з білої шерсті, рукава капронові, «ліхтариком», зелена атласна спідничка (кльош), на талії — біла шерстяна крайка. Крайка та рукави сукні оздоблені орнаментом. На голові — невеличкий віночок із зелених поліетиленових листочків або білі капронові банти. На ногах — білі туфлі або чешки.

Хлопчики: сіра піонерська сорочка із засуканими рукавами, сірі шорти. На шиї — червоні галстуки. На ногах — чорні чобітки або чешки.

Реквізит: 12 гілочок із зеленими поліетиленовими листочками розміром 25—30 *см.*

Короткий зміст

Піонери вийшли на суботник: будують спортмайданчик, саджають дерева. І там, де були купи битої цегли, брухту, де щойно доводилось працювати кайлом і лопатою, виростає незвичайний, чарівний сад.

Хлопчики доглядають піонерський сад: обкопують дерева, стрижуть гілочки, а потім весело танцюють з деревцями.

ОПИС ТАНЦЮ

Виконуються 8 тактів вступу. Хлопчики, які до початку танцю стоять за кулісами, на 5—8-й такти звичайними біговими кроками виходять на сцену, шикуючись у три лінії (рис. 106, 107).

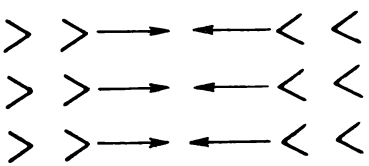

Рис. 106

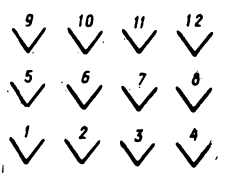

Рис. 107

Перша фігура

Підготовка до роботи

Музичний супровід № 1

1—2-й такти. Готуючись працювати, хлопчики засукують рукава (рух № 82).

3—4-й такти. На місці виконують колупалочку з притупом (рух № 83), починаючи з правої ноги.

5—6-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній перемінним кроком з каблука (рух № 55) просуваються вперед (рис. 108). Хлопчики першої лінії відступають назад вірьовочкою (рух № 24), розкриваючи руки в другу позицію (див. рис. 108).

7—8-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній вірьовочкою (рух № 24) відходять на свої попередні місця (рис. 109). Танцюристи першої лінії перемінним кроком з каблука (рух № 55), починаючи з правої ноги, повертаються на свої попередні місця (див. рис. 109).

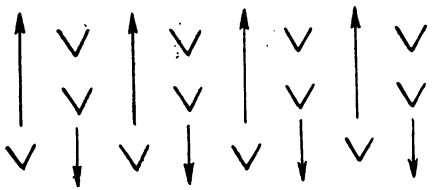

Рис. 108

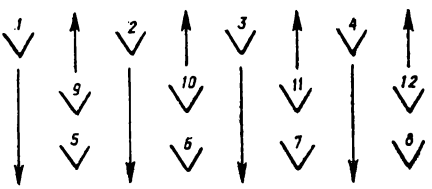

Рис. 109

9—16-й такти. Повторюють рухи 1—8-го тактів.

Друга фігура

Розчистка майданчика

Музичний супровід № 2

1—7-й такти. Хлопчики на місцях, як показано на рис. 107, виконують «кайло» (рух № 84).

8-й такт. На місці виконують потрійний притуп (рух № 16).

9—12-й такти. На місці двічі виконують присядку з вихилясом у повороті (рух № 85).

13—15-й такти. На місці виконують тинок (рух № 18) з правої ноги.

16-й такт. Виконують потрійний притуп (рух № 16).

Третя фігура

Землекопи

Музичний супровід № 3

1—3-й такти. Танцюристи другої і третьої ліній на місці виконують присядку (рух № 54) з правої ноги, учасники першої лінії виконують «тачки» (рух № 86) з правої ноги, просуваючись, як показано на рис. 110.

4-й такт. Всі виконують потрійний притуп (рух № 16) і стають, як показано на рис. 111.

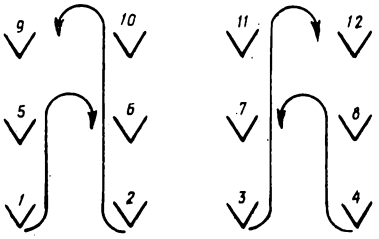

Рис. 110

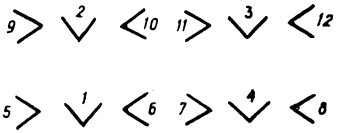

Рис. 111

5—7-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній «насипають» землю в тачки (рух № 87). П'ятий і шостий виконавці «насипають» землю в тачку першого виконавця, дев'ятий, десятий — в тачку другого, одинадцятий і дванадцятий — в тачку третього, сьомий і восьмий — в тачку четвертого.

Перший і четвертий, другий і третій хлопчики, злегка присівши і нахилившись, старанно тримають тачки за уявні ручки.

8-й такт. Всі виконують на місці потрійний притуп (рух № 16) і повертаються обличчям до глядача (рис. 112).

9—12-й такти. Хлопчики першої лінії, виконуючи «тачки» (рух № 86), повертаються на свої місця (рис. 113). Хлопчики другої і третьої ліній на місці повторюють рухи 1—4-го тактів.

13—16-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній, виконуючи вірьовочку (рух № 24) з правої ноги, перешиковуються в одну лінію; хлопчики першої лінії на місці виконують рух № 86 з правої ноги (див. рис. 113).

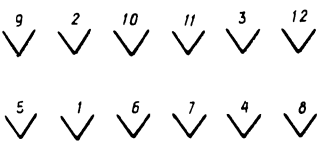

Рис. 112

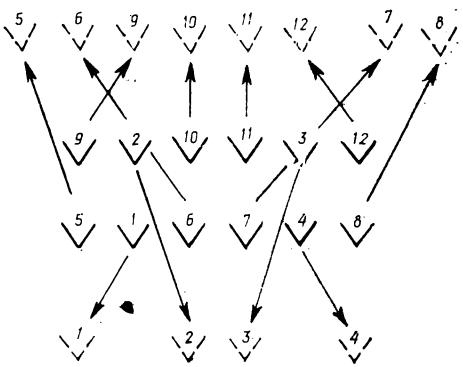

Рис. 113

Четверта фігура

Тачки

Музичний супровід № 4

1—7-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній біля задника сцени, виконують передавання цегли (рух № 88), хлопчики першої лінії міняються місцями, виконуючи «тачки» (рух № 86) з правої ноги (рис. 114).

8-й такт. Танцюристи на місці виконують потрійний притуп (рух № 16) і шикуються так, як показано на рис. 115.

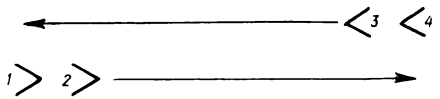

Рис. 114

Рис. 115

9—12-й такти. Хлопчики другої і третьої ліній, поклавши руки на талію, виконують тинок (рух № 18), починаючи з правої ноги, і просуваються на авансцену (рис. 116). Хлопчики першої лінії на 9—10-й такти, виконуючи бічну присядку (рух № 64), міняються місцями (див. рис. 116), потім цим же рухом розходяться в різні боки: перший і другий — до лівих куліс, третій і четвертий — до правих (рис. 117).

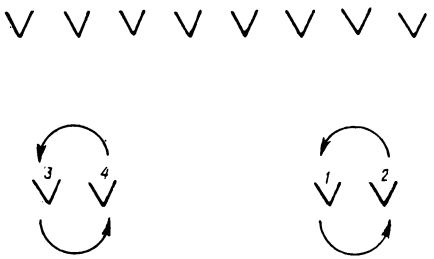

Рис. 116

Примітка. На 9—16-й такти, злегка нахилившись, бігунцем (рух № 81) з правої ноги, з-за куліс вибігають дівчатка і присідають на ліве коліно (див. рис. 118). Лівою рукою притримують лікоть правої руки, в якій знаходиться зелена гілочка.

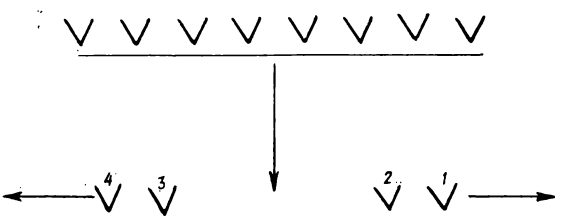

Рис. 117

13—15-й такти. Піднявши руки вгору по діагоналі, хлопчики на місці виконують вірьовочку (рух № 24) з правої ноги.

16-й такт. Виконують на місці потрійний притуп (рух № 16), шикуючись в одну лінію, руки кладуть на талію (рис. 118).

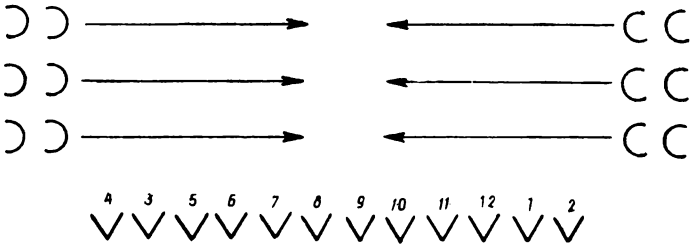

Рис. 118

П'ята фігура

Огляд саду

Музичний супровід № 1

1—4-й такти. Розкривши руки в другу позицію, хлопчики бігунцем (рух № 81) з правої ноги просуваються повз куліси до задника сцени, дівчатка в цей час спокійно сидять на місцях, лукаво поглядаючи на глядача (рис. 119).

5—6-й такти. Дівчатка продовжують сидіти, хлопчики просуваються бігунцем (рух № 81) по «коридорах» до авансцени (рис. 120).

7—8-й такти. Дійшовши до своїх партнерок, повертаються лівим боком до глядача, виконуючи на місці голубці з притупом (рух № 89) з правої ноги.

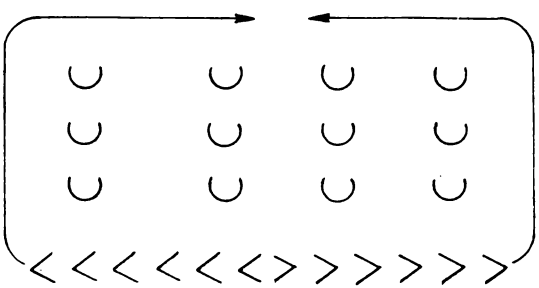

Рис. 119

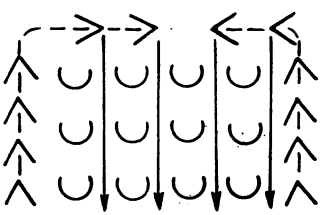

Рис. 120

9—12-й такти. Розкривши руки в другу позицію, хлопчики бігунцем (рух № 81) з правої ноги обходять своїх партнерок по невеликому колу проти годинникової стрілки, закінчуючи просування потрійним притупом (рух № 16). Дівчатка з цікавістю спостерігають за ними (рис. 121).

13—16-й такти. Повернувшись лівим боком до глядача, хлопчики на місці виконують колупалочку з притупом (рух № 83) з правої ноги (рис. 122).

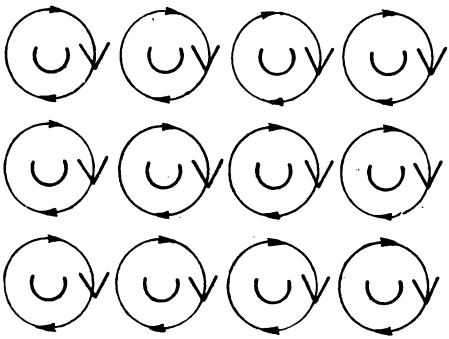

Рис. 121

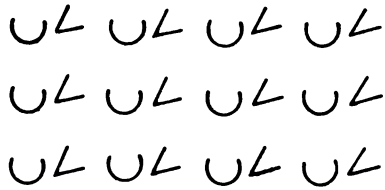

Рис. 122

Шоста фігура

Догляд за деревцями

Музичний супровід № 2

1—3-й такти. Хлопчики виконують крок на каблук з переступанням (рух № 90, перший варіант) з правої ноги і обходять навколо своїх партнерок (див. рис. 121). Дівчатка лукаво переводять погляд за своїми партнерами.

4-й такт. Обійшовши по колу і повернувшись на своє попереднє місце, хлопчики виконують потрійний притуп (рух № 16), поклавши руки на талію.

5—8-й такти. Повторюють рухи 1—4-го тактів.

9—12-й такти. Повернувшись до дівчаток, на місці двічі виконують підстригання дерев (рух № 91) — див. рис. 122.

13—15-й такти. Дівчатка, зберігаючи попереднє положення рук, похитують голівками і поступово піднімаються — «виростають». Одночасно хлопчики, поклавши ліву руку на талію, праву, з розкритою долонею, поступово підносять вгору, показуючи, як швидко росте дерево.

16-й такт. Всі на місці виконують потрійний притуп (рух № 16), поклавши руки на талію.

Сьома фігура

Соло деревець

Музичний супровід № 3

1—4-й такти. Четвірки хлопчиків просуваються по «коридорах» вірьовочкою (рух № 24) назад до задника сцени. Зайшовши за останню лінію дівчаток, хлопчики поділяються на двійки і звичайним галопом (рух

№ 15) просуваються до правих і лівих куліс, утворюючи на кінець 4-го такту велике півколо (рис. 123). Дівчатка на місці виконують похитування (рух № 92).

5—7-й такти. Дівчатка підскоками (рух № 11) з правої ноги повертаються на місці за годинниковою стрілкою. Права рука з гілочкою — над головою, ліва — на талії. Хлопчики, розкривши руки вгору по діагоналі, на місці виконують вірьовочку (рух № 24) з правої ноги.

8-й такт. Танцюристи на місці виконують потрійний притуп (рух № 16), поклавши руки на талію.

9—12-й такти. Дівчатка на місці двічі виконують злетик (рух № 93) з правої ноги. Одночасно хлопчики двічі виконують галоп з притупом (рух № 9), просуваючись першого разу праворуч, другого — ліворуч.

13—16-й такти. Дівчатка повторюють рухи 5—8-го тактів, хлопчики, просуваючись по «коридорах» підскоками (рух № 11) з правої ноги, повертаються на попередні місця (рис. 124).

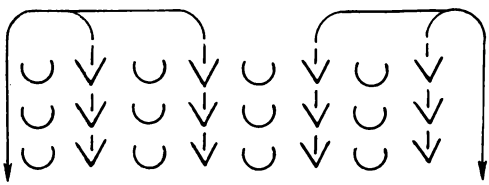

Рис. 123

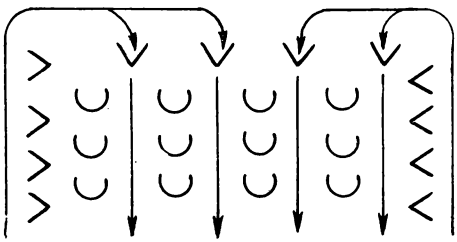

Рис. 124

Восьма фігура

Перший загальний танець

Музичний супровід № 4

1—2-й такти. Танцюристи на місці виконують голубці з притупом (рух № 89). Хлопчики починають рух з правої ноги, просуваючись позаду дівчаток, дівчатка — з лівої ноги, просуваючись попереду хлопчиків (рис. 125).

3—4-й такти. Дівчатка продовжують виконувати голубці з притупом (рух № 89), але з правої ноги і просуваються позаду партнерів (рис. 126). Хлопчики, просуваючись попереду своїх партнерок ліворуч, виконують бічну присядку з притупом (рух № 94) з лівої ноги.

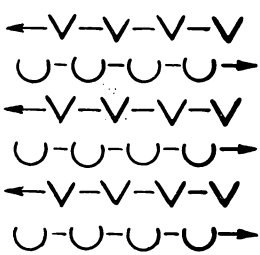

Рис. 125

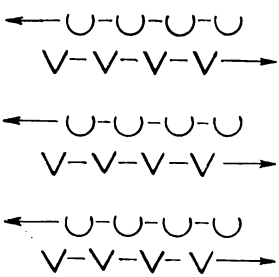

Рис. 126

5—8-й такти. Пари на місці повертаються бігунцем (рух № 81) з правої ноги (рис. 127). Хлопчики правою рукою тримають дівчаток за талію, лівою — ліву руку дівчаток. Дівчатка праву руку з гілочкою піднімають над головою.

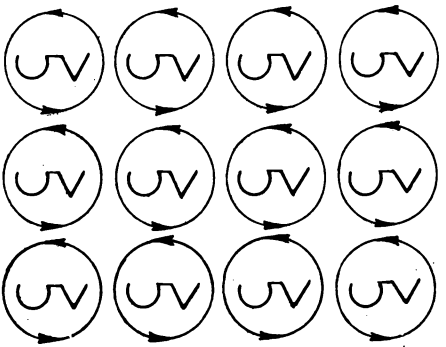

Рис. 127

9—16-й такти. Повторюють рухи 1—8-го тактів.

Дев'ята фігура

Два кола

Музичний супровід № 1

1—2-й такти. Танцюристи, зберігаючи попереднє положення рук, бігунцем (рух № 81) з правої ноги перешиковуються парами так, як показано на рис. 128.

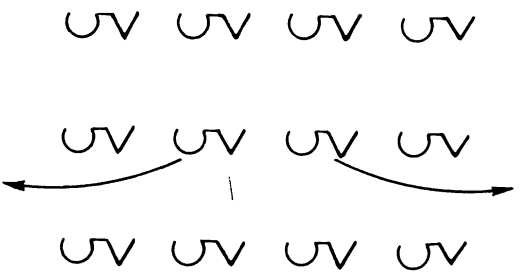

Рис. 128

3—12-й такти. Виконуючи бігунець (рух № 81) з правої ноги, парами просуваються по колу проти годинникової стрілки (рис. 129).

13—15-й такти. Зберігаючи попереднє положення рук, бігунцем (рух № 81) з правої ноги повертаються проти годинникової стрілки (рис. 130).

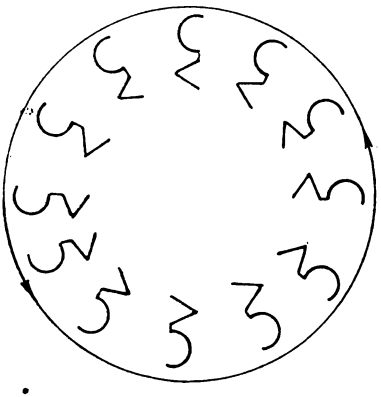

Рис. 129

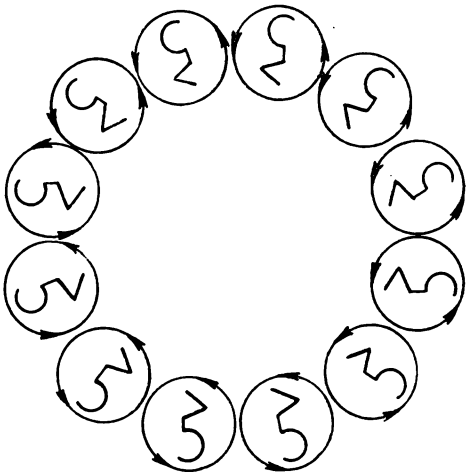

Рис. 130

16-й такт. Всі виконують потрійний притуп (рух № 16), роз'єднують руки і кладуть на талію. Дівчатка біжать до центру сцени, утворюючи щільне внутрішнє коло, хлопчики виконують цей рух на місці, утворюючи зовнішнє коло (рис. 131).

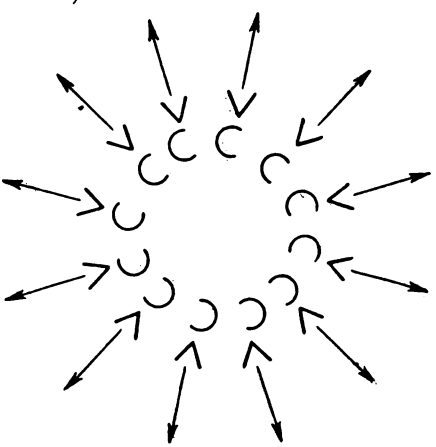

Рис. 131

Десята фігура

Другий загальний танець

Музичний супровід № 2

1—8-й такти. Дівчатка кладуть одна одній на плечі руки (кожна дівчинка кладе ліву руку на ліве плече партнерші, що стоїть попереду), праві з гілочками відкривають вгору. Виконуючи підскоки (рух № 11)

з лівої ноги, рухаються по колу проти годинникової стрілки (див. рис. 131).

Хлопчики, повернувшись обличчям до дівчаток, на 1—3-й такти виконують три присядки (рух № 54) з правої ноги, злегка відступаючи від центру (див. рис. 131). На 4-й такт — потрійний притуп (рух № 16), просуваючись до дівчаток і поклавши руки на талію. На 5—7-й такти виконують вірьовочку (рух № 24) з правої ноги, відкривши руки вгору по діагоналі і злегка просуваючись назад на попередні місця. На 8-й такт — потрійний притуп (рух № 16), майже впритул підходячи до дівчаток і поклавши руки на талію.

9—15-й такти. Хлопчики, розкривши руки у другу позицію, звичайним галопом (рух № 15) просуваються по колу за годинниковою стрілкою (рис. 132). Дівчатка на 9—12-й такти продовжують просуватися підскоками по колу; на 13—15-й такти виконують злетик (рух № 93), починаючи з правої ноги на місці, і повертаються обличчям до хлопчиків (рис. 133).

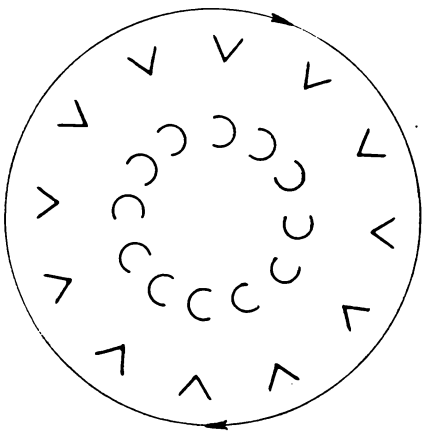

Рис. 132

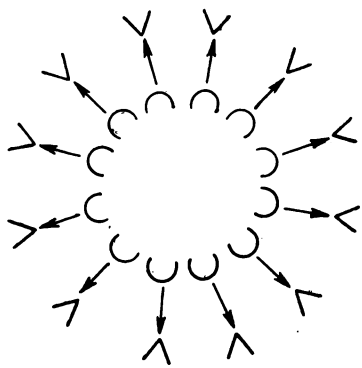

Рис. 133

16-й такт. Хлопчики, обійшовши коло, на місці виконують потрійний притуп (рух № 16), дівчатка цим же рухом підбігають до хлопчиків (див. рис. 133). Танцюристи знову утворюють пари: лівою рукою хлопчики тримають витягнуті перед собою ліві руки дівчаток, правими тримають їх за талії. Дівчатка праві руки з гілочками піднімають над головою. На кінець 16-го такту утворюють коло.

Одинадцята фігура

Танець парами

Музичний супровід № 3

1—4-й такти. Пари ідуть по колу бігунцем (рух № 81) з правої ноги, просуваючись за годинниковою стрілкою (рис. 134).

5—8-й такти. Розірвавши коло, шість перших пар бігунцем виходять у першу діагональну лінію, інші продовжують тим же рухом просуватись по колу (рис. 135).

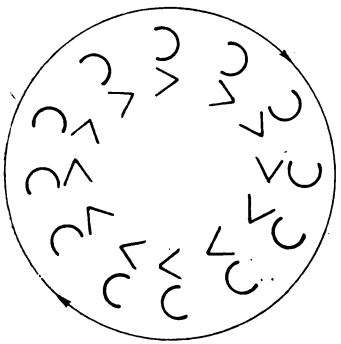

Рис. 134

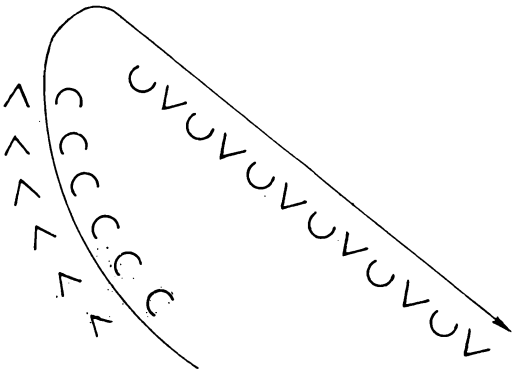

Рис. 135

9—12-й такти. Пари першої діагональної лінії, зберігаючи положення 1—8-го тактів і повернувшись обличчям до першої лівої куліси, на місці виконують тинок (рух № 18) з правої ноги, решта танцюристів, виконуючи бігунець (рух № 81), парами стає у другу діагональну лінію (див. рис. 135).

13—16-й такти. Хлопчики, розкривши руки вгору по діагоналі, на місці виконують звичайну вірьовочку (рух № 24). Дівчатка, поклавши руки на талію і злегка присівши та нахилившись, відступають до третьої правої куліси за лінію хлопчиків (рис. 136).

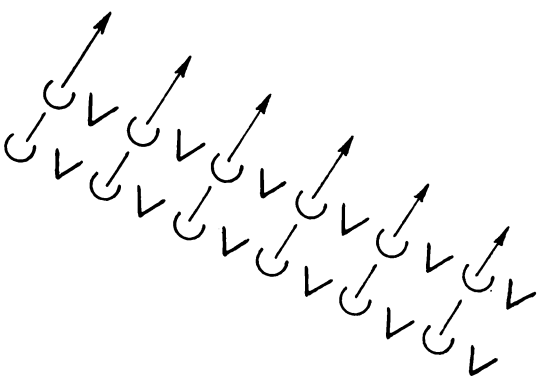

Рис. 136

Дванадцята фігура

Катання

Музичний супровід № 4

1—2-й такти. Хлопчики, виконуючи підскоки (рух № 11) з правої ноги, перешиковуються в одну лінію (рис. 137).

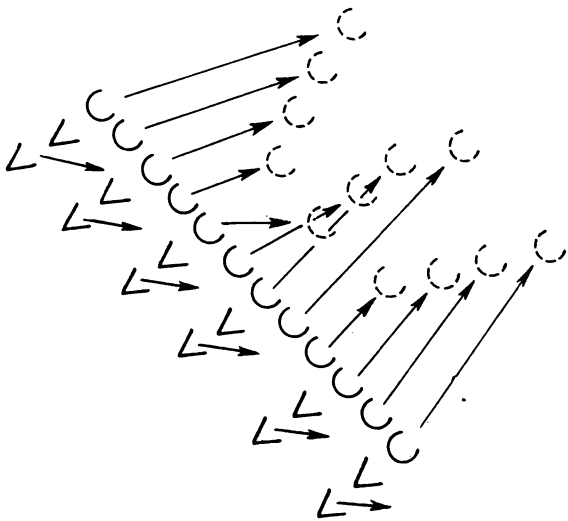

Рис. 137

3—4-й такти. Виконуючи тинок, відступають до дівчаток, утворюючи підкову (рис. 138). Дівчатка на 1—4-й такти утворюють квадрат: перші дівчатка кладуть ліві руки одна одній на плечі, другі — ліві руки на плечі першим, треті — на ліві плечі другим і т. д. (див. рис. 138). У першій трійці ліві руки кладуть на праве плече партнерші, яка стоїть ліворуч (див. рис. 138). На кінець 4-го такту дівчатка випростовуються, підносячи праву руку з гілочкою над головою, хлопчики напівприсідають і нахиляють корпус.

Таким чином, утворюється побудова, яка нагадує собою трактор з причепом. Один з маленьких хлопчиків на 5-й такт вибігає з лінії і займає місце перед «трактором»: надалі він виконуватиме роль водія.

5—16-й такти. Танцюристи, напівприсівши і привітно дивлячись у бік глядача, дрібушкою (рух № 95) «виїжджають» у першу ліву кулісу (рис. 139). Хлопчик-«водій» «крутить» уявний руль, дівчатка виконують цей рух випроставшись. Таким чином всі повільно просуваються у бік першої лівої куліси і поступово зникають за нею.

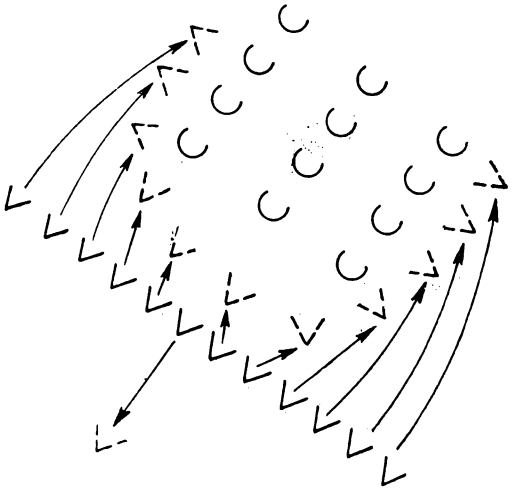

Рис. 138

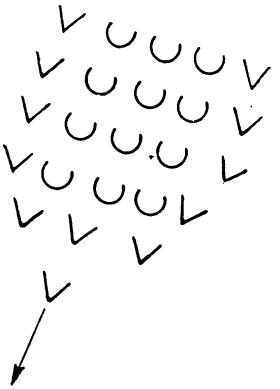

Рис. 139

Жваво, бадьоро, весело

Ф-п.
(Баян)

f

Б М Б М М

Б 7

1

mf

Б 7 7 Б 7 Б Б

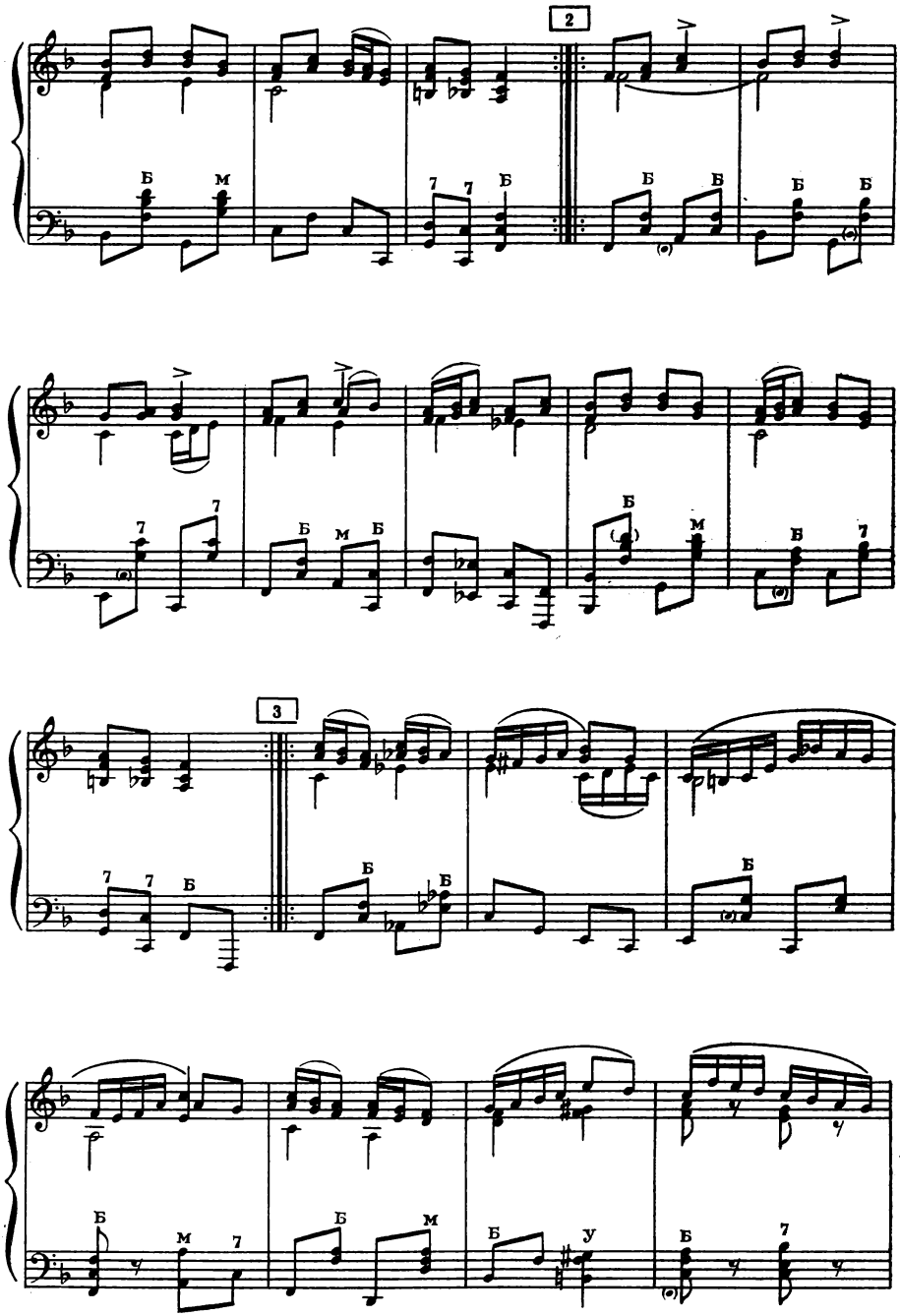
2
3

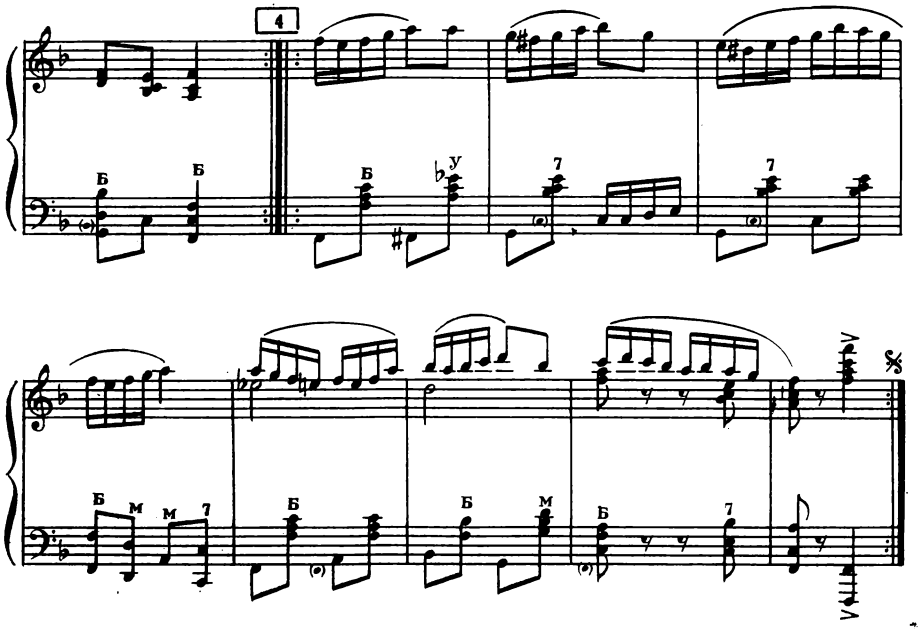
4
Б
Б
Б
У
7
7
Б
М
М
7
Б
Б
Б
М
Б
7

ПУСТУН

Ця ігрова жартівлива сценка створена за мотивами вірша О. Пархоменка, в якому висміюється ледар і симулянт, пустун і бешкетник п'ятикласник-другорічник Гриць.

Зміст вірша висуває як перед керівником, так і перед танцюристами певні завдання, а тому для виконання хореографічної картинки-жарту треба підбирати дітей, що мають значну танцювальну підготовку та акторські здібності.

У танці беруть участь 11 виконавців: хлопчик середнього шкільного віку (Пустун-Гриць), 2 дівчинки середнього шкільного віку (подружки Гриця — Одиниці); 2 хлопчики середнього шкільного віку (однокласники Гриця, що виносять його у фіналі танцю); 3 хлопчики молодшого шкільного віку (підшефні Грицевого класу, які переслідують Одиниць); 3 дівчинки середнього шкільного віку (однокласниці Гриця, що завершують танець).

Костюми виконавців

Гриць: яскрава картата сорочка з засуканими рукавами, сірі короткі штанці-шорти. На ногах — чорні чешки і яскраві шкарпетки.

Дівчатка-Одиниці: чорні купальники з нашитими на спині та грудях цифрами «1», спіднички з неохайно нарізаних клаптиків чорного й оранжевого кольорів. На рукавах така ж оторочка з клаптиків чорного й оранжевого кольорів. На голові — шапки-капори з нашитими на них кольоровими клаптиками. Усі клаптики прикріплюються до капора тільки одним кінцем так, щоб під час руху танцюристів вони вільно майоріли.

Піонери й жовтенята: парадна форма.

Реквізит

Хустка, якою Гриць зав'язує щоку. Дві фізичні карти півкуль землі, розміром 1 *м*×1,2 *м*. Верхній і нижній кінці карт прикріплені до легких дерев'яних планок. Карти виготовляють з білого полотна і розмальовують кольоровими фарбами способом сухого пензля.

Носилки з написом на одному з бортів «Другий рік».

Три макети підтесаних олівців, виготовлених з фанери та розписаних фарбами, розміри яких: довжина — 1,5 *м*, ширина — 20 *см*.

Три мітли з дерев'яними ручками, які повинні бути легкі і зручні.

Короткий зміст

Оцінки Гриця — Одиниці — посварились між собою: з ким повинен танцювати їхній улюбленець — ледацюга, бешкетник і двійочник п'яти-

класник Гриць. Кожна шарпає і тягне Гриця до себе, ледве не відриваючи йому рук. Гриць, розгніваний поведінкою подружок, свариться на них. Одиниці, намагаючись загладити свою провину, танцюють, розважаючи Гриця. Починається пустотливий перепляс.

«Час і попрацювати»,— нарешті вирішує Гриць. Він проганяє подружок, а сам «береться» за уроки: спочатку списує у товариша твір, а потім навмання водить пальцем по географічній карті, ніби щось учить. «Годі вже працювати, час і відпочити»,— вирішує Гриць і затіває з подружками-Одиницями веселий танець. Але раптом він згадав, що треба поспішати до школи. Що робити? Уроки ж не вивчені! Та Гриць знаходить вихід: зав'язує щоку, ніби у нього болять зуби, і починає шкутильгати, симулюючи біль у нозі. Одиниці захоплено вітають витівки свого друга. Але біда — хтось йде сюди!.. Це хлопчики-жовтенята, підшефні Грицевого класу.

Гриць і його подружки тікають, та хлопчики-жовтенята з великими олівцями в руках наздоганяють втікачів і розправляються з Одиницями. А за ними на носилках з написом «Другий рік» виносять Гриця із зав'язаною щокою. Він похнюплений і от-от заплаче. Останніми йдуть дівчатка — однокласниці Гриця, які величезними мітлами «вимітають» пустощі, лінощі.

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю виконавці шикуються за першою лівою кулісою, утворивши трійку-ланцюжок: Гриць правою рукою бере ліву руку дівчинки, яка стоїть праворуч від нього, лівою рукою — праву руку дівчинки, що стоїть ліворуч. Вільні руки у дівчаток на талії.

Виконуються 8 тактів вступу.

Перша фігура

Сварка

Музичний супровід № 1

1—4-й такти. Танцюристи, не розриваючи рук, присідають, і, повернувшись спинами у напрямку руху, частим переступанням (рух № 75) стрімко просуваються по діагоналі в бік третьої правої куліси (рис. 140). Вільні руки дівчатка розкривають у другу позицію долонями донизу. Наближаючись до третьої правої куліси, виконавці, не розриваючи ланцюжка, поступово випростовують корпус, дівчатка плавно кладуть вільні руки на талію.

5—6-й такти. Знову різко присівши, нахилившись і повернувшись спинами у напрямку руху, трійка-ланцюжок попереднім рухом просувається до лівих куліс (рис. 141). Дівчатка на 5-й такт знову розкривають вільні руки в другу позицію, на 6-й кладуть їх на талію. Наближаючись до другої лівої куліси, поступово випростовуються.

7—8-й такти. Різко присівши і повернувши корпус спинами у бік просування, частим переступанням (рух № 75) прямують до центру сцени (рис. 142). Опинившись в центрі сцени виконують такі рухи: Гриць вириває руки у подружок і кладе їх на талію; дівчатка «падають», тобто низько присідають в шостій позиції, розкриваючи руки у сторони (рис. 143).

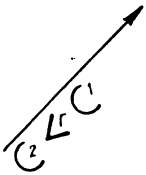

Рис. 140

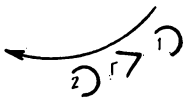

Рис. 141

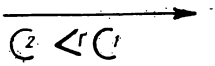

Рис. 142

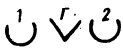

Рис. 143

9-й такт. Гриць на місці виконує змахування з притупом (рух № 96) з правої ноги. Він вимагає, щоб підвелась друга Одиниця, що знаходиться праворуч від нього (позначена цифрою 2).

10-й такт. Друга Одиниця, дивлячись на Гриця, стрибком рвучко підводиться на обидві ноги в шостій позиції: на «раз» — кладе руки на талію, на «два» — розкриває руки в другу позицію, злегка нахиливши корпус вперед.

Гриць, виконуючи подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги, кладе руки на талію. Перша Одиниця перебуває в цей час у попередній позі і з зацікавленістю спостерігає за своїми товаришами.

11-й такт. Гриць виконує змахування з притупом (рух № 96) з правої ноги, вимагаючи, щоб підвелась перша Одиниця. Друга Одиниця зацікавлено спостерігає за товаришами, виконуючи 1-й такт руху № 97 («спостерігання»).

12-й такт. Перша Одиниця, так само, як її подруга, рвучко підводиться стрибком в шостій позиції. Гриць виконує подвійний притуп (рух № 4), але з лівої ноги і кладе ліву руку на талію. Друга Одиниця виконує 2-й такт руху № 97.

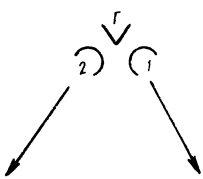

Рис. 144

13—15-й такти. Гриць на місці виконує тинок з руками (рух № 18), починаючи з правої ноги. Дівчатка, виконуючи ковзний крок назад (рух № 98), просуваються, як показано на рис. 144.

16-й такт. Всі на місці виконують подвійний притуп (рух № 4), руки кладуть на талію.

Друга фігура

Гриць хизується

Музичний супровід № 2

1—8-й такти. Гриць підскоками (рух № 11) з правої ноги просувається по колу, хизуючись перед подругами (рис. 145). Ті, в свою чергу, ні в

чому не хочуть поступитись бешкетникові і відповідають танцем: на 1—4-й такти — виконують тинок з руками (рух № 18) — див. рис. 145: перша Одиниця — з правої ноги, друга Одиниця — з лівої. На 5—8-й такти— на місці виконують перестрибування з притупом (рух № 39), обертаючись на 360°: перша Одиниця — з лівої ноги проти годинникової стрілки, друга Одиниця — з правої ноги за годинниковою стрілкою.

9—12-й такти. Танцюристи виконують тинок з руками (рух № 18), починаючи: Гриць і перша Одиниця — з правої ноги, друга Одиниця — з лівої (рис. 146).

13—16-й такти. Всі, залишаючись на своїх місцях (див. рис. 146), повертаються, виконуючи перестрибування з притупом (рух № 39).

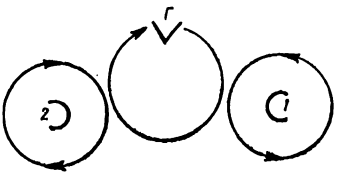

Рис. 145

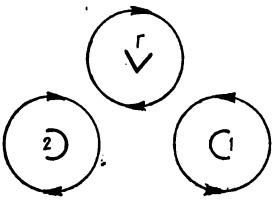

Рис. 146

Третя фігура

Пустощі

Музичний супровід № 3

1—4-й такти. Гриць виконує на місці зворотню вірьовочку (рух № 38) з правої ноги. Виконуючи цей же рух, до Гриця просуваються дівчатка: перша починає рух з правої ноги, друга — з лівої (рис. 147).

5—6-й такти. Гриць «гнівається» на дівчаток і проганяє їх, виконуючи притуп з паузою (рух № 99) з правої ноги. Дівчатка тікають від нього частим переступанням (рух № 75), просуваючись по діагоналях (рис. 148).

7—8-й такти. Гриць «погрожує» подругам, виконуючи на місці «погрожування» (рух № 100), Одиниці «захищаються», виконуючи на місці «захист» (рух № 101).

9—12-й такти. Гриць на місці виконує зворотню вірьовочку (рух № 38) з правої ноги. Дівчатка, виконуючи тинок з руками (рух № 18), просуваються до нього: перша починає рух з правої ноги, друга — з лівої.

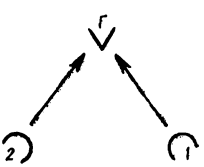

Рис. 147

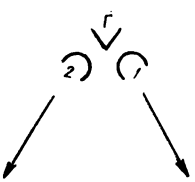

Рис. 148

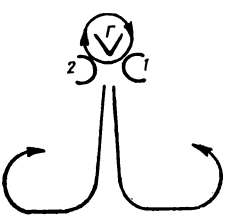

Рис. 149

13—16-й такти. Гриць, лякаючи своїх подружок, виконує перестрибування з притупом (рух № 39), обертаючись на місці за годинниковою стрілкою. Дівчатка, виконуючи зворотню вірьовочку (рух № 38), просуваються у напрямку перших куліс: перша дівчинка починає рух з лівої ноги, друга — з правої (рис. 149).

Четверта фігура

Оглядини

Музичний супровід № 1

1—8-й такти. Гриць підскоками (рух № 11) з правої ноги просувається по невеликому колу, хизуючись перед подругами (див. рис. 145).

Дівчатка на місцях виконують такі рухи: на 1—4-й такти — тинок з руками (рух № 18): перша дівчинка починає рух з правої ноги, друга — з лівої ноги. На 5—8-й такти — обертаються на місці, виконуючи кружляння (рух № 102): перша дівчинка починає з лівої ноги ліворуч, друга — з правої ноги праворуч.

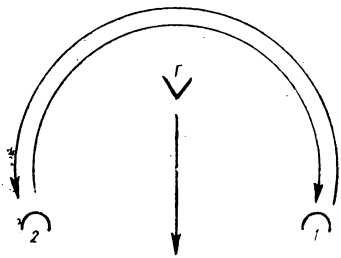

Рис. 150

9—16-й такти. Підскоками (рух № 11) з правої ноги, Одиниці міняються місцями, проходячи по великих півколах позаду свого партнера (рис. 150). Гриць на 9—12-й такти, виконуючи тинок з руками (рух № 18) з правої ноги, просувається до авансцени, на 13—16-й такти — виконує на місці присядку-розніжку на каблуки (рух № 17).

П'ята фігура

Списування

Музичний супровід № 2

1—2-й такти. Просуваючись праворуч, Гриць двічі виконує голубець з дрібушкою (рух № 103) з правої ноги (рис. 151). Дівчатка, просуваючись до задника сцени, виконують галоп з притупом (рух № 9): перша дівчинка починає рух з лівої ноги, друга — з правої.

3—4-й такти. Всі повторюють рухи 1—2-го тактів, але з іншої ноги, і повертаються на свої попередні місця.

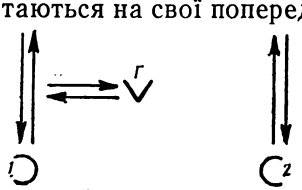

Рис. 151

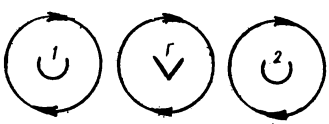

Рис. 152

5—8-й такти. Повертаються на місцях за годинниковою стрілкою: дівчатка виконують кружляння (рух № 102), Гриць — перестрибування з притупом (рух № 39) — рис. 152.

9—12-й такти. Гриць просувається по авансцені до першої лівої куліси, виконуючи «списування» (рух № 104) — рис. 153. Його подружки уважно спостерігають за ним, танцюючи «спостерігання» (рух № 97).

13—16-й такти. Гриць, продовжуючи виконувати «списування» (рух № 104), відступає до задника сцени (рис. 154). Дівчатка на 13—14-й такти продовжують виконувати «спостерігання» (рух № 97), на 15—16-й такти відбігають у напрямку задника до карт, повернувшись спинами до глядача (див. рис. 154).

Примітка. Карти треба покласти на місцях ще до початку танцю (див. рис. 154).

Рис. 153

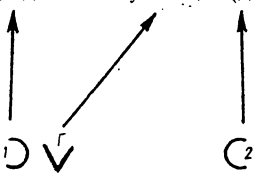

Рис. 154

Шоста фігура

Гриць вчить географію

Музичний супровід № 3

1-й такт. Виконуючи змахування з притупом (рух № 96), Гриць наказує першій Одиниці принести карту.

2-й такт. Знову виконує змахування з притупом (рух № 96), але тепер ліворуч, наказуючи принести карту вже другій Одиниці. Одиниці на 1—2-й такти тримають карти за верхні планки і повертаються обличчям до глядача.

3—4-й такти. Нахилившись та напівприсівши, танцюристи частим переступанням (рух № 75) просуваються до авансцени (рис. 155).

5—6-й такти. Одиниці тримають карти перед собою, а Гриць «ворожить»: на «раз», «два» 5-го такту — заплющивши очі, підносить стиснуті кулачки до рівня грудей, крутить один навколо одного ніби намотуючи котушку; на «раз» 6-го такту — розводить у сторони кулачки з витягнутими вказівними пальцями, на «два» — зводить їх, стуляючи пальці один з одним.

7-й такт. На «раз» — нахиляє голову вперед і дивиться, чи зімкнулись пальці. На «два» — підводить голову і радіє, що вони дійсно зімкнулись: значить, буде удача.

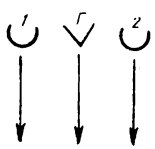

Рис. 155

8-й такт. Гриць «показує» завдання на картах: на «раз»— розводить руки в сторони і навмання показує на двох картах одразу; на «два» —стоїть, гордо дивлячись вперед.

Дівчатка на 7—8-й такти продовжують стояти на авансцені, тримаючи карти в руках, витягнутих уперед у бік глядача.

9-й такт. Гриць наказує першій Одиниці кинути карту: на «раз» — притупує правою ногою і довільно змахує правою рукою, на «два» — стоїть у попередній позі і дивиться, чи зрозуміла команду перша Одиниця.

Дівчатка уважно спостерігають за своїм товаришем, продовжуючи тримати карти.

10-й такт. Перша Одиниця із задоволенням виконує команду Гриця: на «раз» — кидає карту на підлогу до своїх ніг, на «два» — спрямовує свій погляд на Гриця, гидливо струшуючи долоні одна об одну.

Гриць на місці виконує подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги і кладе руку на талію. Друга Одиниця уважно спостерігає за товаришами.

11-й такт. Гриць наказує другій Одиниці кинути карту, повторюючи рухи 9-го такту з лівої ноги і лівою рукою. Друга Одиниця продовжує тримати карту перед собою. Перша Одиниця в цей час виконує 1-й такт «спостерігання» (рух № 97).

12-й такт. Друга Одиниця кидає карту і струшує долоні. Гриць виконує подвійний притуп (рух № 4) з лівої ноги, ліву руку кладе на талію. Перша Одиниця в цей час виконує 2-й такт «спостерігання» (рух № 97).

13—15-й такти. Гриць на місці виконує стрибки із стряхуванням підйому (рух № 49) з правої ноги, дівчатка роблять «ніс» (рух № 105).

16-й такт. Всі танцюють подвійний притуп (рух № 4). Одиниці при цьому повертаються обличчям до глядача.

Сьома фігура

Перепляс

Музичний супровід № 1

1—4-й такти. Дівчатка швидким бігом (рух № 67) рухаються до перших куліс і кидають за них карти (рис. 156). Гриць на місці чотири рази виконує 1-й такт руху № 76.

5—7-й такти. Дівчатка круткою з кроком на одній нозі (рух № 106) від куліс просуваються до Гриця: перша дівчинка починає рух з лівої ноги, друга — з правої (рис. 157).

8-й такт. Всі виконують подвійний притуп (рух № 4) і з'єднують у трійці руки навхрест.

9—16-й такти. Виконуючи перестрибування з притупом (рух № 39), танцюристи обертаються трійкою на місці за годинниковою стрілкою (рис. 158). Погляди Одиниць звернені на Гриця. Гриць пустотливо по-

Рис. 156

Рис. 157

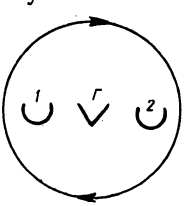

Рис. 158

глядає то на одну, то на другу подружку. На кінець 16-го такту, повернувшись трійкою на 360°, танцюристи зупиняються обличчям до глядача, роз'єднують руки і кладуть на талію.

Восьма фігура

Гриць-симулянт

Музичний супровід № 2

1—8-й такти. Гриць, виконуючи підбивку на присядці (рух № 107) з правої ноги, повертається на місці за годинниковою стрілкою (рис. 159). Дівчатка на 1—2-й такти — просуваються у напрямку перших куліс, виконуючи крутку з кроком на одній нозі (рух № 106): перша Одиниця починає рух з правої ноги, друга — з лівої (див. рис. 159). На 3—8-й такти — підскоками (рух № 11) з правої ноги йдуть по великих півколах, міняючись місцями (рис. 160).

9—12-й такти. Виконуючи зворотню вірьовочку (рух № 38): перша дівчинка з правої ноги, друга — з лівої, просуваються по невеликих колах, водночас спостерігаючи за партнером (рис. 161).

Гриць на 9-й такт виймає хусточку з нагрудної кишені, на 10-й — стріпує нею в повітрі, щоб вона розпрямилась, на 11—12-й такти — підв'язує нею зуби.

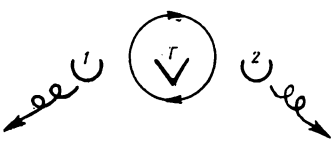

Рис. 159

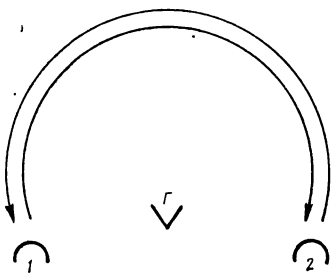

Рис. 160

13—14-й такти. Зав'язує хустку вузлом, а дівчатка, нахилившись у бік Гриця і витягнувши перед собою руки, швидко і запопадливо аплодують, вітаючи витівку свого друга (рис. 162).

15-й такт. Гриць, стоячи на місці, на «раз» — повертає верхню частину корпуса до другої Одиниці, розкриваючи руки у другу позицію (хвастається: який він хитрун), на «два» — повертається обличчям до глядача і кладе руки на талію.

Рис. 161

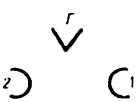

Рис. 162

16-й такт. Повторює рухи 15-го такту, але повернувшись до першої Одиниці.

Дівчатка на 15—16-й такти — виконують ковзний рух на місці (рух № 108): перша дівчинка починає з правої ноги, друга — з лівої (див. рис. 162).

Дев'ята фігура

Переполох

Музичний супровід № 3

1—6-й такти. Схопившись однією рукою за зуби, другою за поперек, Гриць, шкутильгаючи, повертається на місці за годинниковою стрілкою на 360° (рухи довільні). Дівчатка повторюють рухи 9—14-го тактів попередньої фігури.

7—8-й такти. Всі повторюють рухи 15—16-го тактів попередньої фігури.

9—10-й такти. Спинившись, напружено вдивляються в першу ліву кулісу (пози довільні).

11—12-й такти. Об'єднавшись, як на початку танцю, в трійку-ланцюжок, танцюристи частим переступанням (рух № 75) з правої ноги, відступають, просуваючись спинами до першої правої куліси (рис. 163).

13—14-й такти. Спинившись, перелякано вдивляються в першу праву кулісу.

15—16-й такти. Повторюють рухи 13—14-го тактів, але в напрямку першої лівої куліси (рис. 164).

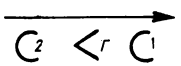

Рис. 163

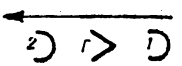

Рис. 164

Десята фігура

Втеча

Музичний супровід № 1

1—8-й такти. Танцюристи, роз'єднавши руки, перелякано просуваються швидким бігом (рух № 67) вздовж правих куліс спочатку до задника, потім до центру сцени (рис. 165).

9—12-й такти. Виконуючи часте переступання (рух № 75), напівприсівши, перелякано повертаються на місці, довільно розмахуючи руками (рис. 166).

13—16-й такти. Швидким бігом (рух № 67) — руки довільні — стрімко просуваються у першу ліву кулісу і на кінець 16-го такту зникають у ній (рис. 167).

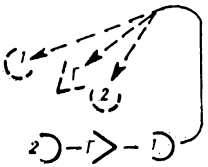

Рис. 165

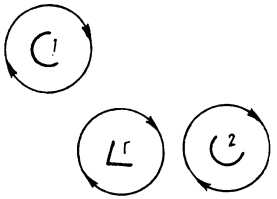

Рис. 166

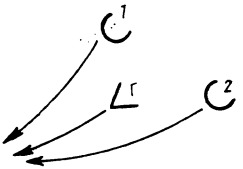

Рис. 167

Одинадцята фігура

Розплата

Музичний супровід № 2

1—4-й такти. З першої лівої куліси звичайними кроками виходять піонери і виносять на носилках похнюпленого Гриця (рис. 168).

5—8-й такти. Дійшовши до центру авансцени, піонери крокують на місці, дивлячись на глядача. Гриць, сидячи на носилках, на 5—6-й такти розкриває руки у другу позицію, ніби промовляючи: «Ось що зі мною сталося!», на 7—8-й такти — кладе їх на талію.

9—12-й такти. Піонери з носилками крокують за першу праву кулісу (рис. 169). Одночасно на сцену швидким бігом (руки довільні) вибігають Одиниці. За ними, виконуючи крок на каблук з переступанням (рух № 90, другий варіант) з правої ноги, женуться жовтенята з олівцями (див. рис. 169).

13—16-й такти. В центрі авансцени Одиниці частим переступанням (рух № 75) сполохано повертаються на місці, довільно розмахуючи руками; жовтенята також на місці виконують крок на каблук з переступанням (рух № 90, другий варіант) з правої ноги (рис. 170).

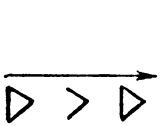

Рис. 168

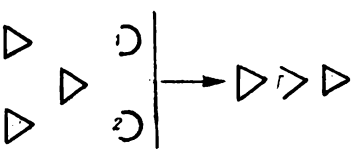

Рис. 169

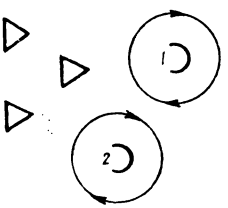

Рис. 170

Дванадцята фігура

На смітник!

Музичний супровід № 3

1—8-й такти. Одиниці частим переступанням (рух № 75), довільно розмахуючи руками, просуваються у першу праву кулісу; жовтенята, продовжуючи виконувати рух № 90, переслідують подружок Гриця

(рис. 171). В цей час на їхнє місце по центру авансцени виходять піонери, виконуючи крок на каблук з переступанням (рух № 90, другий варіант) з правої ноги, тримаючи лівою рукою на лівому плечі мітли (праві руки на талії).

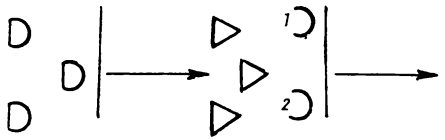

Рис. 171

9—12-й такти. Повернувшись обличчям до глядача, дівчатка в центрі авансцени весело «вимітають лінощі», виконуючи «підмітання» (рух № 109).

13—16-й такти. Продовжуючи рух № 109, дівчатка, лукаво поглядаючи на глядача, просуваються у бік першої правої куліси і зникають за нею.

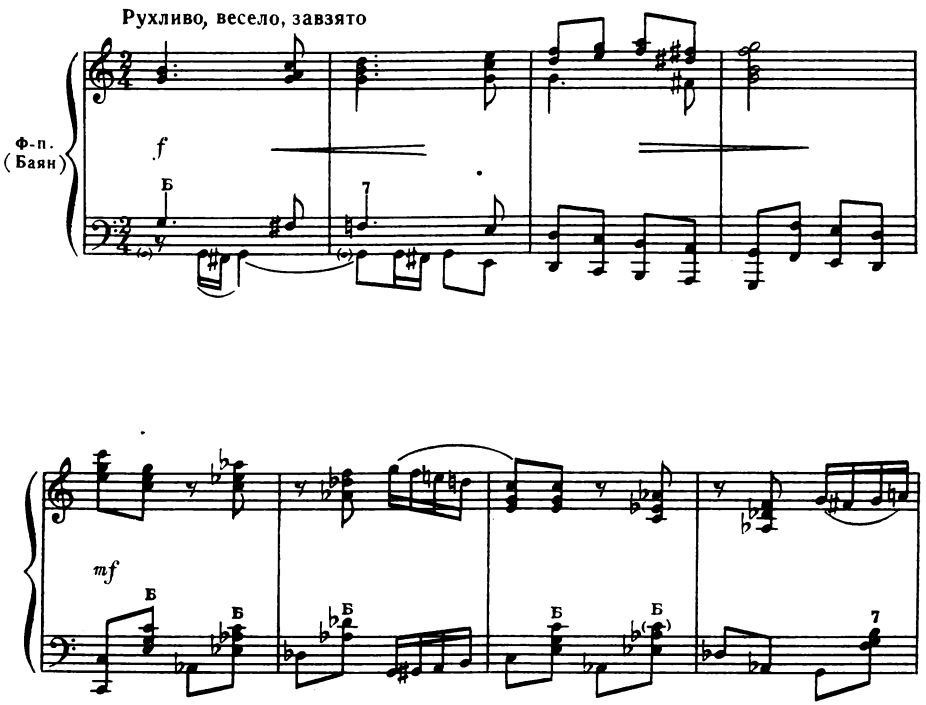

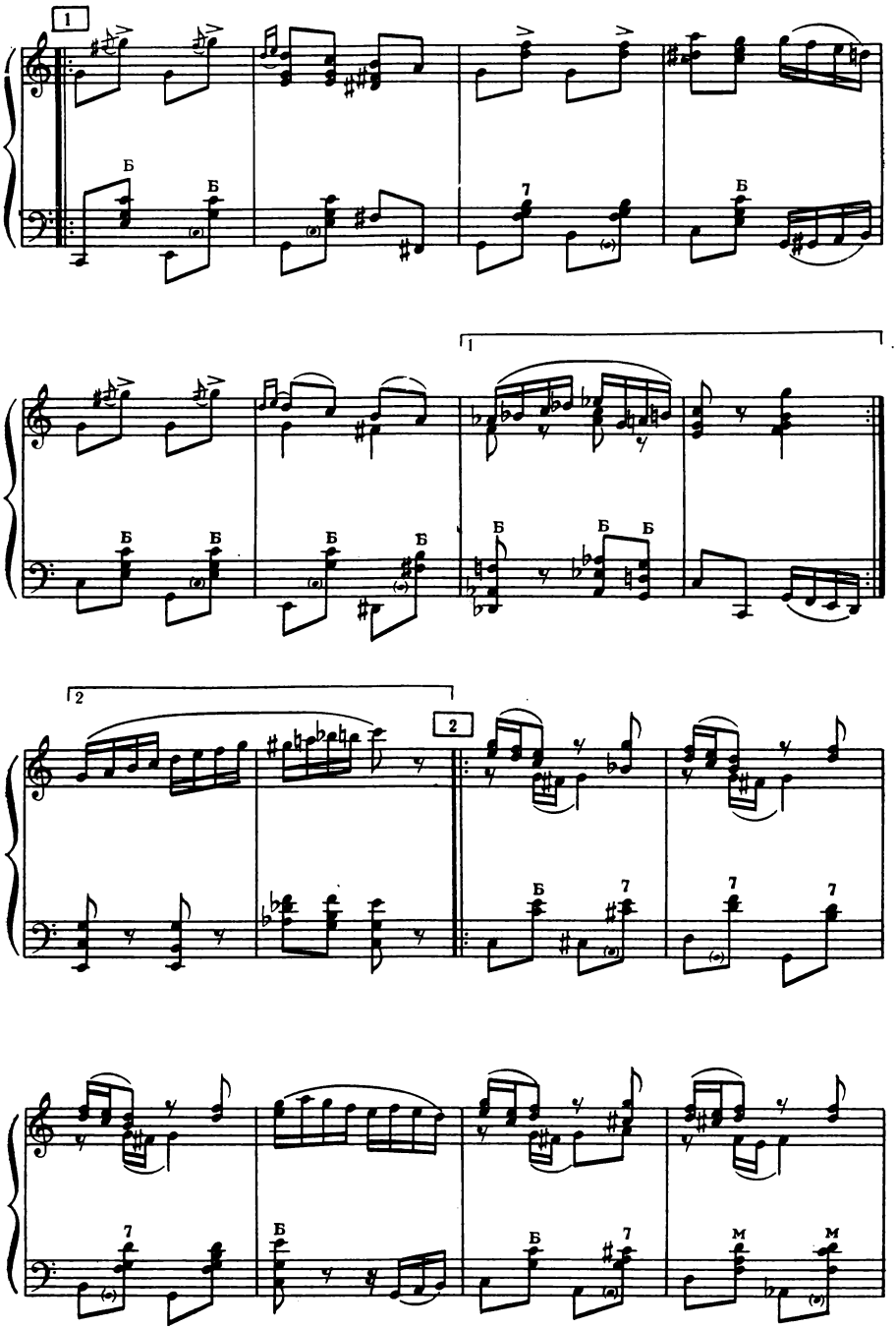
1
Б
Б
7
Б
Б
Б
Б
Б
Б
Б
Б
2
2
Б
7
7
7
7
Б
Б
7
М
М

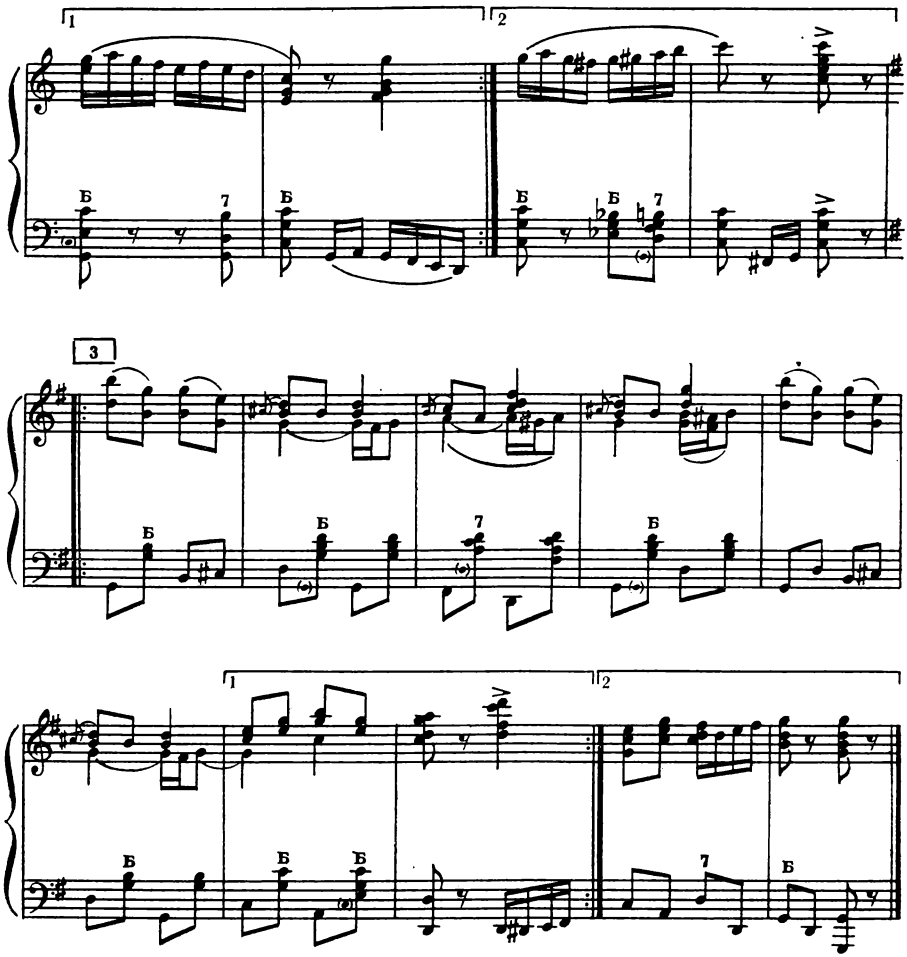
1
2
3
Б
7

ПІОНЕРСЬКИЙ ПЕРЕПЛЯС

Ігрова хореографічна сценка «Піонерський перепляс» відображає один з епізодів життя дітей у республіканському піонерському таборі «Молода гвардія» — змагання ланок на краще виконання танцю.

У танці беруть участь 24 виконавці, що мають хорошу танцювальну підготовку та хороші акторські дані, особливо солісти — ланкові: 12 дівчаток та 12 хлопчиків середнього шкільного віку.

За бажанням кількість учасників танцю можна збільшити до 32 чоловік або зменшити до 16 чоловік, дещо змінивши рисунок танцю.

Характер виконання сценки — веселий, сповнений лукавства і елементів легкого гумору.

Танець ведуть: у хлопчиків — ланковий, у дівчаток — ланкова. В схемах їх позначено номером 1.

У музичному супроводі використана музика В. Локтєва.

Костюми виконавців

Парадна піонерська форма, але у хлопчиків повинні бути обов'язково шорти. За бажанням вони можуть надіти пілотки.

Дівчатка пов'язують на головах білі капронові банти.

На ногах у виконавців — білі шкарпетки або гольфи, світлі легкі туфлі чи сандалі або чешки.

Короткий зміст

Сьогодні у загоні свято — конкурс на краще виконання танцю, на якому демонструють свою майстерність ланки, виборюючи першість. Скільки сюрпризів буває на цьому святі, бо кожна ланка до конкурсу тримає свою програму в секреті!

Вожата однієї з ланок вирішила «розвідати», що підготувала до конкурсу ланка хлопчиків. Вона виходить на сцену, з цікавістю «підглядає», як репетирують хлопчики. (Перша фігура — «Розвідка».)

«Розвідка» пройшла успішно, і ланкова поспішає повідомити про все побачене своїм подругам. Вона викликає дівчаток із «схованки» (з-за куліс) і показує у бік хлопчиків: «Яка чудова у них постава, як красиво вони танцюють!» (Друга фігура — «Вихід дівчаток».)

Дівчатка шикуються. На сцені з'являються хлопчики. Вони підтягнуті, бадьорі і... горді, роблять вигляд, що не помічають дівчаток. (Третя фігура — «Вихід хлопчиків».)

Та це все жарт. Хлопчики пропонують дівчаткам продемонструвати своє уміння. Дівчатка з успіхом справляються не тільки з цим завданням, але й кидають хлопчикам виклик, танцюючи ряд цікавих комбінацій. (Четверта фігура — «Перекличка».)

Задоволені хорошою підготовкою дівчаток, хлопчики запрошують їх до танцю. (П'ята фігура — «Запрошення до танцю».) Дівчатка погоджуються, і починається веселий піонерський перепляс, під час якого демонструють свою майстерність ватажки ланок, групи хлопчиків і дівчаток та окремі виконавці.

Сили рівні. Танцюристи задоволені один одним. (Шістнадцята фігура — «Фінал».) Вони дякують «жюрі» (глядачам) за увагу, а один одному — за хороший танець і запрошують глядачів взяти участь у загальних веселощах («Другий фінал»).

ОПИС ТАНЦЮ

Перед початком танцю виконавці шикуються за кулісами так, як показано на рис. 172.

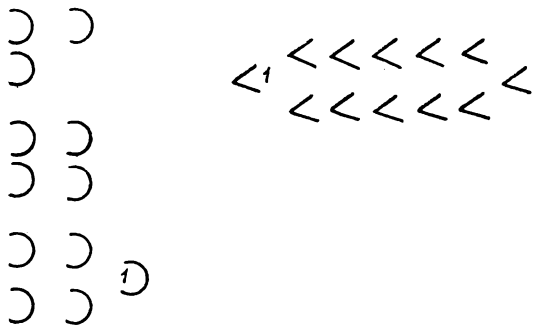

Рис. 172

Виконуються 8 тактів вступу.

Перша фігура

Вихід ланкової

Музичний супровід № 1

1—7-й такти. Ланкова, виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, просувається по діагоналі до останньої правої куліси (рис. 173).

8-й такт. На місці виконує потрійний притуп (рух № 16) обличчям до цієї куліси.

9—10-й такти. На місці двічі виконує подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44) з правої ноги, пильно вдивляючись в останню праву кулісу. Руки на талії.

11—12-й такти. Змахнувши правою рукою у бік лівих куліс, ланкова майже на місці, виконуючи вірьовочку (рух № 24) з правої ноги, злегка відступає, повертаючись на 90° за годинниковою стрілкою (рис. 174). Ліва рука на талії, погляд спрямований у бік лівих куліс: ланкова викликає своїх подружок.

13—15-й такти. Виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, на сцену виходять дівчатка і просуваються у напрямку правих куліс (див. рис. 174). Погляди їх спрямовані на ланкову. Назустріч їм по діагоналі до центру сцени тим же рухом з правої ноги просувається ланкова (див. рис. 174): вона ніби розповідає дівчаткам про побачене.

16-й такт. Всі кладуть руки на талію, виконуючи потрійний притуп (рух № 16), і займають місця, як показано на рис. 175.

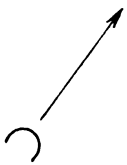

Рис. 173

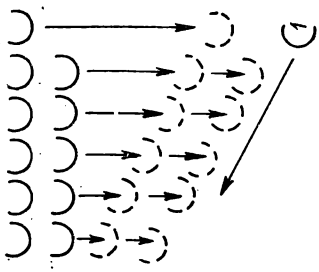

Рис. 174

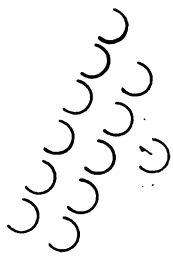

Рис. 175

Друга фігура

Розвідка

Музичний супровід № 2

1—2-й такти. Зберігаючи попереднє положення, дівчатка, виконуючи галоп з притупом (рух № 9) з правої ноги, просуваються по діагоналі до першої лівої куліси.

3—4-й такти. Виконують галоп з притупом з лівої ноги і, зберігаючи попереднє шикування, повертаються на свої попередні місця.

5—6-й такти. Виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, просуваються вперед до правих куліс (рис. 176).

7—8-й такти. Виконують вірьовочку (рух № 24) і відступають на попередні місця (рис. 177).

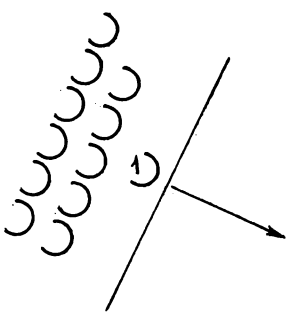

Рис. 176

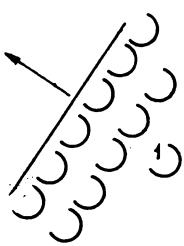

Рис. 177

9—12-й такти. Повторюють рухи 1—4-го тактів.

13—15-й такти. Поклавши руки на талію і зберігаючи дві лінії, дівчатка вірьовочкою (рух № 24) з правої ноги відступають до задника сцени (рис. 178). Ланкова виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, просувається до першої правої куліси (див. рис. 178).

16-й такт. Всі виконують потрійний притуп (рух № 16) і шикуються вздовж задника так, як показано на рис. 179.

Примітка. Протягом двох фігур погляд дівчаток спрямовано у бік правих куліс; вони спостерігають за ланкою хлопчиків, яка «крокує» до місця змагань.

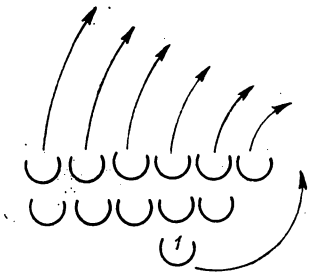

Рис. 178

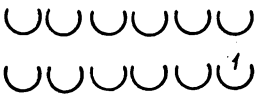

Рис. 179

Третя фігура

Вихід хлопчиків

Музичний супровід № 3

1—14-й такти. Виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги, з останньої правої куліси в колону по двоє виходять хлопчики, проходять повз дівчаток, не звертаючи на них ніякої уваги, і просуваються по колу до першої правої куліси (рис. 180, 181). Далі йдуть по діагоналі

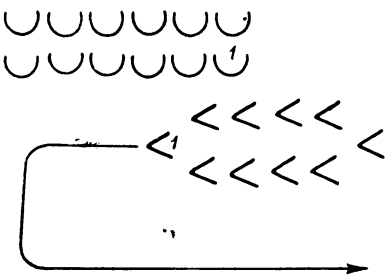

Рис. 180

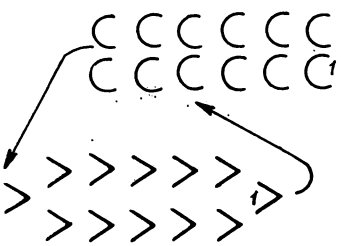

Рис. 181

до центру задника сцени і на кінець 14-го такту утворюють здвоєну діагональну лінію обличчям до першої лівої куліси (рис. 182, 183).

Дівчатка протягом 1—7-го тактів уважно спостерігають за хлопчиками. На «раз» 8-го такту — виконують поворот праворуч, на «два» — при-

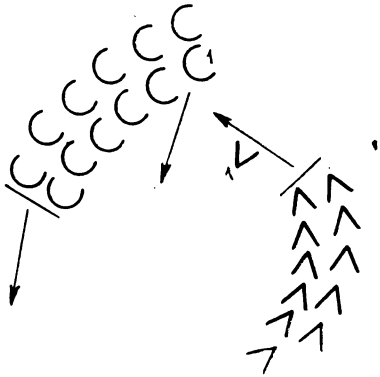

Рис. 182

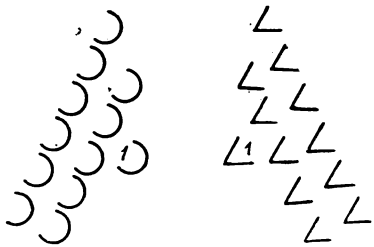

Рис. 183

ставляють ліву ногу до правої в шосту позицію. На 9—14-й такти, виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги, рухаються по діагоналі до першої лівої куліси (див. рис. 181, 182). На кінець 14-го такту всі займають місця, як показано на рис. 183. Ланкові на 13—14-й такти виходять із колон і, виконуючи польку (рух № 10), стають попереду своїх ланок (див. рис. 183).

15—16-й такти. Усі танцюристи на місцях виконують кроки з притупами: на «раз» 15-го такту — великий крок правою ногою вперед на всю ступню, на «два» — ліву ногу приставляють до правої в шосту позицію на низькі півпальці. На «раз» 16-го такту — великий крок правою ногою назад на всю ступню, на «два» — ліву ногу з акцентом приставляють до правої в шосту позицію.

Руки на 15-й такт плавно розкривають у другу позицію, на 16-й такт опускають на талію.

Хлопчики починають рух з правої ноги, дівчатка — з лівої.

Четверта фігура

Перекличка

Музичний супровід № 4

Протягом усієї фігури танцюристи проводять своєрідну перевірку ланок — «перекличку», виконуючи рухи на місці.

1—2-й такти. Дівчатка, дивлячись на хлопчиків, заклично виконують дрібушку в такт (рух № 58) з лівої ноги.

3—4-й такти. Хлопчики з достоїнством їм відповідають, хвацько виконуючи ту ж дрібушку з правої ноги. Дівчатка протягом 3-го такту стоять у позі кінця 2-го такту, на 4-й такт стають у вихідне положення вибиваночки.

5—6-й такти. Дівчатка виконують вибиваночку (рух № 110) з правої ноги. Хлопчики протягом 5-го такту стоять у позі кінця 4-го такту, на 6-й такт стають у вихідне положення вибиваночки.

7—8-й такти. Хлопчики завзято виконують вибиваночку (рух № 110) з правої ноги. Дівчатка протягом 7-го такту стоять у позі 4-го такту, на 8-й такт стають у вихідне положення паровозиків із зіскоком.

9—10-й такти. Дівчатка виконують паровозики із зіскоком (рух № 111) з правої ноги. Хлопчики протягом 9-го такту стоять у позі кінця 8-го такту, на 10-й такт стають у вихідне положення паровозиків із зіскоком.

11—12-й такти. Хлопчики на 11-й такт виконують 1-й такт руху № 111, на 12-й такт — подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги. Дівчатка, уважно спостерігаючи за хлопчиками, протягом 11-го такту стоять у позі кінця 11-го такту, на 12-й такт стають у вихідне положення вибиваночки.

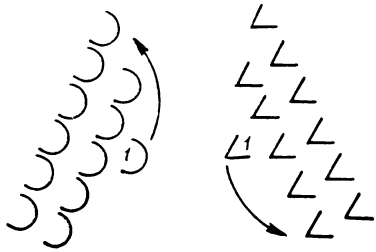

Рис. 184

13—14-й такти. Всі, крім ланкових, з запалом виконують вибиваночку (рух № 110), починаючи: дівчатка з правої ноги, хлопчики — з лівої. Ланкові у цей час звичайними танцювальними кроками просуваються на місця, як показано на рис. 184.

15—16-й такти. Танцюристи виконують ключ-відбій (рух № 47) з правої ноги.

П'ята фігура

Запрошення до танцю

Музичний супровід № 5

1—2-й такти. Ланкові, виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги, просуваються до центру сцени (рис. 185).

3—4-й такти. Ланковий запрошує до танцю свою партнерку, виконуючи перед нею уклін (рух № 112). Ланкова стоїть на місці і уважно спостерігає за ним.

Решта, дотримуючись ліній, відступає до куліс, виконуючи: на 1—2-й такти подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44), на 3—4-й такти — вірьовочку (рух № 24). Дівчатка починають рух з правої ноги, хлопчики — з лівої. Руки у всіх виконавців, крім солістів, на талії (див. рис. 185).

Рис. 185

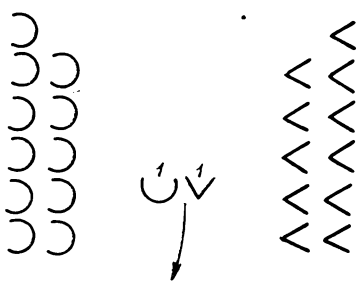

Рис. 186

Таким чином, на кінець 4-го такту всі шикуються двома лініями: дівчатка біля лівих куліс, хлопчики — біля правих (рис. 186). Виконавці стоять боком до глядача (хлопчики — лівим, дівчатка — правим) і обличчям до центру сцени.

5—6-й такти. Ланкова відповідає партнерові, виконуючи уклін (рух № 113) з правої ноги.

7-й такт. Ланковий виконує поворот-запрошення (рух № 114) з лівої ноги.

8-й такт. Ланкова виконує поворот-відповідь (рух № 115) з правої ноги.

9—12-й такти. Ланкові, з'єднавши руки (ланковий витягнутою перед собою на рівні грудей правою рукою тримає витягнуту ліву руку дівчинки, правою вона підтримує спідничку, ліву руку хлопчик кладе на талію), просуваються на авансцену, виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги (див. рис. 186).

Хлопчики на 9—10-й такти виконують уклін (рух № 112) з правої ноги, запрошуючи дівчаток до танцю. Дівчатка протягом 9—10-го тактів стоять на місці, уважно спостерігаючи за хлопчиками. На 11—12-й такти відповідають на запрошення хлопчиків поклоном (рух № 113) з лівої ноги, а хлопчики уважно спостерігають за ними.

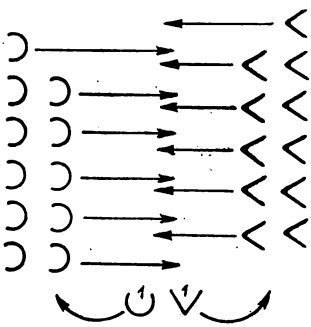

Рис. 187

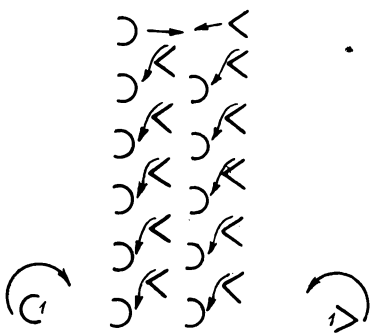

Рис. 188

13—14-й такти. Ланкові роз'єднують руки і, виконуючи польку (рух № 10), просуваються у напрямку куліс: дівчинка до першої лівої куліси, хлопчик — до першої правої (рис. 187).

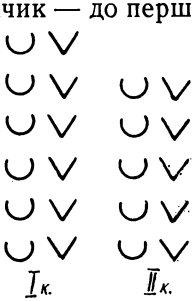

Рис. 189

15—16-й такти. Ланкові підскоками (рух № 11) виконують біля куліс повороти на місці на 180°: дівчинка за годинниковою стрілкою, хлопчик — навпаки (рис. 188).

Інші танцюристи на 13—14-й такти, виконуючи польку (рух № 10), просуваються до середини сцени (див. рис. 187), на 15—16-й такти підскоками (рух № 11) з правої ноги шикуються у колону по чотири (див. рис. 188).

Таким чином, в кінці 16-го такту в центрі сцени утворюються дві колони парами, ланко-

ві стають по боках авансцени (рис. 189). Положення танцюристів у парах таке, як було в ланкових на 9—12-й такти.

Шоста фігура

Перший загальний танець

Музичний супровід № 6

1—12-й такти. Колони (для зручності вони пронумеровані) просуваються на сцені по колах, виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги (рис. 190). Перша колона іде по внутрішньому колу за годинниковою стрілкою, друга — по зовнішньому колу проти годинникової стрілки. На кінець 12-го такту танцюристи шикуються у велике півколо, руки роз'єднують і кладуть на талію (рис. 191).

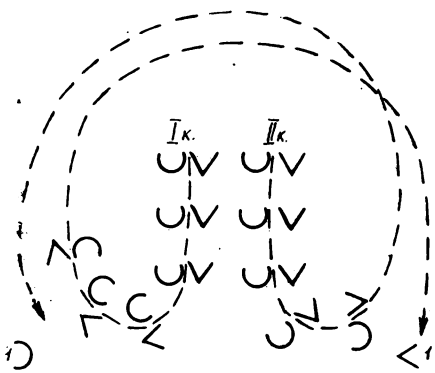

Рис. 190

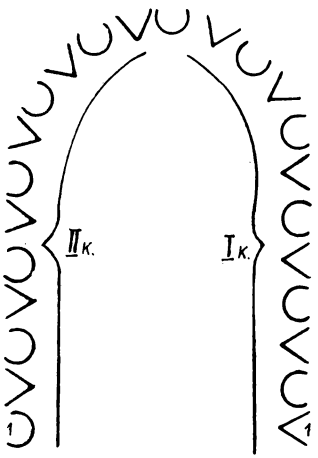

Рис. 191

Ланкові протягом 1—12-го тактів спостерігають за танцюристами.

13—15-й такти. Всі, крім ланкових, парами виконують такі рухи: дівчатка полькою (рух № 10) з лівої ноги, підтримуючи спідничку, обходять своїх партнерів, просуваючись по невеликому колу проти годинникової стрілки; хлопчики виконують три присядки (рух № 54) з правої ноги (рис. 192). Ланковий і ланкова тією ж полькою з правої ноги рухаються до центру сцени (див. рис. 192).

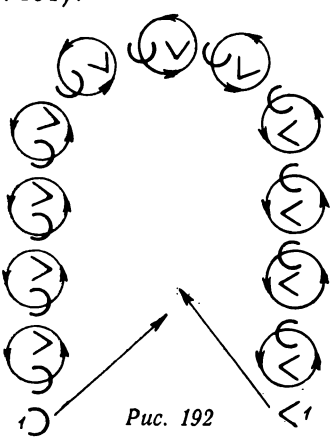

Рис. 192

16-й такт. Усі на місці виконують потрійний притуп (рух № 16) з правої ноги. Дівчатка при цьому проходять трохи вперед,

утворюючи першу лінію півкола, хлопчики залишаються на місці, утворюючи другу лінію. Ланкова під час потрійного притупу кладе ліву руку на праве плече партнера, праву руку — на ліве. Ланковий кладе праву руку на талію партнерки зліва, ліву — справа.

Сьома фігура

Перший танець ланкових

Музичний супровід № 7

1—8-й такти. Ланкові по невеликому колу в центрі сцени виконують польку в повороті (рух № 116) — рис. 193. Інші в цей час на місці виконують синкоповане сплескування (рух № 117).

9—12-й такти. Роз'єднавши руки, солісти у центрі сцени виконують такі рухи: ланковий на місці три присядки (рух № 54) з правої ноги і притуп; ланкова, підтримуючи спідничку, обходить його полькою (рух № 10) з лівої ноги, просуваючись по колу проти годинникової стрілки. Решта танцюристів виконують галоп з притупом (рух № 9), просуваючись по великих півколах. Хлопчики на 9—10-й такти виконують цей рух праворуч, дівчатка — ліворуч, на 11—12-й такти — навпаки.

13—16-й такти. Всі виконавці підскоками (рух № 11) перешиковуються так, як показано на рис. 194.

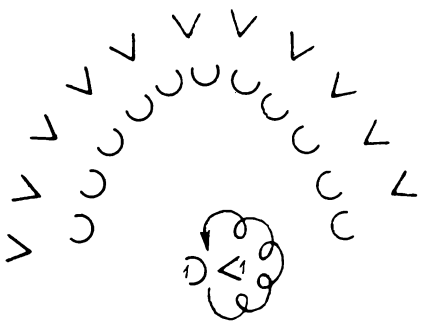

Рис. 193

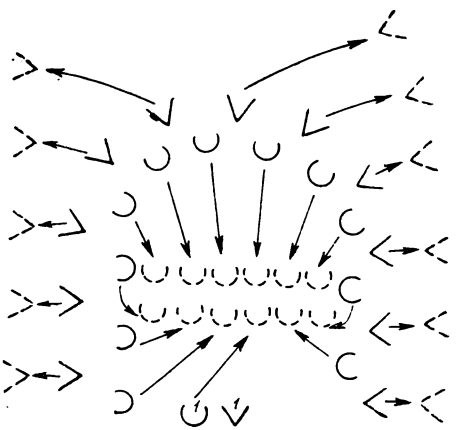

Рис. 194

Восьма фігура

Танець дівчаток

Музичний супровід № 8

1—12-й такти. Строго дотримуючись шикування, дівчатка двома лініями на авансцені виконують молоточки зі сплескуванням (рух № 118). Хлопчики протягом 1—12-го тактів на місці тричі виконують притуп

в позі (рух № 119): ті, що стоять біля правих куліс, починають з правої ноги, ті, що стоять біля лівих куліс,— з лівої (рис. 195).

13—16-й такти. Усі виконують галоп зі сплескуванням (рух № 15). Дівчатка при цьому просуваються по невеликих колах, хлопчики рухаються вглиб сцени, утворюючи лінію уздовж задника сцени обличчям до глядача (рис. 196). Дівчатка починають рух з правої ноги, хлопчики, що стоять біля правих куліс,— з правої ноги, ті, що стоять біля лівих,— з лівої.

Примітка. Дівчатка, що стоять у другій лінії від глядача, на 12-й такт виконують поворот на 180° за годинниковою стрілкою, майже впритул повертаючись спинами до своїх партнерок із першої лінії (див. рис. 196).

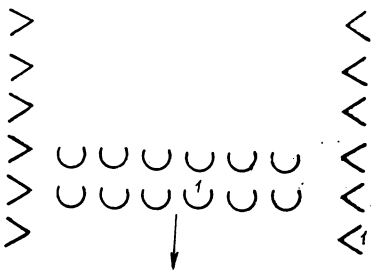

Рис. 195

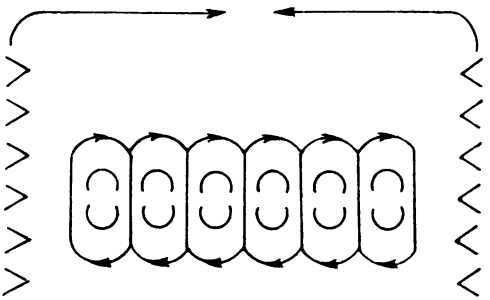

Рис. 196

Дев'ята фігура

Продовження танцю дівчаток

Музичний супровід № 9

1—8-й такти. Дівчатка на авансцені двічі виконують моталочку з обох ніг з поворотом (рух № 120). Одночасно хлопчики біля задника сцени двічі виконують притуп в позі (рух № 119) з правої ноги.

9—12-й такти. Дівчатка та троє хлопчиків в центрі лінії біля задника сцени виконують комбінацію: на 9—10-й такти — синкопований поворот (рух № 121), на 11—12-й такти — ключ-відбій (рух № 47) — рис. 197.

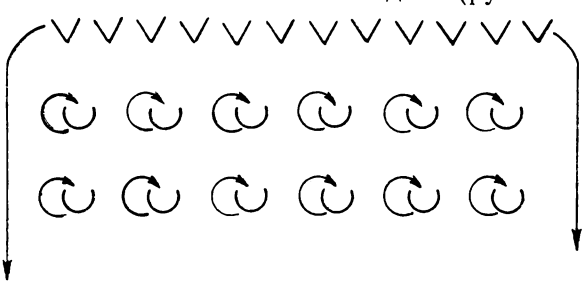

Рис. 197

Четверо хлопчиків від правих куліс і п'ятеро хлопчиків від лівих куліс, виконуючи галоп (рух № 15), повертаються на свої попередні місця.

13—14-й такти. Розірвавши кожну лінію посередині і строго дотримуючись строю, дівчатка, виконуючи вірьовочку (рух № 24), відступають до правих і лівих куліс (рис. 198). Хлопчики виконують синкоповане сплескування (рух № 117).

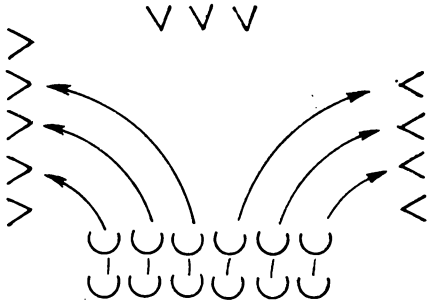

Рис. 198

15—16-й такти. Усі танцюристи на місці виконують ключ-відбій (рух № 47) з правої ноги.

Десята фігура

Соло трьох хлопчиків

Музичний супровід № 10

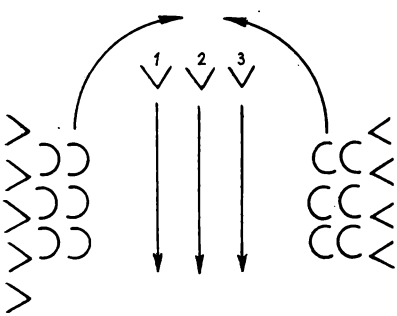

Рис. 199

1—8-й такти. Троє хлопчиків, що залишились біля задника, просуваючись до авансцени, чотири рази виконують хлопавку першу (рух № 122) з правої ноги (рис. 199). Решта танцюристів на місці двічі виконує притуп в позі (рух № 119): ті, що стоять біля правих куліс, починають рух з правої ноги, ті, що стоять біля лівих,— з лівої.

9—12-й такти. Хлопчики-солісти на авансцені виконують хлопавку другу (рух № 123). Решта танцюристів виконує притуп в позі (рух № 119).

13—16-й такти. Солісти виконують комбінацію із синкопованого повороту (рух № 121) та ключа-відбою (рух № 47). Усі, крім двох дівчаток, на 9—16-й такти виконують каблучну синкопу (рух № 124). Дві дівчинки (по одній з кожної групи супроводу) на 13—16-й такти підскоками (рух № 11) проходять до задника сцени (див. рис. 199).

Примітка. Протягом 1—16-го тактів група супроводу, що стоїть біля правих куліс, всі рухи починає з правої ноги, інша група, що стоїть біля лівих куліс,— з лівої.

Одинадцята фігура

Соло двох дівчаток

Музичний супровід № 11

1—8-й такти. Дві дівчинки-солістки просуваються від задника на авансцену, виконуючи каблучну синкопу (рух № 124) з правої ноги (руки на талії) — рис. 200. Хлопчики-солісти (для зручності вони пронумеровані) просуваються бічною присядкою (рух № 64) до куліс: перший рухається до першої лівої куліси, починаючи рух з лівої ноги, третій — до першої правої куліси, починаючи рух з правої ноги (див. рис. 200). Другий хлопчик бічною присядкою з правої ноги проходить між дівчатками-солістками до задника сцени (див. рис. 200).

Усі повторюють рухи 1—8-го тактів попередньої фігури.

9—12-й такти. Дівчатка-солістки на авансцені виконують дрібушку (рух № 125), починаючи з правої ноги. Хлопчики-солісти, приєднавшись до своїх груп, разом з усіма на місці виконують каблучну синкопу (рух № 124) з правої ноги, поклавши руки на талію.

13—16-й такти. Дівчатка-солістки повторюють дрібушку (рух № 125). Усі підскоками перешиковуються в лінії біля правих і лівих куліс, з'єднуючи руки (рис. 201).

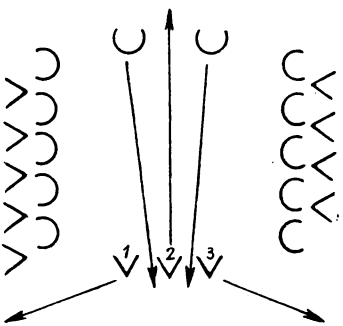

Рис. 200

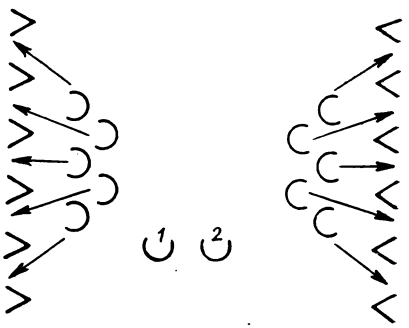

Рис. 201

Дванадцята фігура

Другий загальний танець

Музичний супровід № 12

1—7-й такти. Злегка присівши і тримаючись за руки, танцюристи галопом (рух № 15) просуваються по спіралях навколо солісток (рис. 202).

Група, що знаходиться біля правих куліс, починає рух з лівої ноги і обходить навколо другої солістки. Група, що знаходиться біля лівих куліс, по-

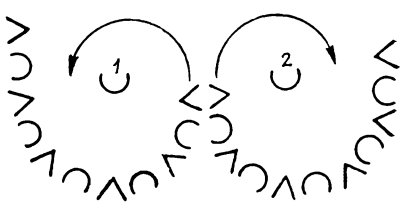

Рис. 202

чинає галоп з правої ноги і обходить навколо першої солістки.

8-й такт. Роз'єднавши руки, танцюристи виконують зіскок зі сплескуванням (рух № 126). Солістки на 1—7-й такти на місці виконують вірьовочку (рух № 24) з правої ноги, на 8-й такт — зіскок зі сплескуванням (рух № 126).

9—14-й такти. З'єднавши руки, групи дітей знову виконують галоп (рух № 15), але у зворотному напрямку. На кінець 14-го такту всі утворюють на рівні других куліс одну лінію (рис. 203).

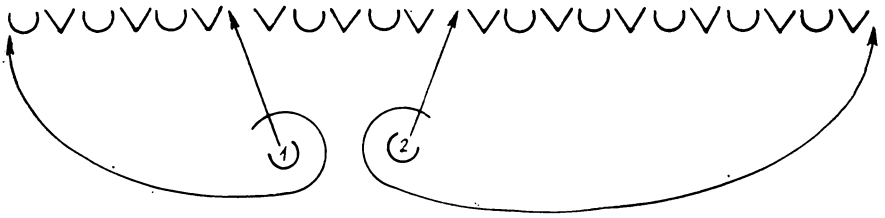

Рис. 203

Солістки на 9—12-й такти повторюють рухи 1—7-го тактів, на 13—14-й такти, виконуючи подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44), відступають до задника і на кінець 14-го такту займають місця в лінії, приєднавшись до інших дітей (див. рис. 203).

15-й такт. Танцюристи, роз'єднавши руки, подвоюють лінію: хлопчики виконують один приставний крок назад, дівчатка — один приставний крок вперед (рис. 204).

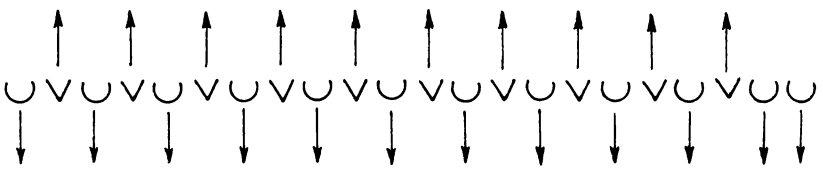

Рис. 204

16-й такт. Усі на місці виконують зіскок зі сплескуванням (рух № 126), викликаючи на танець наступних солістів.

Примітка. На 9—16-й такти двоє хлопчиків, що виконуватимуть соло, непомітно йдуть за першу праву кулісу.

Тринадцята фігура

Соло хлопчиків-стрибунів

Музичний супровід № 13

1—8-й такти. Перший соліст, просуваючись по авансцені до першої лівої куліси, виконує перед лініями дітей «зайчика» (рух № 127) —

рис. 205. Усі уважно за ним спостерігають, сплескуючи на кожну першу чверть.

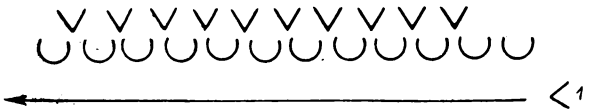

Рис. 205

9—15-й такти. Перший соліст приєднується до своїх товаришів, другий соліст, просуваючись до першої лівої куліси, виконує присядку-щупак на повний зріст (рух № 27).

Всі продовжують сплескувати перед собою.

16-й такт. Танцюристи виконують подвійний притуп (рух № 4), розкривають руки вгору по діагоналі і деякий час стоять у такій позі. На кінець 16-го такту вибігають ланкові і стають попереду ліній.

Чотирнадцята фігура

Другий танець ланкових

Музичний супровід № 14

1—8-й такти. Ланковий на місці виконує присядку-розніжку на каблуки (рух № 17), ланкова, виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з лівої ноги, обходить його проти годинникової стрілки (рис. 206).

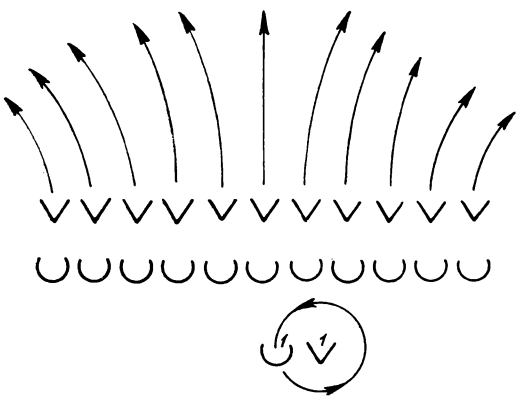

Рис. 206

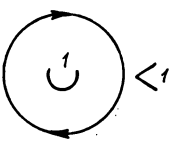

Рис. 207

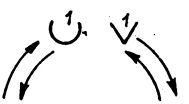

Рис. 208

Решта танцюристів відступає на півколо (див. рис. 206), двічі виконуючи комбінацію: подвійну вірьовочку з переступанням (рух № 44) — 2 такти і звичайну вірьовочку (рух № 24), також на 2 такти.

Виконуючи подвійну вірьовочку, танцюристи тримають руки на талії, при наступному рухові — розкривають руки вгору по діагоналі.

9—12-й такти. Ланкова на місці обертається за годинниковою стрілкою, виконуючи польку (рух № 10) з правої ноги (рис. 207). Інші виконавці у півколі двічі виконують галоп з притупом (рух № 9): дівчатка починають рух з лівої ноги, хлопчики — з правої.

13—16-й такти. Ланкові в центрі сцени, виконуючи галоп з притупом (рух № 9), розходяться і сходяться (кожен рух на 2 такти), відповідно починаючи: хлопчик з правої ноги, дівчинка — з лівої (рис. 208). Кожен хлопчик лінії півкола на місці виконує три звичайних присядки (рух № 54) з правої ноги і потрійний притуп (рух № 16). Дівчинка обходить його звичайною полькою (рух № 10) з лівої ноги, закінчуючи просування потрійним притупом.

П'ятнадцята фігура

Третій загальний танець

Музичний супровід № 15

1—12-й такти. Танцюристи, утворивши пари (кожен хлопчик витягнутою перед собою на рівні грудей правою рукою тримає витягнуту ліву руку дівчинки; правою рукою вона підтримує спідничку; ліву руку хлопчик кладе на талію) і виконуючи польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги, проходять по двох великих колах і перешиковуються парами у великий квадрат (рис. 209, 210).

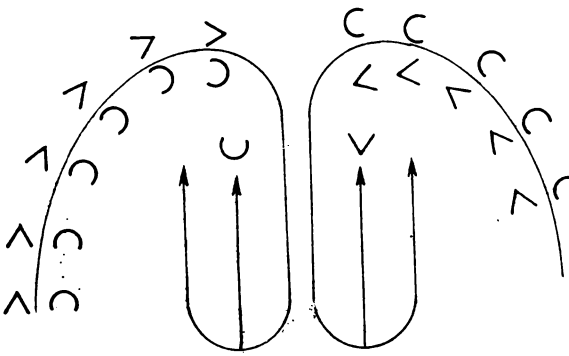

Рис. 209

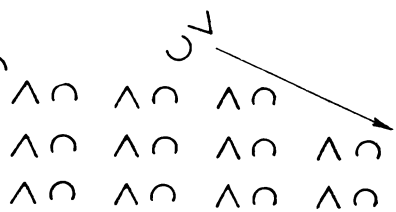

Рис. 210

Ланкові на 1—10-й такти на місці виконують притуп в позі (рух № 119), на 11—12-й такти — утворюють пару і, виконуючи підскоки (рух № 11), займають місця в останній лінії танцюристів (див. рис. 210). Таким чином, наприкінці 12-го такту всі стоять у трьох лініях обличчям до глядача. Руки роз'єднують і кладуть на талію.

13—16-й такти. Кожен хлопчик на місці виконує удар ступнями з перестрибуванням в повороті (рух № 128) і повертається на 360° за годинниковою стрілкою.

Дівчатка на 13—16-й такти підскоками (рух № 11) з правої ноги відступають назад четвірками (рис. 211). Далі, поділившись на двійки,

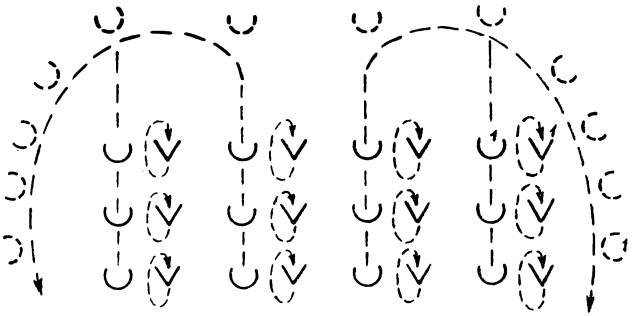

Рис. 211

повертаються ліворуч (права половина) і праворуч (ліва половина), розходячись до куліс. На кінець 16-го такту утворюють велике півколо обличчям до центру сцени (рис. 212).

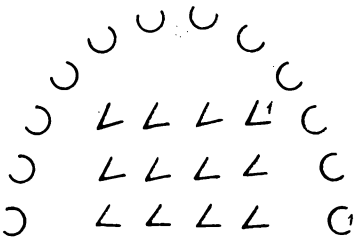

Рис. 212

Шістнадцята фігура

Перший фінал

Музичний супровід № 16

1—3-й такти. Хлопчики, злегка повернувшись лівим боком до глядача, на місці виконують присядку-розніжку з упором на руку (рух № 17).

4-й такт. Підвівшись з присядки, на місці виконують зіскок зі сплескуванням (рух № 126).

5—7-й такти. Повернувшись обличчям до глядача, виконують хлопавку третю (рух № 129).

8-й такт. Виконують зіскок зі сплескуванням (рух № 126). Дівчатка у півколі на 1—8-й такти виконують чотири рази галоп з притупом (рух № 9) з правої ноги.

9—11-й такти. Хлопчики, повернувшись лівим плечем до глядача, на місці виконують бічну присядку (рух № 64) з лівої ноги. Дівчатка підскоками (рух № 11) з правої ноги повертаються до своїх партнерів (рис. 213).

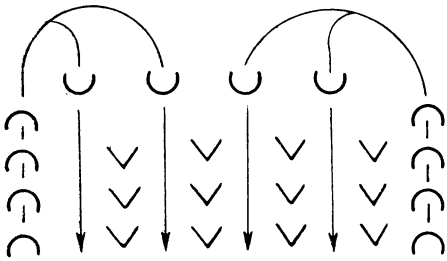

Рис. 213

12-й такт. Усі на місці виконують зіскок зі сплескуванням (рух № 126).

13—15-й такти. Кожен хлопчик на місці виконує хлопавку третю (рух № 129). Дівчатка підскоками (рух № 11) з лівої ноги обходять своїх партнерів по невеликих колах проти годинникової стрілки (рис. 214).

16-й такт. Виконуючи подвійний притуп (хлопчики з правої ноги, дівчатка — з лівої), танцюристи парами злегка повертаються до глядача: хлопчики — лівим плечем, дівчатка — правим. Дівчинка при цьому ліву руку піднімає вгору по діагоналі, праву розкриває у другу позицію, хлопчик — навпаки. Погляди виконавців спрямовані один на одного (рис. 215).

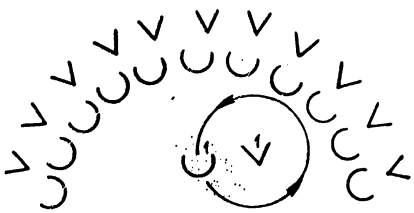

Рис. 214

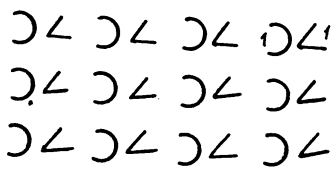

Рис. 215

На цьому танець закінчується.

Примітка. За бажанням після деякої паузи танцюристи виконують другий фінал.

Сімнадцята фігура

Другий фінал

Дякуємо за увагу

Музичний супровід № 17

1—2-й такти. Танцюристи обличчям до глядача виконують уклін з правої ноги: хлопчики — рух № 112, дівчатка — рух № 130.

3—4-й такти. Всі повторюють рухи 1—2-го тактів, але з іншої ноги.

5-й такт. Хлопчики виконують уклін-поворот (рух № 131) з правої ноги. Одночасно дівчатка, відповідаючи партнерам, виконують уклін-поворот (рух № 132) з лівої ноги.

6-й такт. На «раз» — хлопчики виконують поворот на лівій нозі ліворуч на 90°, обличчям до глядача. Права нога на півпальцях у четвертій позиції, руки опущені вздовж корпуса. На «два» — праву ногу приставляють до лівої, руки в попередньому положенні.

Дівчатка на «раз» — також повертаються обличчям до глядача, виконуючи поворот на правій нозі. Обома руками підтримують спідничку. На «два» — ліву ногу приставляють до правої в першу позицію.

7-й такт. На «раз» — хлопчики притупують правою ногою, праву руку розкривають у першу позицію, пропонуючи її партнерці. На «два» — пауза. Дівчатка стоять на місці і уважно спостерігають за партнерами.

8-й такт. На «раз» — дівчатка, піднявши вгору ліву руку, опускають її на праву руку партнера, з'єднуючи кисть з його кистю, і утворюють пари. На «два» — пауза. Хлопчики уважно спостерігають за партнерками.

9—16-й такти. Танцюристи парами, поклавши вільні руки на талію, виконують польку з підскоками (рух № 10) з правої ноги і просуваються змійкою до третьої лівої куліси (рис. 216, 217).

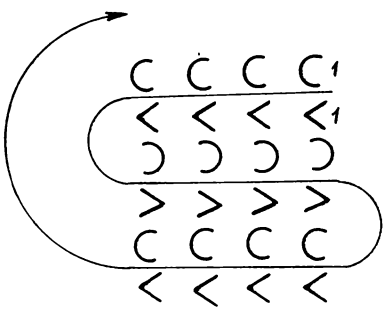

Рис. 216

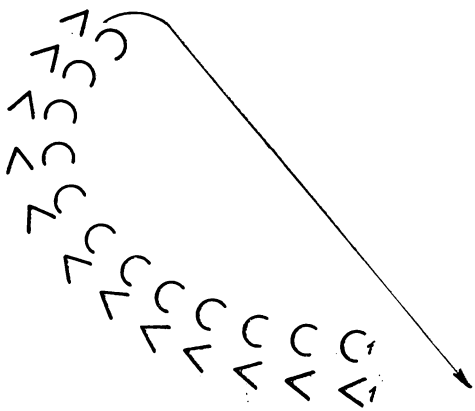

Рис. 217

Вісімнадцята фігура

Ходімо з нами!

Музичний супровід № 18

1—8-й такти. Танцюристи, продовжуючи виконувати польку з підскоками (рух № 10), просуваються парами по діагоналі у першу праву кулісу і поступово зникають за нею (див. рис. 217). Погляди звернені до глядача. Дівчатка правою рукою підтримують спідничку, хлопчики ліві руки піднімають вгору по діагоналі.

Рис. 218

9—16-й такти. Ланкові, які йдуть в колоні останніми, відходять від інших виконавців і виконують «коло пошани». Вони рухаються по невеликому колу за годинниковою стрілкою, виконуючи польку з підскоками (рух № 10), і на кінець 16-го такту зникають за першою правою кулісою (рис. 218). Погляди їхні звернені до залу, ніби закликаючи глядачів приєднатись до загальних веселощів.

Бадьоро, весело

Ф-п. (Баян)

f

mp

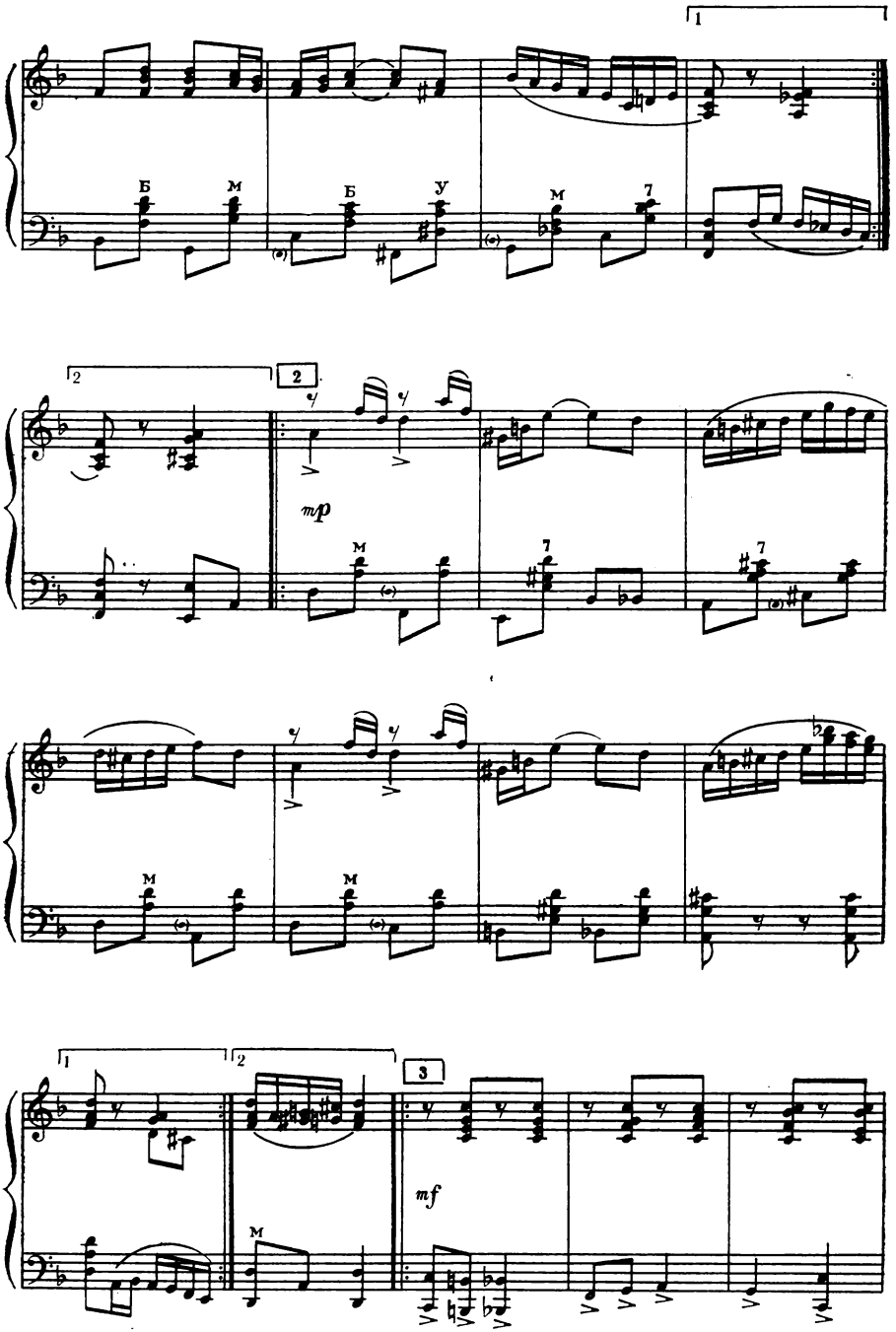
1
Б
М
Б
У
М
7
2
2
mp
М
7
7
М
М
1
2
3
mf
М

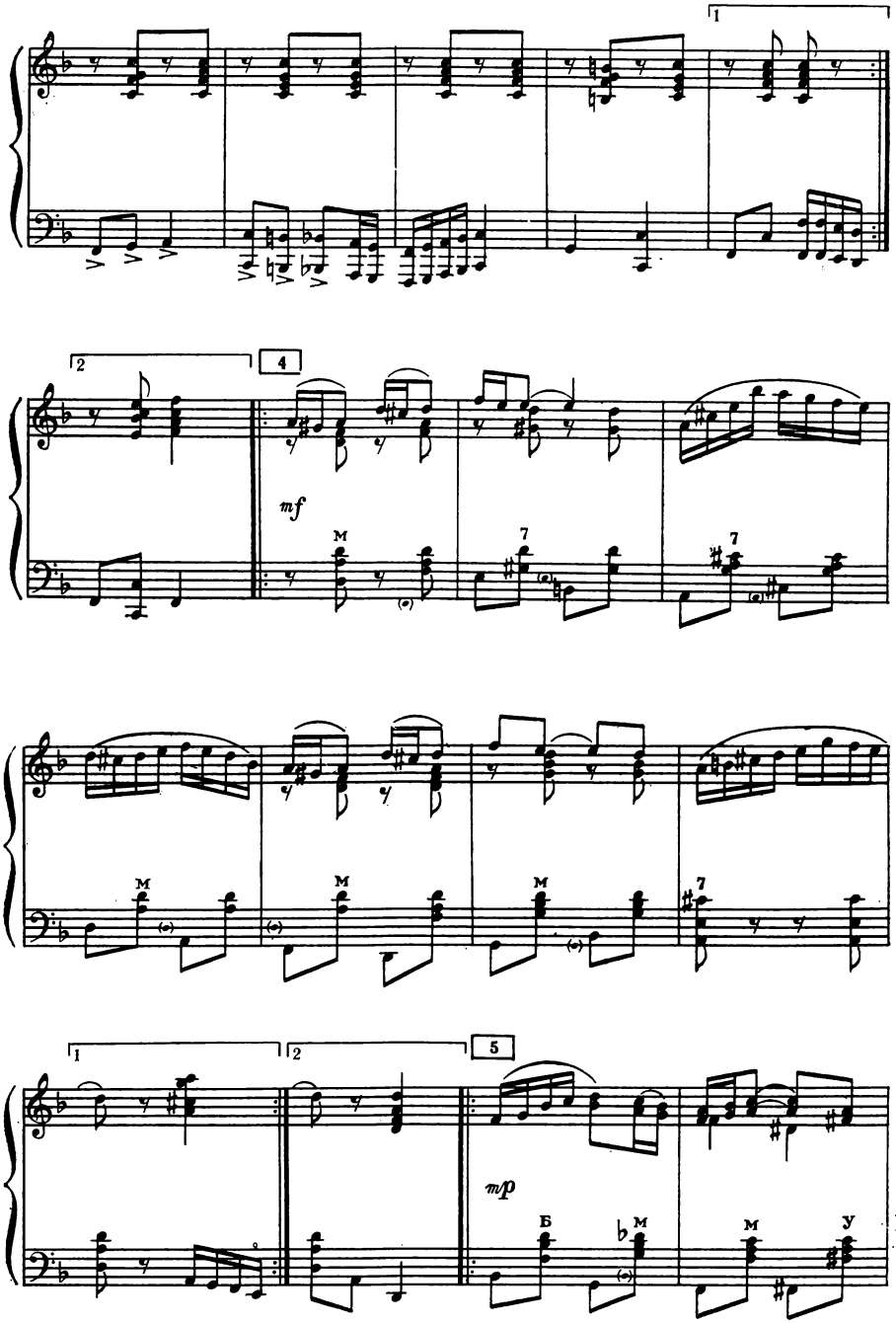
1
2
4
mf
M
7
M
M
M
7
1
2
5
mp
Б
M
M
У

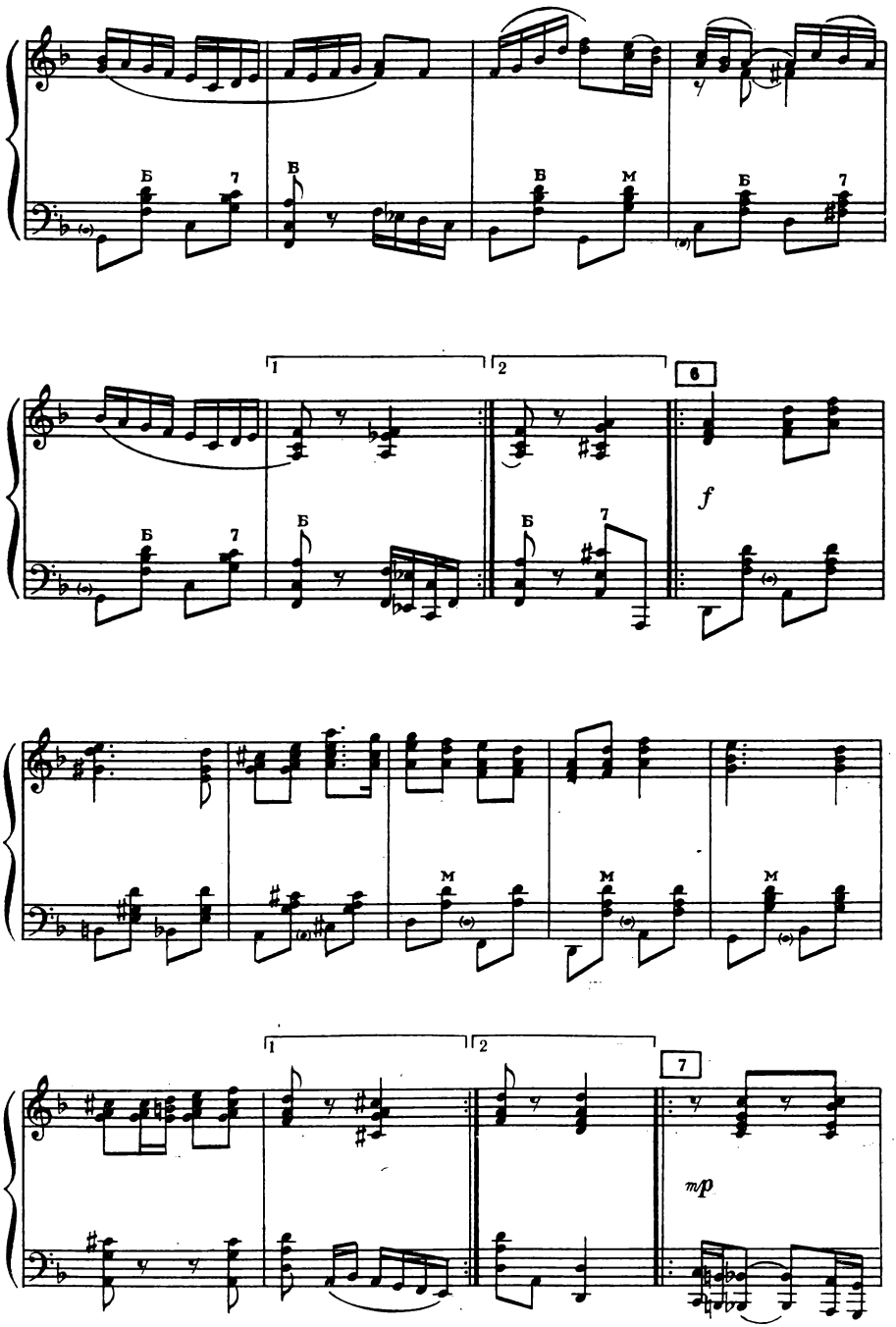
Б
7
Б
Б
М
Б
7
1
2
6
f
Б
7
Б
Б
7
М
М
М
1
2
7
mp

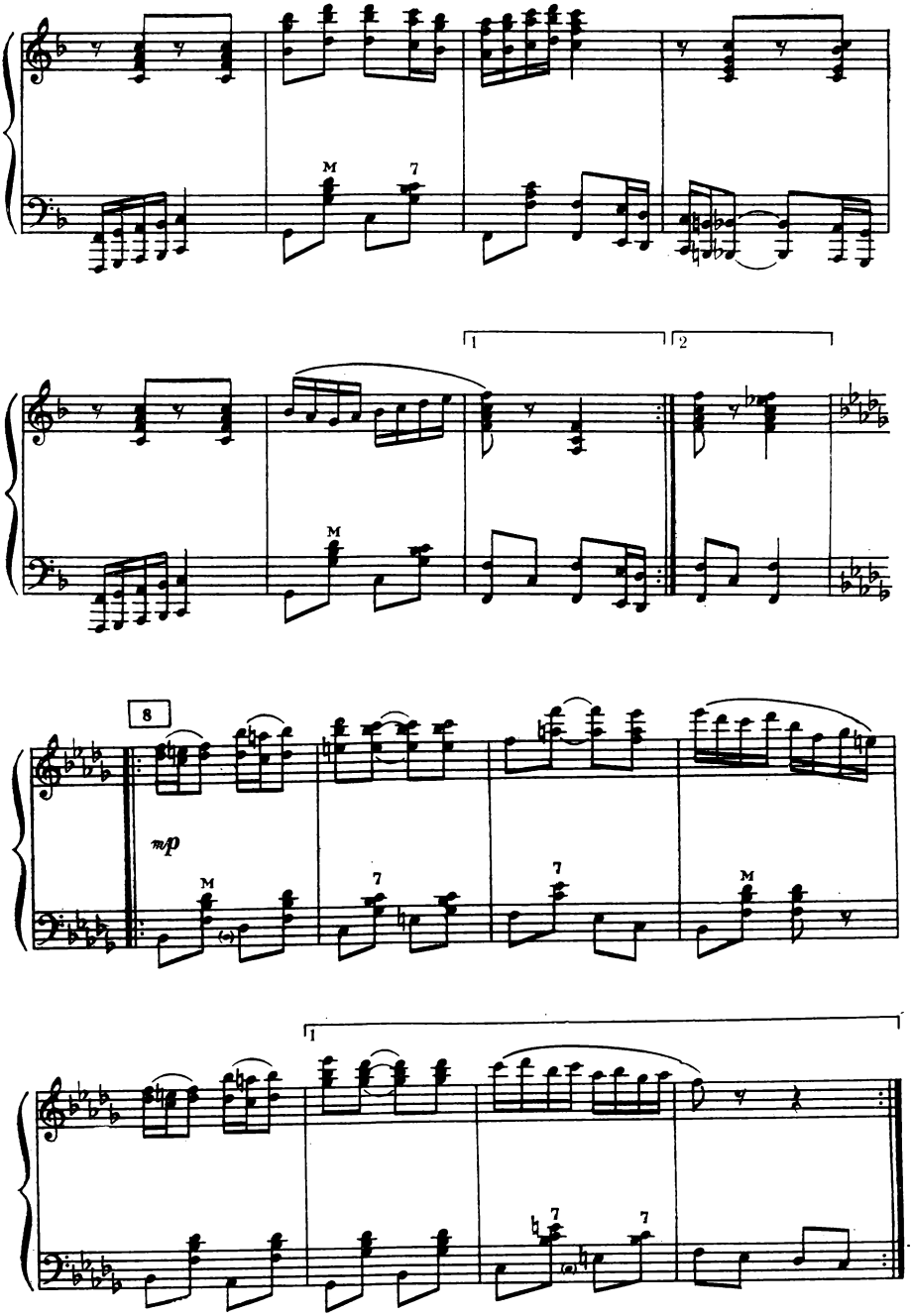
M
7
1
2
M
8
mp
M
7
7
M
1
7
7

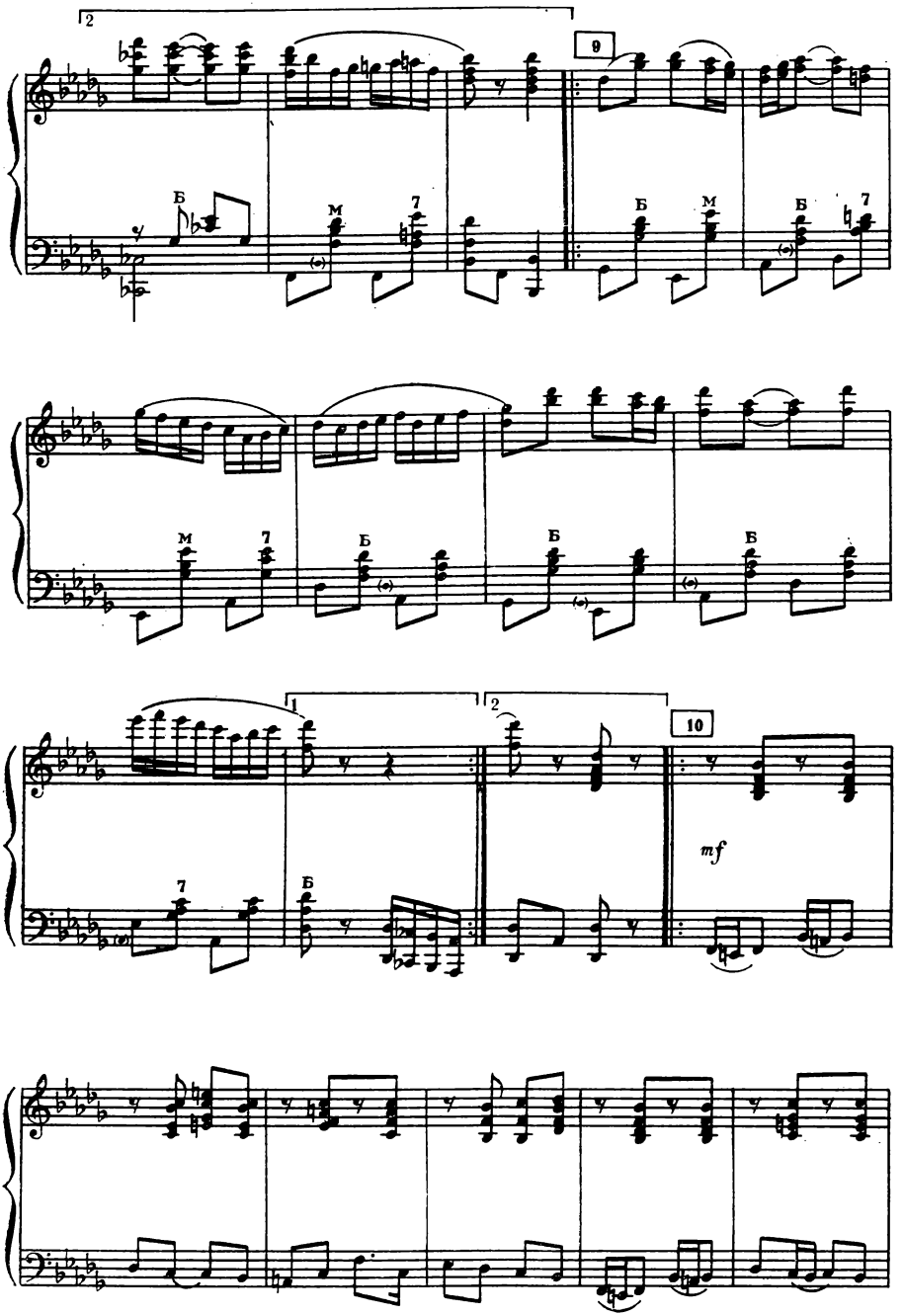
2
9
Б
М
7
Б
М
Б
7
М
7
Б
Б
Б
1
2
10
7
Б
mf

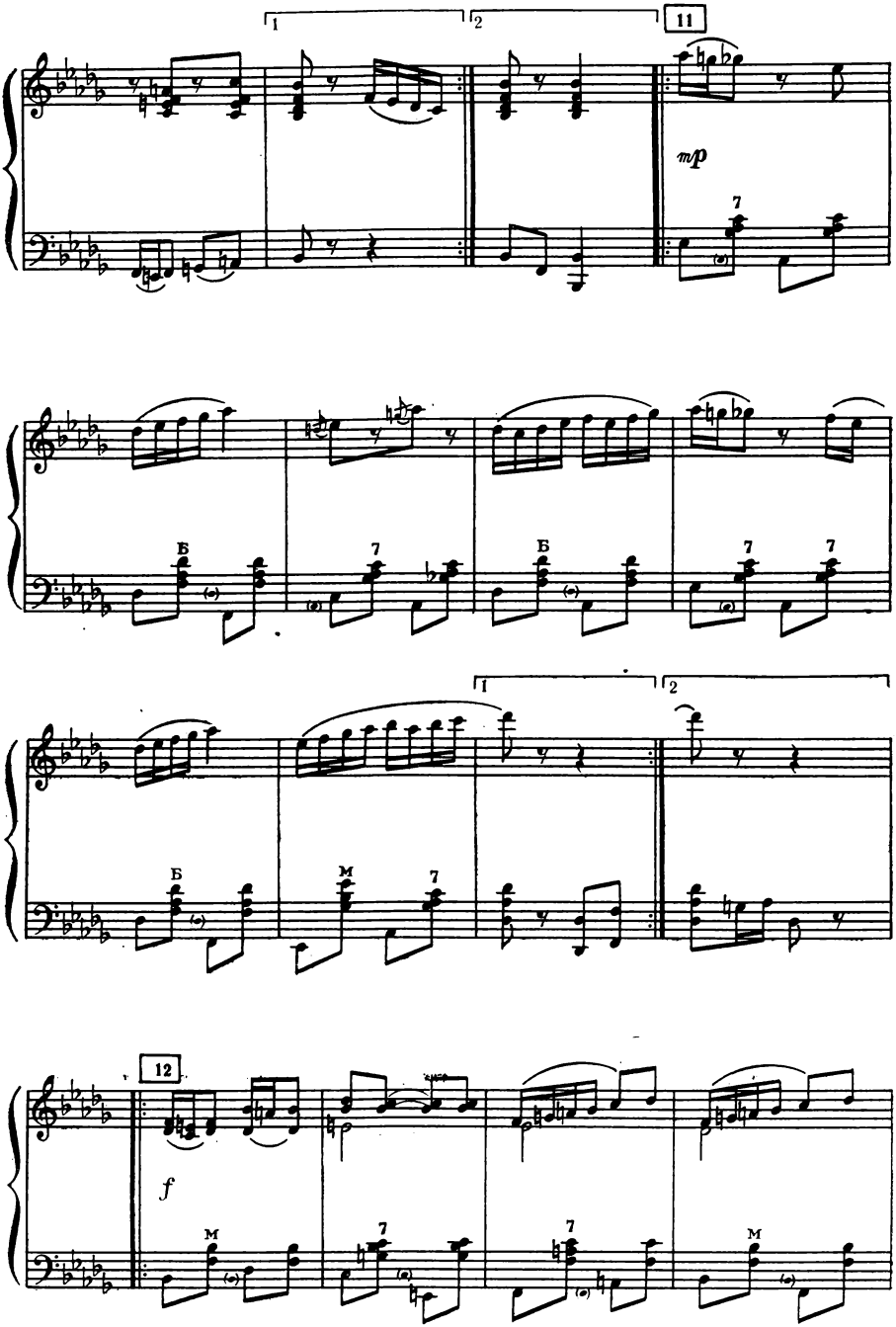
1
2
11
mp
7
Б
7
Б
7
7
1
2
Б
М
7
12
f
М
7
7
М

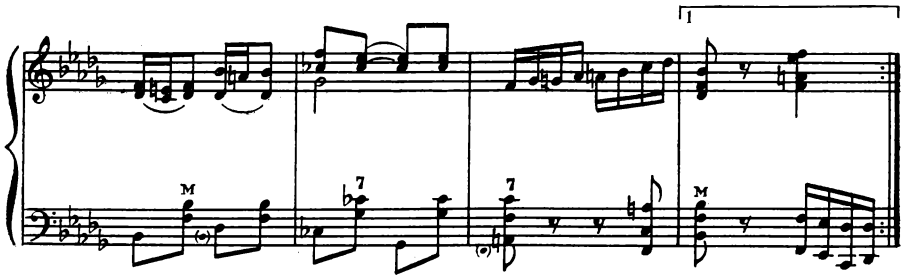
1
м
7
7
м

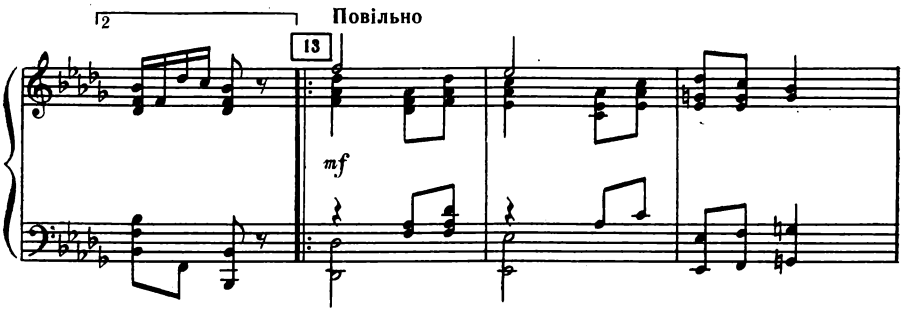
2
Повільно
13
mf

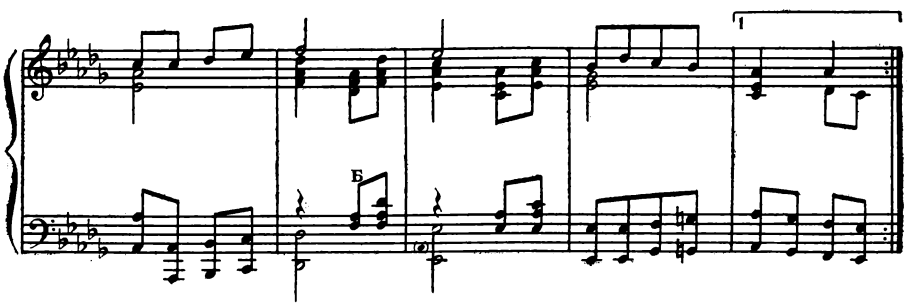
1
Б

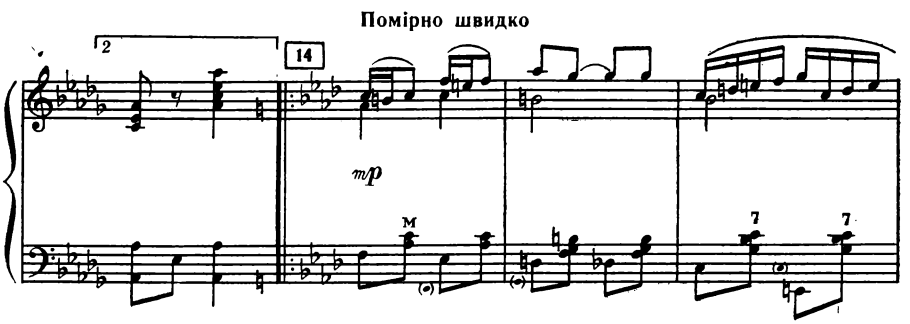
Помірно швидко
2
14
mp
м
7
7

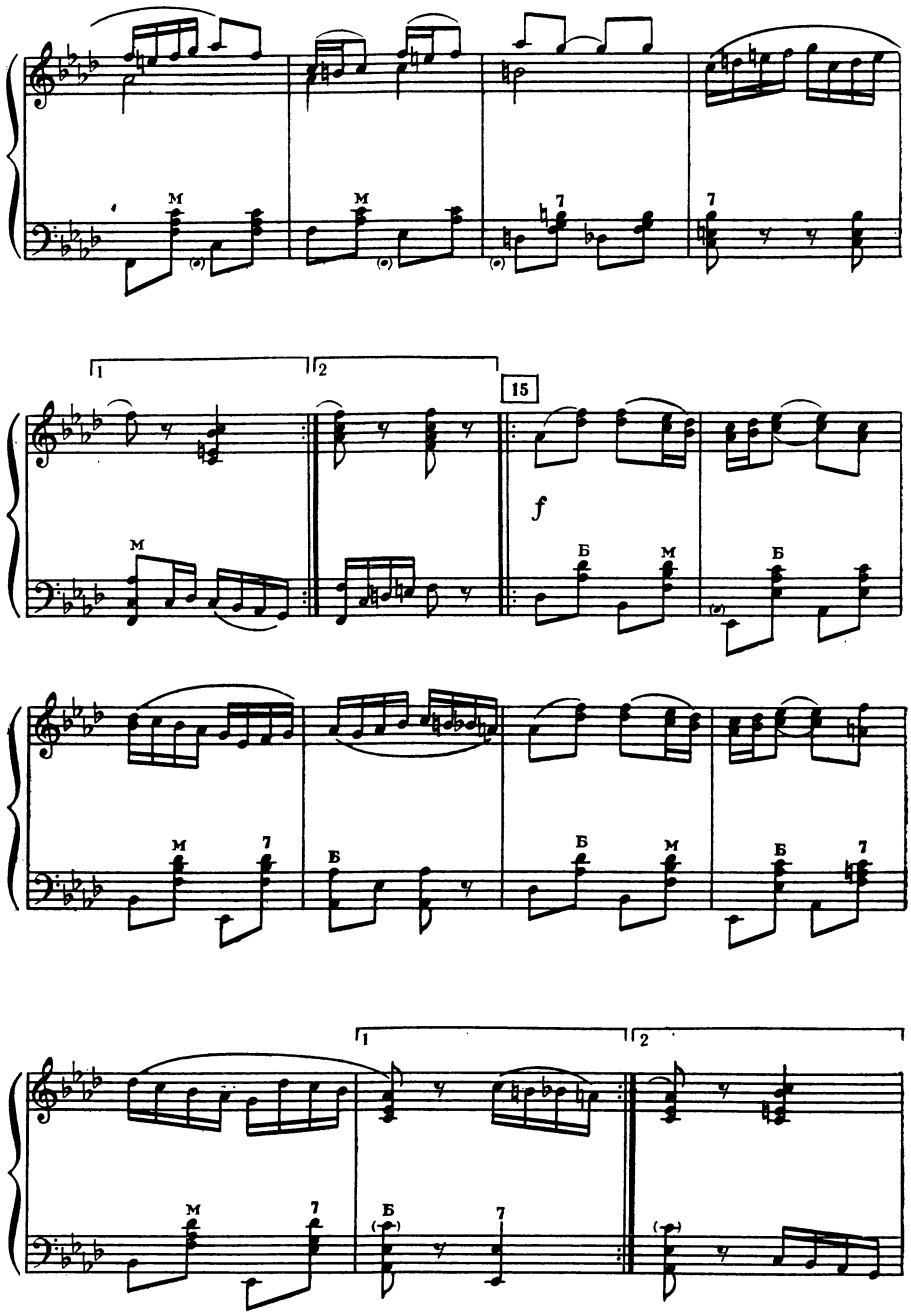
15
f

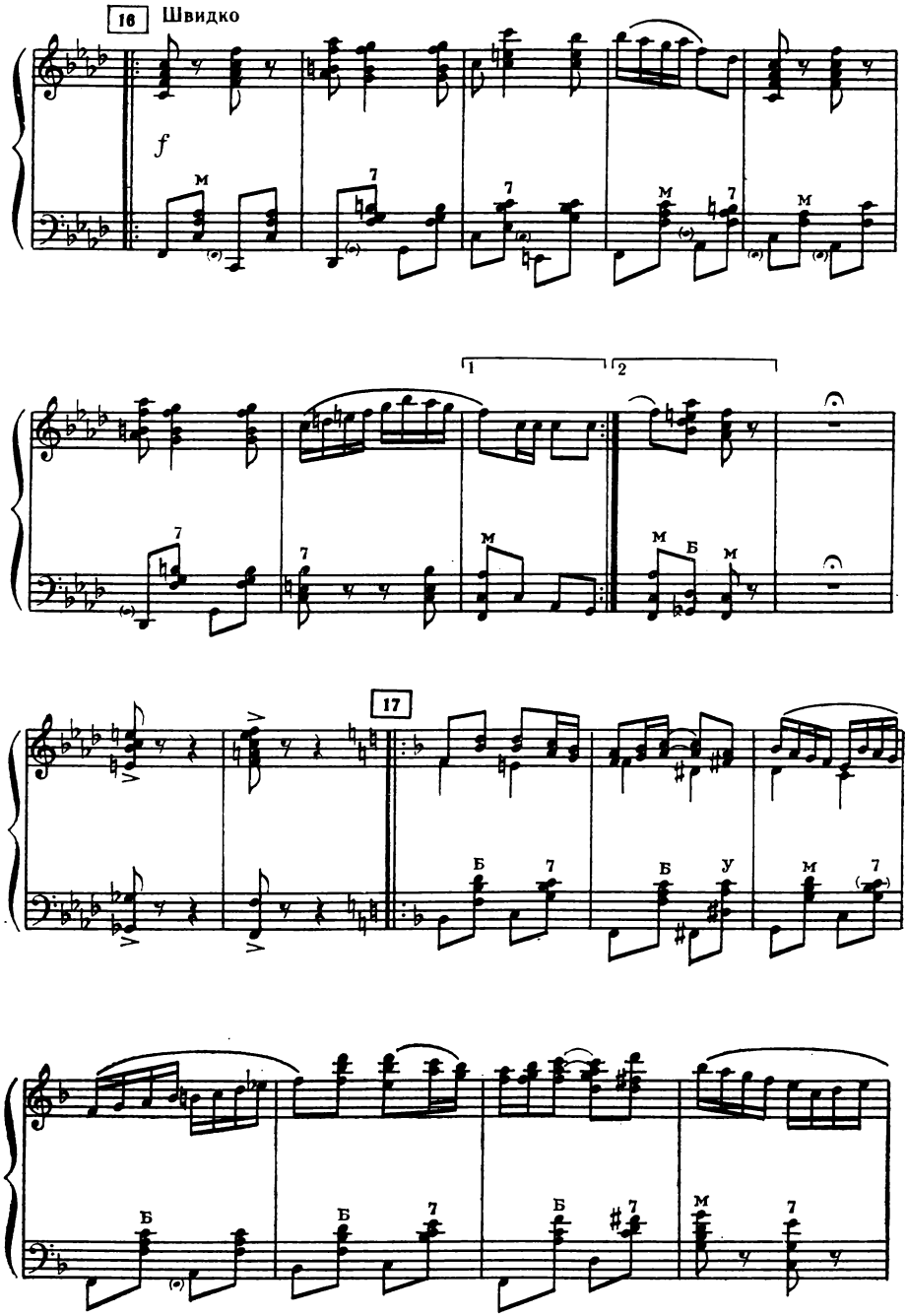
16
Швидко
f
17

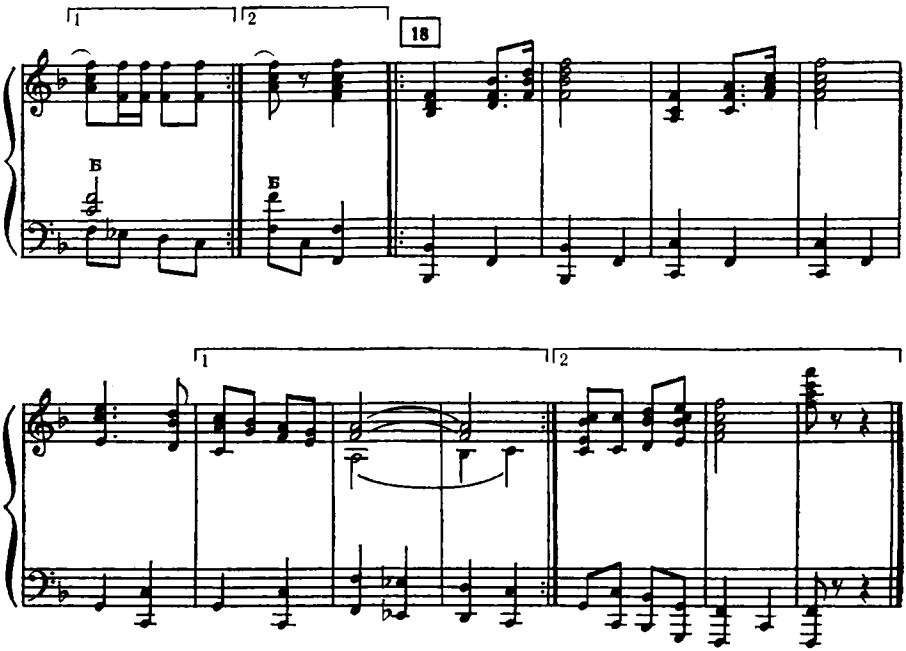

ОПИС РУХІВ

Рух № 1. Маршовий крок

Звичайний маршовий крок з носка.
Виконується один крок на кожну чверть такту.

Рух № 2. Поворот на притупах

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції.

На «раз» — злегка присівши, притупнути правою ногою, виконуючи невеликий крок праворуч і одночасно повертаючи корпус праворуч на 90°; вагу корпуса перенести на праву ногу, голову злегка нахилити вперед.

На «два» — притупнувши лівою ногою, приставити її до правої у першу позицію і, одночасно підводячись з легкого присідання, випростати корпус, голову підвести.

Таким чином, танцюрист здійснює поворот на 90°. Цей рух можна виконувати також ліворуч. В такому разі його починають з лівої ноги ліворуч, повертаючись також ліворуч.

Рух № 3. Крок у четверту позицію

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки вздовж корпуса.

Затакт. Злегка зігнувши коліна, майже непомітно присісти, трохи нахиливши голову.

На «раз» — виконати з акцентом невеликий крок правою ногою назад у четверту позицію, переносячи на неї вагу корпуса і повертаючись при цьому праворуч назад на 60—90°. Ліву ногу, не відокремлюючи від підлоги і не зрушуючи з місця, поставити на півпальці, повертаючись лівим плечем до глядача. Голову повернути ліворуч, праву руку підняти вгору по діагоналі, ліву покласти на талію.

На «і», «два-і» — пауза.

Рух виконати з лівої ноги.

Рух № 4. Подвійний притуп

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції.

На «раз» — притупнути правою ногою, ліву відокремити від підлоги.

На «два» — притупнути лівою ногою.

Рух виконати з лівої ноги.

Рух № 5. Бічний приставний крок

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — великий крок правою ногою праворуч в другій позиції, одночасно присівши. Вагу корпуса перенести на праву ногу, голову повернути праворуч.

На «два» — пауза.

2-й такт. На «раз» — підводячись з присідання, ліву ногу приставити до правої у першу позицію.

На «два» — пауза.

Далі рух виконати з лівої ноги ліворуч.

Рух № 6. Сплескування

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки, майже рівні в ліктях, підняті над головою, прямі долоні зведені докупи.

Затакт. Злегка розвести руки в сторони.

На «раз» — сплеснути долонями над головою.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два» — повторити рух, що виконувався на «раз».

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Під час виконання цього руху слід дивитися вперед, вітаючи глядача.

Рух № 7. Привітання

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 6 тактів музики.

1-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою, праву руку розкрити вгору праворуч по діагоналі, голову повернути ліворуч.

На «два» — пауза.

2-й такт. На «раз» — притупнути лівою ногою, праву руку опустити на талію. Голову злегка нахилити і повернути вперед.

На «два» — пауза.

3-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але притупнувши лівою ногою. Ліву руку розкрити вгору по діагоналі, голову повернути праворуч.

4-й такт. Повторити рухи 2-го такту з лівої ноги. Ліву руку опустити на талію.

5-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою, обидві руки розкрити вгору в сторони (по діагоналі). Злегка змахнувши головою, погляд перевести вперед.

На «два» — пауза.

6-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою, руки опустити на талію. Злегка змахнувши головою, погляд знову перевести вперед на глядача.

На «два» — пауза.

Рух № 8. Перекидка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: виконавці стоять парами, руки навхрест, корпус відхилений, погляд спрямований один на одного, ноги у першій позиції. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — дівчинка, не роз'єднуючи рук з хлопчиком, виконує невеликий біговий крок лівою ногою ліворуч, одночасно повертаючись правим плечем до глядача. Хлопчик в цей час стоїть на місці.

На «два» — продовжуючи повертатись, дівчинка, не роз'єднуючи рук з партнером, виконує другий біговий крок, але правою ногою, повертаючись спиною до глядача. Хлопчик продовжує стояти на місці.

2-й такт. На «раз» — дівчинка, продовжуючи повертатись, виконує ще один біговий крок лівою ногою і, не роз'єднуючи рук, повертається лівим боком до глядача. Хлопчик зберігає попереднє положення.

На «два» — дівчинка повертається обличчям до глядача і з акцентом приставляє праву ногу до лівої у першу позицію. Хлопчик в цей час притупує правою ногою.

Таким чином, дівчинка, перебігаючи перед хлопчиком, здійснює поворот на 360° проти годинникової стрілки. Корпус у танцюристів відхилений один від одного, і здається, ніби партнер, не роз'єднуючи рук з партнеркою, «перекидає» її з правої сторони на ліву.

На наступні 2 такти поворот здійснює хлопчик, а дівчинка стоїть на місці. Принцип виконання руху в даному разі залишається той самий.

Слід пам'ятати, що під час переходу партнера (чи партнерки) той, хто стоїть на місці, супроводжує поглядом того, хто виконує перехід.

Рух № 9. Галоп з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою праворуч, злегка присівши на обох ногах.

На «і» — ліву ногу підтягнути до правої у першу позицію. З'єднуючи п'ятки обох ніг, злегка стрибнути вгору.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і».

Під час виконання руху руки розкрити у другу позицію, акцентуючи на «раз».

2-й такт. На «раз» — невеликий крок правою ногою в другу позицію.

На «два» — ліву ногу з акцентом приставити до правої у першу позицію. Руки плавно опустити на талію.

Далі рух повторити, але з лівої ноги, просуваючись при цьому лівим боком ліворуч.

Рух № 10. Полька

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки вздовж корпуса.

Полька звичайна

Затакт. Злегка підстрибнути на лівій нозі, праву витягнути вперед, трохи відокремивши її від підлоги. Ліву руку, зігнуту у лікті, піднести попереду себе до рівня грудей, праву відвести назад.

На «раз-і», «два» — тричі переступити на півпальцях правої, лівої, правої ноги, просуваючись уперед.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт, але на правій нозі. Праву руку зігнути попереду себе на рівні грудей, ліву відвести назад.

Всі рухи польки виконуються на низьких півпальцях. Рухи легкі, граціозні, стрибкоподібні.

Примітка. Якщо під час опису танцю не буде вказано іншого положення рук, то цей рух треба виконувати так, як описано вище.

Полька з підскоками

Вихідне положення: попереднє. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. Полька з правої ноги.

2-й такт. Полька з лівої ноги.

3—4-й такти. Двічі виконати підскоки (рух № 11) з правої ноги.

Рух № 11. Підскоки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції.

На «раз» — крок вперед правою ногою, ліву відокремити від підлоги і, злегка зігнувши її в коліні, трохи винести вперед. Ліву руку, зігнуту в лікті, піднести попереду себе до рівня грудей, праву відвести назад.

На «і» — підскочити вперед на правій нозі. Ліва нога і руки зберігають попереднє положення.

На «два» — крок вперед лівою ногою, праву відокремити від підлоги і, злегка зігнувши в коліні, трохи винести вперед. Праву руку, зігнуту в лікті, піднести до рівня грудей, ліву відвести назад.

На «і» — підскочити вперед на лівій нозі, права в попередньому положенні.

Далі рух виконати спочатку, починаючи з правої або лівої ноги.

Рух № 12. Поза

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 8 тактів музики.

Затакт. Злегка зігнувши коліна, майже непомітно присісти, трохи нахиливши голову.

1-й такт. На «раз» — виконати з акцентом крок правою ногою праворуч у другу позицію, переносячи на неї вагу корпуса; ліву ногу, не відокремлюючи від підлоги і не зрушуючи з місця, поставити на півпальці. Голову злегка підвести і повернути ліворуч, праву руку підняти вгору по діагоналі.

На «і», «два-і» — пауза.

2—7-й такти. Зберігається попереднє положення.

8-й такт. Виконати подвійний притуп (рух № 4) з лівої ноги, праву руку опустити на талію.

На наступні 1—8-й такти рух повторити, але з лівої ноги.

Рух № 13. Притуп з нахилом корпуса

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: виконавці стоять у лінії обличчям до глядача, корпус прямий, з'єднані руки підняті догори, ноги у першій позиції.

На «раз» — акцентований невеликий крок правою ногою вперед, низько нахиляючи корпус, з'єднані руки позаду перевести знизу вгору.

На «два» — пауза.

Рух № 14. Притуп з різким підведенням корпуса і піднесенням з'єднаних рук

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: танцюристи стоять у лінії обличчям до глядача, корпус низько нахилений вперед, погляд спрямований на підлогу, з'єднані руки підняті вгору (поза кінця руху № 13).

На «раз» — притупнути правою ногою, корпус різко випростати, з'єднані руки попереду перевести знизу вгору.

На «два» — пауза.

Примітка. За характером рухи № 13 і № 14 мужні, героїчні, виконавці ніби закликають до єдності, дружби, миру.

Рух № 15. Галоп

Галоп звичайний

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій або шостій позиції, злегка піднявшись на півпальцях.

На «раз» — крок правою ногою праворуч у другу позицію, злегка присівши на обох ногах.

На «і» — ліву ногу підтягнути до правої у першу позицію. З'єднуючи п'ятки обох ніг, трохи стрибнути вгору.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і».

Далі рух виконати спочатку.

Опис руху подано з просуванням праворуч. Просуваючись ліворуч, рух слід починати з лівої ноги. Виконуючи рух праворуч, голову також повернути праворуч, просуваючись ліворуч, положення голови відповідно змінити.

Галоп зі сплескуванням

Вихідне положення: попереднє.

На «раз» — ковзний крок правою ногою праворуч на всю ступню.

На «і» — невеликий стрибок на правій нозі, ліву ногу підтягнути на півпальцях до правої (вихідне положення) і плеснути перед собою.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і».

Рух № 16. Потрійний притуп

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції.

На «раз» — притупнути правою ногою, ліву відокремити від підлоги.

На «і» — притупнути лівою ногою, праву відокремити від підлоги.

На «два-і» — притупнути правою ногою, поставивши її поруч з лівою у вихідне положення.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Примітка. Музичний розмір композиції «Червоні бісенята» $\frac{4}{4}$. Для зручності під час розучування рухи записано на $\frac{2}{4}$. При постановці танцю (завдяки швидкому темпові) кожна восьма вказаних вище рухів виконується на одну чверть, шістнадцята — на одну восьму, чверть — на половинну і т. д.

Рух № 17. Присядка-розніжка на каблуки

Присядка-розніжка звичайна

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки відведені в сторони, кисті стиснуті в кулачки.

На «раз» — з невеликого стрибка опуститися у глибоке присідання, руки різко провести вниз і схрестити перед собою, не згинаючи в ліктях.

На «два» — піднімаючись із присідання, ковзнути ступнями по підлозі і широко розвести ноги в сторони, ставши на каблуки обох ніг; руки сильно розвести в сторони.

При виконанні цього руху руки напружені в ліктях і не повинні згинатися, кисті сильно стиснуті в кулачки.

Присядка-розніжка з упором на руку

Вихідне положення: ноги в першій позиції. Зігнувши ноги в колінах, спертися правою рукою на підлогу, переносячи на неї вагу корпуса. Ліву руку із випрямленою долонею відкрити вгору по діагоналі або покласти на потилицю.

На «раз» — злегка відштовхнувшись півпальцями обох ніг, ковзним рухом перевести перед собою ноги в другу позицію на каблуки, не змінюючи положення рук.

На «два» — злегка відштовхнувшись п'ятками обох ніг, ковзним рухом перевести ноги у вихідне положення, руки у попередньому положенні.

Рух № 18. Тинок

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій або п'ятій позиції, права попереду.

Затакт. Злегка присісти на лівій нозі, одночасно праву ногу, ненапружену в коліні, піднести невисоко.

На «раз» — перескочити на праву ногу вперед і трохи праворуч, коліно зігнуте. В момент перескоку праву ногу злегка відвести праворуч, описуючи в повітрі невелику дугу. Ліву ногу піднести невисоко вперед, коліно ненапружене, підйом витягнутий.

На «і» — переступити лівою ногою на півпальці попереду і навхрест правої ноги.

На «два» — переступити на місці на всю ступню правої ноги позаду лівої, злегка згинаючи її в коліні, ліву ногу підняти вперед.

На «і» — перескочити з правої ноги на ліву.

Так само рух виконати з іншої ноги.

Тинок з руками

Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. Виконати вищеописаний рух з правої ноги. Руки плавно розкрити в другу позицію.

2-й такт. Виконати попередній рух з лівої ноги. Руки через третю позицію спочатку плавно перевести в першу позицію, потім опустити на талію.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 19. Стрибок з підігнутими ногами

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, права рука з «шаблею» піднята над головою, ліва у другій позиції або зігнута перед грудьми — «тримає вуздечку».

На «раз» — напівприсісти, праву руку зігнути в лікті, ліва у попередньому положенні.

На «і» — відштовхнувшись від підлоги, зігнути ноги із стиснутими колінами, злегка виносячи ступні назад.

На «два-і» — скрикнути «Гоп!» і повернутися у вихідне положення, руку з шаблею підняти над головою.

Виконуючи цей рух, танцюрист може під час стрибка повернутись через праве чи ліве плече на 180°, здійснюючи півтура, або на 90°, здійснюючи чверть тура.

Рух № 20. Притуп з поворотом шаблі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції, права попереду, коліна обох ніг злегка зігнуті, вага корпуса на правій нозі. Права рука розкрита у другу позицію долонею до підлоги. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою і злегка вдарити правою стороною шаблі (плазом), одночасно притупнувши правою ногою попереду лівої.

На «два» — притупнути правою ногою і плазом вдарити лівою стороною шаблі.

2-й такт. На «раз» — повторити рух, що виконувався на «раз» 1-го такту.

На «і» — злегка присісти, нахилити голову, праву ногу відокремити від підлоги і зігнути в коліні, ступню з витягнутим підйомом притиснути носком до кісточки. Руки плавно перевести в підготовче положення.

На «два» — випрямити коліна, праву ногу з акцентом поставити у четверту позицію, голову гордо підвести. Руки перевести через першу позицію: праву вгору в третю позицію, ліву — у вихідне положення.

На «і» — пауза.

Рух № 21. Галоп на присядці

Опустившись у глибоке присідання, танцюрист виконує звичайний галоп (рух № 15), відвівши ліву руку в другу позицію долонею донизу, праву з шаблею піднімає над головою, весь час «вигравaючи» нею.

Рух № 22. Вистукування шаблею

Вихідне положення таке саме, як при виконанні руху № 20.

На кожну восьму легко ударити кінчиком шаблі по підлозі, злегка притупуючи правою ногою по підлозі (також на кожну восьму такту).

Рух № 23. Повзунець-вибиванець

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, опуститися в глибоке присідання на півпальці обох ніг.

На «раз» — не піднімаючись з присідання, підстрибнути на півпальцях лівої ноги, праву відокремити від підлоги і винести вперед у повітря.

На «і» — вдарити підошвою правої ноги об підлогу.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувались на «раз-і», але з іншої ноги.

Рух № 24. Вірьовочка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки на талії.

Затакт. Злегка підскочити на півпальцях лівої ноги, одночасно праву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, носком підтягнути попереду лівої майже до коліна і провести за ліву ногу, злегка присідаючи на ній.

На «раз» — опустити праву ногу позаду лівої в третю позицію на низькі півпальці, коліно злегка зігнути.

На «і» — ледь помітним підскоком проковзнути вперед на правій нозі. Ліву ногу підняти попереду і перенести назад за праву, як на затакт.

На «два» — опустити ліву ногу на низькі півпальці позаду правої в третю позицію, як на «раз».

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на затакт.

Рух № 25. Каблучки із стрибком

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, права рука з шаблею піднята над головою, ліва у другій позиції долонею до підлоги. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — злегка підстрибнути на лівій нозі, праву ногу, витягнуту в коліні і сильно скорочену в підйомі, винести вперед на каблук, злегка присівши на лівій нозі.

На «і» — пауза.

На «два» — повторити рух, що виконувався на «раз», виносячи вперед ліву ногу.

На «і» — злегка підстрибнути на обох ногах.

2-й такт. На «раз» — опуститися в демі-пліє.

На «і», «два-і» — підстрибнути високо вгору, піднявши позаду ноги, дуже зігнуті в колінах і злегка розведені. Сильно прогнутися в талії назад—праворуч, ліву руку відкрити вгору по діагоналі, праву — в другу позицію, голову повернути праворуч.

Рух № 26. Розніжка-м'ячик

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Опуститися у глибоке присідання (ступні на високих півпальцях), коліна розвести в сторони. Праву руку з шаблею підняти над головою, ліву розкрити у другу позицію, повернувши долонею до підлоги.

Затакт. Не підводячись з присідання, невисоко підстрибнути, відштовхнувшись півпальцями обох ніг від підлоги і одночасно злетівши у повітря, розвести ноги в сторони, витягнувши підйом.

На «раз» — не підводячись з присідання, опуститися на півпальці обох ніг, повернувшись у вихідне положення.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і».

Виконуючи рух, танцюрист весь час «виграє» шаблею.

Рух № 27. Присядка-щупак

Присядка з шаблею

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції. Ліву руку, рівну в лікті (кисть затиснута у кулачку), вивести вперед, праву з шаблею підняти над головою. Корпус злегка нахилити вперед.

Затакт. Злегка підстрибнувши, опуститися у глибоке присідання на півпальці.

На «раз» — не підводячись з присідання, підстрибнути і різко винести обидві ноги вперед, витягнувши підйом і коліна.

На «і» — пауза.

На «два» — знову опуститися на півпальці, не піднімаючись з присідання.

На «і» — пауза.

Далі рух виконати так само.

Присядка на повний зріст

Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка підстрибнути вгору.

На «раз» — опустившись у шосту позицію, виконати пружне присідання.

На «і» — високо підстрибнувши вгору, винести вперед обидві ноги, випрямивши їх в колінах і підйомі. Одночасно корпус зігнути до ніг якомога більше; руки витягнути вперед, торкаючись долонями носків.

На «два» — зберігається попереднє положення.

На «і» — опуститись у шосту позицію, виконуючи пружне присідання.

Рух № 28. Стрибок і коловий рух шаблею

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, ліва рука відведена вбік в другу позицію, права з шаблею над головою.

Затакт. Відштовхнувшись обома ногами, підстрибнути якомога вище, сильно підтягнувши ноги під себе (коліна розкриті в сторони). Одночасно праву руку з шаблею опустити, зробивши нею коловий рух в повітрі зверху — вниз і знову назад — вгору проти годинникової стрілки.

На «раз» — опуститись, повернувшись у вихідне положення, праву руку також повернути у вихідне положення.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і».

Під час виконання руху ліва рука весь час перебуває у другій позиції.

Рух № 29. Присядка-м'ячик

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення таке саме, як при виконанні руху № 28.

Затакт. Не підводячись з присідання, невисоко підстрибнути, відштовхнувшись від підлоги півпальцями обох ніг.

На «раз» — не підводячись з присідання, опуститись на півпальці обох ніг, повернувшись у вихідне положення.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і».

Рух № 30. Притуп з вигравaнням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, ліва рука на плечі партнера, що стоїть попереду, права з шаблею піднята над головою. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою і, не опускаючи шаблі, виконати нею невеликий горизонтальний коловий рух.

На «два» — пауза.

2—3-й такти. Повторити рухи 1-го такту.

4-й такт. На «раз» — притупнути ногою і одночасно опустити праву руку вниз, злегка вдаривши кінчиком шаблі по підлозі.

На «два» — ще раз притупнути правою ногою, одночасно підняти праву руку, повернувши її у вихідне положення.

Далі рух виконати спочатку.

Рух № 31. Кроки з кидком ноги

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, коліна розслаблені, корпус злегка нахилений вперед, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Злегка присісти, трохи спружинивши колінами обох ніг, ліву ногу відокремити від підлоги.

1-й такт. На «раз» — злегка повернувши корпус ліворуч (підйом не витягнутий), виконати лівою ногою крок з носка на всю ступню ліворуч. Ліву руку, випрямлену в лікті (кисть розкрита і розслаблена), перевести вперед навхрест трохи вище рівня талії, праву руку відвести назад.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два» — повторити рух, що виконувався на «раз», але з правої ноги, відповідно помінявши руки.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

2-й такт. На «раз» — крок лівою ногою, відповідно перевівши праву руку вперед, ліву назад.

На «і» — напівприсісти на лівій нозі, праву, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, підтягнути до кісточки лівої ноги, руки у попередньому положенні.

На «два» — випрямивши корпус і коліно лівої ноги, праву ногу кидком винести навхрест лівої ліворуч — вгору у повітря, одночасно випрямивши її в коліні і підйомі. Ліву руку, зігнуту в лікті, винести попереду грудей, праву відвести назад.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Рух № 32. Чечітка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції на півпальцях, коліна ненапружені, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Праву ногу, зігнуту в коліні, злегка підняти, ковзнувши подушечкою ступні об підлогу, і різко провести вперед (перша шістнадцята). Коліно витягнуте, підйом ненапружений. Ковзнувши подушечкою ступні об підлогу, різко провести праву ногу, зігнуту в коліні і ненапружену в підйомі, ступнею до кісточки лівої ноги (друга шістнадцята). Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей долонею донизу, праву відвести назад.

На «раз» — з ударом подушечкою об підлогу праву ногу, ненапружену в коліні, опустити біля лівої ноги в шосту позицію; руки у попередньому положенні.

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на затакт, але з лівої ноги. Праву руку, зігнуту в лікті (долонею донизу), перевести вперед попереду грудей, ліву відвести назад.

На «два» — повторити рухи, що виконувалися на затакт, але з лівої ноги.

На «і» — повторити рухи, що виконувались на затакт.

При виконанні чечітки руки можуть бути в кишенях брюк, з'єднані ззаду на талії в замок, або танцюрист виконує колові рухи по сторонах.

Рух № 33. Підскоки з кидком ноги

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка присісти, спружинивши колінами обох ніг, праву ногу відокремити від підлоги.

На «раз» — різкий широкий крок правою ногою праворуч, ліву ногу, сильно зігнувши у коліні і підйомі, підняти перед собою, злегка присівши. Ліву руку підняти попереду грудей, праву відвести назад.

На «і» — різко випрямивши коліно правої ноги, проковзнути на ній праворуч, ліву ногу, випрямивши в коліні і підйомі, поштовхом винести вперед — праворуч.

На «два» — повторити рухи, що виконувалися на «раз», але лівою ногою навхрест правої.

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на «і», але вперед навхрест виштовхнути праву ногу.

Далі рух так само виконати спочатку.

Рух № 34. Чарльстон з просуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, коліна розслаблені, корпус злегка нахилений вперед, руки опущені вздовж корпуса.

Чарльстон без сплескування

Затакт. Злегка присісти, спружинивши ступнями обох ніг, праву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, відокремити від підлоги.

На «раз» — випрямивши коліна обох ніг, праву ногу поставити вперед в четверту позицію на високі півпальці (вага корпуса на лівій нозі). Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, праву відвести назад.

На «і» — злегка присісти, спружинивши на правій нозі та злегка проковзнувши на півпальцях правої, ліву ногу, зігнуту в коліні і дуже витягнуту в підйомі, відокремити від підлоги, руки опустити вздовж корпуса.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і», але з лівої ноги.

Так само виконують цей рух, просуваючись назад.

Чарльстон зі сплескуванням

Під час руху танцюрист на кожне «і» (слабка доля такту) може виконувати ковзний сплеск долонею однієї руки об іншу, проводячи її зверху вниз і навпаки.

Рух № 35. Чарльстон перехресний

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, корпус злегка нахилений, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка спружинивши колінами обох ніг, праву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту у підйомі, відокремити від підлоги.

На «раз» — випрямивши коліна обох ніг, праву ногу виворітно поставити на високі півпальці навхрест лівої. Вага корпуса на лівій нозі. Ліву руку підняти попереду грудей, праву розкрити у другу позицію (долоні обох рук повернені до підлоги), голову повернути ліворуч.

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на затакт, руки опустити вздовж корпуса.

На «два» — випрямивши коліна обох ніг, праву ногу виворітно поставити праворуч в другу позицію на носок. Вага корпуса залишається на лівій нозі. Праву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, ліву розкрити в другу позицію (долоні обох рук повернені до підлоги), голову повернути праворуч.

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на затакт.

Рух № 36. Крок з різким поворотом корпуса

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, коліна розслаблені, корпус злегка нахилений вперед, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Злегка спружинивши, ліву ногу відокремити від підлоги (коліно зігнуте, підйом розслаблений).

1-й такт. На «раз» — крок лівою ногою вперед з носка на всю ступню, праву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, ліву відвести назад.

На «і» — праву ногу відокремити від підлоги, злегка спружинивши на лівій нозі.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і», але з правої ноги.

2-й такт. На «раз-і» — повторити рухи 1-го такту.

На «два» — напівприсісти і різко повернутися на лівій нозі ліворуч на 180°. Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, праву сильно відвести назад. При повороті правою ногою, сильно зігнутою в підйомі, обпертися на ліву ногу під коліном.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Рух № 37. Крок з підтягуванням ноги

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції на півпальцях, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка спружинивши колінами обох ніг, праву ногу, зігнуту в коліні і підйомі, відокремити від підлоги.

На «раз» — присісти, виконуючи крок правою ногою спочатку на півпальці, потім на всю ступню праворуч у другу позицію, переносячи на неї вагу корпуса. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, перевести на носок. Правою рукою притримувати кепочку за козирок, ліву відвести ліворуч у другу позицію (долонею до підлоги). Погляд спрямований ліворуч.

На «і», «два» — випрямити коліно правої ноги, ліву ногу плавно підтягнути по підлозі до правої в першу позицію. Руки повернути у вихідне положення.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Далі рух продовжити з правої ноги.

Просуваючись ліворуч, танцюрист виконує рух так само, але з лівої ноги.

Рух № 38. Зворотня вірьовочка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, ліва попереду, злегка присісти. Ліва рука, злегка зігнута в лікті і в зап'ясті, відведена ліворуч трохи вище другої позиції; права, також злегка зігнута в лікті і в зап'ясті, знаходиться перед корпусом на рівні талії.

Затакт. Ледве помітним підскоком проковзнути вперед на півпальцях лівої ноги, коліна ненапружені. Праву ногу, зігнуту в коліні, підняти позаду лівої і перевести вперед попереду неї, коліно спрямувати вбік і трохи вперед, підйом витягнути. Корпус злегка повернути правим плечем вперед.

На «раз» — повернувшись правим плечем вперед, праву ногу опустити попереду лівої на півпальці у третю позицію. Ліву руку коловим рухом зверху вниз провести, не закриваючи обличчя, зліва направо перед корпусом до рівня талії, праву плавно відвести коловим рухом праворуч трохи вище другої позиції. Погляд спрямувати вперед.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт, але з іншої ноги.

На «два» — повторити рух, що виконувався на «раз», але з іншої ноги. Руками виконати коловий рух у протилежний бік.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Під час виконання руху корпус злегка нахилений вперед.

Рух № 39. Перестрибування з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки тримають за вказівкою керівника. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка підстрибнути, ступні обох ніг відокремити від підлоги і злегка зігнути в колінах.

1-й такт. На «раз-і» — упасти на ступні обох ніг, ніби вдаривши ними об підлогу.

На «два» — упасти на ліву ногу, праву ногу виворітно підняти перед собою, зігнувши в коліні і витягнувши в підйомі.

На «і» — відштовхнутися півпальцями лівої ноги.

2-й такт. На «раз» — упасти на праву ногу, ліву, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, виворітно підняти навхрест попереду себе.

На «і», «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «і», «раз-і» 1-го такту.

3-й такт. Повторити рухи 1-го такту.

4-й такт. Виконати подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги.

Так само рух виконати з лівої ноги. Якщо цей рух виконується на 8 тактів, то подвійний притуп танцюють на останній такт.

Виконуючи цей рух, танцюрист протягом чотирьох (або восьми) тактів здійснює поворот на 360°.

Рух № 40. Великий кидок ногою зі сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка присівши, відштовхнутись ступнями обох ніг.

На «раз» — перестрибнути на всю ступню лівої ноги, праву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, виворітно винести вперед на 90°, руки відкрити у другу позицію.

На «і» — пауза.

На «два» — проковзнути на правій нозі і одночасно плеснути в долоні під коліном лівої ноги.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Рух № 41. Біг зі сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

Сплескування по грудях

Затакт. Злегка присісти, праву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, відокремити від підлоги.

На «раз» — перестрибнути на півпальці правої ноги, ліву відокремити від підлоги; руки, повернувши долонями вперед, підняти в третю позицію.

На «і» — плеснути долонями обох рук по грудях і одночасно ліву ногу, зігнуту в коліні і сильно витягнуту в підйомі, підняти якомога вище перед собою.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і», але з лівої ноги.

Сплескування по стегнах

Принцип виконання попереднього руху, але сплескування виконується вже не по грудях, а по стегнах.

Із змахуванням руками

Принцип виконання той же, але танцюрист на слабку долю такту змахує долонями обох рук, як віялами, біля свого обличчя.

Сплескування попереду себе

Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

На «раз» — злегка нахилившись уперед, виконати біговий крок з правої ноги.

На «і» — плеснути попереду себе в долоні.

На «два» — біговий крок з лівої ноги.

На «і» — плеснути попереду себе в долоні.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Сплескування по стегнах у напівприсіданні

Вихідне положення: ноги в шостій позиції, напівприсідання, руки, злегка зігнуті в ліктях, опущені вздовж корпуса.

На «раз» — біговий крок з правої ноги, одночасно плеснути долонями по стегнах.

На «два» — повторити рух, що виконувався на «раз», але з лівої ноги.

Цей рух виконують у швидкому і дуже швидкому темпах.

Рух № 42. Стрибок і бічні кроки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки у підготовчому положенні.

Без повороту

Затакт. Відштовхнувшись ступнями обох ніг, злетіти в повітря, праву ногу з сильно витягнутим підйомом і коліном, направленим праворуч, міцно притиснути до кісточки. Руки у попередньому положенні.

На «раз» — руки розкрити через першу позицію в другу, одночасно виконати широкий крок правою ногою на півпальці, ліву ногу винести у повітря ліворуч, погляд спрямувати праворуч.

На «і» — тримаючи руки в другій позиції, перенести вагу корпуса на праву ногу, злегка присівши на ній, ліву ногу приставити позаду до правої у третю позицію.

На «два» — крок правою ногою праворуч.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт, але з лівої ноги. Далі рух виконати так само, але з лівої ноги і просуваючись ліворуч.

З поворотом

Виконується на 3 такти музики.

Затакт. Повторити рухи затакту попереднього варіанту.

1-й такт. На «раз» — повернувшись через праве плече на 180°, напівприсісти і, різко розкривши руки у другу позицію, виконати широкий крок правою ногою праворуч на каблук або на низькі півпальці.

На «і» — не піднімаючись з напівприсідання, підтягнути ліву ногу позаду правої у третю позицію.

На «два» — широкий крок правою ногою праворуч на каблук або на низькі півпальці.

На «і» — повторити рухи затакту.

2-й такт. На «раз» — повернувшись через праве плече на 180°, виконати широкий крок лівою ногою ліворуч на каблук або на півпальці і т. д.

3-й такт. Повернувшись через ліве плече, тобто у вихідне положення 1-го такту, виконати рухи 1-го такту і т. д.

Таким чином, виконуючи цей рух, танцюрист весь час просувається в одному напрямку, повертаючись на 180° то через праве, то через ліве плече.

Рух № 43. Вірьовочка з колупалочкою

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки на талії.

Затакт. Злегка підскочити на лівій нозі, праву, зігнуту в коліні і підйомі, якомога вище підняти і перевести назад за ліву ногу. Коліна сильно розкрити в сторони.

На «раз» — сильно притупнути півпальцями правої ноги позаду лівої.

На «і» — зігнуту в коліні ліву ногу поставити ліворуч на носок (п'яткою догори), коліно повернути праворуч до правої ноги, корпус злегка повернути лівим плечем уперед. Праву руку покласти на потилицю, ніби притримуючи шапку.

На «два» — повернувши коліно лівої ноги і випрямляючи його, ліву ногу поставити на каблук на місце носка, підйом правої ноги сильно скорочений. Корпус злегка повернути правим плечем вперед, погляд спрямований на носок. Права рука у попередньому положенні.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт, але з іншої ноги.

Рух № 44. Подвійна вірьовочка з переступанням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки на талії.

Затакт. Злегка підскочити на лівій нозі, одночасно згинаючи в коліні праву ногу, перенести її за ліву. Присівши на лівій нозі, вдарити пів-

пальцями правої ноги позаду лівої, праву руку підняти у підготовче положення.

На «раз» — переступити на півпальці лівої ноги, м'яко присідаючи на ній. Праву руку якомога далі перенести за себе, ліва залишається на талії.

На «і» — переступити на півпальці лівої ноги, не піднімаючись із невеликого присідання. Праву руку позаду себе плавно перевести вгору вбік, ліва на талії. Ліве плече повернути вперед, корпус злегка прогнути назад — праворуч.

На «два» — переступити на праву ногу, ліву, випрямляючи в коліні, злегка підняти вперед, корпус ще трохи прогнути назад — праворуч, плече і рука у попередньому положенні.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Далі продовжити рух з лівої ноги.

Під час виконання руху танцюрист тримає руки на талії або в іншому положенні за вказівкою керівника.

Рух № 45. Присядка з винесенням ноги навхрест

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії.

На «раз» — з невеликого стрибка опуститися в глибоке присідання на півпальці обох ніг, коліна сильно розкрити в сторони. Руки розкрити в другу позицію.

На «два» — стрибком піднятися на півпальці правої ноги, ліву, витягнуту у коліні і підйомі, кидком винести праворуч навхрест правої ноги. Праву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, ліву відкрити в другу позицію (кисті обох рук затиснуті в кулачки).

Рух № 46. Присядка із зіскоком та сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії.

На «раз» — з невеликого стрибка опуститися у глибоке присідання на півпальці обох ніг, руки розкрити у другу позицію.

На «два» — піднімаючись з присідання, виконати випад на праву ногу, проковзнувши на каблук і одночасно плеснувши перед собою в долоні. Ліву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, виворітно відвести назад, корпус нахилити вперед.

Далі рух продовжити з лівої ноги.

Рух № 47. Ключ-відбій

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Злегка присівши на лівій нозі і нахиливши голову вперед, праву ногу, злегка зігнуту в коліні, відокремити від підлоги і трохи підняти попереду лівої.

1-й такт. На «раз» — випрямити в коліні ліву ногу, праву з акцентом поставити вперед на всю ступню у четверту позицію. Ліву ногу, зігнуту в коліні і ненапружену в підйомі, відокремити від підлоги.

На «і» — впасти на всю ступню лівої ноги, переносячи на неї вагу корпуса. Праву ногу, зігнуту в коліні і ненапружену в підйомі, відокремити від підлоги і підняти виворітно перед собою (перша шістнадцята). Далі впасти на праву ногу, ліву, зігнуту в коліні і ненапружену в підйомі, відокремити від підлоги і підняти перед собою (друга шістнадцята).

На «два» — впасти на всю ступню правої ноги, ліву, зігнуту в коліні, відокремити від підлоги і перевести, не випрямляючи в коліні (підйом ненапружений), вперед у повітря.

На «і» — з акцентом опустити ліву ногу попереду правої в невелику четверту позицію, злегка повернувшись лівим плечем уперед. Протягом такту голову плавно підвести, погляд перевести вперед, руки плавно розкрити в другу позицію.

2-й такт. На «раз» —проковзнувши на місці на низьких півпальцях правої ноги, підняти перед собою ліву ногу, зігнуту в коліні і ненапружену в підйомі.

На «і» — з акцентом опустити ліву ногу попереду правої у третю позицію, праву відокремити від підлоги.

На «два» — сильно притупнути правою ногою попереду лівої в третій позиції, злегка повернувшись правим плечем вперед.

На «і» — пауза. Протягом такту руки плавно опустити на талію.

Під час виконання руху коліна весь час зігнуті.

Рух № 48. Галоп із змахуванням руками

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, напівприсідання, корпус нахилений вперед, руки із затиснутими кулачками розкриті в другу позицію.

Без повороту

Затакт. Спружинити на обох ногах.

На «раз» — ковзний крок правою ногою праворуч, руки опустити донизу, схрестивши їх.

На «два» — ліву ногу підтягнути до правої, руки розкрити в другу позицію.

З поворотом

Вихідне положення попереднє. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Повторити рухи затакту попереднього варіанту і повернутись через праве плече на 180° (лівим плечем за ходом просування).

1-й такт. На «раз-і», «два» — виконати рухи галопу, просуваючись праворуч по лінії танцю.

На «і» — виконати рухи затакту, але повернувшись на 180° через праве плече (правим плечем за ходом просування).

2-й такт. Виконати галоп, просуваючись ліворуч.

Таким чином, повертаючись на кожну чверть такту то одним плечем, то другим, виконавець весь час просувається в одному напрямку.

Рух № 49. Стрибки із стряхуванням підйому

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 2 такти музики.

Стрибки в такт

Затакт. Злегка відштовхнутись ступнями обох ніг.

1-й такт. На «раз» — впасти на ліву ногу, праву відокремити від підлоги і, зігнувши в коліні, невеликим кидком винести навхрест лівої ноги, витягнувши в підйомі. Корпус злегка повернути правим плечем вперед. Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти перед собою трохи нижче рівня грудей, праву, зігнуту в лікті (лікоть направлено вперед), підняти вище голови або відвести назад — вниз.

Виконуючи рух, танцюрист ніби стряхує підйомом цієї ноги і одночасно клацає середнім та вказівним пальцями обох рук, як кастаньєтами.

На «і» — ледь помітний стрибок на півпальцях лівої ноги.

На «два» — знову стряхнути підйомом правої ноги і одночасно клацнути пальцями обох рук.

На «і» — ледь помітний стрибок лівою ногою.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з іншої ноги. Відповідно перевести руки: ліву вгору або назад вниз, праву — попереду грудей.

Стрибки через такт

Принцип виконання попереднього руху, але виконують його через такт, тобто не на 2 такти, а на 4.

Рух № 50. Низький голубець і високий тинок в повороті

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконавець стоїть обличчям до глядача. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Злегка присісти на всій ступні лівої ноги, одночасно праву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, підняти праворуч. Корпус сильно нахилити вперед, голову нахилити до лівого плеча і повернути праворуч, руки злегка розкрити в сторони (перша шістнадцята). На другу шістнадцяту виконавець, ледь помітно підскочивши на лівій нозі, підбиває нею праву ногу, вдаряючи каблуком об каблук.

1-й такт. На «раз» — з підскоку опуститися на всю ступню лівої ноги. Праву ногу відкинути праворуч невисоко від підлоги, коліно і підйом ненапружені. Корпус нахилити вперед, голова у попередньому положенні. Руки, опускаючи попереду, ніби схрестити у зап'ястях.

На «і» — бічний широкий крок правою ногою на всю ступню, коліно ненапружене. Ліву ногу відокремити від підлоги (коліно зігнуте) і підтягнути позаду правої ноги, корпус нахилити вперед.

На «два» — опуститися на всю ступню лівої ноги, приставляючи її позаду правої і злегка присідаючи. Праву ногу підняти вперед і зігнути в коліні.

На «і» — сильно відштовхнувшись, підстрибнути якомога вище і повернутись на 180°. Під час стрибка услід за правою ногою високо підняти вперед ліву ногу, зігнуту в коліні, корпус випрямити. Праву руку підняти догори у третю позицію, ліву покласти на талію, голову повернути ліворуч.

2-й такт. На «раз» — після стрибка опуститися на всю ступню правої ноги, злегка присідаючи, спиною до глядача. Ліву ногу, різко розгинаючи в коліні, витягнути вбік на 90°. Корпус підтягнути і злегка нахилити ліворуч, голову повернути до лівого плеча. Праву руку із третьої позиції розкрити в другу, ліва — на талії.

На «і» — широкий бічний крок лівою ногою ліворуч, залишаючись спиною до глядача. Праву ногу відокремити від підлоги і, злегка зігнувши, підтягнути до лівої.

На «два» — праву ногу опустити на всю ступню позаду лівої навхрест, коліно трохи зігнути. Ліву ногу невисоко підняти ліворуч. Корпус нахилити вперед — праворуч, голову повернути ліворуч. Руки опустити вперед і злегка розкрити в сторони.

На «і» — повторити рухи затакту, але з іншої ноги.

Виконуючи цей рух, домагатися контрасту: низький голубець з сильним нахилом корпуса і високий тинок з прямим підтягнутим корпусом.

Рух № 51. Упадання з високим тинком

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз-і» — різкий крок правою ногою навхрест лівої з носка на всю ступню. Корпус різко повернути правим плечем вперед і нахилити до правої ноги, голову також нахилити вперед. Ліву ногу, зігнуту в коліні, відокремити від підлоги.

На «два» — опуститися з носка на всю ступню лівої ноги, приставляючи її позаду правої і злегка присідаючи на ній. Праву ногу підняти вперед, зігнувши в коліні. Корпус різко випрямити.

На «і» — сильно відштовхнувшись, високо підстрибнути, повертаючись праворуч на 360°. Під час стрибка услід за правою ногою високо підняти ліву ногу, зігнуту в коліні, коліна спрямувати вперед.

2-й такт. На «раз» — закінчивши поворот обличчям до глядача, опуститись на праву ногу, злегка присідаючи на ній. Ліву ногу залишити у повітрі, коліно зігнути і спрямувати вперед. Корпус підтягнути і повернути лівим плечем уперед.

На «і» — переступити на півпальці лівої ноги перед правою ногою, носок спрямувати вперед, коліно ненапружене. Праву ногу злегка відокремити від підлоги.

На «два» — переступити на всю ступню правої ноги, коліно ненапружене. Корпус підтягнути і повернути лівим плечем до глядача. Голову злегка підвести і повернути ліворуч.

На «і» — пауза.

Далі рух виконати з лівої ноги.

При упаданні на праву ногу ліву руку покласти долонею на потилицю, під час тинка руки підняти у третю позицію.

Виконуючи рух, домагатись контрасту: при упаданні сильно нахиляти корпус вперед, під час тинка корпус у повороті випрямляти.

Виконуючи тинок, танцюрист сильно і в той же час легко «зависає» у повітрі.

Рух № 52. Бічні кроки з винесенням ноги на каблук

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — широкий крок правою ногою праворуч на півпальці в широку другу позицію.

На «і» — приставити ліву ногу позаду до правої на півпальці в третю позицію.

На «два» — крок правою ногою праворуч на півпальці.

На «і» — злегка присісти на правій нозі, ліву ногу, піднявши у повітря з витягнутим коліном і сильно скороченим підйомом, поставити ліворуч на каблук. Руки плавно відкрити в другу позицію, погляд перевести справа наліво.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з лівої ноги ліворуч, руки плавно опустити на талію.

Зі сплескуванням

Рух виконується так само, тільки на останню восьму кожного такту треба плеснути перед собою.

З ударом

Принцип виконання руху той же, але танцюрист не переступає з ноги на ногу, а злегка перестрибує, і на останню восьму кожного такту не виносить ногу на каблук, а притупує нею попереду в третій позиції.

Рух № 53. Присядка з туром

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

Перший варіант

1-й такт. На «раз» — із стрибка опуститися у глибоке присідання на півпальці обох ніг.

На «два» — трохи підвестися і, виконуючи ледве помітний підскок на лівій нозі, підняти праву ногу вперед у сторону або поставити каблуком на підлогу. Руки розкрити у другу позицію.

2-й такт. На «раз» — злегка присівши, відштовхнутись ступнями обох ніг і виконати поворот на 360° проти годинникової стрілки, сильно ви-

тягнувши при цьому підйом і коліна обох ніг. Руки перевести в першу або в третю позицію.

На «два» — злегка спружинивши, стати в першу позицію і, закінчуючи поворот, розкрити руки в другу позицію.

Другий варіант

Рух виконують через такт, якщо темп дуже швидкий (наприклад, остання фігура в танці «Вони були першими»): присядка і тур виконуються за 2 такти.

Рух № 54. Присядка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки за вказівкою керівника.

Затакт. Невеликий стрибок на обох ногах.

На «раз» — глибоке присідання, коліна розвести у сторони.

На «два» — злегка піднімаючись з присідання, підстрибнути на півпальцях лівої ноги, праву відокремити від підлоги і винести виворітно вперед — праворуч, сильно витягнувши підйом і коліно.

Далі рух повторити, але на «два» — винести ліву ногу.

Рух № 55. Перемінний крок з каблука

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду. Руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — злегка присівши, виконати крок правою ногою вперед на каблук. Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, праву, з випрямленим, але ненапруженим ліктем, відвести назад. Корпус трохи прогнути назад, голову повернути ліворуч, спрямувавши погляд у той же бік.

На «і» — ліву ногу приставити до правої позаду на півпальці, руки у попередньому положенні.

На «два» — крок правою ногою вперед з каблука, злегка притупуючи. Руки у попередньому положенні.

На «і» — пауза.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з лівої ноги. Обидві руки спочатку повернути у вихідне положення, потім перевести у такий спосіб: ліву підняти попереду грудей, праву відвести назад. Голову повернути праворуч.

Рух № 56. Перекидка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції. Виконавці стоять поруч обличчям до глядача і міцно тримають один одного за руки, схрестивши їх. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз», «два» — великий крок лівою ногою ліворуч, праву ногу сильно підняти вгору і ривком прийняти горизонтальне положення, тримаючись за руки партнера.

2-й такт. На «раз», «два» — праву ногу поставити на всю ступню, ліву поставити позаду правої, повернувшись на 360°.

Танцюристи виконують цей рух почергово через кожні 2 такти. Коли перекидку робить один партнер, інший служить йому опорою. Виконуючи цей рух, вони одночасно просуваються по колу проти годинникової стрілки.

Цей рух можна виконувати, повертаючись на місці у центрі сцени.

Рух № 57. Присядка-підбивка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції, права на каблуку і відведена вперед—праворуч, глибоке присідання на півпальцях лівої ноги. Руки відведені в сторони, лікті витягнуті, кисті стиснуті в кулачки.

Затакт. Невеликий стрибок вгору, вдаривши каблуком об каблук. Руки, витягнуті в ліктях, схрестити внизу перед собою.

На «раз» — злегка пролетівши ліворуч, опуститися у вихідне положення. Руки сильним змахом розвести в сторони.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і». Кисті рук сильно стиснуті у кулачки.

Цей рух у швидкому темпі виконується через такт: рух на «раз-і» виконується на 1-й такт, рух на «два-і» — на 2-й.

Рух № 58. Дрібушка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки відкриті вгору по діагоналі, відкриті в другу позицію або на талії.

Дрібушка через такт

Затакт. Ледь присісти, злегка відштовхнувшись від підлоги, ліву ногу відокремити від підлоги.

На «раз» — впасти з носка на всю ступню лівої ноги, праву, зігнуту в коліні і скорочену в підйомі, підняти високо перед собою.

На «і» — пауза.

На «два» — опустити праву ногу біля носка лівої на каблук.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт, відокремлюючи і виносячи у повітря праву ногу.

Далі рух виконати так само, але з іншої ноги.

Дрібушка в такт

Вихідне положення: ноги в першій позиції, коліна злегка зігнуті, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — опуститися з невеликого стрибка на низькі пів-

пальці правої ноги, ліву відокремити від підлоги і невисоко піднести, зігнувши в коліні.

На «і» — стукнути каблуком лівої ноги, поставивши її поруч з правою в першу позицію.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і», але з правої ноги.

2-й такт. На «раз-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і» 1-го такту.

На «два» — переступити на ліву ногу, злегка зігнувши її в коліні, праву, випрямлену в коліні, невисоко підняти над підлогою, корпус злегка повернути праворуч.

На «і» — праву ногу, з сильно скороченим підйомом і витягнутим коліном, опустити вперед—праворуч на каблук, злегка нахиливши корпус також вперед—праворуч, руки розкрити в другу позицію.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 59. Присядка-розніжка в повітрі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — з невеликого стрибка опуститися у глибоке присідання на півпальці обох ніг, коліна сильно розвести в сторони. Корпус злегка нахилити вперед, руки, витягнуті в ліктях, схрестити перед собою.

На «два» — майже не піднімаючись з присідання, проковзнути на півпальцях лівої ноги ліворуч, праву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, різко винести праворуч в повітря, голову повернути також праворуч, руки розкрити в другу позицію.

2-й такт. На «раз» — з невеликого стрибка опуститися на півпальці обох ніг, руки схрестити внизу перед собою.

На «два» — сильно відштовхнувшись від підлоги півпальцями обох ніг, злетіти в повітря, широко розвести ноги в сторони і вдарити долонями по підйомах обох ніг: лівою рукою по лівій нозі, правою — по правій.

Виконуючи цей рух, танцюрист весь час просувається ліворуч. У швидкому темпі цей рух виконується не на 2, а на 4 такти.

Рух № 60. Біг з ножицями

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз», «два» — сильно нахилившись уперед, майже паралельно підлозі, виконати два бігових кроки з правої ноги, витягуючи якомога сильніше назад ноги (підйом витягнутий). Руки відвести назад.

2-й такт. На «раз» — перестрибнути на півпальці правої ноги, коліно зігнути, ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, винести вперед на 90°, руки перевести в другу позицію.

На «два» — перестрибнути на півпальці лівої ноги, коліно зігнути, праву ногу кидком винести вперед на 90° і одночасно ззовні плеснути доло-

нею правої руки ковзним ударом зверху вниз. Ліву руку відвести назад.

Далі рух виконати знову з правої ноги.

Рух № 61. Крутка по діагоналі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки у другій позиції, голова повернута праворуч.

Затакт. Переносячи вагу корпуса на ліву ногу, праву відокремити від підлоги.

На «раз-і» — зробивши форс (ривок) руками і корпусом, переступити на півпальці правої ноги праворуч, одночасно повертаючись на 180° за годинниковою стрілкою.

На «два» — закінчуючи повний поворот на 360°, переступити за годинниковою стрілкою на півпальці лівої ноги.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Таким чином, повертаючись навколо своєї осі, виконавець в той же час просувається по діагоналі або по колу. Голову в момент першого напівповороту дещо затримати, на другому — стрімко і дещо раніше, ніж корпус, повернути у вихідне положення. Закінчивши рух, зупинитися обличчям до глядача. Руки відкрити у другу позицію, вагу корпуса перенести на злегка зігнуте праве коліно, ліву ногу відвести ліворуч на носок (підйом і коліна витягнуті).

Рух № 62. Присядка-млинок

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції.

Опуститися у глибоке присідання на півпальці правої ноги. Корпус нахилити вперед і спертися грудьми на праве коліно. Долонями обох рук спертися об підлогу, розмістивши їх на рівні плечей. Ліву ногу відвести ліворуч або назад, випрямивши в коліні і підйомі. Під час руху ліва нога не торкається підлоги.

У цьому положенні виконавець швидко-швидко обертається праворуч, весь час швидко перебираючи долонями обох рук по підлозі (спочатку долонею правої руки торкається підлоги, потім — лівої, на кожну восьму такту). Опорна права нога, на якій весь час перебуває вага корпуса, також повертається разом із корпусом.

Рух № 63. Присядка-повзунець

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, глибоке присідання, руки в другій позиції.

На «раз» — злегка підстрибнути і, не піднімаючись з глибокого присідання, перескочити на півпальці лівої ноги. Праву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, винести вперед.

На «і» — пауза.

На «два» — не піднімаючись з глибокого присідання, перескочити на півпальці правої ноги, ліву ногу, витягнуту в коліні, винести вперед.
На «і» — пауза.

Рух № 64. Бічна присядка

Присядка в такт

Виконати 1-й такт руху № 59 (присядка-розніжка), при цьому права рука весь час знаходиться на талії, ліва розкрита вгору ліворуч, корпус не нахилений.

Так само виконати з лівої ноги.

Присядка через такт

В швидкому темпі її виконують через такт: рух, що виконувався на півтакту, тепер триває цілий такт.

Рух № 65. Сплескування із стрибком

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Ледь присівши, злегка відштовхнутись, праву ногу відокремити від підлоги. Праву руку, витягнуту в лікті, підняти якомога вище над головою.

1-й такт. На «раз» — впасти з носка на всю ступню лівої ноги, злегка зігнутої в коліні. Праву ногу, сильно зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, якомога вище підняти перед собою.

На «два» — плеснути правою рукою по правому стегну.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з лівої ноги.

3-й такт. Злегка присісти в шостій позиції.

4-й такт. На «раз» — відштовхнувшись обома ногами від підлоги, злетіти у повітря.

На «два» — опуститися на ступні обох ніг, виконавши коловий рух руками: знизу через першу позицію в третю, з третьої в другу і опустити вздовж корпуса.

В швидкому темпі цей рух виконують через такт, отже, він триватиме не 4 такти, а 8.

Рух № 66. Маршова комбінація

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка зігнувши коліна обох ніг, трохи присісти.

1-й такт. На «раз» праву ногу, витягнуту в коліні і сильно скорочену в підйомі, перевести вперед на каблук, переносячи на неї вагу корпуса, ліву ногу відокремити від підлоги. Ліву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, праву відвести назад. Голову повернути праворуч.

На «два» — ліву ногу, зігнуту в коліні, приставити до правої на півпальці, переносячи на неї вагу корпуса. Руки у попередньому положенні, голова ан фас.

2-й такт. На «раз» — випрямивши коліно, праву ногу перевести назад на півпальці, переносячи на неї вагу корпуса, ліву ногу злегка відокремити від підлоги. Праву руку, зігнуту в лікті, підняти попереду грудей, ліву відвести назад, голову повернути праворуч.

На «два» — злегка присівши, ліву ногу приставити до правої на півпальці в шостій позиції, руки у попередньому положенні, голова ан фас.

3-й такт. Повторити рухи 1-го такту.

4-й такт. На «раз» — повторити рух, що виконувався на «раз» 1-го такту.

На «і» — перестрибнути на півпальці правої ноги.

На «два» — ліву ногу з акцентом приставити до правої на півпальці в шостій позиції.

На «і» — повторити рух затакту.

Далі рух виконати так само, але з іншої ноги.

Рух № 67. Швидкий біг

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, злегка присісти і нахилитися вперед, руки довільні.

Виконують бігові кроки з носка з стрімким просуванням уперед або назад (один крок на кожну восьму такту).

Рух № 68. Крок з винесенням ноги назад у повітря

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Злегка присісти, переносячи вагу корпуса на праву ногу.

На «раз» — виворітний крок правою ногою вперед у четверту позицію, зігнувши її в коліні і остаточно переносячи на неї вагу корпуса. Корпус злегка нахилити вперед. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, винести виворітно назад у повітря. Праву руку прикласти козирком до лоба (дивлячись у далечінь), ліву, повернуту долонею донизу, розкрити у другу позицію.

На «два», «три», «чотири» — пауза.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 69. Танцювальний крок

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Руки за вказівкою керівника.

На «раз» — виворітний крок правою ногою з носка на всю ступню.

На «два» — крок з носка лівою ногою вперед на всю ступню.

На «три», «чотири» — повторити рухи, що виконувались на «раз», «два».

Рух № 70. Бічні кроки

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду. Злегка присісти, трохи зігнувши коліна, подивитись праворуч.

Бічні кроки без затримки

Рух виконується на півтакту музики.

На «раз» — крок правою ногою праворуч.

На «два» — ліву ногу приставити до правої позаду в третю позицію.

Далі рух повторити. Так само його виконують з лівої ноги.

Бічні кроки із затримкою

Принцип виконання попереднього руху, але кожен крок виконують на дві чверті.

Рух № 71. Притуп-випад

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки опущені вздовж корпуса.

На «раз» — великий акцентований крок правою ногою вперед у виворітну четверту позицію, одночасно зігнувши коліно і переносячи на неї вагу корпуса. Ліву ногу, витягнуту в підйомі, поставити на носок. Праву руку з галстуком піднести над головою, ліву відвести ліворуч в другу позицію долонею до підлоги.

На «два», «три», «чотири» — пауза.

Рух № 72. Стрибок-випад

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Відштовхнувшись ступнями обох ніг, злетіти у повітря.

На «раз» — опуститися в другу позицію, переносячи вагу корпуса на праву ногу і сильно зігнувши коліно. Корпус нахилити праворуч, погляд спрямувати вгору. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, відвести ліворуч на носок. Руки розкрити в другу позицію, долонями до підлоги.

На «два», «три», «чотири» — пауза.

Рух № 73. Падіння

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: остаточне положення руху № 71.

Затакт. Відштовхнувшись ступенями обох ніг, злетіти в повітря.

На «раз» — впасти у широку другу позицію. Корпус опустити на сильно зігнуте коліно лівої ноги, руками спершись об підлогу, голову нахилити. Праву ногу, сильно витягнуту в коліні і підйомі, відвести праворуч.

На «два», «три», «чотири» — пауза.

Рух № 74. Маршовий крок з притупом

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, коліна злегка зігнуті. Танцюристи стоять на низьких півпальцях обох ніг.

На «раз» — крок правою ногою вперед, ліву залишити позаду правої.

На «і» — пауза.

На «два» — крок лівою ногою вперед, праву залишити позаду лівої.

На «і» — пауза.

На «три» — крок правою ногою вперед, ліву відокремити від підлоги, вага корпуса на правій нозі.

На «і» — перестрибнути з акцентом на півпальці зігнутої в коліні лівої ноги, праву відокремити від підлоги.

На «чотири» — з акцентом опустити праву ногу біля лівої у першу позицію, переносячи вагу корпуса на обидві ноги. Коліна злегка зігнуті, ступні на низьких півпальцях.

На «і» — пауза.

Далі рух виконати з лівої ноги.

Рух № 75. Часте переступання

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, злегка присісти (чверть пліє), одночасно піднімаючись на низькі півпальці.

На кожну восьму почергово переступати то правою ногою, то лівою, злегка акцентуючи кроки. Виконуючи цей рух, можна просуватися вперед, а також боком праворуч чи ліворуч, відступати спиною.

Рух № 76. Бічні кроки з притупом

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, ліва попереду. Танцюристи стоять на низьких півпальцях, напівприсівши, корпус нахилений вперед, голова повернута ліворуч.

На «раз» — крок лівою ногою ліворуч на півпальці.

На «і» — пауза.

На «два» — поставити праву ногу позаду лівої на півпальці в третю позицію.

На «і» — пауза.

На «три» — крок лівою ногою ліворуч на півпальці, праву ногу, зігнуту в коліні і підйомі, відокремити від підлоги.

На «і» — перестрибнути з акцентом на півпальці правої ноги, зігнувши її в коліні, ліву відокремити від підлоги.

На «чотири» — перестрибнути з акцентом на півпальці лівої ноги, зігнувши її в коліні, праву відокремити від підлоги.

На «і» — праву ногу з акцентом поставити позаду лівої на півпальці в третю позицію.

Далі рух повторити з лівої ноги ліворуч.

Так само його виконують з правої ноги.

Рух № 77. Притуп з нахилом корпуса (в такт)

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, коліна злегка зігнуті. Руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на півтакту музики.

На «раз» — притупнути правою ногою, переводячи її у невелику четверту позицію. Присісти на лівій нозі, корпус нахилити паралельно підлозі. Праву руку, зігнуту в лікті, вивести попереду грудей, ліву, витягнуту в лікті, сильно відвести назад.

На «два» — ще раз сильно притупнути правою ногою. Випрямивши корпус, руки з сильно стиснутими кулачками перевести в третю позицію.

Рух № 78. Притуп з нахилом корпуса (через такт)

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, коліна злегка зігнуті. Руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на півтакту музики.

Принцип виконання той самий.

На «раз» — повторити рух, що виконувався на «раз» руху № 77.

На «два» — пауза.

На «три» — праву руку злегка зігнути, направляючи ліктем вперед, кисть затиснути в кулачок і підняти над головою, ліву руку з розкритою кистю і роз'єднаними пальцями відвести назад долонею до підлоги.

На «чотири» — пауза.

Рух № 79. Стрибок-поворот

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, невелике присідання, корпус нахилений вперед. Права рука, з затиснутим кулачком («тримає гранату») і зігнута в лікті, знаходиться попереду трохи вище талії, ліва злегка відведена назад долонею до підлоги.

На «раз» — крок правою ногою вперед.

На «і» — пауза.

На «два» — крок лівою ногою вперед.

На «і» — пауза.

На «три» — крок правою ногою вперед, ліву відокремити від підлоги.

На «і» — відштовхнувшись від підлоги правою ногою, перестрибнути на півпальці лівої ноги, переносячи її через праву, і одночасно повернувшись (під час стрибка) через праве плече на 180°. Праву ногу відокремити від підлоги, вага корпуса на лівій нозі. Праву руку перевести попереду грудей, ліву зігнути перед корпусом.

На «чотири» — повернувшись ще через праве плече на 180°, праву ногу, зігнуту в коліні, поставити вперед в четверту позицію, переносячи на неї вагу корпуса. Права рука попереду грудей, ліву руку випрямити в лікті і перевести назад ліворуч, кисті стиснуті в кулачки.

На «і» — пауза.

Таким чином, виконавець на «і», «чотири» виконує повний поворот на 360°.

Рух № 80. Кидання гранати

Музичний розмір $\frac{4}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції, права попереду. Коліно правої ноги зігнуте, на ній вага корпуса. Права рука, зігнута в лікті, знаходиться перед корпусом на рівні грудей, кисть затиснута в кулачку («тримає гранату»). Ліва, з відкритою кистю (долонею до підлоги), відведена вниз назад — ліворуч.

На «раз» — зберігаючи четверту позицію, праву ногу стрибком перевести назад, ліву вперед. Корпус відхилити назад — праворуч, переносячи на праву ногу вагу корпуса, коліно зігнути. Ліву руку, зігнуту в лікті, перевести попереду корпуса, праву відвести назад — праворуч (в ній «граната»).

На «два» — пауза.

На «три» — різко перевести праву руку вперед («кинути гранату»), ліву опустити і перевести назад. Ноги стрибком повернути у вихідне положення і відразу ж впасти на праве коліно, спершись на обидві руки. Ліву ногу, випрямлену в коліні і підйомі, витягнути назад, поклавши на підлогу, голову нахилити.

На «чотири» — пауза.

Рух № 81. Бігунець

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції.

Затакт. Злегка присівши на лівій нозі і піднімаючи невисоко вперед праву ногу, ненапружену в коліні, виконати широкий стрімкий крок правою ногою вперед, ніби пролітаючи в довжину.

На «раз» — опуститися на всю ступню правої ноги, коліно злегка зігнути, носок витягнути вперед у напрямку руху. Ліву ногу, ненапружену в коліні, відокремити від підлоги.

На «і» — невеликий стрімкий крок лівою ногою вперед на низьких півпальцях.

На «два» — невеликий стрімкий крок правою ногою вперед на низьких півпальцях.

На «і» — широкий стрімкий крок лівою ногою, як на затакт.

Так само рух виконати з іншої ноги.

Рух № 82. Засукування рукавів

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Невеликий стрибок на обох ногах.

1-й такт. На «раз» — опуститися в другу виворітну позицію, праву руку, випрямлену в лікті (кисть стиснута в кулачку), винести праворуч

паралельно підлозі, одночасно долонею лівої руки провести по ліктю правої у напрямку плеча (засукати рукав).

На «і», «два-і» — пауза.

2-й такт. Знаходячись у другій позиції, повторити рухи 1-го такту, але починаючи з лівої руки.

Рух № 83. Колупалочка з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз-і» — злегка підстрибнувши на лівій нозі, поставити праву ногу праворуч на носок, п'яткою догори, коліно випрямити і направити ліворуч. Праве плече повернути вперед, погляд спрямувати через праве плече на каблук правої ноги.

На «два» — злегка підстрибнувши на лівій нозі, праву ногу поставити на каблук.

На «і» — пауза.

2-й такт. Виконати потрійний притуп з правої ноги (рух № 16).

Рух № 84. «Кайло»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Невеликий стрибок на обох ногах, руки перевести назад — вгору — праворуч, вдаючи, що тримаєш держак кайла.

1-й такт. На «раз» — опуститись в широку четверту позицію (ліва нога попереду) і ще вище піднести руки вгору назад — праворуч. Злегка присісти на обох ногах, вага корпуса на правій нозі.

На «і» — пауза.

На «два-і» — різко перевести руки вперед, ударяючи уявним кайлом перед собою. Корпус також різко нахилити.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту без стрибка.

Рух № 85. Присядка з вихилясом у повороті

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Руки на талії або розкриті в другу позицію. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. Виконати звичайну присядку (рух № 54), але праву ногу винести не в повітря, а поставити на каблук, руки розкрити в другу позицію.

2-й такт. На «раз» — злегка нахилившись уперед, руки опустити на талію, праву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, перевести назад на носок.

На «два» — виконати на півпальцях лівої ноги поворот праворуч на 180°, праву ногу поставити на каблук. Корпус випрямити, злегка відхилившись назад, руки на талії.

3-й такт. Продовжуючи залишатись спиною до глядача, повторити рухи 1-го такту з правої ноги.

4-й такт. Повторити рухи 2-го такту. Знову повернутись праворуч на 180° і стати обличчям до глядача.

Рух № 86. «Тачки»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки, злегка зігнуті в ліктях, трохи відведені в сторони, кисті затиснуті в кулачки (ніби тримають тачки). Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою.

На «два» — ледь помітно проковзнути вперед на правій нозі, ліву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, підняти в повітря праворуч (позаду правої ноги), коліно відвести ліворуч.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту з лівої ноги.

3-й такт. На «раз» — біговий крок з правої ноги, ліву винести в повітря, залишаючи її позаду, коліно спрямувати ліворуч.

На «два» — біговий крок з лівої ноги, праву ногу позаду перевести в повітря, коліно спрямувати праворуч.

4-й такт. Повторити рухи 3-го такту.

Рух № 87. Насипання землі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції, права попереду. Невелике присідання, опущені донизу руки стиснуті в кулачки, ніби тримають держак лопати, корпус нахилений. У танцюристів, які стоять праворуч від хлопчика з тачкою, попереду ліва нога і ліва рука, у тих, які стоять ліворуч, — навпаки.

На «раз» — руки під кутом 45° провести до підлоги.

На «і» — вдаючи, що набираєш на лопату землю, не випростовуючись, повернути руки у вихідне положення.

На «два-і» — не випростовуючись, перевести руки перед корпусом паралельно підлозі, вдаючи, ніби насипаєш землю в тачку.

Рух № 88. Передавання цегли

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в четвертій позиції, права попереду, руки опущені вздовж корпуса. Танцюристи стоять лінією обличчям до глядача. Перед виконанням цього руху вони розподіляються на парні і непарні номери.

На «раз» — непарні номери переводять руки перед корпусом ліворуч, ніби беруть цеглу. Парні переводять руки праворуч, вдаючи, що передають цеглу своєму партнерові.

На «два» — повторюють рухи, що виконувались на «раз», причому непарні номери передають цеглу, а парні беруть її у своїх партнерів.

Далі рух виконують спочатку.

Рух № 89. Голубці з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — виконати ковзний стрибок на лівій нозі праворуч, ніби наздоганяючи праву ногу, і ударити в повітрі каблуками, ступні злегка розвести. Ліву руку відкрити по діагоналі вгору праворуч.

На «і» — після удару праву ногу знову відвести праворуч, ліву опустити на підлогу.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувались на «раз-і».

2-й такт. Виконати потрійний притуп з правої ноги (рух № 16), плавно опускаючи ліву руку на талію.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 90. Крок на каблук з переступанням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду, руки опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки.

Варіант перший — «копання»

Затакт. Ледь помітний підскок на лівій нозі, трохи проковзнувши вперед, праву ногу дуже зігнути в коліні і підйомі. Ліву руку зігнути перед собою на рівні талії, праву руку відвести праворуч, злегка направляючи назад.

На «раз» — злегка нахилившись, виконати крок правою ногою вперед на каблук, обидві руки витягнути вперед у напрямку підлоги, ніби встромлюючи лезо лопати в грунт.

На «і» — пауза.

На «два» — підтягнути ліву ногу до правої в третю позицію і поставити її позаду на півпальці, руки в попередньому положенні.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Далі рух виконати з тієї ж ноги.

Варіант другий — з олівцем

Для ніг — попереднє завдання. Руками виконати такі рухи:

Затакт. Руки з макетом олівця якомога далі перевести назад.

На «раз» — руки різко перевести вперед: виконавець ніби хоче щось уколоти вістрям. Макет олівця весь час тримати горизонтально.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

На «два-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і».

Рух № 91. Підстригання дерев

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Під час виконання руху танцюристи весь час стоять на місці. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — підняти руки вперед: ліву зігнути перед собою на рівні грудей, права — на рівні талії. Кисть лівої руки стиснута, ніби

тримає пучок гілочок, вказівним і середнім пальцями правої руки («ножицями») «перерізати» гілочки.

На «два» — ще раз пальцями правої руки «перерізати» гілочки, ліва — тримає пучок.

2-й такт. На «раз» — різко перевести руки ліворуч: ліву витягнути на рівні плечей, праву — зігнути попереду грудей, долоні обох рук розкриті догори (виконавець вдає, що викинув зрізані гілочки).

На «два» — пауза.

Рух № 92. Похитування

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, права попереду. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Праву ногу, витягнуту в коліні та підйомі, винести вперед, невисоко піднявши її над підлогою.

1-й такт. На «раз» — опуститися на праву ногу, злегка присідаючи на ній. Ліву, зігнуту в коліні, підвести ступнею позаду кісточки правої ноги, коліно спрямувати ліворуч, підйом витягнути.

На «і» — переступити на півпальці лівої ноги, переносячи на неї вагу корпуса.

На «два» — переступити з носка на всю ступню правої ноги.

На «і» — ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, підняти невисоко над підлогою позаду себе.

2-й такт. На «раз» — опуститися на ліву ногу, злегка присідаючи на ній. Праву, зігнуту в коліні, підвести ступнею позаду кісточки лівої ноги, коліно спрямувати праворуч, підйом витягнути.

На «і», «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «і», «два-і» 1-го такту, але з іншої ноги.

Рух № 93. Злетик

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, руки в підготовчій позиції, в правій руці гілочка. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою вперед, переносячи на неї вагу корпуса, ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, відвести назад на 45°. Праву руку з гілочкою підняти над головою, ліву розкрити в другу позицію.

На «два» — злегка проковзнути вперед на півпальцях правої ноги, зберігаючи попередню позу. Погляд спрямований на гілочку.

2-й такт. На «раз» — крок лівою ногою назад, переносячи на неї вагу корпуса, праву ногу злегка відокремити від підлоги.

На «і» — приставити праву ногу до лівої попереду в третю позицію, переносячи на неї вагу корпуса. Ліву ногу, зігнуту в коліні, яке направлене ліворуч, злегка підняти над підлогою позаду правої.

На «два» — ліву ногу опустити позаду правої на всю ступню. Руки плавно повернути у вихідне положення.

На «і» — пауза.

Далі рух виконати з тієї ж ноги.

Рух № 94. Бічна присядка з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. Виконати бічну присядку (рух № 64).

2-й такт. Виконати потрійний притуп (рух № 16).

Рух № 95. Дрібушка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції.

На «раз» — злегка притупнувши, виконати невеликий крок правою ногою вперед.

На «і» — злегка притупнувши, невеликий крок лівою ногою вперед.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і».

Рух № 96. Змахування з притупом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії.

Варіант перший

На «раз» — змахнувши правою рукою знизу вгору, притупнути правою ногою.

На «два» — праву руку покласти на талію або опустити вздовж корпуса.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Варіант другий

Принцип виконання той самий, що і попереднього руху, тільки танцюрист виконує коловий рух зверху вниз, опускаючи руки на талію.

Рух № 97. «Спостерігання»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в виворітній четвертій позиції, права попереду; злегка зігнути її в коліні — на ній вага корпуса. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, відвести назад носком у підлогу. Корпус трохи нахилити вперед, праву руку витягнути вперед паралельно підлозі долонею донизу, ліву паралельно підлозі відвести назад також долонею донизу. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — сильно нахилитися, витягнувши шию, і подивитися з цікавістю вперед.

На «два» — пауза.

2-й такт. На «раз» — повернути корпус у вихідне положення.

На «два» — пауза.

Друга танцюристка одночасно може виконувати цей рух, але з іншої ноги.

Рух № 98. Ковзний крок назад

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, ліва попереду; злегка присісти, руки, сильно зігнуті в ліктях, відкрити долонями від себе, корпус нахилити вперед.

Затакт. Проковзнути на лівій нозі назад, праву ногу трохи підняти назад у повітря, відокремивши її від підлоги (коліно і підйом витягнути). Руки злегка витягнути вперед, корпус також нахилити вперед.

На «раз» — широкий крок правою ногою назад, переносячи на неї вагу корпуса; корпус і руки у попередньому положенні.

На «і» — ліву ногу відокремити від підлоги.

На «два» — ліву ногу приставити до правої попереду в третю позицію, руки повернути у вихідне положення, корпус нахилений вперед.

На «і» — повторити рухи, що виконувалися на затакт.

Рух № 99. Притуп з паузою

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою, злегка нахиливши корпус вперед, руки різко розкрити в другу позицію долонями донизу.

На «два» — пауза.

2-й такт. На «раз», «два» — пауза. Танцюристи зберігають попередню позу.

Рух № 100. «Погрожування»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії.

На «раз» — притупнути правою ногою і погрозити вказівним пальцем правої руки.

На «два» — ще раз погрозити пальцем правої руки, але без притупування.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 101. «Захист»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

На «раз» — злегка проковзнувши на ступнях обох ніг, напівприсісти і одночасно повернутись ліворуч, погляд спрямувати також ліворуч. Руки перевести праворуч долонями назовні, піднявши кисті на рівні вуха, лікті злегка зігнути. Створюється враження, що танцюрист захищається.

На «два» — ще раз проковзнути на ступнях обох ніг і повернутись у вихідне положення.

Рух № 102. Кружляння

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса і трохи відведені у сторони.

Затакт. Злегка підстрибнути.

На «раз» — впасти на ступні обох ніг, злегка зігнувши ноги в колінах.

На «два» — підвестися і злегка підскочити на низьких півпальцях лівої ноги; праву ногу піднести праворуч на 90°, руки розкрити в другу позицію долонями донизу.

Виконуючи цей рух з правої ноги, дівчинка на місці кружляє праворуч, виконуючи рух з лівої ноги,— ліворуч.

Рух № 103. Голубець з дрібушкою

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, напівприсісти. Руки, витягнуті в ліктях, опущені вздовж корпуса, кисті затиснуті в кулачки. Корпус злегка нахилений вперед.

Затакт. Злегка спружинивши на лівій нозі, різко розкрити напружені руки в другу позицію. Праву ногу невисоко підняти над підлогою і, не випрямляючи в коліні, відвести праворуч. Голову повернути праворуч.

На «раз» — різко схрестивши перед собою сильно напружені руки, підстрибнути на лівій нозі, підбити нею праву ногу, вдаривши каблуками, і одразу ж опуститися на ліву ногу, залишаючи праву в повітрі.

На «і» — акцентований крок правою ногою, просуваючись праворуч.

На «два» — ліву ногу з акцентом приставити до правої в першу позицію.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Далі рух продовжити з правої ноги.

Рух № 104. «Списування»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, корпус злегка нахилений вперед, руки, зігнуті в ліктях, знаходяться перед корпусом: ліва рука відкрита долонею догори (вона служить зошитом), права лежить на долоні лівої руки, великий і вказівний пальці якої стиснуті (тримають ручку) і направлені в долоню. Інші пальці правої руки стиснуті в кулачок. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Злегка проковзнувши на лівій нозі, праву відокремити від підлоги і підняти.

1-й такт. На «раз» — крок з каблука правою ногою праворуч, поставивши її на підлогу.

На «і» — пауза.

На «два» — ліву ногу приставити до правої в першу позицію.

На «і» — повторити рухи затакту.

Протягом 1-го такту виконавець, витягнувши підборіддя, дивиться вперед (ніби заглядає через плече сусіда у його зошит), а правою рукою дрібно-дрібно водить по долоні лівої, удаючи, що пише.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, причому виконавець дивиться в свій зошит.

Виконуючи цей рух, танцюрист може просуватись назад, відступаючи спиною, а також праворуч або ліворуч.

Рух № 105. «Ніс»

Танцюристи у положенні руху № 97 («спостерігання») приставляють до носа великий палець лівої руки, а великий палець правої руки до мізинця лівої, інші пальці обох рук сильно розставляють і дрібно-дрібно перебирають ними.

Рух № 106. Крутка з кроком на одній нозі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій або п'ятій позиції, права попереду. Руки опущені вздовж корпуса.

Затакт. Праву ногу, випрямлену в коліні і підйомі, поставити вперед на носок. Праву руку, округлену в лікті, підняти перед собою на рівні грудей, ліву відкрити в другу позицію.

На «раз» — невеликий крок правою ногою праворуч на півпальці, коліно сильно випрямити. Праву руку енергійно перевести в другу позицію. Корпус прямий, погляд спрямувати у напрямку танцю.

На «два» — енергійно змахнувши обома руками праворуч на рівні грудей, швидко повернутись на високих півпальцях правої ноги, виконуючи поворот праворуч на 360°. Зігнуту ліву ногу виворітно притиснути позаду правої (коліно відвести ліворуч, ступня на рівні кісточки правої ноги, підйом сильно витягнути).

Цей рух можна виконувати також з лівої ноги, просуваючись по прямій лінії або по колу.

Рух № 107. Підбивка на присядці

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, напівприсісти, руки, сильно витягнуті в ліктях (кисті затиснуті в кулачки), схрестити внизу перед собою.

Затакт. Ліву ногу відокремити від підлоги, переносячи вагу корпуса на праву ногу.

На «раз» — з акцентом впасти на ліву ногу, ніби підбиваючи праву, руки різко розвести в сторони паралельно підлозі, корпус нахилити ліворуч. Праву ногу, сильно витягнуту в коліні і підйомі, винести праворуч у повітря.

На «і» — пауза.

На «два» — опустити праву ногу, переносячи на неї вагу корпуса, ліву злегка відокремити від підлоги, руки схрестити внизу перед собою.

На «і» — повторити рухи затакту.

Виконуючи цей рух, танцюрист обертається на місці за годинниковою стрілкою.

Рух № 108. Ковзний рух на місці

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в п'ятій позиції, права попереду. Злегка присісти, зігнувши коліна обох ніг, корпус трохи нахилити вперед. Руки, сильно зігнуті в ліктях, притиснути до корпуса і направити розкритими долонями уперед.

Затакт. Злегка спружинивши на лівій нозі, праву відокремити від підлоги і, зігнувши коліно, трохи підняти виворітно перед лівою.

На «раз» — впасти на праву ногу, зігнуту в коліні, і злегка проковзнути на ній. Ліву ногу, витягнуту в коліні і підйомі, відвести назад у повітря, корпус нахилити вперед майже паралельно підлозі. Руки трохи зігнути в зап'ястях і різко розкрити в сторони (половина другої позиції), шию і підборіддя витягнути, погляд спрямувати вперед.

На «і» — пауза.

На «два» — повернутись у вихідне положення, підтягнувши ліву ногу до правої у п'яту позицію. Руки притиснути до корпуса.

На «і» — повторити рух, що виконувався на затакт.

Рух № 109. «Підмітання»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, корпус злегка нахилений уперед, в руках мітла: лівою рукою виконавець тримає держак мітли зверху, правою — знизу.

Затакт. Злегка підскочити на правій нозі, руки перевести праворуч, піднімаючи мітлу над підлогою.

На «раз» — крок лівою ногою ліворуч на каблук. Руки з мітлою перевести перед корпусом ліворуч, мітла майже торкається підлоги.

На «і» — пауза.

На «два» — праву ногу приставити до лівої в шосту позицію. Руки ще більше перевести ліворуч.

На «і» — повторити рух затакту.

Виконуючи цей рух, танцюрист імітує підмітання.

Рух № 110. Вибиваночка

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — ледь ковзнувши на лівій нозі, злегка зігнути її в коліні. Праву ногу, зігнуту в коліні, невисоко підняти над підлогою. Руки розкрити в другу позицію або трохи нижче її рівня.

На «і» — ліву ногу випрямити в коліні. Праву, випрямлену в коліні, опустити на підлогу в першу позицію, злегка притупнувши нею.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і», руки розкрити в сторони.

2-й такт. На «раз-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і» 1-го такту.

На «два-і» — притупнути лівою ногою, поставивши її біля правої в першу позицію.

Протягом 1-го такту виконавець руки розкриває, акцентуючи на «раз», на 2-й такт плавно опускає на талію.

Так само рух виконати з іншої ноги.

Рух № 111. Паровозики із зіскоком

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — праву ногу винести вперед на каблук.

На «і» — ліву ногу винести вперед до правої на каблук.

На «два» — повернути праву ногу у вихідне положення на півпальці (коліно зігнуте).

На «і» — повернути ліву ногу у вихідне положення.

2-й такт. На «раз» — праву ногу вивести вбік у другу позицію на каблук.

На «і» — ліву ногу винести вбік в другу позицію на каблук.

На «два» — виконати ледь помітний стрибок (зіскок) і, проковзнувши з каблуків на всю ступню, повернути ноги в першу позицію, злегка присівши.

На «і» — пауза.

Так само рух продовжити спочатку.

Рух № 112. Уклін хлопчика

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою праворуч в другу позицію. Праву руку розкрити в другу позицію, ліва у попередньому положенні.

На «два» — приставити ліву ногу до правої в першу позицію, права рука у попередньому положенні.

2-й такт. На «раз» — нахилити голову, праву руку повернути у вихідне положення.

На «два» — підвести голову.

Рух № 113. Уклін дівчинки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, дівчатка обома руками підтримують спідничку.

Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок з лівої ноги в другу позицію.

На «два» — пауза.

2-й такт. На «раз» — присісти на лівій нозі, одночасно праву перевести назад у четверту позицію. Голову і корпус злегка нахилити.

На «два» — приставити праву ногу до лівої в першу позицію, корпус випрямити, голову підвести.

Рух № 114. Поворот-запрошення хлопчика

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

На «раз» — виконати поворот на лівій нозі ліворуч на 90°, праву ногу залишити на півпальцях.

На «два» — підтягнути праву ногу до лівої в першу позицію, одночасно праву руку витягнути вперед трохи нижче рівня плечей, повернувши долонею догори. Голову повернути праворуч, запрошуючи партнерку подати руку.

Рух № 115. Поворот-відповідь дівчинки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, дівчатка обома руками підтримують спідничку.

На «раз» — виконати поворот на правій нозі праворуч на 90°, ліву ногу залишити на півпальцях.

На «два» — підтягнути праву ногу до лівої на півпальці, одночасно долоню лівої руки опустити на долоню правої руки хлопчика. Правою рукою дівчинка весь час підтримує спідничку.

Рух № 116. Полька в повороті

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції. Танцюристи стоять парами обличчям один до одного. Дівчинка кладе ліву руку на праве плече хлопчика, праву — на ліве плече, хлопчик обома руками тримає дівчинку за талію. Виконується на 2 такти музики.

Рух для дівчинки

Перший півповорот

Затакт. Підскочити на низьких півпальцях лівої ноги. Праву ногу злегка підняти праворуч, корпус трохи нахилити також праворуч.

1-й такт. На «раз» — починаючи півповорот праворуч, виконати невеликий крок правою ногою вперед—праворуч на низькі півпальці. Корпус і голова у попередньому положенні.

На «і» — продовжуючи поворот, приставити ліву ногу до правої в першу позицію на низькі півпальці. Корпус випрямити, голову повернути у вихідне положення.

На «два-і» — невеликий крок правою ногою на низькі півпальці, закінчуючи перший півповорот праворуч.

Другий півповорот

Затакт. Злегка підскочити на низьких півпальцях правої ноги. Ліву ногу трохи підняти ліворуч, провівши її через першу позицію. Корпус злегка нахилити ліворуч, голову повернути в той же бік.

2-й такт. На «раз» — продовжуючи півповорот праворуч, виконати невеликий крок лівою ногою вперед—ліворуч на низькі півпальці. Корпус і голова у попередньому положенні.

На «і» — продовжуючи півповорот, приставити праву ногу до лівої в першу позицію на низькі півпальці. Корпус випрямити, голову повернути у вихідне положення.

На «два» — невеликий крок на низькі півпальці лівої ноги, закінчуючи повний поворот праворуч.

На «і» — повторити рухи затакту, починаючи наступний поворот.

Рух для хлопчика

Хлопчик починає польку в повороті з другої половини півповороту з лівої ноги (тобто той рух, що дівчинка виконувала на 2-й такт), після цього виконує першу половину півповороту (тобто той рух, що дівчинка виконувала на 1-й такт).

Танцюристи весь час просуваються по колу проти годинникової стрілки, виконуючи на кожні 2 такти повний поворот праворуч.

Рух № 117. Синкоповане сплескування

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки, зігнуті в ліктях, злегка розведені в сторони і знаходяться попереду корпуса на рівні грудей. Виконується на 2 такти музики.

Затакт. Піднятися на низькі півпальці обох ніг.

1-й такт. На «раз» — з легким акцентом опустити ступні на підлогу.

На «і» — плеснути в долоні попереду себе, знову піднімаючись на низькі півпальці.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і».

2-й такт. На «раз-і» — повторити рухи, що виконувались на «раз-і» 1-го такту.

На «два» — плеснути в долоні попереду себе.

На «і» — повторити рухи затакту.

Рух № 118. Молоточки зі сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, ліва попереду, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. На «раз» — легкий стрибок, ніби падаючи на ліву ногу вперед — ліворуч. Праву ногу підняти в повітря позаду лівої від коліна. Ліву руку відвести ліворуч трохи нижче рівня другої позиції долонею до підлоги. Праву руку перевести у третю позицію, голову повернути ліворуч.

На «і» — різко ударити подушечкою правої ноги позаду лівої, руки і голова у попередньому положенні.

На «два» — підскочити на лівій нозі, знову піднімаючи праву ногу позаду лівої, голова і руки у попередньому положенні.

На «і» — ще раз вдарити подушечкою правої ноги позаду лівої, руки і голова у попередньому положенні.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту, але з правої ноги.

3-й такт. На «раз» — виконати біговий крок з лівої ноги вперед — ліворуч, праву ногу, зігнуту в коліні, відвести назад у повітря, коліно і підйом витягнути. Руки в положенні 2-го такту.

На «і» — ковзним ударом зверху вниз плеснути в долоні перед собою, переводячи ліву руку з витягнутою долонею вниз—назад за корпус, праву руку з витягнутою долонею піднести над головою.

На «два-і» — повторити рухи, що виконувалися на «раз-і», але з правої ноги.

4-й такт. Виконати потрійний притуп (рух № 16), починаючи з лівої ноги, руки плавно опустити на талію.

Далі рух виконати так само, починаючи з правої ноги.

Рух № 119. Притуп в позі

Притуп в позі зі сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Танцюристи стоять правим боком до центру сцени. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка присісти на обох ногах.

1-й такт. На «раз» — випрямивши коліна, притупнути правою ногою, ставлячи її в четверту позицію попереду. Ліву руку розкрити вгору по діагоналі, права на талії, голову повернути праворуч.

На «і», «два-і» — пауза.

2-й такт. Зберігається попереднє положення.

3-й такт. Виконати синкоповане сплескування (рух № 117).

4-й такт. Виконати зіскок зі сплескуванням (рух № 126), ліву руку опустити на талію.

Так само рух виконати з лівої ноги, але до центру сцени танцюристи стоять лівим боком.

Притуп в другій позі

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в третій позиції, ліва попереду, руки на талії. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка присісти на обох ногах.

1-й такт. На «раз» — великий крок лівою ногою в другу позицію, напівприсісти на ній, переносячи на неї вагу корпуса.

Руки розкрити в другу позицію долонями донизу. Одночасно праву ногу поставити на носок (коліно випрямити, підйом витягнути). Погляд спрямувати на солістів.

На «і», «два-і» — пауза.

2—3-й такти. Зберігається попереднє положення.

4-й такт. Виконати подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги, повертаючись у вихідне положення.

Далі рух виконати так само, але з іншої ноги.

Рух № 120. Моталочка з обох ніг з поворотом

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки на талії. Танцюристи стоять правим боком до глядача, голова повернута праворуч. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. На «раз» — підстрибнути на лівій нозі, одночасно праву ногу, зігнуту в коліні, рвучко винести назад.

На «і» — випрямляючи коліно правої ноги, ковзним рухом перевести її вперед.

На «два» — підстрибнути на лівій нозі.

На «і» — праву ногу ковзним рухом перевести назад.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту з правої ноги.

3-й такт. Повторити рухи 1-го такту з лівої ноги.

4-й такт. На «раз» — перестрибнути на праву ногу, повертаючись через праве плече праворуч на 180°, тобто лівим плечем до глядача, ліву ногу відокремити від підлоги.

На «і» — притупнути лівою ногою, праву відокремити від підлоги.

На «два» — притупнути правою ногою, поставивши її поруч з лівою в шосту позицію.

На «і» — пауза.

Рух повторити, але з правої ноги; виконавець стоїть тепер лівим боком до глядача.

Рух № 121. Синкопований поворот

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — повертаючись на 90°, виконати акцентований крок правою ногою праворуч, ліву відокремити від підлоги.

На «і» — притупнути лівою ногою біля правої, не переносячи на неї вагу корпуса.

На «два» — проковзнути на правій нозі майже на місці, повертаючись праворуч ще на 90°, ліву ногу відокремити від підлоги і, зігнувши в коліні, невисоко підняти.

На «і» — ліву ногу з акцентом (притуп) опустити на підлогу, повертаючись праворуч на 90° і переносячи вагу корпуса. Праву ногу відокремити від підлоги і, зігнувши в коліні, невисоко підняти.

2-й такт. На «раз» — притупнути правою ногою біля лівої, не переносячи на неї вагу корпуса.

На «і» — проковзнути на лівій нозі, повертаючись праворуч на 90°, праву ногу відокремити від підлоги і, зігнувши в коліні, невисоко підняти.

На «два» — притупнути правою ногою, ліву ногу відокремити від підлоги і, зігнувши її в коліні, невисоко підняти.

На «і» — ліву ногу з акцентом опустити біля правої в першу позицію.

Таким чином, виконуючи цей рух, танцюрист за півтора такти здійснює поворот на 360°, а на «два-і» 2-го такту — подвійний притуп обличчям до глядача.

Так само рух виконати з лівої ноги.

Рух № 122. Хлопавка перша

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Руки розкрити в сторони на рівні плечей долонями донизу. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — акцентований крок лівою ногою вперед, переносячи на неї вагу корпуса, праву ногу відокремити від підлоги, злегка зігнувши її в коліні. Ліву руку, напружену в лікті, опустити вниз, проводячи її за годинниковою стрілкою (це частина колового руху, який здійснює рука).

На «і» — ковзним ударом плеснути долонею лівої руки по ступні високо піднятої перед собою правої ноги (коліно зігнуте і направлене праворуч назовні, підйом витягнутий). Ліву руку провести по колу так, щоб після оплеску підняти її вгору по діагоналі.

На «два» — праву ногу поставити з акцентом на підлогу, ліву, зігнуту в коліні, злегка відокремити від підлоги. Ліву руку, яка продовжує коловий рух, перевести ліворуч у вихідне положення.

На «і» — повторити рух, що виконувався на «раз».

2-й такт. На «раз» — повторити рух, що виконувався на «і» 1-го такту.

На «і» — повторити рух, що виконувався на «два» 1-го такту.

На «два-і» — двічі притупнути лівою, правою ногою, руки у вихідному положенні.

Далі рух виконати з правої ноги.

Примітка. Руки під час виконання повинні бути напружені так, щоб не згинались у ліктях. За півтора такти рука (залежно від того, з якої ноги ми починаємо просування вперед) виконує знизу вгору два колових рухи по 360°.

Рух № 123. Хлопавка друга

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — акцентований крок лівою ногою вперед, переносячи на неї вагу корпуса, праву відокремити від підлоги і невисоко її підняти, коліно спрямувати праворуч назовні. Корпус злегка відхилити ліворуч, руки, випрямлені, але не напружені в ліктях, підняти над головою, тримаючи їх паралельно, долоні повернути до глядача.

На «і» — продовжуючи піднімати праву ногу вперед навхрест перед собою (коліно зігнути і спрямувати праворуч назовні), різко опустити руки, зберігаючи їх паралельність, і одночасно плеснути обома долонями по голінці правої ноги з внутрішнього боку.

На «два» — праву ногу з акцентом опустити на підлогу, ліву, зігнуту в коліні, злегка відокремити від підлоги. Руки підняти над головою.

На «і» — повторити рух, що виконувався на «раз».

2-й такт. На «раз» — повторити рух, що виконувався на «і» 1-го такту.

На «і» — повторити рух, що виконувався на «два» 1-го такту.

На «два-і» — притупнути лівою, правою ногою, руки опустити на талію.

Далі рух повторити, але з правої ноги.

Рух № 124. Каблучна синкопа

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — акцентований крок лівою ногою вперед на всю ступню, переносячи на неї вагу корпуса.

На «і» — злегка присівши на лівій нозі, вдарити каблуком правої ноги попереду лівої, не переносячи на неї вагу корпуса.

На «два» — праву ногу з акцентом поставити біля лівої на півпальці, переносячи на неї вагу корпуса.

На «і» — акцентований крок лівою ногою вперед, переносячи на неї вагу корпуса.

2-й такт. На «раз» — злегка присівши на лівій нозі, вдарити каблуком правої ноги попереду лівої, не переносячи на неї вагу корпуса.

На «і» — праву ногу приставити до лівої на півпальці, не переносячи на неї вагу корпуса.

На «два» — притупнути правою ногою.

На «і» — притупнути лівою ногою.

Далі рух повторити, починаючи акцентований крок з правої ноги.

Рух № 125. Дрібушка солісток

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки на талії. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка проковзнути на лівій нозі (перша шістнадцята) і одразу ж вдарити біля неї каблуком правої ноги (друга шістнадцята).

1-й такт. На «раз» — праву ногу поставити праворуч в другу позицію на каблук, переносячи на неї вагу корпуса, ліву злегка відокремити від підлоги.

На «і» — притупнути лівою ногою, переносячи на неї вагу корпуса, праву злегка відокремити від підлоги.

На «два» — праву ногу поставити попереду лівої ліворуч навхрест на каблук, переносячи на неї вагу корпуса.

На «і» — притупнути лівою ногою, переносячи на неї вагу корпуса, праву злегка відокремити від підлоги.

2-й такт. На «раз-і» — повторити рух, що виконувався на «раз-і» 1-го такту.

На «два» — притупнути правою ногою, повертаючи її у вихідне положення.

На «і» — притупнути лівою ногою, повертаючи її у вихідне положення.

3-й такт. На «раз» — акцентований крок правою ногою праворуч в другу позицію на всю ступню, злегка присівши на ній.

На «і» — акцентований крок лівою ногою попереду правої праворуч навхрест на всю ступню, не піднімаючись з присідання.

На «два» — притупнути на місці правою ногою, переносячи на неї вагу корпуса, ліву відокремити від підлоги, не піднімаючись з присідання.

На «і» — ліву ногу з акцентом поставити біля правої на всю ступню в шосту позицію, випрямивши коліна.

4-й такт. На «раз» — праву ногу винести вперед на каблук.

На «і» — ліву ногу винести вперед на каблук, поставивши її біля правої.

На «два-і» — ледь помітно стрибнути і проковзнути з каблуків на всю ступню трохи назад, злегка присівши.

Рух № 126. Зіскок зі сплескуванням

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції. Руки, зігнуті в ліктях, знаходяться перед корпусом на рівні грудей і злегка розведені.

Затакт. Злегка піднятися на півпальці обох ніг.

На «раз» — ледь помітно стрибнути і проковзнути з носків на всю ступню трохи вперед, злегка присівши.

На «і» — плеснути перед собою в долоні.

На «два-і» — ще раз плеснути перед собою в долоні, випрямляючи коліна.

Рух № 127. «Зайчик»

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в шостій позиції, руки на рівні грудей витягнуті вперед. Виконавець стоїть боком до глядача.

На «раз-і» — різко присісти на півпальці обох ніг, руки опустити поміж ногами, корпус рвучко нахилити вперед.

На «два-і» — підскочити, піднімаючись з присідання, і ривком гранично витягнути обидві руки вгору. Одночасно гранично підняти обидві ноги, коліна витягнути, корпус прогнути в талії.

Таким чином виконавець на деяку мить повисає у повітрі майже горизонтально над підлогою, далі опускається на носки.

Чим сильніше виконавець зробить змах руками і ривок, тим довше він протримається у повітрі.

Рух № 128. Удар ступнями і перестрибування в повороті

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки на талії. Виконується на 4 такти музики.

1-й такт. На «раз» — злегка проковзнути вперед і вдарити ступнями обох ніг. Руки розкрити в другу позицію.

На «два» — впасти на ліву ногу, одночасно повертаючись праворуч на 45°, праву підняти перед собою, зігнувши коліно і витягнувши підйом, корпус злегка відхилити ліворуч, коліна розведені в сторони.

2-й такт. На «раз» — повторити рухи, що виконувалися на «два» 1-го такту, але з іншої ноги, одночасно виконавець повертається праворуч ще на 45°.

На «два» — повторити рухи, що виконувалися на «два» 1-го такту, падаючи на ліву ногу, виконавець повертається праворуч на 45°.

3-й такт. Повторити рухи 2-го такту, одночасно виконавець повертається праворуч на 180°.

4-й такт. Виконати подвійний притуп (рух № 4) з правої ноги.

Рух № 129. Хлопавка третя

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса. Виконується на 4 такти музики.

Затакт. Злегка присісти, руки випрямлені, але ненапружені в ліктях, підняти над головою, плеснувши в долоні.

1-й такт. На «раз» — стрибнути на ліву ногу.

На «і» — праву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, високо підняти перед собою. Одночасно долонею правої руки, опускаючи її вниз, плеснути ковзним рухом зверху вниз по стегну правої ноги. Ліва рука залишається над головою.

На «два» — перестрибнути на праву ногу.

На «і» — ліву ногу, зігнуту в коліні і витягнуту в підйомі, високо підняти перед собою. Одночасно долонею лівої руки, опускаючи її вниз, плеснути ковзним рухом зверху вниз по стегну лівої ноги. Праву руку, випрямлену, але не напружену в лікті, підняти над головою.

2-й такт. Повторити рухи 1-го такту.

3-й такт. Повторити рухи 2-го такту.

4-й такт. На «раз» — перестрибнути на ліву ногу.

На «два» — праву ногу приставити до лівої в першу позицію. Праву руку розкрити в другу позицію, ліву підняти вгору по діагоналі. Корпус повернути лівим плечем до глядача, погляд спрямувати на партнерку.

Так само рух виконати з правої ноги.

Рух № 130. Уклін дівчинки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в п'ятій позиції, права попереду, дівчинка обома руками підтримує спідничку. Виконується на 2 такти музики.

1-й такт. На «раз» — крок правою ногою праворуч в другу позицію, голову повернути праворуч.

На «два» — присісти на правій нозі, одночасно ліву ногу, витягнуту в підйомі, підтягнути до кісточки правої ноги. Голову і корпус злегка нахилити.

2-й такт. На «раз» — корпус випрямити, голову підвести і виконати крок лівою ногою ліворуч в другу позицію, переносячи на неї вагу корпуса.

На «два» — праву ногу приставити позаду лівої в п'яту позицію, корпус остаточно випрямити.

Далі рух виконати так само, але з лівої ноги ліворуч.

Рух № 131. Уклін-поворот хлопчика

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, руки опущені вздовж корпуса.

На «раз» — повернувшись праворуч на 90°, виконати крок з носка на всю ступню праворуч, ліву ногу залишити на півпальцях. Праву руку розкрити в другу позицію, ліва у попередньому положенні, голову злегка нахилити.

На «два» — праву ногу підтягнути до лівої в першу позицію, одночасно праву руку опустити у вихідне положення, ліва рука у попередньому положенні, голову підвести.

Рух № 132. Уклін-поворот дівчинки

Музичний розмір $\frac{2}{4}$. Вихідне положення: ноги в першій позиції, дівчинка обома руками підтримує спідничку.

На «раз» — повертаючись ліворуч на 90°, виконати крок лівою ногою ліворуч, праву залишити на півпальцях.

На «два» — праву ногу підтягнути до лівої на півпальці, злегка присідаючи і нахиляючи голову.

ЗМІСТ

Танець-привітання. Музика до композиції П. Кондрашова 3

Червоні бісенята. Музика до композиції В. Пірога . 17

Вони були першими. Музика до композиції В. Пірога . 35

Партизан Валя Котик. Музика до композиції П. Кондрашова . 70

Піонерський суботник. Музика до композиції П. Кондрашова . 88

Пустун. Музика до композиції Г. Крумика . 103

Піонерський перепляс. Музика до композиції М. Шумського . 116

Опис рухів 144

Юрий Иванович Гуреев

ТАНЦУЕТ «ПОДОЛЯНЧИК»

(На украинском языке)

Издательство «Музична Україна»
Государственного комитета Украинской ССР
по делам издательств, полиграфии
и книжной торговли

Редактор *К. О. Савастру*
Літературний редактор *Л. М. Воронович*
Обкладинка художника *В. А. Потієвського*
Художній редактор *К. Ф. Контар*
Технічний редактор *Р. Б. Шейнкман*
Коректори *Г. М. Вільховська,*
Т. І. Павлюк,
О. В. Поляруш

Інформ. бланк № 1095

Здано на виробництво 28.11.80. Підписано до друку 25.02.81.
Формат 70×90¹/₁₆.
Папір друкарський № 1. Гарнітура літературна.
Спосіб друку високий. Умовно-друк. арк. 14,33.
Умовно-фарб.-відб. 14,77.
Обліково-видавн. арк. 12,05. Тираж 9000. Зам. 0—2898.
Ціна 90 к.

Видавництво «Музична Україна»
Державного комітету Української РСР
у справах видавництв, поліграфії
і книжкової торгівлі,
252004, Київ, Пушкінська, 32

Київська фабрика друкованої реклами
РВО «Поліграфкнига» Держкомвидаву УРСР,
252067, Київ, 67, Виборзька, 84.